RUDOLF STEINER

MISTERUL CREȘTIN

Adevărul Evangheliilor
Lucifer și Christos
Vechiul esoterism și rosicrucianismul
Cunoștințele și roadele științei spirituale

GA 97

Treizeci şi una de conferinţe şi
şase răspunsuri la întrebări,
ţinute între 9 februarie 1906 şi
17 martie 1907 în diferite oraşe

CUPRINS

ADEVĂRUL EVANGHELIILOR 7

MISTERUL CREŞTIN 7

IMAGINEA RELIGIOASĂ DESPRE LUME A EVULUI MEDIU ÎN «DIVINA COMEDIE» A LUI DANTE 15

EVANGHELIA DUPĂ IOAN, CA DOCUMENT INIŢIATIC 25

Prima conferinţă. Primele douăsprezece capitole ale Evangheliei după Ioan 25

EVANGHELIA DUPĂ IOAN, CA DOCUMENT INIŢIATIC

A doua conferinţă. A doua parte a Evangheliei după Ioan 31

EVANGHELIA DUPĂ IOAN 38

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI La conferinţa de la Heidelberg, 3 februarie 1907 48

MISTERIUL DE PE GOLGOTA 52

IMPORTANŢA CRĂCIUNULUI DIN PUNCTUL DE VEDERE SPIRITUAL-ŞTIINŢIFIC 64

ORIGINEA CREZURILOR RELIGIOASE ŞI A FORMULELOR DE RUGĂCIUNE 73

PREDICA DE PE MUNTE 81

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI la conferinţa de la Stuttgart, 19 ianuarie 1907 86

TATĂL NOSTRU 90

TATĂL NOSTRU 106

ŞCOALA ADEPŢILOR DIN TRECUT MISTERELE SPIRITULUI, ALE FIULUI ŞI ALE TATĂLUI 114
PROMISIUNEA SPIRITULUI ADEVĂRULUI 122
INIŢIEREA DE ODINIOARĂ ŞI CREŞTINISMUL ESOTERIC 130
LUCIFER ŞI CHRISTOS 143
LUCIFER, PURTĂTORUL LUMINII. CHRISTOS, ADUCĂTORUL IUBIRII 143
COPIII LUI LUCIFER. ÎNLOCUIREA IUBIRII CONSANGUINECU IUBIREA SPIRITUALĂ 151
RAŢIUNEA CA DAR AL LUI LUCIFER ŞI TRANSFORMAREA VIITOARE A ACESTEIA ÎNTR-O NOUĂ CLARVEDERE 157
RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI la conferinţa de la Stuttgart, 29 aprilie 1906 161
VECHIUL ESOTERISM ŞI ROSICRUCIANISMUL 163
CELE TREI CĂI DE INIŢIERE Alocuţiune la întemeierea ramurii Paracelsus 163
CALEA YOGA, INIŢIEREA CREŞTIN-GNOSTICĂ ŞI ESOTERISMUL ROSICRUCIENILOR 176
CUM SE DOBÂNDESC CUNOŞTINŢE DESPRE LUMILE SUPERIOARE ÎN SENSUL ROSICRUCIAN? 190
CINE SUNT ROSICRUCIENII? 199
INIŢIEREA CREŞTINĂ ŞI INSTRUIREA ROSICRUCIANĂ 209
CUNOŞTINŢELE ŞI ROADELE PENTRU VIAŢĂ ALE ŞTIINŢEI SPIRITUALE 230

LEGEA KARMEI CA REZULTAT AL VIEȚII FAPTELOR. CAUZELE BOLILOR ȘI EREDITATEA 230
MISTERUL GRAALULUI ÎN OPERA LUI RICHARD WAGNER 239
MUZICA OPEREI «PARSIFAL» CA EXPRESIE A SUPRASENSIBILULUI 250
CELE TREI ASPECTE ALE LUMII 256
INTERIORUL PĂMÂNTULUI 260
CARE SUNT MOTIVELE PENTRU CARE EXISTĂ ASTĂZI O MIȘCARE TEOSOFICĂ? 265
RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI La conferința de la Leipzig, 25 aprilie 1906 268
PIETRELE PREȚIOASE ȘI METALELE ÎN RELAȚIA LOR CU EVOLUȚIA PĂMÂNTULUI ȘI A OMENIRII 273
RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI la conferința de la Leipzig, 13 octombrie 1906 278
PUNCTE DE VEDERE SPIRITUAL-ȘTIINȚIFICE ASUPRA PROBLEMEI EDUCAȚIEI 279
SUFLETUL ANIMALULUI ȘI INDIVIDUALITATEA UMANĂ 289
RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI la conferința de la Leipzig, 16 martie 1907 296
NOTE 297

ADEVĂRUL EVANGHELIILOR
MISTERUL CREŞTIN

Düsseldorf, 9 februarie 1906

Dacă vorbim despre evoluţia mistic-creştină a omului, atunci trebuie să luăm în considerare faptul că drumul care a fost ales în creştinism pentru dezvoltarea superioară din punct de vedere spiritual, a fost întotdeauna prescris ca un drum sever. Pe calea de evoluţie creştin-gnostică putea întotdeauna merge doar acela care se retrăgea din cultura exterioară. Severitatea deplină a acestei căi nu este realizabilă pentru un om situat în activitatea exterioară. Oricine poate însă realiza mult şi dacă doar se apropie de această cale. Totuşi, calea creştină pretinde un nivel semnificativ de dezvoltare. Această cale se deosebeşte însă de toate celelalte căi prin aceea că, înlăuntrul ei, omul nu poate ajunge prin contemplare proprie la cunoştinţa despre reîncarnare şi karmă.

În creştinismul esoteric a existat convingerea faptului că reîncarnarea există. Dar această convingere nu aparţine de creştinismul exoteric propriu-zis. A existat un anumit motiv pentru care creştinismul trecutului nu a avut această învăţătură.

Dacă ne întoarcem în urmă cu câteva milenii, învăţătura despre reîncarnare şi karmă era răspândită considerabil pe întregul Pământ. Numai la popoarele de provenienţă semitică, învăţătura despre reîncarnare şi karma este întru câtva retrasă. Altfel, această învăţătură se găsea pe atunci pretutindeni. Oamenii care erau apăsaţi de destinul lor, îşi spuneau pe vremea aceea: Aceasta este o viaţă printre multe altele; ceea ce eu pregătesc în această viaţă, va fi răsplătit într-o alta. Pe atunci exista o privire neîncetată către lumile superioare. Aceasta a existat pretutindeni, chiar şi la înţelepţii preoţi caldeeni. Pentru ei, stelele erau expresia unui suflet şi a unui spirit, ele erau

corpurile spiritelor. Întregul spaţiu cosmic era pentru ei populat cu entităţi spirituale. Ei vorbeau despre legităţile conform cărora se mişcă stelele ca despre voinţa spiritelor ale căror corpuri sunt Soarele şi planetele. Omul trăia pe atunci îndreptându-şi neîncetat sufletul către spirit. Ceea ce au înfăptuit oamenii în acele vremuri în exterior prin activitate pe Pământ, era primitiv, în timp ce ceea ce pătrundea spiritual Universul, dimpotrivă, acţiona prin ei într-o mare măsură. Pe atunci se găseau concepţii spirituale înalte, alături de o cultură materială primitivă.

Apoi urma să vină o epocă în care să se cultive tot mai mult cultura materială exterioară, care să cucerească globul pământesc pentru cultura materială. Privirea omului urma să se sprijine pe viaţa fizică. Gândirea înţelepţilor preoţi caldeeni, a discipolilor lui Hermes, a discipolilor vechilor Rishi, era orientată către viaţa spirituală. Pentru toţi aceştia, vieţile pământeşti repetate erau o realitate. Oamenii trebuiau să facă abstracţie de aceasta o vreme. Toţi oamenii trebuiau să treacă o dată printr-o încarnare, în care să nu ştie ceva despre vieţile pământeşti repetate. Acest lucru a fost pregătit deja cu opt sute de ani înainte de începutul creştinismului. Treptat, concepţia reîncarnării se revarsă din nou, începând cu timpurile noastre, în omenire. Astăzi, pentru cei care cunosc curentele oculte, este cunoscut faptul că acum şi creştinismul trebuie să asimileze din nou învăţătura despre reîncarnare şi karmă.

Aceasta provine din Misteriul de pe muntele Tabor [Nota 1]. Este vorba despre un eveniment care s-a petrecut „pe munte”. „Pe munte” este o expresie cifrată, care înseamnă că Maestrul îi conduce pe discipolii săi în lăuntrul cel mai lăuntric, pentru a le da acolo cele mai intime învăţături. Stă scris: „Ucenicii erau răpiţi în extaz” [„Iar Petru şi cei ce erau cu dânşii, erau îngreuiaţi de somn”: Luca 9, 32 (n. tr.).]. Asta înseamnă că ei au fost conduşi în lumile superioare. Acolo le-au apărut Ilie, Moise şi Iisus. Aşadar a avut loc o învingere a spaţiului şi

timpului. Moise şi Ilie, care nu mai erau prezenţi, li s-au înfăţişat în starea devachanică. Numele Ilie [În limba germană Elias (n. tr.).] înseamnă tot atât de mult Calea lui Dumnezeu, ţelul. Cuvântul El, identic cu cuvântul Dumnezeu, este conţinut în *El*ohim, Gabri*el*, Miha*el*, Rafa*el*, de asemenea în Bel. Numele Moise reprezintă Adevărul. Moise este denumirea ocultă pentru Adevăr. Iisus înseamnă Viaţa. Christos însuşi, stând în mijloc, este Viaţa. Atunci a fost scris, ca să zicem aşa, cu litere de bronz în mental: „Calea, Adevărul şi Viaţa". Ucenicii spun: „Lasă-ne să construim colibe aici". Asta înseamnă că ei erau Chela [Vezi indicaţiile de la sfârşitul volumului (n. tr.).] de gradul doi. Apoi Domnul spune: „Ilie a reapărut, dar ei nu l-au recunoscut. Să nu spuneţi nimănui aceasta până când nu revin eu". El vorbeşte aici despre reîncarnare, Ioan Botezătorul este Ilie. Revenirea se referă la revenirea lui Iisus Christos, care este pregătită prin concepţia antroposofică despre lume.

Când toţi oamenii au trecut o dată prin vieţuirea unei încarnări fără a şti nimic despre reîncarnare şi karmă, atunci reîncarnarea este din nou predată ca învăţătură. Însă în toate cercurile cele mai intime ale creştinismului, reîncarnarea a avut o valoare de adevăr. Pretutindeni unde au existat iniţiaţi care au instruit prin fapte, această învăţătură a fost recunoscută. Un exemplu în acest sens este Ordinul călugărilor trapişti [Nota 2]. Printr-o reţinere absolută în vorbire în una din încarnări, ei se formează ca oratori destoinici pentru următoarele încarnări. Prin cultivarea unei însuşiri opuse într-una din încarnări, se formează aşadar un talent deosebit pentru următoarea încarnare. Prin reţinere în vorbire, urmau să fie creaţi oratori înflăcăraţi.

Trebuia să fie predat ca învăţătură, în mod exterior, într-o epocă, faptul că omul trebuia să reţină în simţire că viaţa pe Pământ ar fi epuizată în acea unică viaţă. Omul trebuia să-şi spună: O întreagă eternitate depinde de ceea ce se petrece într-o singură viaţă. O formă radicală a acestei concepţii este

învăţătura despre pedepsele veşnice ale iadului. Sfera Pământului nu ar fi fost cucerită dacă învăţătorii creştinismului nu ar fi lăsat ca moştenire ideea că o singură viaţă trebuie să fie considerată drept foarte importantă. Marii Învăţători nu au fixat niciodată adevăruri absolute, ci doar ceea ce este adecvat oamenilor. Marii Învăţători nu predau niciodată, ca învăţătură, ultimele adevăruri, ci doar ceea ce este favorabil unei epoci. Învăţătura despre reîncarnare nu ar fi fost justă pentru acel timp. Ceea ce predă ştiinţa spirituală, de asemenea, drept învăţătură, nu este adevărul definitiv, ci concepţia antroposofică trebuie să fie predată acum, fiindcă ea este astăzi justă. Oamenii care audiază acum învăţătura spiritual-ştiinţifică vor audia adevărul într-un cu totul alt mod, într-o încarnare ulterioară. În decursul a trei mii de ani, noi vom învăţa ceva ce se află într-o sferă mai înaltă, fiindcă am trecut deja o dată prin antroposofie. Aceasta este partea spirituală. Dar întreg spiritualul trebuie să aibă şi o contraimagine în fizic. Deja cu câteva sute de ani înainte de Christos, individualitatea care a apărut în Christos a acţionat în mod pregătitor.

Pentru ca omul să-şi închipuie că o încarnare ar fi unică, era necesar ca ceva să separe creierul de cunoaşterea despre principiile superioare din om, despre Atma, Buddhi, Manas şi de cunoaşterea despre reîncarnare. Pentru aceasta, omului i-a fost dat vinul. Mai înainte, în orice cult din temple se folosea numai apa. Apoi a fost introdusă folosirea vinului şi chiar o fiinţă divină; Bacchus, Dionysos, era reprezentantul vinului. Ucenicul cel mai profund iniţiat, Ioan, destăinuieşte în Evanghelia sa ce înseamnă vinul pentru evoluţia lăuntrică. La nunta din Cana Galileii [Nota 3], apa este transformată în vin. Prin intermediul vinului, omul a fost pregătit să nu mai înţeleagă reîncarnarea. Pe vremea aceea, apa pentru jertfă a fost transformată în vin, iar noi acum suntem din nou tocmai pe punctul de a transforma vinul în apă. Cine vrea să se ridice în

sferele înalte ale existenţei, trebuie să se abţină de la orice picătură de alcool.

În Evanghelia după Ioan, fiecare rând scris este o vieţuire adâncă din omul însuşi şi din întreaga omenire. Iisus spunea: Eu am venit aici pentru a aduce pregătirea acestei epoci de evoluţie. Pavel, care era un iniţiat, îl numeşte pe Christos, Adam cel inversat [Nota 4]. În Adam, noi avem primul om care apare în această formă. Prin aceasta, omul spiritual este transpus în încarnare pe Pământ. El se află astfel la răspântia a două drumuri. Poate lua ce îi dau zeii sau îşi poate agonisi el însuşi ceva nou. Aceasta este istoria lui Cain şi Abel [Nota 5]. Abel ia animalele, care există. Cain obţine prin muncă ceea ce sacrifică. Prin ceea ce obţine Cain prin muncă, ia fiinţă pâinea. Pâinea a fost întotdeauna reprezentantul a ceea ce obţine omul prin muncă. Prin faptul că obţine pâinea prin muncă, omul a devenit păcătos. Cain l-a ucis pe fratele său. Concomitent cu propria muncă, omul a devenit păcătos, el a căzut în materie.

Inversul lui Adam este Iisus Christos, cel care se ridică din nou. El trebuie să răscumpere aceasta cu sângele său. Acest lucru trebuia să se întâmple o dată printr-o personalitate. Pâinea şi vinul îşi află reprezentantul în persoana lui Christos, în trupul şi sângele său. Domnul însuşi trebuie să ia fapta lui Cain asupra sa: Acesta este trupul meu, acesta este sângele meu. Mântuirea trebuie să aibă loc prin aceea că este sfinţit ceea ce se află pe Pământ. Vinul reprezintă aceasta la Cina cea de taină, sângele ajunge prin aceasta în relaţie cu vinul.

Evangheliile nu sunt doar învăţături didactice, ele sunt şi scrieri de viaţă. Povestirile Evangheliilor nu reprezintă doar evenimente istorice exterioare, ci şi vieţuiri lăuntrice ale omului. Yoga creştină este vieţuirea completă în Evanghelie, ca şi când aceasta ar fi viaţa sufletească proprie.

Patru virtuţi sunt necesare în mod decisiv, pentru a putea fi posibilă în general yoga creştină. Prima este simplitatea. Aceasta este o virtute creştină. Omul trebuie să-şi clarifice

faptul că în viaţă face în diverse feluri experienţe, prin care îşi pierde spontaneitatea. Aproape fiecare om este sfios. Unicele răspunsuri spontane la întrebări, sunt cele ale copiilor. Dar ei sunt şi naivi în această privinţă, deoarece copiii nu ştiu încă nimic. Omul trebuie să înveţe să fie înţelept şi spontan, spontan ca un copil, în experienţe. Aceasta se numeşte în creştinism, simplitate.

A doua virtute pe care trebuie să şi-o câştige omul constă în aceea că, în calitate de mistic creştin, el trebuie să se dezbare de ceea ce mulţi oameni au, şi anume sentimentul interior plăcut al exerciţiilor religioase. Ei nu trebuie să se dăruiască exerciţiilor din satisfacţie proprie, ci fiindcă o cere calea exerciţiilor. Toate sentimentele plăcute legate de exerciţiile religioase trebuie să tacă.

A treia virtute este şi mai grea. Ea constă în aceea că omul renunţă în mod absolut să mai atribuie ceva destoiniciei sale. El trebuie să înveţe, în schimb, să atribuie totul puterii divine, meritului lui Dumnezeu, care lucrează prin el. Fără aceasta, omul nu poate deveni mistic creştin.

Drept a patra virtute, omul trebuie să atingă devotamentul răbdător în ceea ce i se poate oricând întâmpla. El trebuie să renunţe la toate grijile şi temerile, trebuie să fie înarmat faţă de orice, faţă de cele mai bune lucruri cât şi faţă de cele mai rele.

Dacă omul nu şi-a format asemenea virtuţi până la un anumit grad, nu poate spera să devină mistic creştin. Această pregătire îl împuterniceşte să parcurgă cele şapte trepte ale căii mistic-creştine.

Prima treaptă este „Spălarea picioarelor”. Ea trebuie îndeplinită de către fiecare. Ea reprezintă împlinirea cuvintelor: Cine vrea să fie stăpân, trebuie să fie sluga tuturor. Trebuie să ne fie clar că ceea ce suntem, nu o datorăm sinei noastre proprii. Trebuie să punem la socoteală tot ce au făcut din noi alţi oameni şi ambianţa, şi să reflectăm serios la aceasta. Atunci

înţelegem cum suntem noi în legătură cu întreaga ambianţă. Dacă noi am dobândit putere prin cele patru virtuţi: simplitate, dezbărarea de sentimentul plăcut al exerciţiilor religioase, renunţarea la a ne atribui destoinicie proprie, devotamentul răbdător în tot ce ni se întâmplă, atunci primim şi puterea de a realiza ceea ce se numeşte „Spălarea picioarelor", anume de a privi cu recunoştinţă, de a ne apleca înaintea a tot ceea ce ne este dat din afară, a tot ceea ce ne-a înălţat. Trebuie să ne transformăm întreaga noastră simţire în recunoştinţă pură faţă de cei care ne-au dat totul. Astfel, trebuie să îngenunchem în faţa celor prin intermediul cărora am evoluat. Iisus Christos a îngenuncheat în faţa ucenicilor săi, fiindcă fără ei nu ar putea fi ceea ce a ajuns. Existenţa lui Iisus Christos presupune existenţa ucenicilor, aşa cum planta presupune existenţa mineralului, aşa cum animalul presupune existenţa plantei. El, care este stăpân, devine sluga tuturor. Dacă omul învaţă să se umilească până la sentimentul celei mai adânci recunoştinţe, atunci unele văluri sociale cad, şi omul poate atunci parcurge următoarea treaptă.

Dacă renunţăm la puterea exterioară, trebuie să avem putere lăuntrică. Dacă am ajuns cel din urmă, atunci mergem la Tatăl. Asta înseamnă „Calea spre Tatăl". Noi suntem atunci profund uniţi cu această putere primordială. Aceasta poate fi găsită doar prin vieţuire proprie. Noi trebuie să învăţăm să îndurăm orice durere. Aceasta este a doua treaptă, „Flagelarea", a doua treaptă în sensul mistic-creştin. Atunci Eul se sprijină pe sine.

Şi mai înaltă este a treia treaptă, „Suportarea dispreţului". Noi trebuie să învăţăm să suportăm lipsa de apreciere a celorlalţi. Aceasta este „Purtarea coroanei de spini". Trebuie să învăţăm să rămânem verticali, când lumea ne dispreţuieşte şi ne copleşeşte cu ironie.

Dacă omul a ajuns atât de departe, atunci el se află ca un străin faţă de propriul său trup. El s-a umilit, a învăţat să suporte dureri, a învăţat să suporte dispreţul. Acum, corpul este

ceva în care el nu mai trăiește, ci în jurul căruia plutește sufletul. Aceasta este „Crucificarea”, a patra treaptă. Sufletul este detașat de ceea ce se întâmplă, prin aceea că propriul corp a devenit foarte obiectiv, ca și când noi am fi legați de o bucată de lemn străin. Atunci existența izolată a încetat pentru noi. Aceasta este „Moartea mistică pe cruce”, a cincea treaptă.

A șasea treaptă este atinsă atunci când omul a devenit egal față de tot ce există pe Pământ și cuprinde totul cu simțirea sa, care percepe întregul Pământ drept corpul său. Aceasta este „Punerea în mormânt”. Prin aceasta, omul a devenit ceea ce știința spirituală numește „a fi una cu planeta”. El simte atunci că nu este o ființă separată. Omul poate exista doar pe acest Pământ. La câteva sute de mile depărtare de Pământ el ar trebui să moară, să se usuce, așa cum se usucă mâna care este amputată din corp. Pământul este atunci trupul omului. În el trebuie să fim noi înmormântați. Din această stare, omul cucerește conștiența Pământului. Apoi urmează a șaptea treaptă, „Învierea”: Omul a devenit un înviat din morți. Această stare poate fi înțeleasă doar de cel a cărui gândire nu mai este legată de instrumentul fizic al creierului.

Omul poate parcurge cele șapte trepte dacă lasă să trăiască în sine, tot mereu, Evanghelia după Ioan, de la capitolul treisprezece încolo: în primul rând „Spălarea picioarelor”, calea voinței de a sluji, de a se înclina în smerenie universală; în al doilea rând „Flagelarea”; în al treilea rând „Încoronarea cu spini”; în al patrulea rând „Crucificarea”; în al cincilea rând „Moartea mistică pe cruce”; în al șaselea rând „Punerea în mormânt”; în al șaptelea rând „Învierea”. Acestea sunt cele șapte trepte ale Misterului creștin lăuntric, care a fost înfățișat exterior în planul istoriei lumii.

Călugării creștini au trăit întreaga viață în aceste viețuiri ale Evangheliei după Ioan, de la capitolul treisprezece încolo. De aici și-au extras ei puterea.

IMAGINEA RELIGIOASĂ DESPRE LUME A EVULUI MEDIU ÎN «DIVINA COMEDIE» A LUI DANTE

Düsseldorf, 11 februarie 1906

Vrem să vorbim astăzi despre una dintre cele mai mari creaţii ale literaturii universale, despre «Divina comedie» a lui *Dante* [Nota 6]. În acest caz trebuie să ne fie clar că va fi necesar, dacă vrem să dobândim doar un pic de înţelegere pentru această operă literară, să ne transpunem în secolele XIII şi XIV. *Goethe* îl lasă pe Faust să spună:

Ceea ce voi numiţi spirit al timpurilor [Nota 7]
Este în fond al Domnului spirit propriu,
În care timpurile se oglindesc.

Dacă cineva vrea să interpreteze o operă literară dintr-o perioadă mai timpurie, de obicei se întâmplă aşa că el îşi strecoară propriul spirit acolo şi citeşte din operă ceea ce provine din simţirea sa subiectivă.

În cazul «Divinei comedii» a lui Dante se vede cât este de greu să ne transpunem în timpul Evului Mediu. Există pentru aceasta toate interpretările posibile. Astfel, există o traducere germană a lui Carneri [Nota 8]. Din prefaţă se vede că el şi-a asumat un risc extraordinar. El spune că această «Divină comedie» ar fi dezgustătoare dacă este privită de către comentatori printr-o concepţie teologică. El a privit-o printr-o concepţie pur umană. Carneri este un etician al darwinismului [Nota 9]. El a aşezat pe temelia darwinismului o morală, o etică nobilă, dar materialistă, fără conştienţa despre puterile spirituale din lume. Peste întreaga sa traducere s-a aşternut o concepţie materialistă. Acesta este „al Domnului spirit propriu, în care timpurile se oglindesc".

Însă acum vrem să ne transpunem efectiv în vremea de atunci. Pentru a ne transpune în acea perioadă trecută, trebuie să uităm o dată complet tot ce am asimilat din copilărie. Pe

atunci, oamenii gândeau complet altfel şi simţeau complet altfel. Noi am învăţat că planetele formează împreună cu Soarele un sistem, şi că acesta este un sistem printre multe altele. În şcoală învăţăm: Soarele se află în mijlocul unui sistem şi de jur-împrejurul său se rotesc planetele. Legi raţionale, abstracte, guvernează tot ce se roteşte aici, tot ce trăieşte aici, tot ce pluteşte aici în spaţiul cosmic infinit din jurul nostru. Cine gândeşte aşa nu vede în acest spaţiu cosmic îndepărtat nimic altceva decât corpurile cereşti ce se rotesc în spaţiul infinit, gol, mare, corpuri cereşti şi vietăţi pe acestea.

Cu totul altfel era imaginea lumii pentru oamenii care trăiau pe vremea lui Dante. Nici un om nu gândea pe atunci despre toate acestea cu asemenea reprezentări abstracte. Pe atunci Pământul nostru era considerat centrul întregului sistem cosmic. Pământul nu era doar această planetă solidă, ci în interiorul Pământului existau entităţi care se aflau în legătură cu omul. Acolo existau forţe care făceau din om o fiinţă asemănătoare animalelor. Acestea existau în centrul Pământului. Înăuntru existau diferitele trepte a ceea ce se desemna drept iad. Aşa cum descrie Dante aceste lucruri, aşa erau ele pe atunci adevărate pentru oameni. Aceasta nu este fantezie poetică la Dante. Pe el nu-l înţelege cel care poate gândi, chiar şi numai un moment, că Dante a considerat acestea drept simple superstiţii. Pe atunci exista reprezentarea: dincolo, de cealaltă parte a Pământului, acţionează forţa gravitaţională în direcţie opusă. Acolo îşi reprezentau oamenii Evului Mediu forţele care erau opuse omului, forţele care îl separă de tot ceea ce înseamnă greutate spirituală a Pământului. Acolo era focul purificator, kamaloka.

Dacă privim de aici mai departe, afară, în spaţiul planetar, atunci existau în acest caz complet alte reprezentări. Luna nu era un mineral, ci corpul unei fiinţe spirituale pe care locuiesc multe fiinţe spirituale, un corp ceresc. Pe acesta locuiau fiinţe care parcurseseră stări de evoluţie asemănătoare celor ale

omului. Ele erau însă căzute mai jos decât oamenii, dar viciile lor erau concepute mai spiritual decât viciile animalice ale omului.

Omul îşi reprezenta, de asemenea, planeta Mercur drept o fiinţă corporală ce conţinea un spirit. Aşa cum noi deducem omul din cea mai lăuntrică fiinţă sufletească, aşa îşi imagina omul medieval drept fiinţe spirituale Soarele, Luna, Venus, Marte, Jupiter, Saturn. Omul percepea pe atunci pretutindeni spiritul. Pretutindeni lumea era populată pentru el de către fiinţe spirituale.

În cercul stelelor fixe trăia Christos, de când părăsise lumea. Dincolo de cerul stelelor fixe era Empireul. În spatele acestuia era al zecelea cer, care cuprindea cauza iniţială a întregii existenţe. Omul îşi reprezenta entităţile, care nu existau aici pe Pământ, în corp, ca locuind într-o regiune oarecare din afara Pământului. Pe un luptător care trecuse prin moarte, noi ar fi trebuit să-l căutăm, potrivit reprezentărilor de atunci, pe planeta Marte. Omul care a dus o viaţă contemplativă, ar fi pe planeta Saturn. Cel care s-a înălţat şi mai mult, trebuia căutat în cerul stelelor fixe, unde se afla Christos după moartea sa. Deasupra acestora se aflau apoi entităţi şi mai înalte.

Din astfel de moduri de reprezentare şi-a compus Dante «Divina comedie». Oamenii nu mai au acum nici o idee despre faptul că lumea de atunci a văzut încă ceva spiritual în tot ceea ce este material. Pentru lumea de atunci nu exista corporalitate pură şi spirit pur. Atunci a existat, de la sine înţeles, pentru toate fiinţele, o întreţesere a fizicului cu spiritualul. Dacă ne transpunem într-o astfel de concepţie, atunci trăim şi urzim în sentimentele din care a fost scrisă «Divina comedie». Este absurd a discuta dacă Beatrice era doar un simbol sau era iubita lui Dante. În această privinţă nu există nici o contradicţie. Beatrice era o personalitate adevărată, ea era însă şi expresia a tot ce este spiritual. Beatrice este – pentru cel care nu a uitat simţul lăuntric – tocmai veritabila personificare a teologiei.

Vrem să cercetăm acum atmosfera spirituală din care a crescut poemul. Acesta este cea mai înaltă expresie a catolicismului creştin din secolele XIII, XIV, aflat în faţa schismei bisericeşti, şi din care au acţionat spirite precum cardinalul *Nicolaus Cusanus* [Nota 10], care a crescut din scolastică. Dante este un discipol al scolasticii. El a contemplat lumea ca şi învăţătorul său, *Toma d'Aquino* [Nota 11].

Care era misiunea creştinismului? El avea misiunea de a întemeia o altă concepţie religioasă fundamentală decât cea care exista înainte pe Pământ. Mai înainte exista un spectru de concepţii religioase, răspândit în toată lumea. Apoi a apărut o altă concepţie fundamentală.

Trebuie să mergem mai mult în urmă dacă vrem să ne transpunem în tonul fundamental al poemului dantesc. Cu aproximativ treizeci de mii de ani înaintea erei noastre [Nota 12] s-a întâmplat că acel continent, care se întindea departe, numit Atlantida, să se scufunde din ce în ce mai mult. În revista «Cosmos» [Nota 13] existenţa Atlantidei este argumentată naturalist-ştiinţific de către cercetătorul *Arldt* [Nota 14]. Ceea ce noi numim Potop este inundarea treptată a acestui continent. Pe acest continent trăiau strămoşii omenirii actuale europene şi asiatice. La toate aceste popoare se află o înrudire profundă între mitologiile lor. Mitologia germană vorbeşte despre acea Atlantidă, şi denumeşte continentul atlantean Niflheim, Nebelheim. Ceea ce ne-a parvenit, potrivit mitologiei germane, este concepţia despre lume pe care a adus-o cu sine personajul care a dominat drept Wotan. Wotan este acelaşi cu Bodha sau cu Buddha. Veda şi Edda, de exemplu, au – tot din punct de vedere lingvistic – aceeaşi origine.

Toate aceste concepţii care există aici oarecum ca un sediment mai vechi, au ceva comun. Pentru ele era de la început de la sine-înţeleasă reîncarnarea. Budismul şi-a găsit desigur apoi răspândirea la popoarele mongole, nu la popoarele indo-europene. În modul de concepţie al popoarelor indo-europene

s-a introdus elementul semitic, care nu ştie nimic despre reîncarnare. Expresia cea mai grandioasă a acestei forme de religie, care ţine cont doar de *o singură* încarnare, este creştinismul. Indiciul său caracteristic este faptul că ţine cont doar de o întrupare. Situaţia nu era aşa în cazul învăţăturii creştin-esoterice, dar în religia populară nu era conţinută învăţătura despre reîncarnare. Vechiul iudaism şi arabismul nu au cunoscut învăţătura despre reîncarnare.

Dacă presupunem acestea, atunci avem tonul fundamental din care a crescut măreţul poem al lui Dante. Poemul înfăţişează o viziune, o viziune care porneşte din Vinerea Mare. Aceasta este ziua simbolică pentru victoria vieţii asupra morţii. Acest lucru nu a fost reprezentat în mod abstract. Omul simţea în Vinerea Mare şi la Paşti că Soarele primeşte o nouă putere de primăvară. El urcă şi intră în constelaţia Berbecului sau a Mielului. El face să încolţească lumea plantelor. Soarele era considerat o expresie a unei fiinţe spirituale. Oamenii îşi reprezentau o relaţie a puterilor spiritual-sufleteşti cu spiritul corpului solar. Astfel, noaptea din Vinerea Mare era simţită drept timpul cel mai potrivit în care sufletul se poate transpune în ceea ce se află dincolo de moarte.

Poemul lui Dante este o viziune, o viziune în sensul în care o trăieşte iniţiatul, o realitate din lumea spirituală. Dante poate efectiv să perceapă spiritualul. El percepe cu simţuri spirituale ceea ce există în lumea spirituală. El îşi reprezintă aceasta ca un iniţiat creştin-catolic. În viziune, el aduce cu sine ceea ce s-a adaptat din lumea catolică în organismul său, dar el le vede în mod spiritual. Omul vede totdeauna spiritualul prin ochelarii experienţei sale de viaţă. Aşa cum se raportează şederea copilului în corpul mamei la planul fizic, tot aşa se raportează zăbovirea noastră în lume, la ceea ce vieţuim noi aici pe Pământ în mod spiritual. Aici, în viaţa noastră pământească, noi ne maturizăm oarecum ca în corpul matern, pentru a ne naşte după aceea în mod spiritual. Simţurile care s-au format pentru

spiritual depind de viaţa pe acest Pământ. Aici ne maturizăm pentru dincolo, aici ne pregătim ochii spirituali şi urechile spirituale pentru dincolo. De aceea Dante îşi formase organele spirituale în modul în care o făcuse lumea creştin-catolică.

Când ajungem dincolo, în cealaltă existenţă, atunci putem percepe ceea ce este acum în noi. Aceasta ne devine atunci vizibil în mod exterior. Despre pasiuni, instincte, imbolduri, noi spunem că ele ne aparţin. Când am intrat în lumile spirituale, conţinutul organismului nostru sufletesc devine ceva ce există în afara noastră, aşa cum sunt percepute lucrurile exterioare din existenţa fizică. Ceea ce trăieşte în sufletele noastre, devine vizibil în mod simbolic.

Dante enumără trei simboluri, care reprezintă cele trei însuşiri esenţiale ale corpului său de instincte, ale trupului său astral, ale sufletului său inferior: o panteră, un leu, o lupoaică. Însuşirile sale esenţiale îl întâmpină astfel în forma a trei animale. Acesta nu este însă un simplu simbol. Dacă omul intră în planul astral, atunci îl întâmpină efectiv chiar pasiunile inferioare, sub formă de animale. Lupoaica semnifică una dintre pasiuni. Este acea lupoaică ce a alăptat cândva pe Romulus şi Remus. Aceasta este pasiunea care odinioară, pe când a fost întemeiat poporul roman, a fost asimilată de către oameni, pasiunea care trăieşte în tot ceea ce se îndreaptă spre posesie, lăcomia, iar pe de altă parte dreptul la proprietatea personală. Această pasiune a fost injectată oamenilor, când lupoaica i-a alăptat pe Romulus şi Remus. Mai înainte omul şi-a însuşit calitatea vitejiei, care se exprimă prin leu, şi care poate deveni sete de putere. Şi în urmă se află viclenia cea mare, aşa cum se dezvoltă din autoritatea preoţească: pantera, însuşirea lui Odiseu. Când *Virgiliu* [Nota 15] îl întâmpină pe Dante, el spune: Eu nu te pot elibera de cele trei animale, şi cel mai puţin de lupoaică. El spune asta fiindcă Dante a crescut din ceea ce a rămas în Italia din vechile pasiuni romane. Pe Virgiliu, care a dat în Eneida o imagine a iniţierii, trebuia Dante să-l ia drept

călăuzitor. De la Virgiliu învăţau oamenii pe atunci, cel mai mult, ce se află în lumea de dincolo. Ei îşi construiau pe atunci lumea de dincolo pe trei trepte: ca Iad, Purgatoriu şi Cer.

Există numai două concepte consecvente despre lume. Una este cea a lui Augustin [Nota 16], cealaltă este cea despre reîncarnare şi karmă. Augustin spune: Pe acest Pământ, o parte este destinată binelui şi o parte răului. Cealaltă concepţie este cea după care noi evoluăm prin intermediul multor întrupări. Numai aceste două concepţii despre lume sunt posibile. Dante se situează pe terenul augustinian al concepţiei despre lume. În acest caz omul se pregăteşte în această viaţă pământească pentru un destin etern. De aceea, de această viaţă pământească se leagă nemijlocit Cerul, Purgatoriul sau Iadul. Viaţa pământească de aici este privită drept determinantă. Se are în vedere doar personalitatea omului.

Dacă ne ridicăm deasupra personalităţii, atunci ne ridicăm deasupra naşterii şi morţii. Deasupra personalităţii se află ceea ce intră la naştere şi iese din nou la moarte. Aceasta este individualitatea. Ceea ce a greşit omul ca individualitate, trebuie compensat într-o viaţă viitoare. Dacă nu se ţine cont de reîncarnare şi karmă, atunci totul trebuie compensat *într-o singură* viaţă. Dacă se caută recompensa pentru tot ceea ce priveşte personalitatea, atunci pentru personalitate se creează contraimaginea, care este Iadul. Iadul nu este nimic altceva decât a fi implicat complet în personalitate. Contraimaginea personalităţii în lumea de aici este Iadul în lumea de dincolo. Personalitatea nu are voie să se implice atât de mult în lumea de aici, încât să înfrumuseţeze existenţa. Creştinismul a introdus în lume concepţia că totul depinde de faptul cum se desfăşoară această viaţă unică între naştere şi moarte. Pentru aceasta el trebuia să facă din ceea ce este pământesc o vale a plângerii. El trebuia, după aceea, să arate că omul trebuie să se dezbare de ceea ce este pământesc. Arta păgână, în schimb, este ceea ce ne implică în elementul personal. Vechii artişti încercau

să dea o înfăţişare frumoasă pământescului. Cine vede numai personalitatea, spune: Această personalitate trebuie să renunţe la frumos. Acela trebuie să facă tocmai Pământul mai puţin frumos, să smulgă personalitatea din lumea aceasta. De aceea a fost consecvent faptul că Homer şi toţi poeţii antichităţii i-au apărut lui Dante în Iad.

Descrierea zgârcitului şi a risipitorului, din planul astral, este la fel de reală. Acolo, pasiunea proprie îl întâmpină pe om ca o imagine de oglindă. Zgârcitul vede în planul astral ceea ce face cu zgârcenia, în calitate de risipitor. Risipitorul îşi vede însuşirea în contraimaginea zgârcitului.

În oraşul Dis, Epicur este reprezentantul concepţiei despre lume care se bazează pe construirea lumi de aici. Oraşul Dis trebuie să-l exprime pe reprezentantul realităţii fizice. Aici oamenii se află în sicrie. Materialiştii sunt morţi vii. Ei spun că omul trebuie să fie un simplu cadavru. Astfel ei trebuie să stea ca suflete moarte în sicrie.

Din Iad, Dante este condus în Purgatoriu. Conducătorii care şi-au neglijat mântuirea sufletului pentru binele public, trebuie să fie de asemenea purificaţi în Purgatoriu. Concepţia creştin-catolică despre lume pleacă de la formarea personalităţii omului. De aceea, conducătorii care au neglijat aceasta, suferă în Purgatoriu.

La următoarea regiune dintre Purgatoriu şi Cer, Dante ajunge în grădina Edenului. Acolo suntem introduşi în concepţia propriu-zis creştină: că originea Bisericii se află în spiritual. Cine vrea să înţeleagă în sensul Evului Mediu cum trebuie să fie Biserica, trebuie să se organizeze până acolo încât să vadă modelul ei în cealaltă lume. Aceasta realizează Dante cu privire la concepţia despre lume a lui Dionisie Areopagitul despre ierarhiile cereşti. Aici există o succesiune pe care o desemnează Dionisie: Îngeri, Arhangheli, Începători, Puteri, Stăpâniri, Domnii, Tronuri, Heruvimi, Serafimi. Succesiunea ierarhiilor lumeşti ale Bisericii trebuia să fie o imagine a

acestor ierarhii cereşti. Asta înfăţişează Dante în grădina Edenului, unde ne întâmpină simbolic ierarhiile.

Apoi Beatrice preia conducerea. În suflet distingem un element feminin, fiinţa sufletească lăuntrică, şi un element masculin, spiritualul din Univers, care fecundează sufletul. Sufletul feminin ne trage în sus. Alchimiştii medievali numeau femininul din om, „Lilium". De aceea vorbeşte şi Goethe în basmul său, despre „frumoasa Lilie". Beatrice este efectiv înfăţişată în sensul modului de gândire dantesc, astfel încât el poate aduce în manifestare în ea sistemul teologiei scolastice.

Spre ea, spre Beatrice, sunt conduse mai întâi fiinţele Lunii, care şi-au încălcat legământul spiritual. Ele încălcaseră legământul de a sluji doar spiritualului şi au căzut din nou în senzorial. Mercur era încă, pentru teosofia veche grecească, acea fiinţă care a acţionat în sensul ca vechiul atlant să se ridice la înţelegerea Eului. Primii atlanţi încă nu aveau conştienţa Eului. Entitatea în al cărui semn stă personalitatea, este zeul Mercur, Hermes. Omul ajunge la personalitate în timp ce cade în egoitate, în egoism. Aceasta ne-a făcut, în acelaşi timp, oameni care năzuiesc după proprietate. De aceea Mercur este şi zeul comercianţilor.

Pe Jupiter, Dante găseşte domnitorii care au făcut dreptate. Pe Soare se întâmplă ceva foarte important. Pe Soare, lui Dante îi este arătat caracterul propriu-zis al eternului; cum este înţeles acesta din urmă când vieţuim o zi pe care o numim Ziua Judecăţii de Apoi. Ziua Judecăţii de Apoi schimbă împrejurările. Aici ne întâmpină doi oameni: Toma d'Aquino şi regele Solomon. Toma d'Aquino reprezintă viaţa în sensul creştinismului, al Noului Testament, iar regele Solomon este învăţătorul Vechiului Testament.

În preoţie, creştinul vedea expresia corporală a ceea ce era pentru el Christos în evoluţia spirituală. După viaţa sa pământească, Christos a dispărut, continuându-şi marşul său triumfal în cerul stelelor fixe. Cine şi-a pregătit embrionul său

spiritual aici, astfel încât el poate vedea în mod spiritual, îl poate zări pe Christos în cerul stelelor fixe. Ucenicul cel mai profund inițiat, Ioan, apare ca învățător al acestei concepții. Doar Christos și Maria puteau prelua cu ei trupul lor până la cerul stelelor fixe. O individualitate de Maestru spiritual își stăpânește de asemenea complet corpul. Așa cum omul culturii actuale învață ca prin ideile sale morale să fie stăpân peste pasiuni, așa învață efectiv omul aflat pe o treaptă mai înaltă să-și domine trupul fizic. Iisus și Maria aveau trupul fizic așa de sfințit, încât ei îl puteau lua cu ei în cele mai înalte sfere.

Apoi preia sfântul Bernard conducerea în sferele superioare, unde Dante dobândește contemplarea divină, cufundarea în Sinea divină. Acolo, Dante se ridică deasupra creștinismului bisericesc. El vede cele trei sfere, tripla esență primordială a lumii, Tatăl, Fiul și Spiritul. Religia hindusă o numește Brahma, Vishnu, Shiva. Aici se înfățișează trinitatea Universului, unde Dante se ridică la o concepție pur spirituală, la contemplare.

În încheiere este înfățișat cum noi trăim, urzim și existăm în Dumnezeu, dar nu putem îndrăzni a-l înțelege pe Dumnezeu. Se înfățișează în final numai presimțirea certitudinii despre cunoașterea lui Dumnezeu de către om. Pentru Dante, poemul său a fost scena lumii, văzută din cealaltă parte.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN, CA DOCUMENT INIȚIATIC
Prima conferință. Primele douăsprezece capitole ale Evangheliei după Ioan

Köln, 12 februarie 1906

Teologia actuală face o distincție riguroasă între primele trei Evanghelii și Evanghelia după Ioan. Primele trei sunt numite Evangheliile sinoptice. În schimb ultima este considerată adesea drept poem didactic care nu ar avea valoare istorică. Hotărâtor este însă faptul că, în tot ceea ce se referă în Evanghelii la Christos, avem de a face cu un simbol profund, și că simbolul este în același timp o realitate istorică importantă. În realitate, primele trei Evanghelii se disting de Evanghelia după Ioan prin aceea că provin de la ucenici mai puțin profund inițiați, dar Evanghelia după Ioan provine de la ucenicul cel mai adânc inițiat.

Numele lui Ioan nu este menționat chiar deloc în mod direct în Evanghelia după Ioan, ci el este desemnat drept ucenicul pe care Domnul îl iubea. Această desemnare este o expresie-cheie pentru inițiatul cel mai profund. Faptul că anumiți ucenici sunt cei mai intim inițiați, se desemnează prin aceea că se spunea: Domnul îi iubea.

Ucenicul care a scris Evanghelia după Ioan descrie mai întâi o viețuire proprie. Capitolele unu până la doisprezece sunt trăiri în lumea astrală, capitolele treisprezece și următoarele descriu trăiri din planul devachanic. Acest lucru este foarte important și semnificativ. Ioan descrie trăirile din planul astral fiindcă el este de părere că ceea ce a realizat Iisus Christos aici pe Pământ nu poate fi înțeles decât dacă privești aceasta în lumina spiritualului. Ce a făcut, ce a spus Maestrul, omul poate înțelege dacă el se transpune într-o stare mai înaltă. Printr-o evoluție lăuntrică omul poate ajunge la faptul de a vedea efectiv

în lumea astrală. La aceasta se ajunge printr-un mod de meditaţie foarte precis. Omul trebuie să se izoleze de lumea exterioară. Apoi el trebuie să lase să se ridice în suflet adevăruri eterne. O nouă lume se înalţă atunci de jur-împrejurul lui.

Ce a făcut Iisus Christos pe Pământ putea fi evaluat în mod corect doar dacă omul se transpunea într-o lume superioară. Cele vieţuite de om în mod fizic cu Iisus erau inteligibile doar dacă erau mai întâi percepute pe plan astral. Dacă omul voia să vieţuiască ce făcuse Iisus Christos, atunci trebuia să se transpună printr-o meditaţie creştină adecvată într-o stare prin care ajungea la înţelegerea sufletească a lui Christos.

Aceasta exprimă Ioan mai întâi în Evanghelia sa, în introducere. Este o rugăciune meditativă, de la început şi până la propoziţia „întunericul nu cuprinde Lumina". Dacă sufletul vieţuieşte ce se află în aceste propoziţii, atunci sunt trezite puterile pentru a înţelege conţinutul capitolelor unu până la doisprezece. „La început a fost Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi un Dumnezeu era Cuvântul". Acest adevăr vechi a fost înfăţişat clar în toate vechile misterii, şi mai ales în cele de nuanţă egipteană.

Cuvintele umplu spaţiul aerian, altfel noi nu le-am auzi. În spaţiul aerian există formele cuvintelor pe care le rostim. Dacă, în timp ce eu vorbesc, aerul ar putea fi adus brusc la încremenire, atunci undele care vibrează în aer ar cădea jos ca nişte corpuri solide, încremenite. Învăţătorul din misterii îl lămurea pe discipol astfel: Aşa cum omul vorbeşte şi îşi trimite lăuntrul său în aer, aşa a vorbit şi sufletul cosmic înlăuntrul unei materii foarte fine, în materia Akasha, iar aceasta a devenit după aceea solidă. Totul, de jur-împrejurul nostru, este Cuvânt condensat al lui Dumnezeu. Aşa spunea Învăţătorul din misterii; lumea de jur-împrejur este un Cuvânt îngheţat al lui Dumnezeu, un Logos îngheţat. „La început a fost Cuvântul şi

Cuvântul era la Dumnezeu". El era încă în el, era însă în lăuntrul său, era el însuşi un Dumnezeu. Apoi el a umplut spaţiul şi a încremenit. Acest Logos este acum conţinut pretutindeni. Pretutindeni, de jur-împrejurul nostru, noi avem cristalele Logosului. Dar în timp ce ia fiinţă viaţa, Logosul se trezeşte oarecum din starea de amorţeală. În om, el devine lumina cunoaşterii. Când cunoaştem, atunci Dumnezeu, care mai întâi a coborât în lume, ne întâmpină din această lume. Omul trebuie să vieţuiască complet în lume, pentru a pătrunde atât de profund în ea încât să observe că Logosul trăieşte în lume.

Ceea ce s-a petrecut la început, a fost dezvoltarea omului fizic. În acest om fizic a intrat omul spiritual. Aici a strălucit Lumina în întuneric. Dar întunericul, mai întâi, nu a cuprins-o. Apoi, în evoluţia în continuare a omului, apare conţinutul clarviziunii astrale. Atunci, lui îi devine clar cine era Iisus Christos şi ce semnifică învăţătura sa: faptul că pe atunci era timpul potrivit de a crea un Adam inversat. Omul a coborât în corp şi prin aceasta s-a ivit naşterea şi moartea. Lumina pătrundea în întuneric.

Apoi omul a trebuit să fie condus iarăşi în sus, la înţelegerea faptului că viaţa este biruitoare asupra morţii. A apărut Înainte-mergătorul, Ioan Botezătorul. Botezătorul propovăduia că tradiţia, care se află încă întru totul sub semnul a ceea ce au creat odinioară puterile divine, va fi acum schimbată cu o nouă Împărăţie. Până acum se spunea: Dumnezeu vă va distruge dacă acţionaţi împotriva Legii sale. Noua Împărăţie este însă aceea pe care omul o poate vieţui în sine însuşi, când îl vieţuieşte pe Dumnezeu. Ideea Vechiului Testament este: Noi trebuie să ne supunem poruncii Dumnezeului nostru. Noul Testament spune: Omul trebuie să-l urmeze pe Dumnezeu de bună voie în lăuntru. Aceasta este iubirea Binelui. Ea este propovăduită mai întâi în mod profetic; ea trebuie să crească. Christos, reprezentantul noului, trebuie

să crească, iar Ioan, care este doar Înainte-mergătorul său, trebuie să se micşoreze.

Aici se ating două mari momente. Aceasta apare în viziunea lui Ioan. Aici totul apare în stare metaforică. În acelaşi timp însă, în faţa ochiului spiritual al lui Ioan apare şi adevăratul Botezător şi misiunea sa istorică. Acum îi apare întreaga misiune a creştinismului. Pe aceasta o descrie el în capitolul al doilea.

Să privim înapoi în timpurile străvechi, în acele timpuri care existau cu cel puţin două mii de ani înainte de Christos. Atunci existau înţelepţi care ajunseseră atât de departe încât au fost iniţiaţi în misterii. Un anumit simbol era în acest sens, jertfa apei. Preoţii înţelepciunii foloseau apa drept simbol. Există o lege, anume că omul se izolează de lumile spirituale superioare prin intermediul alcoolului. Dacă omul vrea să trăiască sus, în lumile spirituale, atunci el nu are voie să bea vin, şi nici vin de jertfă.

Prin nunta din Cana este caracterizată misiunea creştinismului. Înţelepţi preoţi antici posedau învăţături spirituale sublime, care fuseseră date din cea mai profundă cunoaştere. Dar cultura păgână antică nu deţinea o anumită învăţătură: cucerirea lumii fizice. Uneltele erau încă extrem de primitive, întreaga cultură exterioară era primitivă. Oamenii nu aveau încă legătura nemijlocită cu ceea ce se întâmpla aici, pe Pământ. Pentru ca omul să înveţe să stăpânească Pământul, trebuia să se limiteze la fizic. El trebuia să devină puternic şi să sfinţească omul inferior.

Această cultură este pregătită prin intermediul marilor Învăţători, care arătau importanţa planului fizic. Arta egipteană este grandioasă în concepţia ei spirituală, dar nu ca organizare a planului fizic. Întreaga artă greacă este o coborâre a omului în planul fizic. Dreptul roman este de asemenea ceva ce coboară omul în planul fizic. Cultul lui Dionysos se află în legătură cu toate acestea. Chiar şi reprezentantul vinului este înfăţişat ca

zeu. Introducerea vinului în evoluţia omenirii este înfăţişată într-o formă măreaţă în povestirea nunţii din Cana Galileii. Într-adevăr, este vorba de a arăta că apa este superioară vinului. Dar fiindcă omul trebuia să fie condus în jos în planul fizic, a fost transformată apa în vin.

Astăzi noi am coborât cu toată organizarea noastră în planul fizic. Dacă, alături de cultura planului fizic, nu funcţionează şi o cultură morală, atunci cuceririle pe plan fizic acţionează distructiv. Prin evoluţia moralităţii omul va putea crea complet alte forţe decât cele care există acum în planul fizic. *Keely* [Nota 17] a pus motorul său în mişcare prin intermediul vibraţiilor pe care le-a provocat în organismul său. Asemenea vibraţii depind de natura morală a omului. Aceasta este o primă rază a dimineţii pentru ceea ce va apărea drept tehnică a viitorului. În viitor vom avea maşini care ajung în mişcare doar atunci când din om vin puteri morale. Oamenii imorali nu vor putea pune în mişcare astfel de maşini. Mecanismul pur mecanic trebuie să fie transformat în mecanism moral.

Concepţia spiritual-ştiinţifică despre lume pregăteşte această înălţare. Creştinismul trebuia să-i conducă pe oameni mai întâi în jos. Acum creştinismul trebuie să conducă omenirea din nou în sus. Vinul trebuie transformat iarăşi în apă.

Privirea lui Ioan depăşeşte realitatea fizică. Ceea ce a făcut Domnul, misiunea Sa, a apărut ucenicului Ioan în imaginea nunţii din Cana Galileii. În felul acesta trebuie înţelese primele douăsprezece capitole ale Evangheliei după Ioan. Acolo nu scrie că Maria i-a cerut să o facă, ci mama lui Iisus. Avem de a face aici cu un mod mistic de exprimare. Prin „mamă" se înţelege, în mistică, ceea ce trebuie să fie fecundat, când omul se înalţă pe o treaptă superioară. Iisus trebuia să aducă întreaga conştienţă a umanităţii de până acum, la o treaptă superioară. Întreaga conştienţă a omenirii îl invită să o aducă pe o astfel de treaptă.

De aceea putea spune Iisus: Femeie, ce am eu de a face cu tine? – Iisus nu i-ar fi spus mamei sale aşa ceva.

În a treia zi era o nuntă. Asta înseamnă că Ioan a stat timp de trei zile în somnul iniţiatic. Atunci a avut loc viziunea nunţii din Cana Galileii. În timpul somnului de trei zile, el trecea prin ceea ce se desfăşura în faţa lui în lumea spirituală. În a treia zi, el a trăit viziunea nunţii din Cana. Toate cele ce urmează, sunt evenimente pe care el le vede în viziune astrală.

În al treilea capitol urmează discuţia cu Nicodim. În viziunea astrală, lui Ioan îi apare mereu Domnul însuşi. Ceea ce trebuie să se întâmple cu Ioan, îl întâmpină în discuţia cu Nicodim. Domnul se exprimă clar. Mai întâi, Nicodim nu-l înţelege. Trebuie să-i fie clar lui Ioan însuşi – i se lămureşte în viziune – că este vorba despre o moarte a omului inferior şi despre o înviere a omului superior. Lui îi devine clar, în mod treptat, cine este de fapt Iisus; că în Iisus trăiesc puterile originare ale lumii, ale Tatălui lumii. De aici modul de a vorbi al lui Christos despre Tatăl. Puterea forţelor oculte pe care le are Iisus îl întâmpină pe Ioan drept imagine astrală reflectată a evenimentelor reale. Totul s-a petrecut în mod real, dar Ioan le vieţuieşte în viziune astrală. Aşa cunoaşte Ioan, prin Domnul însuşi, cele mai profunde adevăruri.

În capitolul al patrulea urmează întâlnirea cu femeia samarineană. Domnul îi spune: „Cinci bărbaţi ai avut, iar cel pe care îl ai acum nu este bărbatul tău”. Ea trebuie să fie înălţată până la Sinea superioară. Pentru asta, ea trebuia să treacă prin trupurile inferioare. Aceştia sunt vechii soţi. Acum, ea trebuie să fie unită cu Sinea superioară, acesta este noul soţ. În povestirea despre orbul din naştere, este clar că acesta este nevăzător datorită karmei sale.

Vieţuirile astrale sunt primele evenimente din Evanghelia după Ioan. Nu este firesc faptul că Ioan însuşi nu este prezent, de vreme ce el vieţuieşte totul în conştienţa imaginativă? Ioan

nu apare în primele douăsprezece capitole. Aici, el nu este încă ucenic, fiindcă vieţuieşte toate acestea în planul astral.

Aşadar el doarme somnul iniţiatic. Apoi urmează să ajungă la un grad superior. Aceasta se petrece în timp ce se trezeşte din vieţuirile celor trei zile, în a patra zi. Iniţierea durează trei zile şi jumătate. Lui îi apare propria iniţiere drept învierea sa din morţi. Aceasta este învierea din morţi a lui Lazăr. Lazăr este autorul Evangheliei după Ioan. Marta şi Maria sunt stările de conştienţă ale sufletului său, sufletul divin şi sufletul orientat spre viaţa pământească. Descrierea minunii lui Lazăr este descrierea unei iniţieri superioare. În capitolul al doisprezecelea este pregătită cunoaşterea propriu-zisă a personalităţii lui Iisus. Aceasta o spune Ioan însuşi: Acum, eu îl conduc pe cel care m-a înviat din morţi.

Cu capitolul al treisprezecelea începe evoluţia superioară a lui Ioan. Fiecare cuvânt din Evanghelia după Ioan ne este inteligibil dacă îl concepem drept o vieţuire a lui Ioan. El devine acum conştient în Eul său, fără conştienţa imaginativă. Acum el devine, în mod conştient, ucenicul pe care Domnul îl iubea.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN, CA DOCUMENT INIŢIATIC
A doua conferinţă. A doua parte a Evangheliei după Ioan

Köln, 13 februarie 1906

Vieţuirile lui Ioan, începând de la capitolul treisprezece, se referă la planul devachanic. Aceasta arată Ioan prin faptul că este înviat din morţi: Lazăr cel înviat din morţi este Ioan. De aceea se poate înţelege faptul că numai începând de aici este vorba despre ucenicul pe care Domnul îl iubea. Acesta este secretul central al Evangheliei lui Ioan, faptul că autorul este Lazăr cel înviat din morţi.

Ioan parcurge acum în lumea spirituală vieţuirile cu Christos. Şi anume, partea a doua nu este doar o povestire a ceea ce s-a petrecut într-un colţ oarecare al lumii, ci este descris ce poate vieţui oricine în lăuntrul său. Felul şi modul cum simte cineva că se află pe treapta pe care o descrie Ioan, este următorul: Începând de la un anumit punct al evoluţiei, omul nu se mai simte separat de toate lucrurile. El se cufundă în lucrurile din jurul lui. Asta înseamnă că sinea sa proprie se extinde în tot Universul. Ioan se simte ca un membru al întregii lumi înconjurătoare. Asta se exprimă prin imaginea devachanică a spălării picioarelor. Aceasta o vieţuieşte Ioan în lumea spirituală, când spălarea picioarelor este în acelaşi timp şi un eveniment istoric.

Întotdeauna un regn superior al naturii se ridică pe seama unui regn inferior. Dacă nu ar exista regnul mineral, regnul vegetal nu şi-ar putea lua hrana din el. Regnul vegetal este împins în jos, prin aceasta un regn superior se poate dezvolta, şi aşa mai departe. Regnul uman are şi el nevoie de celelalte regnuri. Ceea ce este superior dezvoltat are nevoie de ceva mai puţin evoluat. Dacă nu s-ar constitui o castă socială subordonată, atunci nu ar putea exista nici o castă socială superioară. Aşa cum regnul vegetal presupune existenţa regnului mineral, tot aşa Iisus Christos presupune existenţa apostolilor. Nici un sfânt nu ar putea evolua dacă un altul nu ar fi împins în jos. În capitolul 13, versetul 16 scrie: „Sluga nu este mai presus decât stăpânul ei". Christos a crescut pe temelia apostolilor, de aceea El poate să-i numească stăpâni, din a căror comunitate a crescut el. El le spală picioarele pentru a indica faptul că se află sub ei în măsura în care le datorează existenţa sa. Acest sentiment trebuie să-l parcurgă fiecare în propriul trup. Cine nu a vieţuit niciodată acest sentiment, acela nu cunoaşte calea mistic-creştină.

Mai departe, Iisus spune: „Cine mănâncă pâinea mea, acela mă calcă cu picioarele" [Nota 18]. El se simte ca fiind în

comuniune cu întregul Pământ. El simte întreaga omenire ca apăsând asupra lui, călcându-l cu picioarele.

După ce Ioan a vieţuit toate acestea în planul devachanic, el poate înţelege ce apare în parabola despre vie şi lăstarii de viţă [Nota 19]. Aici este exprimată comunitatea întregii obşti creştine.

Noi trăim în a cincea rasă-rădăcină a existenţei noastre pământeşti. Această rasă-rădăcină are şapte subrase, cea hindusă, cea persană, cea caldeeană, cea greco-romano-semitică, cea germanică, cea slavă şi cea de a şaptea subrasă. Ultimele trei subrase ale celei de-a patra rase-rădăcină, cea atlanteană, sunt importante în mod special. Din antepenultima subrasă, subrasa protosemitică, a provenit a cincea rasă-rădăcină. Această a cincea subrasă se afla în regiunea unde este astăzi Irlanda. Ea a migrat de acolo şi s-a lăsat condusă în deşertul Gobi sau Schamo. De aici a pornit rasa de origine pentru rasa-rădăcină actuală, a cincea. Aşadar există trei subrase ale atlanteenilor, şapte subrase ale rasei-rădăcină indo-europene şi două ale celei de-a şasea rase-rădăcină, care se află într-o anumită relaţie. Apoi, când omenirea va fi parcurs toate aceste rase, atunci ea va fi ajuns atât de departe încât o mare parte a omenirii va fi atins menirea pentru care era destinată.

Cei doisprezece apostoli sunt simbolul pentru cele douăsprezece subrase. Iisus a crescut dintre cei doisprezece apostoli. Iisus se apleacă prin spălarea picioarelor spre rasele cărora el are să le aducă mântuirea.

În parabola despre viţa-de-vie, Christos se simte drept cel care se află în legătură cu toate rasele; El le întreţine cu ceea ce constituie sângele spiritual al vieţii.

Aici mai apar diferite imagini din lumea spirituală. Ne este înfăţişată trădarea lui Iuda Iscarioteanul. El este reprezentantul uneia dintre rase, şi anume a rasei care aduce totul jos, pe planul material, subrasa noastră actuală a cincea, cea materialistă. Evoluţia datorită căreia oamenii trăiseră înainte

într-o concepţie spirituală, iar acum trebuia să fie conduşi în lumea fizică, a făcut de la sine înţeles faptul că reprezentantul acestei a cincea subrase a devenit chiar trădătorul. Iuda Iscarioteanul era reprezentantul rasei care coboară cel mai jos. Prin faptul că este concepută simbolic, Evanghelia după Ioan atinge posibilitatea de a-şi menţine valoarea sa în afara spaţiului şi a timpului. Fapta lui Iuda se încadrează organic în misiunea lui Christos. Iuda trece printr-un fel de martiriu. El este trădătorul şi, într-un anumit sens, martirul. El pricinuieşte jertfirea lui Christos.

Prin seria de parabole, apostolii trebuie să fie conduşi în natura lăuntrică a creştinismului. La jertfirea vieţii lui Christos s-a manifestat în planul lumii, în planul istoriei, tot ceea ce se petrecuse mai înainte în cultul misteriilor, în timp ce discipolul trecea prin aceasta, aşa cum în Evanghelie, Lazăr trecea prin moartea simbolică de trei zile. Prin Christos, aceasta trebuia să păşească în afară, pe marele plan al istoriei. Omul trebuia de acum înainte să poată fi mântuit şi prin faptul că doar credea, fără a mai trebui să privească el însuşi în misterii. Oricine trebuia să vieţuiască aceasta, după ce a venit Spiritul adevărului. El propovăduia ceea ce este aşezat prin evenimentele creştine ca o putere în istoria lumii. „Ceea ce este în viitor, el vă va propovădui" [Nota 20].

Din acest Spirit al adevărului propovăduieşte Ioan: Trădarea istorică a lui Christos se petrece în viitor în rasa care îi corespunde lui Iuda.

Apoi urmează evenimentele care sunt exemplare pentru vieţuirea lăuntrică proprie a misticului creştin. Christos primeşte o palmă. Acesta este al doilea eveniment important, după spălarea picioarelor. Aceasta trebuie să o simtă oricine vrea să parcurgă în sufletul său viaţa lui Christos. Omul trebuie să suporte cu linişte sufletească deplină faptul de a nu găsi preţuire la cei în faţa cărora el prezintă ceea ce are mai bun. Tot ca al doilea eveniment, urmează şi biciuirea. Aceasta înseamnă

că, din punct de vedere moral-sufletesc, noi suportăm în liniște suferința care ne vine de la lume. Aceasta este, împreună cu palma, a doua treaptă prin care trebuie să treacă misticul creștin.

Prin acestea trec de atunci, efectiv, discipolii misticii creștine. Faptul că este apt să suporte suferințele în liniște, se exprimă pe trupul discipolului. El are într-adevăr senzația că ar fi înțepat cu ace.

Următoarea treaptă, a cincea, este purtarea coroanei cu spini. Aceasta înseamnă: a suporta liniștit umilirea. Ceea ce este oprimat, este tocmai Eul uman. Partea din față a creierului, care a fost formată în ultima perioadă a Atlantidei, este cea care simte coroana cu spini. Se produc efectiv fenomene dureroase ale acestor stări mistic-sufletești, pe care omul trebuie să le învingă.

Apoi apare, drept a patra treaptă, crucificarea. Aceasta este viețuirea mistică ce înseamnă că omului i-a devenit străin propriul corp, ca ceva exterior. Omul poartă atunci povara crucii. Sufletul său a devenit acum independent. Sufletul mai este atunci încătușat de corp, numai așa cum era pironit trupul lui Christos pe cruce. Acesta este un proces pe care misticul îl simte lăuntric. Omul știe acum, într-adevăr, că el viețuiește într-un trup spiritual. Fenomenul însoțitor al acestui proces este proba sângelui. Atunci apar efectiv la mâini și la picioare stigmatele lui Christos, dacă misticul creștin a parcurs această treaptă. Pentru tot ce este spiritual, există un fenomen însoțitor fizic.

Dacă omul a ajuns atât de departe, atunci intervine moartea pre cruce. Aceasta este o viețuire spirituală. În maxima lui Goethe ea este exprimată astfel:

Și cât timp nu îl ai pe acest [Nota 21]
„Mori și devino!"
Ești doar un trist oaspete
Pe întunecatul Pământ.

Şi *Jakob Böhme* [Nota 22] spune: „Cine moare înainte de a muri, acela piere când moare”. Misticul creştin trebuie să parcurgă pe deplin moartea. Altfel el nu poate intra într-o viaţă superioară.

Apoi intervine, drept al şaselea eveniment, punerea în mormânt. Aceasta este realizarea mistică a comuniunii cu organismul Pământului. Discipolul se uneşte atunci cu planeta Pământului, el devine un spirit planetar. Totul de jur-împrejurul lui este atunci pentru el, corpul său.

A şaptea treaptă este viaţa superioară, învierea, la care participă omul.

Acestea sunt cele şapte trepte ale evoluţiei mistic-creştine: spălarea picioarelor, pălmuirea şi biciuirea, încoronarea cu spini, crucificarea, moartea, punerea în mormânt şi învierea. Este o cale lăuntrică cu simboluri exterioare.

Ioan înfăţişează toate acestea în aşa fel încât el a dat o carte mistică de bază. În timp ce sunt citite, frazele trebuie să fie folosite drept motiv meditativ. Atunci omul are meditaţia necesară pentru a parcurge aceste evenimente. Evanghelia după Ioan este o carte miraculoasă pentru că ea acţionează în suflet în mod miraculos. Ea este scrisă pentru toţi oamenii, şi toţi pot vieţui în sine Evanghelia după Ioan.

Să privim încă o dată capitolul al doilea al acestei Evanghelii din acest punct de vedere. Omul de dinainte de spălarea picioarelor este cel care l-a născut pe omul cel nou. Apoi a trecut prin cele şapte trepte. El devine astfel omul nou. Omul nou se raportează la cel vechi aşa cum se raportează un copil la mama sa. Omul vechi l-a conceput, omul vechi l-a purtat în sine. Aşa trebuie să înţelegem imaginea despre mama lui Iisus. Orice om vechi are predispoziţia să devină un om nou.

Oamenii vechi sunt de diverse tipuri. Când omul nou este născut în ei, atunci toţi vor naşte pe acelaşi Christos din sine. Omul vechi, mama, poate fi, în acest caz, în diverse feluri. Când

Christos se află pe cruce, el privește înapoi la mama sa, și anume la trei femei drept mame ale sale, drept reprezentante a trei configurații umane diferite, din care poate crește misticul. Mama lui Iisus nu poate fi denumită cu un nume propriu. Totuși, ea este numită Maria. Maria este același cuvânt ca Maya, învelișul, din care a provenit omul nou.

La darea jos de pe cruce a lui Christos nu trebuia să fie zdrobit nici un os. Aceasta are legătură cu evoluția întregii noastre culturi. În Atlantida, omul mai avea încă aptitudinea de a acționa asupra puterilor eterice plăsmuitoare. Astfel el putea folosi puterea germinativă a gramineelor, pentru a pune în mișcare aeronave. Misiunea celor douăsprezece subrase, începând cu subrasa a cincea atlanteană, este de a dezvolta puterile și aptitudinile care se referă la regnul mineral, aptitudinile combinatorii. Cele douăsprezece rase trebuie să ducă Pământul atât de departe încât regnul mineral să fie în esență cucerit. Perioada pentru care creștinismul se află în centru, este perioada în care omul transformă regnul mineral. Omul va pune magnetismul terestru în slujba sa, dacă el acționează prin puterile sale morale pe Pământ. Pentru toate celelalte lucruri, omul este încă mai mult sau mai puțin inconștient.

Evanghelia după Ioan este una dintre scrierile care poartă în sine infinitul ca pe un izvor.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN

Heidelberg, 3 februarie 1907

Evanghelia după Ioan este contestată de teologia creştină actuală. Se spune că Sinopticele, primele trei Evanghelii, cele după Matei, Marcu şi Luca, ar da o imagine unitară despre Iisus. Diferenţele se consideră lipsite de importanţă. Se spune că, potrivit sinopticelor, omul îşi poate face o imagine unitară despre Iisus. Evanghelia după Ioan, în schimb, deviază mult de la aceasta, prin faptul că ea vorbeşte despre fondatorul creştinismului pe un cu totul alt ton şi aparent în cu totul alt mod. De aceea este considerată mai puţin verosimilă. Sinopticele, se spune, au vrut să povestească viaţa lui Christos, însă autorul Evangheliei după Ioan ar fi trăit mai târziu şi ar fi exprimat într-un fel de imn ceea ce a simţit el. Teologia vede în Evanghelia după Ioan un poem al credinţei. Sunt vremuri trecute cele în care teologul *Bunsen* [Nota 23] spunea: „Dacă Evanghelia după Ioan nu conţine adevăr istoric, atunci creştinismul nu se poate menţine". Ştiinţa spirituală are misiunea de a dezvălui din nou omenirii actuale semnificaţia Evangheliei după Ioan.

Mai există un motiv pentru care teologii actuali acordă întâietate sinopticelor faţă de Evanghelia după Ioan. Dacă se adună conţinutul acestor trei Evanghelii, după ce s-au scos afară miracolele, atunci ele dau imaginea unui om sublim, care este însă doar un om foarte evoluat. Dar, potrivit Evangheliei după Ioan, Iisus era altceva decât un om foarte evoluat: El era o individualitate universală care a fost întrupată într-un trup pământesc. Sinopticele povestesc despre Iisus din Nazaret, Evanghelia după Ioan vorbeşte despre Christos.

Introducerea din Evanghelia după Ioan vorbeşte despre un principiu cosmic cuprinzător, Logosul, care s-a întrupat în Iisus din Nazaret: „La început a fost Logosul". Omul actual nu

vrea să ştie nimic despre o fiinţă spirituală foarte înaltă care coboară. El crede numai în existenţa oamenilor foarte evoluaţi, nu crede că un Dumnezeu a trăit pe Pământ. Aceasta provine din faptul că omul a pierdut legătura cu Evanghelia după Ioan, în ultimul secol. Despre această legătură a omului cu Evanghelia după Ioan, va fi vorba în această conferinţă.

Dacă cineva citeşte Evanghelia după Ioan aşa cum citeşte o altă carte, pentru a se informa despre ceea ce se află în ea, atunci o citeşte complet greşit. Evanghelia după Ioan nu este o carte ca ceea ce înţelege omul astăzi prin aşa ceva. Ea este o carte vie.

Trebuie să observăm de la început că în toate documentele religioase profunde fiecare cuvânt este aşezat cu o intenţie profundă. Un exemplu ar fi explicat cu ajutorul problemei: Cum se numeşte, potrivit Evangheliei după Ioan, mama lui Iisus? Oricine va răspunde: Maria. Dar acest răspuns nu se lasă dovedit din Evanghelia după Ioan. Mama lui Iisus este menţionată mai întâi la povestirea nunţii din Cana, dar fără nume. „Iar în a treia zi era o nuntă în Cana, şi mama lui Iisus era acolo". Ulterior, ea este menţionată încă o dată, printre cele trei femei [Nota 24], la cruce: „Însă lângă crucea lui Iisus stăteau mama sa şi sora mamei sale, Maria, femeia lui Cleopa, şi Maria Magdalena". Aici, aşadar, nu mama lui Iisus, ci sora ei este numită „Maria". În orice caz, este complet neverosimil ca amândouă surorile să se numească Maria, trebuie deci să admitem că mama lui Iisus purta alt nume.

Un alt exemplu: Autorul Evangheliei după Ioan, sau cel care este desemnat de obicei drept Ioan, este numit aici întotdeauna doar „ucenicul pe care Domnul îl iubea" – „Atunci, Iisus a privit la mama Sa şi la ucenicul de lângă ea, pe care El îl iubea, şi El i-a spus mamei Sale [Nota 25]: Femeie, priveşte, acesta este fiul tău". Aceasta este de o importanţă profundă pentru înţelegerea problemelor care ne întâmpină în Evanghelia după Ioan, dacă e să o înţelegem în sens spiritual.

Până acum câteva secole Evanghelia după Ioan a fost privită drept carte de meditaţie, care trebuia vieţuită lăuntric de către cel ce voia să aibă o concepţie lăuntrică despre Iisus. Ea era destinată preotului care voia să privească tainele creştinismului. Şi sute şi sute de oameni au realizat aceasta, şi sute şi sute de oameni au cules roade din aceasta. Cine voia să ajungă la misterele creştine, trebuia să-şi maturizeze sufletul numai prin Evanghelia după Ioan. Dar el trebuia să ştie că primele fraze au o putere magică. Discipolul trebuia să le lase să trăiască în fiecare dimineaţă un sfert de oră sau o jumătate de oră în sufletul său, dar fără a specula asupra lor, ci doar pentru a absorbi, pur şi simplu, putere din ele. Aceasta era meditaţie. Celui care trăia aşa cu primele fraze ale Evangheliei după Ioan luni de zile, ani de zile, aceste fraze îi arătau o putere deosebită: lui i se deschideau ochii spirituali. Aceste fraze sunt puteri vii, capabile de a trezi aptitudini latente. Astfel, discipolul vieţuia în viziune astrală, toate imaginile Evangheliei după Ioan. Primele cuvinte pot produce această vieţuire. Mai înainte, această putere era mai mare decât astăzi. Oamenii s-au schimbat mai mult decât se crede de obicei.

În secolul al XIII-lea, pe când încă nu exista arta tiparului, oamenii nu citeau. Cititul a schimbat oamenii foarte mult. Despre bogăţia de sentimente a oamenilor de atunci, nici cel mai evlavios om de astăzi nu-şi poate face o idee. Astăzi trebuie să dăm alte meditaţii acelora care vor să progreseze.

Ar trebui, de asemenea, să traducem corect Evanghelia după Ioan, pentru ca ea să poată fi pentru oamenii actuali, ceea ce era mai înainte:

„La început a fost Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezeu, şi Cuvântul era un Dumnezeu.

Acesta era la început la Dumnezeu.

Totul a fost făcut prin el, şi nimic din ceea ce a fost făcut, nu a fost făcut în afara lui.

În el era Viaţa, şi Viaţa era Lumina oamenilor.

Iar Lumina a strălucit în întuneric, şi întunericul nu a cuprins-o.

A fost un om trimis de Dumnezeu, cu numele său Ioan.

Acesta a venit pentru mărturie, ca să depună mărturie despre Lumină, şi pentru ca toţi să creadă prin el.

Nu era el Lumina, ci el era un martor al Luminii.

Căci Lumina adevărată, care luminează pe toţi oamenii, trebuia să vină în lume.

Ea era în lume, şi lumea a fost făcută prin ea, dar lumea nu a recunoscut-o. Ea a venit la fiecare om în parte (ea a venit până la oamenii-Eu); dar oamenii (oamenii-Eu) nu au primit-o."

În timpul rasei lemuriane, sufletul omenesc a coborât în prima întrupare umană. Mai înainte, el odihnea în sânul lui Dumnezeu; oamenii nu erau încă oameni-Eu.

Privirea lăuntrică. – Ce se întâmplă când omul îşi dobândeşte o privire în lumea spirituală? Omul cotidian trăieşte între veghe şi somn, care este cel mult întrerupt de vis. Omul constă din trup fizic, trup eteric sau trupul vieţii, trup astral şi Eu. Aceste patru componente sunt împreună în stare de veghe. Corpul fizic este o sumă de aparate fizice, ochiul este o cameră obscură, urechea este un instrument cu coarde. Aceste aparate sunt pătrunse de trupul eteric, care le vivifiază şi le transmite senzaţiile către trupul astral, purtătorul plăcerii şi durerii, instinctelor, poftelor şi pasiunilor şi transmite de asemenea mai departe senzaţiile către Eu. În somn, trupul fizic şi trupul eteric stau în pat, iar trupul astral şi Eul sunt ridicate în afara lor. Trupul eteric rămâne în trupul fizic şi îl vivifiază; funcţiile vitale nu sunt întrerupte în timpul somnului. Culori, sunete, bucurie şi suferinţă sunt însă ca şi cufundate într-un întuneric adânc; omul nu este conştient de ele.

Există atâtea lumi câte organe are omul pentru a le percepe. Fără ochi, nu există lumină. Dacă omul ar avea un organ pentru electricitate, atunci el ar percepe-o chiar şi pe aceasta, cam aşa cum percepe acum lumina.

În somn, omul trăieşte aşadar în lumea astrală sau în lumea devachanică, dar el nu simte nimic acolo. Numai dacă dezvoltă organe superioare prin muncă perseverentă, survine o schimbare lăuntrică: Începe să se facă lumină de jur-împrejurul lui. În somn el simte un spaţiu de jur-împrejurul lui, umplut de obiecte. I se întâmplă ca şi orbului din naştere, care este operat; iau naştere organe sensibile astrale şi spirituale; el vede lumea spirituală, somnul nu-l mai face inconştient. Ulterior, lumea spirituală începe să răsune de jur-împrejurul lui. El aude muzica sferelor pitagoreicilor, care pentru omul actual reprezintă o expresie simbolică. Goethe a înţeles-o corect. În prologul lui «Faust», el spunea:

Se-ntrece-n cântec vechiul Soare [Nota 26]
Cu-al sferelor acord fratern,
Iar trecerile-i necesare
Cu bolţi de tunete s-aştern.

Faust I şi II, traducere de Ştefan Augustin Doinaş,
Editura Univers, 1982.

Aceasta nu poate fi considerată vorbă goală, ci trebuie să fie luată textual: Soarele este auzit răsunând, dacă se aude muzica spirituală. În partea a doua a lui «Faust», Goethe spune în acelaşi sens:

Răsunând pentru urechi spirituale, [Nota 27]
Se naşte noua zi.

Lumea spirituală apare deci pentru om mai întâi în somn, însă el trebuie să poată lua şi în viaţa cotidiană ceea ce vieţuieşte în somn. Ceea ce a descoperit mai întâi în somn, trebuie să regăsească în stare de veghe printre lucrurile fizice. Aceasta se petrece în educarea ulterioară a discipolului.

După ce survine efectul primelor fraze ale Evangheliei după Ioan, prin faptul că imaginile ei apăreau înaintea sufletului său, discipolul era susţinut în dezvoltarea unor anumite sentimente. După alte câteva exerciţii, maestrul

spiritual îi cerea discipolului să se formeze mult timp prin următorul sentiment: Dacă planta care creşte pe sol ar putea contempla piatra pe care creşte, atunci ea ar trebui să-i spună: Piatră, tu aparţii într-adevăr unui regn inferior celui al meu, dar fără tine, eu n-aş putea exista. Ea ar trebui să se plece smerită înaintea pietrei şi să-i mulţumească pentru faptul că aceasta îi face posibilă existenţa. Tot aşa ar trebui să se plece animalul înaintea plantei şi să-i mulţumească pentru faptul că îi dă aerul necesar respiraţiei. La fel ar trebui fiecare clasă superioară de oameni să se plece înaintea clasei inferioare, şi să-i mulţumească. Fiecare om superior datorează existenţa sa, celui inferior. Acest sentiment trebuie să-l fixezi întru totul în sufletul tău, ceasuri de-a rândul, în fiecare zi, timp de săptămâni sau luni.

Dacă discipolul realiza aceasta, atunci înaintea ochilor săi apărea în sfârşit o imagine spirituală care se desfăşura la fiecare în acelaşi fel: vedea de jur-împrejurul său doisprezece oameni inferiori, cărora el le spăla picioarele. Atunci, maestrul spiritual îi spunea: Acum tu înţelegi lăuntric cel de-al treisprezecelea capitol al Evanghelia după Ioan; spălarea picioarelor. Pe lângă această imagine spirituală se producea de asemenea un simptom exterior, şi anume din nou identic la toţi. Discipolul se simţea ca şi cum apa i-ar spăla picioarele.

După aceea el trebuia să dezvolte un al doilea sentiment de-a lungul a săptămâni şi luni întregi de zile: Dacă toate durerile posibile şi toate duritățile existenţei năvălesc asupra mea, eu vreau să dezvolt puterea de a mă opune lor întotdeauna. Şi dacă dezvoltase acest sentiment în sine, atunci se producea o nouă viziune: Se vedea biciuit. Şi această viziune survenea la toţi în acelaşi fel. Simptomul exterior era o durere ascuţită şi mâncărimi pe tot corpul, vreme îndelungată.

După aceea el trebuia să dezvolte un al treilea sentiment: A suporta duritățile existenţei, încă nu este suficient. Se poate acoperi cu batjocură şi dispreţ ceea ce ai tu mai bun. Totuşi, să

rămâi vertical. Dacă discipolul dezvoltase acest sentiment, atunci survenea a treia viziune: El se vedea cu coroana de spini. Drept simptom exterior, el simţea puternice dureri de cap.

După aceea el trebuia să dezvolte un alt sentiment: Toţi oamenii spun corpului pe care îl poartă, eu. Dar trupul tău nu trebuie să fie mai important decât orice alt lucru. Tu trebuie să-ţi simţi corpul drept ceva străin. Dacă discipolul parcurgea aceasta, atunci survenea viziunea crucificării, însoţită exterior de apariţia stigmatelor lui Christos la mâini şi la picioare şi la partea dreaptă a pieptului – nu pe partea stângă a pieptului, cum se spune de obicei. În timpul meditaţiei, aceste simptome reveneau adesea.

După aceea, Învăţătorul spunea discipolului: Acum poţi vieţui moartea mistică. Aceasta poate fi descrisă doar aproximativ. Discipolul are o trăire ca şi cum întreaga existenţă ar fi stinsă pentru un moment, ca şi cum toate lucrurile nu ar mai exista, fiind ascunse în dosul unui văl. Apoi vălul se sfâşie de sus până jos şi discipolul vede în lumea spirituală. Înainte de aceasta, mai intervine şi un alt moment. Înainte de moartea mistică, discipolul are viziunea a tot răul care poate exista în lume; el trebuie să coboare în Infern înainte de a vieţui moartea mistică.

După aceea urmează a şasea etapă, când discipolul începe să nu-şi mai simtă corpul drept ceva propriu lui. El îşi extinde conştienţa la întregul Pământ. Dacă el a dezvoltat aceasta, atunci treapta respectivă se numeşte punerea în mormânt. A şaptea etapă nu mai poate fi descrisă în cuvinte pământeşti. Este învierea, şi aşa mai departe; această stare este mai înaltă decât îşi poate imagina un om.

Evanghelia după Ioan descrie aceste şapte trepte. Cine le parcurgea, acela îl cunoştea pe Iisus aşa cum a trăit el pe Pământ. Evanghelia după Ioan este calea de a-l cunoaşte pe Iisus Christos. De aceea ea a fost dată acelora care voiau să

devină înţelepţi, drept o carte de evoluţie, şi nu doar drept carte de înălţare sufletească. Fiecare parte din ea poate fi vieţuită.

Amănunte: Faptul că acest adevăr a fost dezvăluit omenirii, formează o etapă din evoluţia omenirii, care nu se lasă comparată cu nici o altă etapă. Prin Iisus a fost adus în lume următorul lucru: Omul avea o structură cvadruplă deja la prima sa întrupare, dar el a evoluat mai departe. Să privim un om neevoluat: trupul său astral a rămas aşa cum l-a primit. Să-l comparăm cu un trup astral al unui european mediu sau cu cel al unui idealist ca Schiller, sau cu cel al unui om foarte evoluat, ca Francisc de Assisi. Europeanul de factură medie nu-şi mai urmează toate instinctele. Pe unele le respinge, el aşează de asemenea alte sentimente în locul lor, poruncile morale. Eul a lucrat la trupul astral. Trupul său astral constă din două părţi: partea nepurificată, care este încă aşa cum a primit-o, şi partea purificată. La Schiller, partea purificată este deja foarte mare faţă de cea nepurificată. Iar trupul astral al lui Francisc din Assisi mai constă doar din parte purificată. Această parte purificată a trupului astral se numeşte Sine spirituală sau Manas. Omul are atunci cinci părţi esenţiale.

Tot aşa poate lucra omul în trupul eteric. Sentimentele religioase şi cele artistice lucrează la trupul eteric şi creează din acesta Spiritul vieţii, Buddhi: Dacă omul poate deveni stăpân peste trupul său fizic, atunci ceea ce a spiritualizat din acesta, este Atma. În evoluţia exterioară, acest proces decurge foarte lent. În Grecia, Buddhi se numea „Chrestos", iar acesta este astăzi, la cei mai mulţi oameni, doar la primele începuturi.

Puterea cea mai mare pe care a primit-o vremea noastră pentru a dezvolta Buddhi, a venit prin Christos. El a făcut posibilă formarea celui de-al şaselea principiu, Buddhi, în întreaga omenire. El a spiritualizat omenirea. Al şaptelea principiu este cel al Tatălui. Prin Spiritul Sfânt este format Manas, prin Christos este format al şaselea principiu, iar dacă acesta este dezvoltat, la scară mare, la o rasă întreagă, atunci

apare ceea ce s-a aflat ascuns în ea, şi anume principiul al şaselea. Atunci toţi oamenii care aparţin acestei rase vor fi atins a şasea treaptă a iniţierii: punerea în mormânt.

O faţă veselă sau tristă ne lasă să deducem un suflet vesel sau trist, pe exterior se vede lăuntricul; totul este o exteriorizare a sufletului. Dacă ne imaginăm Pământul drept trupul unei entităţi sufleteşti, atunci, când oamenii s-au contopit corporal cu Pământul, sufletele lor s-au dizolvat în sufletul Pământului. Acesta ar putea exista în Pământ, aşa cum sufletul omenesc există în trupul uman.

Omul îşi preia hrana din trupul Pământului şi îl calcă în picioare. „Cine mănâncă pâinea mea, acela mă calcă în picioare", spune Iisus. În scrierile vechi apar des aşa-numite expresii-cheie, denumiri foarte precise pentru anumite lucruri. Când, de exemplu, un maestru spiritual merge cu discipolii săi în cel mai lăuntric sanctuar, atunci „el merge pe munte". Predica de pe munte este o predică doar pentru discipoli: „Dar când Iisus a văzut mulţimea, a mers cu ucenicii săi pe munte".

Tot aşa, „templul" este expresia pentru trupul fizic. De obicei el este numit natură inferioară. Este el într-adevăr inferior în raport cu trupul astral? În realitate, trupul fizic este astăzi mult mai evoluat decât trupul astral. Mai târziu, trupul astral va fi, desigur, mult mai evoluat decât trupul fizic. Să privim osul femurului unde, cu cel mai mic consum de material, se furnizează o forţă cât se poate de mare. Sau să privim inima, care este atât de înţelept organizată încât rezistă zeci de ani atacurilor neîncetate ale trupului astral.

Despre iniţiaţi se spunea, atunci când trupul astral se destinde şi devine conştient: „el a ieşit afară din templu". În Evanghelia după Ioan, Christos vorbeşte despre templu: „Atunci, ei au luat pietre ca să arunce în el [Nota 28]. Dar Iisus s-a ascuns şi a ieşit din templu". În acest sens vorbeşte el mai departe despre purificarea templului şi despre distrugerea şi reconstruirea lui în trei zile.

Felul cum a păşit Christos în lume poate fi cunoscut în felul următor. Principiul a şaselea, Buddhi, este născut din al cincilea, când acesta a ajuns la înălţimea deplină, din Sinea spirituală sau Manas sau, cum numeau pe atunci grecii al cincilea principiu, din Sophia. Toţi gnosticii partizani ai Evangheliei după Ioan numeau pe mama lui Iisus, Sophia.

Prin apariţia lui Iisus, Pământului îi este dat principiul al şaselea. Are loc unirea Spiritului vieţii cu omenirea. Pentru aceasta, Sophia trebuia mai întâi să se maturizeze complet. Când Spiritul vieţii se uneşte cu omenirea, atunci omenirea este Sophia. La nunta din Cana ne este povestită aceasta, în parabole.

Domnul a îngăduit revelarea Evangheliei după Ioan prin ucenicul pe care îl iubea. Acest nume îl poartă întotdeauna discipolul preferat al unui maestru spiritual. În Evanghelia după Ioan apare pentru prima dată expresia despre ucenicul pe care Domnul îl iubea, în capitolul unsprezece, la învierea din morţi a lui Lazăr. În acele vremuri iniţierea se petrecea astfel încât discipolul petrecea trei zile în templu. Acolo nu era destins numai trupul său astral, ci şi trupul său eteric. El murea oarecum, şi era din nou înviat la sfârşitul celor trei zile. Pe acest ucenic, pe care Domnul îl iubea, l-a iniţiat El, iar învierea din morţi a lui Lazăr semnifică această iniţiere.

Ucenicul care stătea lângă cruce era deci, de asemenea, Lazăr, şi acelaşi iniţiat este autorul Evangheliei după Ioan. Pentru a îngădui concordanţa dintre lucruri, ucenicul pe care Domnul îl iubea nu este menţionat mai înainte de învierea din morţi a lui Lazăr, în capitolul unsprezece. Această interpretare exista în toate şcolile gnostice şi rosicruciene, şi ea va reveni.

Evanghelia după Ioan este o carte plină de mistere, plină de puteri pentru omenire.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI
La conferința de la Heidelberg, 3 februarie 1907

Ce este corpul cauzal?

La moartea omului actual, trupul eteric, trupul astral şi Eul se separă de trupul fizic. Un timp, trupul eteric rămâne încă lângă principiile superioare, şi în acest răstimp, după abandonarea trupului fizic, înaintea sufletului uman apare ca un tablou ultima sa viaţă pământească, în întregime. Aceasta provine din faptul că trupul eteric nu este numai purtătorul funcţiilor vitale, ci şi purtător al memoriei. În timpul vieţii, el este însă restrâns prin creierul fizic, el nu-şi poate desfăşura funcţiile. Însă de îndată ce limitele fizice cad, întreaga memorie se află ca desfăşurată înaintea sufletului uman. Aceasta durează până când trupul eteric se desprinde după câteva ore, de asemenea, de trupul astral şi de Eu. Se desprinde însă doar ceea ce este material-eteric, în timp ce acest tablou-amintire este luat cu sine de către om. Omul păstrează această esenţă a trupului eteric, iar suma acestor esenţe ale tuturor vieţilor pământeşti este corpul cauzal.

Cum trebuie înţeleasă sărbătoarea Cinei celei de taină în Evanghelia după Ioan, în special oferirea pâinii lui Iuda, trădătorul?

Un procedeu foarte precis la iniţierea veche constă în aceea că discipolul este adus în templu şi, într-o „moarte de trei zile", timp în care şi trupul său eteric este desprins, este condus prin vieţuiri astrale şi devachanice. Una dintre aceste vieţuiri era că fiecare parte a corpului era transformată într-o formă umană. Se însumau douăsprezece părţi, iar discipolul vedea douăsprezece forme, şi drept a treisprezecea se vedea sufletul celor douăsprezece.

Senzorialul a adus egoismul, care trebuie învins. Aşa a fost instruit îndeosebi discipolul medieval. Un Învăţător ar fi putut

vorbi pe atunci discipolilor săi, cam aşa: Priveşte planta, ea îşi îndreaptă în sus, în mod cast, Soarelui, organele dătătoare de rod. Poate lua fiinţă un fruct doar dacă floarea este sărutată de către Soare. Omul este o plantă inversată. Animalul se află la mijloc între plantă şi om. Sufletul lumii trece prin plantă, animal, om. Sufletul lumii este răstignit pe crucea Pământului. Omul şi-a întreţesut substanţa cu pofte. Carnea sa este inferioară cărnii plantei. Mai târziu, omul va deveni din nou lipsit de pofte şi se va oferi razelor solare în mod cast. Ia fiinţă ceea ce se numeşte Sfântul Graal, creaţia spirituală.

La Cina cea de taină din Evanghelia după Ioan, egoismul inferior apare drept Iuda, trădătorul. Ucenicul pe care Domnul îl iubea, stă la pieptul său. Puterea purificată pătrunde în sus, la inimă, care în viitor va deveni organ de creaţie spirituală. Aceasta se vede deja astăzi, în construcţia anatomică a inimii. Inima aparţine muşchilor involuntari şi trebuia să prezinte, ca atare, fibre netede. Dar ea nu este aşa, ci are fibre transversale, ca muşchii voluntari. Prin aceasta ea indică deja de pe acum către timpul când va deveni un muşchi voluntar.

La trezirea de după iniţiere, discipolul pronunţă cu greu cuvintele: „Eli, Eli, lama sabachtani!", care înseamnă: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, cum m-ai transfigurat!". Acest text se lasă uşor reorientat în textul originar, într-o altă versiune, care spune: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?".

Casa în care a avut loc Cina cea de taină era o casă de iniţiere.

Ce semnifică transformarea apei în vin, la nunta din Cana?

Potrivit interpretărilor teologilor actuali, aceasta semnifică transformarea Vechiului Testament în Noul Testament, care trebuie să semnifice vinul înspumat.

Aici, în nord, Siegfried era iniţiatul precreştin care s-a menţinut înainte de iniţierea creştină. Aceasta s-a arătat prin

locul vulnerabil al lui Siegfried. Siegfried cel invulnerabil, era vulnerabil în locul unde Christos a purtat crucea.

Va veni unul care arată sensul Pământului. Sângele acestei ființe este apa. În toate misteriile, apa a fost numită sângele lui Christos.

În secolul VIII înainte de naşterea lui Christos s-a dezvoltat cultul lui Dionysos; şi împreună cu el, creştea excesiv plăcerea de a bea vin. În perioada atlanteană nu se cunoştea vinul. Astăzi vinul şi-a împlinit funcţia. Un semn pentru dispariţia vinului este apariţia filoxerei. Pe când încă nu exista vinul, toţi oamenii aveau o conştienţă despre esenţa eternă care trecea dintr-o viaţă în alta. În credinţa în reîncarnare îşi aveau consolarea muncitorii egipteni, despre ale căror eforturi pentru construcţia piramidelor noi nu ne putem face nici o idee. Aceştia erau oameni care nu consumau vin. Prin consumul de vin, omul este separat de cunoaşterea principiilor superioare. Această stare de lucruri trebuia să apară odată. Dacă omul ar fi rămas fără vin, el ar fi ajuns să se plictisească de Pământ, dar aceasta nu avea voie să se întâmple. Pentru a produce cultura, omul trebuia să ajungă să iubească Pământul, el trebuia să fie separat de întrupările sale anterioare pentru a iubi numai realitatea în care tocmai trăia. Întreaga omenire trebuia să parcurgă o perioadă în care să nu ştie nimic despre principiile ei superioare şi despre încarnările anterioare. Creştinismul nu a predat public reîncarnarea în primele două mii de ani, ci numai iniţiaţilor, aşa cum a făcut şi Christos: „Să nu spuneţi nimănui aceasta, până nu revin eu” [Nota 29], ceea ce înseamnă până când nu se îndeplineşte în mod lent dezvoltarea celui de-al şaselea principiu. Acum, timpul a venit. Întreaga omenire a trecut printr-o încarnare în care a fost separată de cele de sus.

În vremurile vechi, exista căsătoria cu cei apropiaţi, căsătoria între rudele de sânge. O consecinţă a trecerii la căsătoria cu cei neînrudiţi a fost stingerea clarvederii. Astăzi, căsătoria cu cei apropiaţi ar produce degenerări. Pe vremea

căsătoriilor între rude oamenii nu aveau numai amintirea a ceea ce trăiau ei înşişi, ci şi a vieţii părinţilor lor. Această memorie ereditară purta un nume: Adam, Seth, Enoh. În afară de memorie, prin naştere se moşteneau Binele şi Răul, păcatul strămoşesc.

Pentru ca aceasta să se schimbe, trebuia ca în locul iubirii consanguine să se manifeste iubirea umană universală: „Cine nu îşi lasă tatăl, mama, femeia, copiii acela nu poate fi ucenicul meu" [Nota 30].

Iisus merge de asemenea la străini, la femeia samariteană. „Iudeii nu au amestec cu samaritenii" [Nota 31]. Christos provine din Galileea, ţara în care exista un amestec de sânge cât se poate de mare.

Dacă o fiinţă de pe o stea îndepărtată ar putea observa Pământul, atunci ar vedea Pământul fizic pătruns şi înconjurat de un trup eteric şi de un trup astral. Dacă această fiinţă ar observa aproximativ evoluţia Pământului, de la Avraam până astăzi, atunci ar vedea o schimbare a culorii aurei în momentul când curge sângele din rănile lui Christos. O iniţiere ca aceea a apostolului Pavel nu ar putea avea loc înainte de apariţia lui Christos. Aceasta a fost o iniţiere exterioară, care a fost posibilă prin aceea că întreg trupul astral al Pământului a fost schimbat.

Întrebare privind viitorul creştinismului.

Creştinismul are o profunzime infinită, astfel că evoluţia sa este complet imprevizibilă. Creştinismul este ultima religie. El poartă toate posibilităţile de evoluţie. Teosofia este doar un slujitor al creştinismului.

Diferenţa dintre Christos şi ceilalţi mari fondatori de religii constă în aceea că în celelalte religii se crede în ceea ce învăţau fondatorii lor; în creştinism însă, omul crede în ceea ce este Christos.

Influența trupului eteric asupra vindecării trupului fizic.

Bolile se întemeiază parțial pe faptul că trupul eteric nu are puterea de a acționa asupra anumitor părți ale trupului fizic. Dacă trupul eteric este prea slab pentru a domina o parte a trupului, atunci această parte se îmbolnăvește. Dacă fortificăm trupul eteric, atunci am ajutat.

MISTERIUL DE PE GOLGOTA

Köln, 2 decembrie 1906

Taina care se află în spatele Misteriului de pe Golgota ține de cele mai profunde taine ale evoluției lumii. Pentru a o înțelege va trebui să luminăm, prin intermediul științei oculte, milenii în urmă din trecutul evoluției Pământului. Față de această pătrundere profundă în Misteriul de pe Golgota nu este o obiecție faptul că ceea ce a făcut Iisus Christos trebuie să fie inteligibil pentru orice suflet simplu. Aceasta este situația. Dar o înțelegere deplină a celui mai mare eveniment de pe Pământ trebuie să fie extrasă din profunzimile înțelepciunii misteriilor.

În această oră va fi deci vorba pentru noi de a dobândi, din profunzimea deplină a înțelepciunii misteriilor, înțelegerea pentru modul cum a putut fi posibil Misteriul de pe Golgota. Trebuie să reținem însă că, o dată cu apariția lui Iisus Christos pe Pământ, s-a produs ceva ce semnifică efectiv o cotitură adâncă în istoria omenirii. Vom înțelege cel mai bine aceasta dacă răspundem la întrebarea: Cine a fost de fapt Iisus Christos? Această întrebare se împarte în două, pentru ocultiști. Noi trebuie să facem distincție între personalitatea care a trăit pe atunci în Palestina și a ajuns la vârsta de treizeci de ani, și ceea ce a devenit apoi din ea.

Iisus a devenit Christos în al treizecilea an al vieții sale. La omul obișnuit sunt transformate doar părți neînsemnate din trupul astral, trupul eteric și trupul fizic, în Manas, Buddhi și

Atma sau Sinea spirituală, Spiritul vieţii şi Omul-spirit. Iisus din Nazaret era un Chela de gradul trei. Prin aceasta, trupurile sale erau într-o stare de purificare superioară. La el a existat o curăţire, o sfinţire şi o purificare deplină în trupul astral, trupul eteric şi trupul fizic. Când un Chela a absolvit această purificare a celor trei trupuri ale sale, atunci el devine capabil de a-şi jertfi Eul, într-un anumit moment al vieţii sale. Eul lui Iisus a părăsit cele trei trupuri şi a trecut dincolo, în lumea astrală, astfel încât pe Pământ au rămas pe loc cele trei trupuri sfinţite, oarecum golite de Eu, astfel încât în ele era loc pentru o individualitate superioară. Deci Eul lui Iisus din Nazaret a adus, în al treizecilea an al vieţii sale, jertfa cea mare de a pune la dispoziţia individualităţii lui Christos trupurile sale purificate. Christos a umplut aceste trei trupuri. După acest moment, noi vorbim despre Iisus Christos care a umblat pe Pământ în trupul lui Iisus şi a realizat marile înfăptuiri.

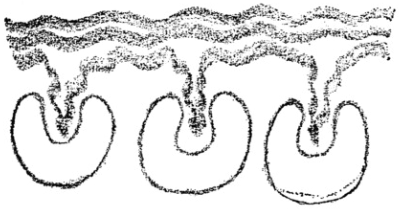
Pentru a înţelege cine era Christos, trebuie să ne întoarcem mult în urmă în istoria evoluţiei Pământului şi a omenirii. Pământul era, înainte de a deveni Pământ, vechea Lună, care nu este aceeaşi cu Luna actuală, care este doar o bucată desprinsă din Pământ. Înainte ca Pământul să devină vechea Lună, el a fost vechiul Soare, şi mai înainte vechiul Saturn. Trebuie să ne fie deci limpede faptul că, înainte cu miliarde de ani, a existat în spaţiul cosmic un corp, vechiul Saturn. Şi o planetă evoluează prin diferitele întrupări. Înainte ca Pământul nostru să devină Pământ, el a existat ca Saturn, Soare şi Lună. Acum vrem să ne transpunem mai întâi pe vechiul Soare. Atunci, aşa-numitele Spirite ale Focului aveau acelaşi rang cu cel pe care îl au astăzi oamenii pe Pământ. Însă ele nu arătau pe vechiul Soare ca oamenii actuali. Aceste individualităţi înalte şi-au parcurs pe vechiul Soare stadiul de oameni în cu totul alte împrejurări decât o face astăzi omul pe Pământ. Şi pe vechea Lună îşi parcurgea treapta de om un grup de fiinţe care au venit apoi pe Pământ ca fiinţe superioare:

Pitris lunari, Spiritele Lunii, care acum au atins deja o treaptă mai înaltă decât omul, numiţi în esoterismul creştin Angeloi, Îngeri. Abia pe Pământ a devenit omul, „om". Ca treaptă următoare se află deasupra lui Pitris lunari. Iar deasupra lor se află Spiritele Focului, pe o treaptă foarte înaltă a devenirii.

Ne întoarcem acum pe Pământ, şi anume la starea rasei lemuriane, care a trăit pe un continent situat între Asia actuală, Africa şi Australia. Pe Pământ existau pe atunci fiinţe fizice superioare animalelor actuale, dar mai puţin perfecţionate decât omul actual. Aceste entităţi fizice plăsmuiau un fel de cochilie, o locuinţă. Ele ar fi trebuit să intre în decadenţă dacă nu ar fi fost fecundate de entităţi superioare. Abia atunci au intrat pentru prima dată sufletele în trupurile fizice ale oamenilor. Aceste suflete au pregătit pe atunci, pentru prima dată, trupurile umane ulterioare. Mai înainte, sufletul uman era o parte din entitatea spirituală superioară. Pe Pământ existau cochiliile fizice ale trupurilor umane, în care entităţi superioare din lumile spirituale revărsau de sus substanţă sufletească. Această substanţă sufletească era încă legată cu lumile spirituale. Era ca apa care este turnată prin picături într-un şir de recipiente. Fiinţele care revărsau acest sufletesc, erau acele entităţi care îşi împliniseră pe vechea Lună stadiul de om, Spiritele Lunii, care acum se aflau pe o treaptă mai înaltă decât oamenii şi puteau revărsa în omenire o parte a fiinţei lor, pentru ca aceasta să se poată dezvolta mai departe. Prin aceasta, omul a devenit capabil să-şi transforme tot mai mult organismul. Omul se putea ridica de la pământ, putea sta în picioare, putea merge, putea să înveţe să vorbească, putea deveni autonom.

Exista o înrudire între toate aceste suflete, fiindcă ele proveneau din spirite comune. Toate cele care primiseră la momentul respectiv o picătură dintr-o entitate comună, manifestau o mare asemănare. Mai înainte, cei care aveau astfel de suflete asemănătoare, erau membrii unei seminţii. Ulterior

au fost popoarele, de exemplu întregul popor egiptean, întregul popor iudaic. Ele deţineau suflete care proveneau dintr-o origine comună.

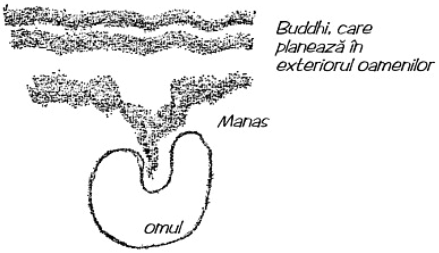

Ceea ce dăduseră omului Spiritele Lunii, era Sinea spirituală din om. Prin aceasta, omul a devenit o entitate conştientă de sine, un Eu. Însă ceea ce nu-i putuseră da Spiritele Lunii, îi putea da omului doar o entitate comună şi mai înaltă, care îşi parcursese starea de om deja pe vechiul Soare, un Spirit al Focului. Multe astfel de Spirite ale Focului se formaseră pe vechiul Soare şi erau spirite înalte pe Pământ. Un asemenea Spirit al Focului era chemat să-şi reverse fiinţa peste întreaga omenire. Pentru întregul Pământ exista un spirit comun, care putea revărsa peste întreaga omenire, în toţi membrii ei, elementul Spiritului Solar sau al Spiritului Focului, Buddhi sau Spiritul vieţii. Dar în rasa lemuriană şi în perioada atlanteană, oamenii nu erau încă maturi pentru a primi ceva din acest Spirit al Soarelui. În cronica Akasha se poate vedea aspectul cel mai straniu din acel timp, şi anume că oamenii constau din trup fizic, trup eteric, trup astral şi Sine spirituală. Dar Sinea spirituală exista în oameni doar într-un mod foarte slab. Buddhi sau Spiritul vieţii plana în jurul fiecăruia; desigur că acesta se putea observa doar în spaţiul astral. Fiecare avea o astfel de ambianţă – Buddhi în spaţiul astral; dar acest Buddhi, care plana în exteriorul omului, nu era încă matur pentru a pătrunde în om. El era o parte a unui mare Spirit al Focului, care îşi turnase picăturile sale asupra oamenilor; numai că acestea încă nu puteau pătrunde în oameni. Prin fapta lui Christos pe

Pământ, au fost formate în oameni predispoziţiile ca ei să poată primi în Manas ceea ce numim noi Buddhi.

Ceea ce a făcut Christos pe Pământ a fost pregătit prin alţi mari Învăţători spirituali care l-au precedat; Buddha, ultimul Zarathustra, Pitagora, care au trăit cu aproximativ şase sute de ani înainte de Christos; aceştia erau spirite care îşi însuşiseră deja mult din ceea ce, la ceilalţi oameni, plana doar în jurul lor. Ei primiseră aceste scântei ale lui Christos, în omul-Eu. Şi Moise aparţinea acestor spirite. Dar ceilalţi oameni încă nu primiseră aceste scântei în omul-Eu.

În trupurile fizic, eteric şi astral ale lui Iisus din Nazaret, a intrat întreg acest Spirit al Focului, sursa comună a tuturor acestor scântei spirituale pentru oameni. Acesta este Christos, unica fiinţă divină care nu exista ca atare pe Pământ în nici o altă formă. Ea a intrat în Iisus din Nazaret, pentru ca cei care se simţeau uniţi cu Iisus Christos să primească puterea de a asimila în sine Buddhi. O dată cu apariţia lui Iisus Christos se deschide posibilitatea de a asimila principiul Buddhi. Pe acesta Ioan îl numea Cuvântul divin creator. Cuvântul divin creator este acest Spirit al Focului care şi-a revărsat în oameni scânteile sale.

Prin aceasta se petrecea următorul lucru: Spiritele Lunii puteau determina prin influenţa lor asupra oamenilor existenţa seminţiilor; dar Christos a fost un Spirit unic pentru întregul Pământ, astfel încât prin aceasta oamenii de pe întreg Pământul au fost uniţi într-o familie cuprinzătoare. Dacă diferenţele dintre oameni au fost produse prin faptul că diferite Spirite ale

Lunii turnaseră picăturile lor asupra Pământului, atunci, dimpotrivă, unitatea omenirii a fost realizată prin ceea ce se revărsa din Iisus Christos. Ceea ce îi uneşte pe oameni a venit pe Pământ prin Iisus Christos.

Atunci când Christos vorbeşte despre Judecata de Apoi, el spune în profeţia sa: „Când Fiul Omului va veni în măreţia Sa [Nota 32] – prin aceasta el vrea să spună: Când picăturile lui Christos vor fi pătruns total în oameni, când toţi oamenii vor deveni fraţi – atunci El va spune celor de la dreapta Sa: Veniţi încoace, binecuvântaţii Tatălui meu, să moşteniţi Împărăţia care vă este pregătită de la începutul lumii! Căci eu am fost înfometat, şi voi mi-aţi dat să mănânc. Am fost însetat şi voi mi-aţi dat să beau". Atunci nu va mai exista nici o altă diferenţă între oameni, decât aceea dintre cel bun şi cel rău.

El spune ucenicilor săi: „Ceea ce aţi făcut unuia dintre cei mai neînsemnaţi fraţi ai mei, mie mi-aţi făcut" [Nota 33]. Aceasta înseamnă că Iisus Christos indică asupra timpului când picăturile pe care El le-a turnat, au fost primite de oameni, astfel încât un om, când stă faţă în faţă cu un alt om, ştie că în amândoi stă aceeaşi substanţă. Puterea ca principiul Buddhi să fi fost trezit în general în oameni, această putere provine din viaţa lui Christos pe Pământ. Aşa trebuie noi să-l înţelegem pe Christos, drept Spiritul comun al Pământului.

Dacă am putea privi în jos spre Pământ de pe o stea îndepărtată timp de mai multe milenii, atunci am afla un moment în care Christos acţionează pe Pământ astfel încât întreaga materie astrală este pătrunsă de Christos. Christos este Spiritul Pământului, iar Pământ este trupul Său. El este în toate seminţele, în toţi copacii şi în tot ceea ce creşte şi încolţeşte pe Pământ. De aceea trebuia Christos să indice pâinea şi să spună: „Acesta este trupul meu" [Nota 34]. Şi despre sucul strugurilor – la Cina cea de taină încă nu era vorba despre vin – trebuia să spună: „Acesta este sângele meu", întrucât sucul roadelor pământului este sângele Său. De aceea

trebuie să-i apară şi omenirea, drept entităţi care merg pe trupul Său încoace şi încolo. De aceea vorbea El, de asemenea, ucenicilor Săi, după spălarea picioarelor, astfel: „Cine mănâncă pâinea mea, acela mă calcă cu picioarele". Această exprimare trebuie luată textual, în sensul că Pământul este trupul lui Christos. Tocmai prin faptul că El se face purtătorul evoluţiei Pământului, un spirit îndepărtat ar putea vedea cum tot mai mult din spiritul Său se revarsă în oameni – intrarea substanţei lui Iisus Christos înlăuntrul fiecărui om. În final, acel spirit îndepărtat ar vedea întreg Pământul transformat, purtând oameni christificaţi, oameni îndumnezeiţi prin Christos. Numai cine nu a participat la această îndumnezeire, numai acela este pus de o parte ca om rău. Acela trebuie să aştepte un moment ulterior pentru evoluţia sa spre Bine.

Toate popoarele aveau centre de misterii înaintea apariţiei lui Christos. În centrele de misterii a fost înfăţişat ceea ce trebuia să se întâmple în viitor. Discipolii erau pregătiţi prin exerciţii îndelungate să poată parcurge treapta punerii în mormânt. Hierofantul putea aduce apoi discipolul într-o stare de conştienţă superioară, în care era ca într-un fel de somn adânc. În timpurile vechi, conştienţa trebuia întotdeauna înăbuşită dacă era ca divinul să iasă la iveală în om. Atunci sufletul era condus prin regiunile lumii spirituale, şi după trei zile omul era reînsufleţit de către hierofant. Apoi el se simţea un om nou. El primea un nume nou. Era numit atunci „Fiu al lui Dumnezeu".

Acest întreg procedeu s-a petrecut în Misteriul de pe Golgota, exterior, pe planul fizic. Mai înainte, discipolii erau vivifiaţi printr-o scânteie spirituală a lui Christos, şi li se spunea: Va veni o dată Unul, care va face posibil tuturor oamenilor să se christifice. Acela va fi efectiv Cuvântul în carne. Voi puteţi avea parte de aceasta doar timp de trei zile, atunci străbateţi Împărăţia Cerurilor. Dar va veni Unul care străbate

mereu Împărăţia Cerurilor, şi care va aduce Împărăţia Cerurilor în lumea fizică.

Ceea ce vieţuia iniţiatul pe planul astral trebuia să înfăţişeze Christos pe planul fizic: faptul că a existat de la început un Cuvânt divin care şi-a revărsat picăturile asupra oamenilor, pe care însă oamenii-Eu nu le-au putut prelua. Aceasta ne-o spune Ioan, vestitorul omului-Eu, care este christificat, care l-a primit pe Christos; aceasta semnifică de fapt cuvântul Ioan. El vorbeşte despre Cuvântul care a fost de la început pe Pământ:

„La început a fost Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezeu, şi Cuvântul era un Dumnezeu.

Acesta era la început la Dumnezeu.

Totul a fost făcut prin el şi nimic din ceea ce a fost făcut, nu a fost făcut în afara lui.

În el era Viaţa, şi Viaţa era Lumina oamenilor.

Iar Lumina a luminat în întuneric, dar întunericul nu a cuprins-o.

A fost un om trimis de Dumnezeu, şi numele său era Ioan.

El a venit ca martor, pentru a depune mărturie despre Lumină, şi pentru ca toţi să creadă prin el.

Nu era el Lumina, ci el era un martor al Luminii.

Căci Cuvântul care era Lumina cea adevărată, care luminează pe toţi oamenii, trebuia să vină în lume.

El era în lume, şi lumea a fost făcută prin el, dar lumea nu l-a recunoscut.

El a venit la fiecare om în parte (el a venit până la oamenii-Eu), dar oamenii (oamenii-Eu) nu l-au primit.

Însă cei care l-au primit, s-au putut manifesta prin el drept copii ai lui Dumnezeu.

Cei care au avut încredere în numele Lui, nu sunt născuţi din sânge, nici din voia cărnii, nici din voinţa umană, ci din Dumnezeu.

Şi Cuvântul a devenit carne şi a locuit printre noi, iar noi am auzit învăţătura Sa, învăţătură despre unicul Fiu al Tatălui, plină de har şi de adevăr."

Cuvântul „har" din versetul 14 semnifică pentru Ioan acelaşi lucru cu Buddhi, iar cuvântul „adevăr" este Manas, înţelepciunea, Sinea spirituală.

„Ioan a depus mărturie pentru El şi vesteşte clar: Acesta este cel despre care eu spuneam: După mine va veni Acela care a fost înaintea mea, căci El este Înainte-mergătorul meu.

Căci din abundenţa Lui, noi toţi am primit har peste har.

Căci Legea este dată prin Moise, însă harul şi adevărul au luat fiinţă prin Iisus Christos.

Pe Dumnezeu nu l-a văzut nimeni cu ochii până acum. Unicul Său Fiu, care era în sânul Tatălui, a devenit Îndrumătorul întru a-L vedea."

La această apariţie a lui Iisus Christos făcea aluzie fiecare iniţiere în misterele Spiritului. Această iniţiere a existat în somnul yoga, în somnul orfic, în somnul lui Hermes. Când iniţiatul se trezea din nou în trup, când putea auzi şi vorbi cu simţurile fizice, el spunea cuvintele care în ebraică sună aşa: „Eli, Eli, lama sabachtani" [Nota 35] – Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, cum m-ai înălţat!".

Aceasta era iniţierea, aşa cum avea ea loc în vechiul iudaism. Iniţiatul vieţuia, în răstimpul zăbovirii timp de trei zile în lumile superioare, desfăşurarea întregii evoluţii viitoare a omenirii, ceea ce avea dinainte în evoluţia viitoare a omenirii. În cele trei zile, în timpul contemplării, de regulă treptele viitoare ale omenirii nu erau văzute în mod abstract, ci fiecare treaptă era înfăţişată printr-o personalitate. Văzătorul vedea douăsprezece personalităţi. Ele înfăţişau cele douăsprezece trepte ale dezvoltării sufleteşti. Astfel se arătau înaintea lui puterile sufleteşti, ca personalităţi exterioare. De exemplu iniţiatul vedea că, la un moment dat, se petrece o scenă foarte precisă: El îşi vedea propria individualitate transfigurată până

la acea treaptă la care întreaga omenire este umplută de Buddhi – când ea va fi aşadar christificată. El Îl vedea pe Dumnezeu drept sine însuşi, şi puterile sufleteşti care se află în spate. Nemijlocit în spatele lui stătea Ioan, care, ca ultimă personalitate, anunţa desăvârşirea sa. El se vedea pe sine însuşi transfigurat, într-o stare pe care o va obţine când va fi desăvârşit; vedea puterile sale sufleteşti personificate, iar drept ultimă treaptă de desăvârşire a lor, vede personalitatea lui Ioan, care anunţă treapta de Christos. Apoi, în somnul yoga, aceste douăsprezece personalităţi se plăsmuiau astfel încât ele se grupau la ceea ce se numea cina comunitară mistică. Acesta se înfăţişează în felul următor: Când omul şede înconjurat de puterile sufleteşti, el îşi spune: Acestea sunt una cu mine; ele m-au condus neîntrerupt prin evoluţia Pământului. Eu am progresat mergând mai departe pe picioarele acestor apostoli. Cina exprimă comuniunea celor douăsprezece puteri sufleteşti cu omul.

Desăvârşirea omului constă în aceea că puterile inferioare îl părăsesc şi doar puterile superioare rămân pe loc. Omul nu va mai avea puteri inferioare mai târziu, de exemplu puterea de reproducere. Tocmai puterea sufletească a lui Ioan va fi produs faptul că aceste puteri sunt atunci înălţate în inima iubitoare. Ea va radia curenţi de iubire spirituală. Dacă Christos este în om, atunci inima este organul cel mai puternic în el. Puterea sufletească inferioară va fi ridicată atunci spre inimă. Asta a vieţuit fiecare iniţiat drept misterul inimii. Asta găsea exprimarea următoare în cuvinte: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, cum m-ai înălţat!”.

O dată cu apariţia lui Iisus Christos, întregul mister, întreaga vieţuire, a fost realizată pe plan fizic.

Pe atunci existau în Palestina comunităţi care se dezvoltaseră din vechiul ordin esenian. Acestea aveau drept simbol al Cinei celei de taină un astfel de praznic. Expresia „a mânca mielul de Paşti” este o expresie generală pentru ceea ce

avea loc la Paşti. Iisus a mers cu cei doisprezece la praznic şi a început Cina cea de taină cu cuvintele: „La sfârşitul evoluţiei pământeşti toţi oamenii vor fi preluat ceea ce am adus eu pe Pământ; atunci va fi adevărată afirmaţia: acesta este trupul meu, acesta este sângele meu". Apoi El a spus: „Unul dintre voi mă va trăda" [Nota 36]. Trădătorul este egoismul, dorinţa inferioară. Ucenicul pe care Domnul îl iubea ştia aceasta, întrucât el odihnea în poala Sa. Cât timp această putere este jos, ea ucide – reproducerea sexuală şi moartea se condiţionează reciproc; această putere, care se află în sexualitate, urcă mai sus în corp: în inimă. Ucenicul indică aceasta în Evanghelie prin ridicarea sa în dreptul inimii lui Iisus. Pe cât de sigur este că dorinţa inferioară este cea care comite trădarea, tot aşa de sigur este că puterea sufletească inferioară va fi înălţată. „Era unul dintre ucenicii Săi, care odihnea în poala lui Iisus – acesta s-a aşezat la pieptul lui Iisus" [Nota 37]. Aceasta semnifică faptul că toate puterile inferioare, tot egoismul, sunt înălţate la inimă. Atunci, Iisus a repetat ucenicilor săi cuvintele: „Eli, Eli, lama sabachthani" – „Acum Fiul Omului este glorificat, iar Dumnezeu este glorificat în El" [Nota 38].

Ceea ce se petrecea în centrele de misterii, era acelaşi lucru cu ceea ce s-a petrecut pe Golgota. Sub cruce se afla ucenicul pe care Domnul îl iubea, cel care la Cina cea de taină odihnise în poala Lui şi s-a ridicat apoi la pieptul Său. Atunci se aflau acolo şi personaje feminine, mama Lui, sora mamei Sale, Maria, şi Maria Magdalena. Ioan nu scrie că mama lui Iisus se numea Maria, ci că sora mamei Lui este numită Maria. Mama Lui se numea Sophia.

Ioan l-a botezat pe Iisus în Iordan. Atunci a coborât un porumbel din Cer. În acest moment, are loc o fecundare spirituală. Mama lui Iisus, care este fecundată aici – cine este ea? Este Chela Iisus din Nazaret, care îşi detaşează Eul; este fecundat principiul Manas cel foarte evoluat, şi intră principiul Buddhi. Principiul Manas cel foarte evoluat, care a primit

principiul Buddhi, este Adevărul, Sophia, mama, care este fecundată de Tatăl lui Iisus. Numele Maria, asemănător cu denumirea Maya, înseamnă în general numele mamei. Se spune în Scriptură: „Îngerul a venit la ea [Nota 39] şi i-a spus: Binecuvântată fii tu, cea plină de har, iată că vei fi rodnicită şi vei naşte un fiu. Spiritul Sfânt va veni asupra ta şi puterea celui Preaînalt te va umbri". Sfântul Spirt este Tatăl lui Iisus; porumbelul care coboară în zbor, fecundează pe Sophia existentă în Iisus.

Scriptura se citeşte, deci, aşa: „La crucea lui Iisus se afla mama Sa, Sophia". Acestei mame îi spune El: „Femeie, iată, acesta este fiul tău". El o transmisese pe Sophia, care era în El, asupra lui Ioan însuşi. El l-a făcut pe acesta, fiul Sophiei, şi i-a spus: „Aceasta este mama ta" – „Tu trebuie să recunoşti de aici înainte adevărul divin drept mama ta, şi doar lui să te consacri". Ceea ce a scris Ioan, era adevărul divin, Sophia, care este întrupat în însăşi Evanghelia după Ioan. Această cunoaştere a primit-o el însuşi de la Iisus, şi el este autorizat de Christos să transmită înţelepciunea pe Pământ.

Cel mai înalt Spirit al Pământului trebuia să fie încarnat într-un trup. Acest trup trebuia să moară, să fie ucis, trebuia să curgă sângele. Aceasta semnifică ceva deosebit. Pretutindeni unde există sânge, există sine. Dacă e ca toate vechile comunităţi bazate pe sine să înceteze, atunci individualitatea care se află în sânge trebuie să fie o dată sacrificată. Toate egoismele proprii se scurg împreună cu sângele lui Christos, la cruce. Sângele comunităţii seminţiilor devine un sânge uman comun, prin aceea că, la un moment dat, a fost sacrificat sângele lui Christos.

Atunci s-a întâmplat din nou ceva ce ar fi putut observa un privitor astral din atmosfera astrală: Întreaga atmosferă astrală a Pământului s-a schimbat în momentul în care El a murit, astfel încât au devenit posibile evenimente care nu ar fi fost posibile niciodată înainte. Iniţierea spontană – ca la

apostolul Pavel – nu ar fi fost posibilă niciodată înainte. Ea a fost posibilă prin aceea că, prin scurgerea sângelui lui Christos, întreaga omenire a devenit o sine comunitară. Pe atunci, se scurgea sinea din sângele rănilor lui Iisus. Doar cele trei trupuri au rămas atârnate pe cruce şi au fost reînsufleţite prin Înviere. În momentul când Christos şi-a părăsit trupul, cele trei trupuri au fost atât de puternice încât ele înseşi au fost capabile de a rosti cuvintele pe care le rostea Transfiguratul, după iniţiere: „Eli, Eli, lama sabachthani".

Aceste cuvinte ar fi arătat tuturor celor care ştiau ceva despre înţelepciunea misteriilor că a fost vorba despre un misteriu. Cu o mică modificare în textul ebraic, au luat fiinţă aici cuvintele Scripturii: „Eli, Eli, lama asabthani", care înseamnă: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?".

IMPORTANŢA CRĂCIUNULUI DIN PUNCTUL DE VEDERE SPIRITUAL-ŞTIINŢIFIC

Leipzig, 15 decembrie 1906

Mulţi oameni din prezent nu mai au nici o altă relaţie cu sărbătoarea Crăciunului în afară de împodobirea pomului de Crăciun. Însă acest pom de Crăciun este simbolul cel mai recent al sărbătorii de Crăciun. Chiar în regiunile în care a apărut mai întâi, este cunoscut doar de circa o sută de ani. El nu este, aşa cum cred mulţi, o tradiţie păgână străveche. Pe cât este de nou obiceiul pomului de Crăciun, pe atât este de veche, de străveche, în schimb, marea sărbătoare a omenirii, care se află acum înaintea noastră. Cât timp omul a simţit, a presimţit şi a ştiut pe Pământ ceea ce conduce în sus, dincolo de omenesc, înspre omenescul divin, ceea ce îi înalţă pe oameni deasupra lor înşişi, atât timp a cunoscut el această sărbătoare grandioasă de Crăciun. În Evanghelia după Ioan se găseşte o expresie care poate fi valabilă drept laitmotiv pentru ideea sărbătorii de

Crăciun: „trebuie ca El să crească, iar eu trebuie să mă micşorez” [Nota 40]. În aceasta, noi găsim schiţată relaţia dintre două sărbători anuale importante. Ioan mărturiseşte chiar despre sine că el trebuie să se micşoreze, în timp ce Christos creşte. Când este ziua cea mai lungă din an, este sărbătoarea lui Ioan. Dar dincolo de aparenţa exterioară materială, din efemeritatea ei se înalţă ceea ce este exprimat frumos în Evanghelia după Ioan prin cuvintele: „Şi Lumina străluceşte în întuneric” [Nota 41], în ziua care începe să se micşoreze, a sărbătorii lui Ioan. În interiorul întunericului trăieşte lumina, care este mai luminoasă, mai vie decât toate aparenţele materiale ale luminii – lumina spirituală. Iar viaţa marii lumini din întuneric este conţinutul sărbătorii creştine de Crăciun, care a fost sărbătorită în timpurile vechi în toate religiile, şi care a indicat în mod profetic spre marele Erou Solar spiritual, spre Iisus Christos.

Astăzi noi înţelegem sărbătoarea creştină de Crăciun, prin concepţia spiritual-ştiinţifică despre lume, drept sărbătoare care a fost percepută timp de două milenii ca sărbătoare a marelui ideal. Când, în noaptea de Crăciun, în întunericul de la miezul nopţii începe serviciul divin şi sunt aprinse lumânările, atunci ele luminează în întuneric. Asta înseamnă că, atunci când totul pe Pământ va cădea cândva pradă morţii exterioare – aşa cum, de asemenea, absolut tot ceea ce este pur omenesc va cădea pradă morţii –, atunci, aşa cum a fost realizat de Christos într-adevăr, în corp trăieşte sufletul triumfător, care se înalţă din vălul corporal la o viaţă luminoasă, chiar dacă Pământul, în calitate de corp material, este sfărâmat în nenumăraţi atomi. Din acest întuneric, din acest declin al Pământului, sufletul întregului Pământ se va înălţa cu toate sufletele omeneşti care vor fi preluate în acest suflet al Pământului. Şi pentru faptul că nu numai sufletul Pământului atinge aceasta, ci şi pentru că, de asemenea, toţi oamenii de pe Pământ au aceeaşi certitudine, pentru aceasta a fost Iisus Christos modelul, idealul.

Şi astfel nu numai Soarele fizic este imaginea fiinţei lui Christos, ci şi Soarele spiritual în creştere. Când toate puterile vor fi transformate, iar trupul Pământului va fi incandescent de iubire, atunci Pământul va fi străbătut în întregime de principiul-Christos. Lumina de Crăciun este simbolul pentru aceasta.

Cei trei regi sunt simboluri, la fel ca şi darurile lor: aurul, simbolul adevărului şi al puterii regale, smirna, simbolul învingerii morţii, tămâia, simbol pentru substanţele eterice spiritualizate, în care se împlineşte Dumnezeul care a învins moartea. Prin cele trei simboluri, Christos se arată a fi rege, învingător al morţii, împlinire a întregii evoluţii pământeşti. Orice iniţiat în esoterism percepe astfel naşterea copilului divin, presimţit în misterii deja înainte de vremea lui Christos şi vieţuit chiar şi după aceea. Misteriile nu erau instituţii bisericeşti şi şcoli în sens exterior, ci locuri de educare şi în acelaşi timp lăcaşe de cult, în care omul învăţa înţelepciunea, răbdarea şi credinţa care este în acelaşi timp ştiinţă şi cunoaştere. Au existat misterii mari şi mici. Cel care era admis după felurite încercări în misteriile mici, vedea reprezentaţii dramatice ale adevărurilor eterne, pe care iniţiatul superior le vieţuieşte în sine însuşi. Cele mai importante momente ale evoluţiei omenirii se pot compara, la scară mică, cu experienţele de viaţă pe care le face un om născut orb, când este operat: înaintea lui se ridică o lume complet nouă. Iniţiatului i se deschid ochii spirituali. Lui i se deschide o lume a spiritului în lumină şi culoare, o lume complet nouă, mult mai mare decât cea fizică, cu toate fiinţele şi locuitorii ei. Toate lucrurile îi apar vivifiate. În acel moment iniţiaţii vieţuiesc naşterea Sinei lor superioare. Aceasta se numea sărbătoarea lăuntrică a lui Christos. Ceea ce puteau vieţui aceşti aleşi, şi ceea ce mai pot vieţui şi astăzi iniţiaţii era, pentru cei din misteriile mici, un ideal pe care ei puteau spera să-l atingă, unul mai curând, altul mai târziu. Cine ştie că fiecare om trebuie să

treacă prin multe vieţi, acela poate fi sigur că şi în el trezirea sa, acea iniţiere, va deveni cândva realitate; că se va realiza în el trezirea lui Christos, Noaptea sfântă [În limba germană Crăciunul este „Noaptea sfântă”: Weihnacht (n. tr.).], Crăciunul, când lumina va lumina în lăuntricul său. Atunci se va inversa acel verset din Evanghelia lui Ioan: Şi lumina va fi cuprinsă în întuneric.

Aşadar astfel de lucruri erau înfăţişate în misterii. Ceea ce a avut loc drept marele eveniment creştin, a fost o repetare pe planul fizic a ceea ce s-a petrecut în misterii pentru fiecare iniţiat, în micile misterii în imagini, iar în misteriile mari în lăuntrul omului. În misteriile mici, importanta vieţuire a Christosului lăuntric era înfăţişată într-un moment foarte precis al anului, în care Soarele trimitea în lume cea mai puţină lumină, în noaptea cea mai lungă a iernii – ca şi astăzi la sărbătoarea Crăciunului. Să ne aducem în faţa ochilor imaginea care simboliza, în misteriile mici, sensul evoluţiei umane. Oamenii care urmau să vadă aceasta de Crăciun erau adunaţi, în întunericul deplin de la miezul nopţii, într-o atmosferă sărbătorească sfântă. Atunci răsuna un vuiet tunător, înăbuşit, straniu, care se transforma treptat în sunete ritmice minunate, în sunete armonioase – muzica sferelor. Iar în întuneric devenea vizibil un corp luminat slab, un glob luminat slab care simboliza Pământul. Din discul slab luminat al Pământului se iveau treptat cercuri care curgeau unul în altul, cu nuanţe de culoarea curcubeului, care se răspândeau în toate părţile – divina Iris. Aşa i-a luminat Soarele pe oameni prin ceaţă în vechea Atlantidă, Nifleheim, ţara negurilor din mitologia germană. Imaginea devenea tot mai luminoasă şi cele şapte culori treceau treptat în auriu slab şi violet slab. Iar plăsmuirea lumina tot mai intens, şi lumina devenea tot mai puternică, până când se transforma în cel mai luminos corp ceresc, Soarele. În mijlocul acestui Soare apărea – în limba corespunzătoare poporului respectiv – numele lui Christos.

Pentru omul care participa la această sărbătoare, erau valabile următoarele cuvinte: „Am văzut Soarele la miezul nopţii”. Asta înseamnă că i-a apărut un simbol al vederii spirituale. Omul al cărui ochi spiritual este deschis vieţuieşte că întreaga materie devine transparentă; el vede prin Pământ, el vede într-adevăr Soarele la miezul nopţii, el învinge materia. La miezul nopţii, Soarele îi apare în culoarea complementară, în culoarea violet-roşiatică. Ceea ce apare la scară cosmică în marele simbol universal, este transpus printre creştini la scară umană în apariţia lui Iisus Christos pe Pământ. Noi toţi vom vedea Soarele la miezul nopţii. Iar aceasta nu este în contradicţie cu Noul Testament.

Christos este astfel entitatea care va transfigura ceea ce acum mai are legătură cu cele inferioare, va îndumnezei ceea ce mai are legătură cu cele lumeşti. El este Soarele în sfera spirituală. Aşa îl percepe esotericianul creştin sau creştinul teosof pe Christos. Trezirea spirituală are loc în timpul când frigul şi întunericul sunt cele mai mari pe Pământ, şi iniţiaţii ştiu că atunci anumite puteri străbat spaţiul cosmic şi atunci este constelaţia cea mai favorabilă pentru trezirea spirituală. Discipolii au fost instruiţi că nu trebuiau să se mulţumească doar cu ştiinţa omenească obişnuită, ci trebuia să înveţe să cuprindă cu privirea întreaga omenire, întreaga istorie a Pământului. Priviţi către timpul – li se spunea discipolilor – când Pământul mai era unit cu Soarele şi Luna. Omenirea de atunci trăia în lumina Soarelui. Ceea ce trebuia să devină Pământul mai târziu, era umplut cu putere spirituală care strălucea simultan în fiecare fiinţă. Apoi a venit momentul când Soarele s-a desprins de Pământ, când lumina a strălucit din afară, de sus în jos, asupra Pământului, când în lăuntrul omului s-a făcut întuneric. Acest moment este începutul evoluţiei sale către acel viitor îndepărtat, când el va purta din nou în sine lumina Soarelui. Atunci se dezvoltă în el omul superior, omul solar, care poartă în sine lumina şi are puterea iluminării.

Aşa a luat naştere Pământul din lumină; el trece prin întuneric şi va ajunge din nou la lumina solară. Aşa cum spre toamnă şi în timpul iernii scade forţa razelor solare, tot aşa spiritualul se retrage complet în perioada în care omul trebuie să înveţe să cunoască lucrurile exterioare ale Pământului, materia. Dar puterea spirituală creşte din nou, iar la Crăciun are loc ceea ce este exprimat de către apostolul Pavel prin parabola bobului de grâu [Nota 42]. Dacă bobuţul semănat în pământ nu este distrus, nu poate lua naştere un rod nou. În perioada Crăciunului, vechea viaţă se stinge, iar în locul ei ia naştere noua viaţă. Sevele copacilor urcă începând din această zi, noua viaţă se trezeşte, lumina începe să crească din nou în întunericul aflat până acum în creştere. Iar pe toate acestea creştinul le înţelege transpuse în spiritual. Toată coborârea în materie trebuie să dispară pentru a face loc încolţirii. Christos a venit în lume ca să nască oarecum din ceea ce este inferior, ceea ce trebuie condus în sus, spre înalturi. În staulul povestirii din Evanghelie vedem o transformare, o variantă a ceea ce numea vechea înţelepciune: peşteră. Sărbătoarea era ţinută în peşteri din stânci, în mod diferit, potrivit popoarelor. În ziua următoare avea loc o a doua sărbătoare, prin care se arăta cum viaţa ce răsare pe Pământ provine din spirit. Aceasta era, de asemenea, un simbol al creşterii spiritului din pământescul muribund.

Pretutindeni, în sanctuarele Egiptului, în misteriile eleusine şi în cultul orfic în Grecia, în Asia de sud-vest, la babilonieni şi caldeeni, în cultul persan al lui Mithra şi în misteriile indiene, pretutindeni Crăciunul era sărbătorit în acelaşi mod: participanţii la misteriile mici vedeau o imagine sensibilă a ceea ce vieţuiau iniţiaţii. Ceea ce era înfăţişat era o indicaţie profetică asupra naşterii lui Christos în om. Iniţiaţii care au atins deja aceasta, au ajuns, aşa cum se spune, pe treapta a şasea. Existau şapte astfel de trepte: Pe prima treaptă era Corbul, care media relaţia dintre spiritual şi lumea exterioară. Se vorbeşte astfel în Biblie despre corbii lui Ilie,

legenda povesteşte despre corbii lui Wotan sau, de asemenea, despre corbii împăratului Barbarosa din Kyffhäuser.

Pe treapta a doua se afla Ocultistul. Acesta era deja primit în sanctuar, el se afla în interiorul acestuia.

Al treilea grad era acela al Războinicului sau al Luptătorului. Cine îl obţinuse, avea voie să intervină în exterior pentru adevărurile spirituale.

Cel care atinsese al patrulea grad, era numit Leul. Conştienţa sa se extinsese peste individualitatea sa, în afară, asupra conştienţei întregii sale seminţii. Să ne gândim de exemplu la Leul din seminţia lui Iuda.

Iniţiatul de gradul al cincilea nu avea numai conştienţa seminţiei, ci el primea în sine şi conştienţa spiritului poporului. El primea, de aceea, numele poporului său; la persani de pildă se numea „Persanul". Pe Natanael, Iisus îl numeşte un „adevărat israelit" [Nota 43]; Iisus recunoaşte în el pe iniţiatul de gradul al cincilea.

Desemnarea celui care atingea a şasea treaptă se referă la o însuşire importantă. Când privim în jur în natură, vedem că fiinţele naturii evoluează de la fiinţa cea mai simplă şi până la om, şi de la omul obişnuit până la cel care lasă pe Christos să se nască în sine. La fiinţele inferioare vedem pretutindeni ritmul în viaţă, un ritm care le este impus fiinţelor de către Soare. Plantele înfloresc mereu în acelaşi anotimp, potrivit speciei lor, şi îşi deschid florile, fiecare specie în acelaşi timp al zilei. Şi animalele prezintă în funcţiile lor vitale, ritmurile anuale. Doar omul pierde tot mai mult această regularitate. El se eliberează de necesitatea ritmului impus şi lui la început. Însă când se trezeşte în el iubirea faţă de toate fiinţele şi îl inundă, atunci se naşte din el un ritm nou, propriu. Acesta este atunci la fel de regulat ca şi ritmul Soarelui, care nu se abate niciodată, câtuşi de puţin, de la orbita lui – consecinţa unei abateri cu greu ne-am putea-o imagina. În iniţiatul de gradul al şaselea se vede o imagine a drumului Soarelui binecuvântător în spaţiul cosmic,

imaginea lui Christos în om şi în lumea spiritului. De aceea, al şaselea grad a fost numit Eroul Solar.

Un fior trecea prin sufletul discipolului care zărea un astfel de Erou Solar. În acesta, Christos era născut lăuntric. Asta reprezenta un eveniment care era perceput drept naştere pe plan spiritual. Naşterea lui Iisus istoric a fost fixată, de către iniţiaţii primului secol, în timpul cel mai întunecat moment al anului din punct de vedere exterior, fiindcă prin aceasta răsărise Soarele spiritual. De aceea a fost introdus la primii creştini, de asemenea, slujba religioasă de la miezul nopţii, un cult pentru ora întunecată de la miezul nopţii, când apărea deodată o revărsare de lumină la altar. Cel mai înalt grad de iniţiere era cel de Tată.

Astfel, ceea ce se petrecuse adesea în mod individual în misterii, departe de orice evenimente exterioare, s-a petrecut în mod public în istoria lumii prin Iisus Christos. Sufletul omenesc nu poate vieţui ceva mai înalt decât ceea ce a fost adus în mod exterior în lumea fizică în învingătorul morţii, aducătorul zălogului pentru o viaţă eternă a sufletului. Ceea ce a crescut din lumea muribundă drept rod nou al vieţii, a fost perceput în lumea spirituală de către iniţiaţi drept naşterea copilului Christos. Cine nu gândeşte spiritualul separat de lumea fizică, simte o legătură profundă între Soarele din noaptea de Crăciun şi cel din viaţa spiritului, care se dezvoltă din viaţa pământească. În noaptea de Crăciun este aşezată naşterea celui mai mare ideal care există pentru lume, care se realizează când Pământul îşi atinge ţelul. Ceea ce este anunţat acum în mod profetic, devine cândva realitate. Aşa cum se înviorează iubirea învingătoare de moarte în pomul de Crăciun, tot aşa se va înviora ea însăşi în viitor, în toţi oamenii. Ea există acum ca perspectivă.

Noi simţim astfel, în sensul sărbătorii de Crăciun, ceea ce vine la noi de la mare depărtare, ceva ce a fost sărbătorit însă mereu, din timpuri străvechi. Când această sărbătoare va fi

recunoscută în mod just, ea va dobândi pentru noi din nou o mult mai mare importanţă. Şi pomul va deveni pentru noi mai important decât simbolul acelui pom din Paradis, pe care-l cunoaşteţi toţi din Geneză. Paradisul este, desigur, o imagine pentru natura superioară a omului, de care nu se ataşează nici un rău. Cunoaşterea a putut fi cucerită doar în contul vieţii. Felul cum a fost considerată aceasta de către cei care ştiau atunci, trebuie să-l explice o legendă: Pe când Set voia să intre din nou în Paradis, l-a lăsat înăuntru un Heruvim cu sabia învăpăiată. Acolo el a aflat că Pomul Vieţii şi Pomul Cunoaşterii se împletiseră unul într-altul. La indicaţia Heruvimului, el trebuia să ia trei seminţe din acest pom unit. Pomul reprezintă ce trebuie să devină cândva omul şi ce a ajuns deja iniţiatul. După ce Adam a murit, Set a luat cele trei seminţe şi le-a pus în gura lui Adam. Din ele a răsărit un tufiş arzând, pe care se aflau cuvintele: „Ejeh Asher ejeh" – „Eu sunt cel care este, a fost şi va fi". Mai departe, legenda povesteşte că Moise şi-ar fi făcut din el toiagul miraculos. Mai târziu, poarta templului lui Solomon ar fi fost construită din acelaşi lemn. Apoi, o bucată din el ar fi căzut în lacul Betesda şi i-a conferit putere miraculoasă. Şi, în final, crucea lui Christos ar fi fost făcută din acesta. Este o imagine pentru viaţa muribundă, care se scurge în moarte, care are în sine puterea de a crea viaţă nouă.

În faţa noastră se află un mare simbol: viaţa care a învins moartea, lemnul din seminţele din Paradis. Această viaţă care se stinge şi ia naştere din nou, ne-o înfăţişează crucea cu trandafiri. Nu fără temei spunea marele *Goethe*, aşadar:

Şi cât timp nu îl ai pe acest
„Mori şi devino!"
Eşti doar un trist oaspete
Pe întunecatul Pământ.

Ce legătură minunată între pomul Paradisului, lemnul crucii şi viaţa care ţâşneşte din acesta! Simţirea naşterii omului etern în viaţa trecătoare trebuie să fie pentru noi prin ideea de

Christos, Crăciunul. Omul trebuie să aplice chiar acum asupra sa aceasta: „Lumina străluceşte în întuneric”, şi treptat întunericul trebuie să fie cuprins de lumină. Toate sufletele în care Crăciunul stimulează scânteile juste, vor simţi în mod viu ce lasă Crăciunul să se nască în ei, capacitatea care li se va dezvolta în puterea care-i va pune în starea de a vedea, de a simţi, de a voi, astfel încât versetul se întoarce şi se spune: Lumina străluceşte în întuneric, iar întunericul, treptat, a cuprins-o cu înţelegerea.

ORIGINEA CREZURILOR RELIGIOASE ŞI A FORMULELOR DE RUGĂCIUNE

Leipzig, 17 februarie 1907

Omenirea a plecat de la o concepţie fundamentală atotcuprinzătoare şi, potrivit caracterelor popoarelor, potrivit condiţiilor climatice în care trăiau, aceste lucruri s-au reliefat în mod diferit în crezurile religioase. La fel ca în rugăciunea Tatăl nostru, concepţii fundamentale spiritual-ştiinţifice ne întâmpină în toate celelalte formule şi crezuri religioase. Unora le place să spună că cei care le văd acolo doar visează, dar în realitate ele sunt conţinute în acestea. Însă cum ajung ei înăuntru? Pentru aceasta trebuie să ne lămurim că ceea ce ne este predat astăzi, nu era expus în cele mai vechi concepţii în chiar acelaşi mod. Formulele crezurilor religioase au fost foarte diferite, în diferite timpuri. Concepţiile mai vechi vorbesc în imagini, nu în idei, cum facem noi astăzi. Aceste imagini au fost păstrate într-un fel, iar noi le găsim iar şi iar. Astfel, despre cunoaştere se vorbea mereu ca despre o lumină, iar despre înţelepciune se vorbea ca despre apa curgătoare. Cum se face însă că la popoarele mai vechi se vorbea în imagini? Vreau să ne lămurim o dată cum vorbeau învăţătorii religioşi popoarelor, înainte de Hermes, înainte de Buddha, Zarathustra şi Moise,

înainte de cei mai mari întemeietori de religii, înainte de Christos.

Noi trebuie să facem distincţia între conştienţa cotidiană şi cea imaginativă. Conştienţa obiectivă, cotidiană, o avem de dimineaţa până seara. Atunci vedem lucrurile aşa cum se arată ele simţurilor noastre. Celelalte stări de conştienţă ne sunt pentru început ascunse. Am auzit cu toţii despre starea de somn fără vise. Aceasta are o cu totul altă semnificaţie pentru iniţiat decât pentru oamenii obişnuiţi. De la adormire până la trezire iniţiatul se află într-o stare conştientă. El percepe o lume, chiar dacă altfel, într-un cu totul alt mod decât de obicei. Omul obişnuit nu ştie nimic despre această stare. Conştienţa somnului cu vise este cunoscută deja mai bine. Noi trebuie să ne lămurim acum somnul fără vise prin intermediul celui cu vise.

Somnul cu vise arată totul în simboluri. El este asemănător stării de conştienţă a iniţiatului, când acesta se află în lumea spirituală. Şi iniţiatul vede imagini, dar nu imagini de vis haotice, deşi imaginile sale se schimbă neîncetat. Pe planul fizic, fiecare lucru are doar o formă, de exemplu o masă, o piatră. Dar cu cât urcăm mai sus, cu atât forma este concepută mai mult în schimbare. Planta se transformă şi se mişcă, animalul şi mai mult, omul se mişcă cel mai mult şi are cea mai mare capacitate de transformare. În Devachan, totul este cuprins într-o mişcare neîncetată. Prin anumite exerciţii omul poate face ca, dacă priveşte o plantă, să se detaşeze culoarea din ea şi să plutească liberă în spaţiu, în sus şi-n jos. Apoi trebuie să învăţăm să conducem astfel de culori care se mişcă liber, şi chiar şi sunete, înspre anumite lucruri şi entităţi. Atunci culoarea devine o expresie a vieţii lăuntrice. Aşa acţionează şi aura omului, în culoare şi formă. În ea se exprimă vieţuirea sufletească lăuntrică. Nici ea nu este niciodată în repaus. Ea este o mişcare eternă, iar o mişcare eternă este esenţialul lumii superioare. Acesta este, de asemenea, şi aspectul zăpăcitor al

lumii spirituale pentru cel care intră pentru prima dată în ea. Pe cel neexperimentat îl zăpăceşte ceea ce se manifestă potrivit momentului. Înaintea celor care privesc cu ochi spirituali, nici o fiinţă spirituală nu-şi poate ascunde viaţa sufletească. Omul obişnuit trebuie să tragă concluzii din exterior asupra lăuntricului. În lumea spirituală, lăuntricul oricărei fiinţe este liber şi deschis. Noi vieţuim acolo împreună cu esenţa cea mai lăuntrică a lucrurilor. Aceasta se poate obţine acum doar de către iniţiatul care poate adăuga la exterior, lăuntrul lucrurilor. Şi anume, el o face conştient. Cu mult timp în urmă, oamenii puteau face aceasta în mod inconştient. Cu cât oamenii sunt mai de demult, cu atât mai puţin puteau ei face ceea ce putem noi: ei nu puteau nici socoti, nici număra. Despre logică, nu ştiau nimic. Aşa era la mijlocul perioadei atlanteene. În schimb, atlanteeni puteau face altceva. Ei puteau simţi un sentiment foarte precis urcând în ei când, de exemplu, priveau o plantă. Sentimentele noastre faţă de aceasta sunt palide şi fantomatice. Primii atlanteeni nu aveau încă imagini colorate aşa de limpezi ca noi. Atlanteanul vedea cum se ridică din plantă culoarea ca o ceaţă, şi pluteşte liber. Nici culoarea unui cristal nu o vedea. De exemplu, de jur-împrejurul unui rubin, el vedea o aureolă de culori, pe rubinul însuşi îl vedea numai ca o incizie înăuntru. Înaintea acestei perioade omul nu vedea încă nici măcar contururile oamenilor, animalelor şi plantelor. Însă dacă se apropia de un duşman, atunci vedea înălţându-se o plăsmuire de culoare maro-roşcat. La un prieten, vedea o frumoasă culoare albastră-roşiatică. Aşa percepea el viaţa lăuntrică în culori individuale.

Dacă mergem mai departe în urmă, în perioada lemuriană, atunci existau acolo chiar alte impulsuri de voinţă. Voinţa acţiona încă magic, ea îşi arăta în exterior înrudirea cu forţele naturii. Dacă pe atunci un om ţinea mâna deasupra unei plante şi lăsa să acţioneze voinţa sa prin aceasta, atunci planta

creştea văzând cu ochii. Prin faptul că omul s-a izolat în pielea sa, el şi-a îndepărtat puterile sale de forţele naturii.

Puterile gândirii sunt cel mai puţin asemănătoare naturii. Şi mai înainte existau fiinţe pentru care era considerată o absurditate să spună: Eu exprim un concept despre un lucru exterior. Căci ele vedeau conceptele afară, lucrând, drept entităţi. La început, conceptele plăsmuiau lucrurile. Astăzi, noi vedem un ceas şi ne formăm un concept despre el. Dar noi nu ne-am putea forma conceptul „ceas" dacă, înainte de a exista ceasul, nimeni nu ar fi plăsmuit acest concept şi apoi nu ar fi construit un ceas. Tot aşa este cu conceptele tuturor lucrurilor. Conceptele pe care noi ni le formăm despre lucrurile lumii, au existat ca realităţi în trecutul foarte îndepărtat. Pe atunci ele erau aşezate în lucruri. Totul ia naştere din asemenea concepte, aşa cum fac şi astăzi oamenii cu creaţiile lor. Acele fiinţe de atunci au primit lucrurile ca nişte şefi de echipă. Ei au avut un intelect creator. Ei nu erau încă întrupaţi într-un corp fizic. Ceea ce trăieşte astăzi în trupul fizic, odihnea pe atunci încă în sânul Divinităţii. Jos, pe Pământ, existau deja o viaţă fizică şi fiinţe care se aflau la un nivel situat între animalele şi oamenii de astăzi şi erau mature pentru a primi suflete omeneşti. Aceasta se poate reprezenta printr-o imagine. Când multe bucăţi mici de burete sunt scufundate în apă, atunci fiecare bucată va absorbi picături de apă, şi astfel apa este divizată în picături clar separate. Pământul fizic, cu mulţimea sa de fiinţe, era înconjurat pe atunci de un înveliş spiritual, aşa cum suntem noi astăzi înconjuraţi de o atmosferă. Abia atunci lua fiinţă fiecare suflet în parte, când fiecare fiinţă absorbise o picătură spirituală. Cu aceasta a început şi procesul prin care omul îşi menţine o conştienţă obiectivă izolată.

Mai înainte, sufletul primea totul ca din interior în afară, de la sufletul cosmic, căci sufletul cosmic ştia totul. Aceasta este diferenţa între ştiinţa actuală şi cea de atunci. Lumea lăuntrică se cufundă în întunericul somnului fără vise când intervine

conştienţa luminoasă de zi. Trupul astral este cel care percepe lumea exterioară: el vede culori, aude sunete, simte plăcere şi durere, dar nu poate face acestea fără trupul fizic. Trupul astral este tot acelaşi cu cel care era odinioară în substanţa comună sufletească. Dacă toţi oamenii ar adormi în acelaşi timp şi trupurile lor astrale ar fi amestecate şi, de asemenea, dacă ele ar fi amestecate cu ceea ce nu s-a cufundat din sufletul cosmic în fiecare trup în parte, atunci somnul fără vise ar înceta, iar culorile şi sunetele s-ar înălţa în trupurile astrale, exact aşa cum a fost odinioară, pe când toate sufletele mai odihneau încă în sufletul cosmic. Ceea ce este astăzi noapte, a fost cândva umplut de lumină, umplut de percepţii din lumea spirituală. Aşa a perceput în mod astral, cândva, întreaga omenire.

Ce a perceput omenirea acelui timp? Ce şi-a cucerit omul, de atunci încoace? Conştienţa sa de Eu, posibilitatea de a-şi spune „eu". Întreaga conştienţă veche era doar o conştienţă de vis intensificată, oamenii nu mai erau conştienţi de sine. Conştienţa de sine era dăruită oamenilor la coborârea în trup. Şi aceasta se amplifică din ce în ce mai mult. Aceasta formează conţinutul evoluţiei actuale. „Eu sunt Eu sunt-ul" s-a revelat oamenilor. Acesta este adevăratul nume al lui Iahve [Nota 44]: „Eu sunt Eu sunt-ul" sau, exprimat mai pe larg: „Eu sunt Cel care a fost, Cel care este şi Cel care va fi". În acest trecut foarte îndepărtat [Nota 45], nu exista la om această conştienţă. Unde era atunci o conştienţă a lui „Eu sunt"? În fiinţa în care erau conţinute sufletele ca picăturile de apă. Spiritul Sfânt este cel care avea, sus, înainte de întrupare, conştienţa Eului. Spiritul în sine este cel care ajunge în om la conştienţa de Eu.

În acel trecut foarte îndepărtat, învăţătura era o revărsare a adevărului: ea venea din lăuntru, nu din exterior. Din acel timp şi până la noi, a existat un interval de timp, şi anume perioada atlanteană. La mijlocul acesteia oamenii vedeau deja contururile lucrurilor şi ale fiinţelor. Totuşi, lor le era încă totul învăluit într-o ceaţă colorată şi pătruns de sunete care aveau

ceva de spus, care erau înţelepte. Pe atunci a luat naştere o învăţătură care s-a dezvoltat mai departe drept învăţătură religioasă. În urmă cu perioade imense de timp, exista acolo o mare şcoală de adepţi. Tot ceea ce învăţăm noi astăzi, provine de la ei, de la adepţii turanieni. Aceasta s-a transmis prin discipoli, până în ziua de azi. Pe atunci însă, omul învăţa complet altceva decât astăzi. El trebuia să ţină seama de faptul că omenirea se afla într-o stare intermediară. Oamenii cei mai înţelepţi nu ar fi putut număra nici măcar până la cinci. Dar maestrul spiritual putea, dacă acţiona asupra lăuntricului lor, să-i ilumineze, să le aducă înţelepciunea la modul imaginativ. Nu li s-ar fi putut spune filosofii, căci nu le-ar fi înţeles. Oamenii de atunci nu aveau conştienţa de zi aşa de luminoasă ca cea a noastră. De aceea ei puteau fi din nou transpuşi uşor în acea stare în care divinitatea îi ilumina din lăuntru. Maeştrii spirituali îi aduceau pe discipoli într-o stare de hipnoză. Aceasta nu era starea de hipnoză de care se face astăzi caz atât de mult, ci era ceva asemănător. Maeştrii spirituali foloseau această stare de somn pentru a-i ilumina pe discipoli. Pe atunci exista scrierea ocultă şi ceea ce se poate numi, de asemenea, vorbirea ocultă. Există încă mantre care au mai mult decât valoarea de idei. Dar acestea au un efect redus faţă de combinaţia de sunete de atunci. Combinaţiile acelea de sunete erau simple, dar când era intonat un sunet, atunci era înlocuită capacitatea de iluminare pierdută. Atunci intra în om, în mod artificial, acea lume a iluminării lăuntrice; el vedea spiritele cosmice la lucru, ca odinioară. Discipolul primea atunci de la Învăţător formule şi anumite desene. El percepea atunci nemijlocit, tainele lumii. De exemplu, acest desen îi spunea felul cum se naşte o nouă plantă dintr-o sămânţă:

Omul actual nu-şi poate imagina nimic şi nici nu poate simţi nimic în faţa acestui desen, fără interpretare. Acest desen acţiona nemijlocit asupra omului din vremea de atunci, când îl privea, sau când desenul era ciocănit. Întemeietorii de religii au învăţat popoarele de mai târziu formulele care-şi găseau aplicare pe vremea aceea.

Cu cât mergem în urmă mai departe, cu atât mai unitar era sufletul cosmic. În somn, trupurile astrale ale tuturor oamenilor sunt încă destul de asemănătoare unul cu celălalt. Aşa erau pe atunci în Atlantida toate trupurile astrale, asemănătoare unul cu celălalt. Atunci se putea aduce tuturor oamenilor, *o singură* înţelepciune primordială. După ce marele potop a trecut peste omenirea atlanteană, nu mai era posibilă o înţelepciune unitară. Acum, omul trebuia să înveţe în India aşa cum o cerea trupul indian, şi altfel în Persia, altfel în Egipt, altfel la greci şi la romani, şi iarăşi altfel la vechii germani. Dar în toate formele religioase autentice, continuă să trăiască cea din care au luat naştere. În Atlantida, iluminarea era comunicare de viaţă, nu de învăţătură. Simbolul vârtejului trezea sentimentul în mod nemijlocit. Astăzi, sentimentele trebuie să se aprindă mai întâi la concepte. Şi rugăciunea Tatăl nostru, compusă din şapte rugăminţi, a fost comunicată cândva ca gamă sonoră de şapte sunete, în legătură cu şapte culori şi cu şapte mirosuri distincte.

Aşa vieţuia discipolul atlantean entitatea cu şapte componente a omului. Asta a revărsat cel mai mare învăţător religios, Christos, în rugăciunea Tatăl nostru. De efectul acestei

rugăciuni beneficiază fiecare om care se roagă prin intermediul ei. Nu este o mantră propriu-zisă, deşi poate avea puteri mantrice. Este o mantră-idee. Firește că cea mai mare putere ea a avut-o în limba originară. Dar tocmai deoarece este o mantră-idee, nu-şi va pierde puterea chiar dacă se traduce în o mie de limbi. Așa cum omul poate digera alimentele fără a cunoaște legile digestiei, tot așa are el roadele rugăciunii Tatăl nostru şi fără a o înțelege, chiar dacă cel ce ştie mai multe despre aceasta are complet alte roade.

O astfel de cale au parcurs adevărurile religioase. Toate sufletele noastre erau odinioară somnambule în sufletul cosmic. El a fost divizat şi atras în jos în multe corpuri. Percepția spirituală a fost întunecată, de asemenea şi posibilitatea de a mai reveni la starea inițială. Învățăturile religioase sunt doar un ecou în concepte şi cuvinte, şi mai ales formule, care au fost luate din lumea spirituală. Înțelepciunea Vechiului Testament vorbește încă de idei primordiale şi de idei. În idei trăiește un slab reflex al ideilor primordiale. Dar acea înțelepciune primordială nu este pierdută. Ea odihnește încă în sufletele noastre adormite. Şi a o înălța în conştiența clară, luminoasă, este munca ştiinței spirituale. Când omul va fi învățat să cunoască toată lumea exterioară, după ultima încarnare, atunci el este primit în clarvederea primordială şi aduce cu sine noua iluminare, conştiența clarvăzătoare. Ridicarea în conştiența universală ar fi eliberarea – se spune în Orient. Dar nu va fi așa. Odinioară, înainte de prima întrupare, nu exista conştiența Eului. Ea va fi prezentă însă după ultima încarnare. Fiecare picătură a fluidului sufletesc se colorează cu o culoare foarte precisă, fiecare cu alta. Fiecare aduce cu sine la sfârşit culoarea sa, iar apa, odinioară luminoasă şi limpede, va sclipi în culori luminoase, infinit de frumoase, care există fiecare pentru sine. Fiecare aduce cu sine culoarea sa precisă, conştiența sa individuală care nu poate fi pierdută. Armonia tuturor conştiențelor este în cele din urmă conştiența

universală. În libertate, cele multe vor fi o unitate, fiindcă aşa vor ele! Trebuie să ne reprezentăm acest fapt aşa cum este el în realitate. Fiecare conştienţă individuală este conţinută complet în conştienţa universală.

Această evoluţie a omenirii nu este zadarnică. Da, viaţa are un sens, şi cel mai frumos sens este că la sfârşit omul va depune pe altarul divinităţii bucata de existenţă umană pe care el însuşi a agonisit-o. Şi din ea va fi urzit veşmântul pe care îl ţese Spiritul Pământului, aşa cum o spune *Goethe* aşa de frumos şi de înălţător:

Sui şi cobor,
Ţes ici şi acolo!
Naştere şi mormânt
O mare veşnică,
O ţesere schimbătoare,
O viaţă arzătoare,
La războiul vremii în vuiet creând,
Dumnezeirii-i ţes viu veşmânt.

PREDICA DE PE MUNTE

Stuttgart, 19 ianuarie 1907

Predica de pe munte este cea mai importantă revelaţie a creştinismului. În mod obişnuit, prin aceasta se înţelege o predică pe care Iisus ar fi ţinut-o de pe un munte, poporului aflat jos. Dar „a merge pe munte" este o expresie-cheie ce se găseşte în toate limbajele secrete, şi este străveche. „A iubi" este de asemenea o expresie-cheie ocultă. „Ucenicul pe care Domnul îl iubea" – şi la învierea din morţi a lui Lazăr [Nota 46]: „Iisus iubea pe Marta şi pe sora ei, şi pe Lazăr"; sau: „Iată cât de mult l-a iubit". Întotdeauna, prin ucenicul pe care Domnul îl iubea, se înţelege autorul Evangheliei după Ioan. Dar numele lui nu se află nicăieri în toată Evanghelia după Ioan, nici chiar la

crucificare. Acolo se spune: „Acum, Iisus vedea acolo pe mama Sa şi pe ucenicul pe care îl iubea, stând lângă ea" [Nota 47]. Acest cuvânt „a iubi" are o semnificaţie profundă. Acel discipol al unui maestru spiritual, care este primit şi iniţiat cel mai profund în ştiinţa ocultă, se numeşte „un ucenic pe care Domnul îl iubeşte". „A merge pe munte" înseamnă: A merge în cel mai profund misteriu şi a învăţa cuvinte pe care mai apoi ucenicii le spun mulţimii. Nici chiar cuvintele Bibliei nu se citesc în mod just, ci se citeşte efectiv departe de cuvinte: Matei 5.1 se traduce în mod just aşa: „Atunci el a văzut mulţimea, a mers *departe* de ei, pe un munte, şi s-a aşezat, iar ucenicii au mers cu el". Iisus a mers deci departe de mulţime şi a vorbit doar ucenicilor săi. Iisus Christos trebuia mereu să folosească un limbaj dublu. El vorbea în parabole când se adresa mulţimii. Însă ucenicilor le expunea sensul ocult al cuvintelor, când se afla cu ei „pe munte". Matei 5.3: „Fericiţi sunt nevoiaşii întru spirit, căci ei vor afla în ei înşişi Împărăţia Cerurilor". Cuvintele şi chiar literele au toate un sens profund, secret. Cuvântul nostru german „Ich" (eu – *n. tr.*), cu combinaţia de litere I, C, H, conţine în sine iniţialele lui Iisus Christos: I-Ch. Marii iniţiaţi dirijau cuvântul astfel, încât să rezulte Ich – Iisus Christos. Numai un popor putea afla naşterea numelui Iisus Christos din Eu – şi aşa a luat fiinţă mistica creştină germană. Mai există încă asemenea cuvinte ce conţin un sens textual adânc; de exemplu „heilig" (sfânt – *n. tr.*) = a fi vindecat sau complet însănătoşit. „Selig sein" (a fi fericit – *n. tr.*) = a fi plin de suflet, a găsi conţinutul sufletului în sine însuşi. Fericit este cel ce are pornirea şi impulsul de a conduce sufletul tot mai mult înspre spirit. Când se spune adesea: Omul trebuie să privească în sine însuşi şi atunci îl va găsi pe Dumnezeu –această afirmaţie nu este justă. Căci dacă privim doar în noi înşine, atunci găsim doar ceea ce există în noi înşine. Trebuie să ne supraveghem năzuinţele, individualitatea noastră trebuie să iasă din sine

însuşi, aceasta înseamnă: Cunoaşte-te pe tine însuţi. Autoritatea omului nu trebuie să ne dea convingere, ci imbold.

Versetul 4: „Fericiţi sunt cei care au parte de suferinţă, căci ei găsi consolarea prin ei înşişi". Suferinţa se află în lume ca una dintre cele mai mari enigme ale lumii. Chiar şi grecii, acest neam liber, voios, care era ataşat foarte mult de existenţă, căruia plăcerea simţurilor îi era aerul vital, îl lasă pe înţeleptul Silen [Nota 48] să răspundă astfel la întrebarea ce ar fi cel mai bine pentru om: Neam nenorocit şi efemer… Cel mai bine pentru tine este ceva complet inaccesibil ţie: a nu te fi născut, a nu exista, a nu fi nimic. Al doilea lucru cel mai bun pentru tine – este a muri cât mai curând". Totuşi Esop spune că din suferinţă, omul obţine învăţătură. Şi Iov, prin toate suferinţele care-i sunt impuse, ajunge la concluzia: Suferinţa purifică, ea îl înalţă pe om. De ce plecăm noi toţi mulţumiţi de la teatru, după ascultarea unei tragedii? Pentru că eroul învinge suferinţa. Între înălţarea omului şi suferinţă, când aceasta este suportată, există o legătură. Durerea şi suferinţa sufletului vorbesc prin fizionomie, celui care cunoaşte. Omul trebuie să-şi creeze un organ prin care să poată purta suferinţa. Aşa cum ochiul a fost format de lumină şi urechea de sunet, tot aşa îşi creează durerea şi suferinţa organe spirituale. Omul poartă în sine însuşi consolarea cunoaşterii faptului că poate suporta durerea. Omul se dezvoltă superior prin suferinţă.

Versetul 5: „Fericiţi sunt cei blânzi, căci ei vor avea împărăţia Pământului". În lume sunt active două puteri: pe de o parte egoismul, pe de altă parte iubirea şi compasiunea. Dacă e să se dezvolte iubirea, egoismul trebuie să scadă. Iubirea senzorială trebuie să evolueze în iubire spirituală superioară. „A fi blând" apare şi în fraza a treia din lucrarea «Lumina pe cărare» [Nota 49]: „Înainte de a putea vorbi în faţa maeştrilor, trebuie să pierzi obiceiul de a jigni". Omul trebuie să întâmpine cu dispoziţie sufletească iubitoare, astfel încât vorbirea sa să nu mai jignească, şi atunci el este blând, aşa cum se exprimă

aceasta în Predica de pe munte. Ţelul evoluţiei Pământului este iubirea, ea va stăpâni împărăţia Pământului.

Versetul 6: „Fericiţi sunt cei care înfometează după dreptate, căci ei vor fi săturaţi prin ei înşişi". Aici, Christos vorbeşte ucenicilor despre întreaga semnificaţie a puterilor profunde, cele mai lăuntrice, ale sufletului uman. Daţi iubire altora, nu năzuiţi după iubire, şi atunci iubirea devine universală când fiecare face aceasta el însuşi.

Versetul 7: „Fericiţi sunt cei milostivi, căci ei vor obţine milostenie prin ei înşişi". Noi trebuie să ne simţim înlăuntrul fiecărui om, şi atunci milostenia făcută şi dată de către noi ne va străluci din ceilalţi.

Versetul 8: „Fericiţi sunt cei care au puritate în inimă, căci ei vor privi pe Dumnezeu prin ei înşişi". Această frază este o îndrumare către mistică. Noi trebuie să ne purificăm şi să ne curăţim inima. Ochiul despre care este vorba aici, pentru a-L vedea pe Dumnezeu, este inima. Aceasta este organul viitorului, nu creierul. Aceasta este faţă de Dumnezeu ceea ce sunt ochii limpezi faţă de lumină.

Versetul 9: „Fericiţi sunt cei ce întemeiază pacea, căci ei vor fi prin ei înşişi copiii lui Dumnezeu". Sufletul face calea de la Dumnezeu, prin om, din nou la Dumnezeu. Sufletele erau paşnice, iar pacea duce din nou către esenţa divină.

Versetul 10: „Fericiţi sunt cei urmăriţi pentru dreptate, căci a lor este Împărăţia Cerurilor". Iisus Christos cere ca omul să-şi pună lui însuşi necesitatea dreptăţii, şi atunci lui îi este potolită setea, prin dreptate. O cerere pământească şi o cerere cerească sunt întotdeauna separate.

Versetul 11: „Fericiţi veţi fi voi când, din cauza mea, oamenii vă vor insulta şi persecuta şi vor vorbi tot felul de rele împotriva voastră, minţind cu privire la aceasta". Creştinismul nu poate fi confundat cu alte religii. La budism este vorba să se urmeze ceea ce a învăţat Buddha. Aşa este cu învăţătura lui Hermes în Egipt, a lui Zarathustra în Persia, şi aşa mai departe.

Însă Christos a fost prezent El însuşi. Ucenicii au fost chemaţi să depună mărturie: Noi înşine L-am auzit, ne-am pus degetele pe rănile Lui lăsate de cuie. Evanghelistul Ioan vorbeşte cel mai mult, în Evanghelia sa, despre Iisus Christos. Creştinismul trebuie să creadă în Iisus Christos însuşi, nu numai în învăţătura Lui. Logosul a coborât la omul-Eu, Cuvântul a devenit carne într-un om şi a locuit efectiv printre noi. Toţi sunt fericiţi în credinţa în Cel Unic, în care este întrupat însuşi Logosul. Unul singur poate spune: „Fericiţi veţi fi când veţi fi persecutaţi din cauza mea".

Versetul 12: „Fiţi veseli şi plini de mângâiere, şi aceasta va da roade pentru voi în Ceruri, căci tot aşa i-au persecutat şi pe profeţi". Prin aceasta se înţeleg oamenii-Eu inspiraţi de Dumnezeu.

Versetul 13: „Voi sunteţi sarea Pământului". Sarea înseamnă ceea ce dă Pământului înţelepciune.

Acum, cineva s-ar putea referi la încheierea capitolului 7, versetele 28 şi 29: „Şi s-a întâmplat atunci că Iisus a terminat de vorbit acestea, iar mulţimea s-a înspăimântat de învăţătura Lui, căci El predica impunător şi o făcea altfel decât cărturarii". S-ar putea presupune, prin urmare, că Iisus ar fi vorbit efectiv mulţimii. Numai că aceste versete nu stau deloc în legătură cu predica de pe munte, acestea contrastează chiar cu cel care între timp pricinuise frământare în mulţime. Mulţimea s-a înspăimântat de o cuvântare a lui Iisus, dar de o complet alta decât predica de pe munte – şi din cauza aceasta a luat naştere în mulţime tumult şi frământare. Trebuie să urmărim în mod riguros toate evenimentele din Biblie şi să ştim să citim în mod corect cuvintele, şi atunci vom dobândi o nouă înţelegere pentru multe lucruri pe care până acum le-am citit pur şi simplu.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI
la conferința de la Stuttgart, 19 ianuarie 1907

Ce este de spus despre cei doi răufăcători care au fost crucificați împreună cu Iisus?

Trebuie să se ia în considerare, înainte de toate, că semnificația simbolică nu exclude realitatea efectivă. Unii vor să interpreteze totul numai potrivit literei, vor să-l considere pe Iisus doar ca om care a trăit într-adevăr, și ei nu pot crede că în spatele tuturor acestora se află un sens mai profund. Alții, dimpotrivă, vor să interpreteze totul ca secret, și nu pot crede în evenimente istorice. Dar simbolul este în același timp realitate istorică. Realitatea creștinismului este de înțeles în general doar când ea este privită drept realitate istorică. Taina evoluției omenirii este: Christos între cei doi răufăcători, cel care regretă și cel care rămâne insensibil. Este din nou echilibrul dintre egoism și iubire. Iubirea este întemeiată pe înrudirea sângelui, iar egoismul vrea să o separe. Christos vrea să echilibreze acestea, lucru pe care-l semnifică cele trei cruci de pe Golgota. Una este principiul Binelui, o alta este principiul Răului. „Într-adevăr, eu îți spun, astăzi vei fi cu mine în Rai" [Nota 50]. Raiul este un cuvânt-cheie și înseamnă: Vei fi cu mine într-un loc situat deasupra zilei obișnuite. Înainte ca omul să devină păcătos, el a trăit în sânul divinității. Cum dobândește el dreptul de a deveni din nou un copil al lui Dumnezeu? Prin însușirea de a fi pașnic! Cum își pierde el acest drept? Prin egoism!

Au și alte popoare în cuvântul „eu" din limba lor, inițialele I-CH?

Acest lucru este valabil doar pentru limba germană. Cuvântul german Ich dă putere în suflet. Faptul că inițialele acestea dau la iveală numele lui Christos, trebuie să ne facă viu cuvântul. Christos este cu noi în fiecare zi și acționează prin

toate limbile vorbite. Cu cât mergem mai departe spre Orient, cu atât mai îmbelşugată este vorbirea, şi cu cât mergem mai departe spre Occident, cu atât vorbirea este mai săracă. În această privinţă, America este cea mai săracă; ea are în vorbirea sa vocabularul cel mai redus. Rugăciunile limbilor vechi şi-au pierdut vechea putere când au fost traduse în noile limbi. În cuvintele latine ale rugăciunii Pater noster se află mult mai multă putere decât în cuvintele traduse ale rugăciuni Tatăl nostru. Limba vechii rugăciuni Tatăl nostru este aramaica. Cine rostea aceasta în limba aramaică, percepea o putere magică. Prin înţelegerea corectă a lucrurilor trebuie să aducem din nou în limbaj puterea cuvintelor. Cele patru fraze din «Lumina pe cărare» nu au, de exemplu, în limba engleză, aceeaşi putere ca în limba germană. Aceste patru fraze nu sună în nici o limbă aşa de frumos ca în limba germană; ea are cea mai frumoasă traducere a acestor patru fraze.

A treia întrebare este neinteligibilă.

Aceşti naturalişti de odinioară au privit Biblia cu cea mai mare veneraţie. Preotul X. spunea: Moise a ştiut tot atât de multe lucruri ca şi naturaliştii moderni, sau a fost inspirat. Preotul X. are un mod fin, strălucit de a explica Biblia. Când a început critica asupra Bibliei, s-a pierdut veneraţia şi respectul faţă de ea. Dar din critica asupra Bibliei nu va creşte nimic altceva. Pentru ştiinţa spirituală există ceva caracteristic, şi acest ceva este ţinuta morală. Fiecare gând este străbătut de această ţinută morală, totul este pătruns de aceasta. Şi ce este această ţinută morală? Faţă de natură, noi avem de asemenea o ţinută morală, dar noi nu criticăm natura. Ştiinţa spirituală vrea să înţeleagă nepărtinitor şi cu bun simţ viaţa spirituală, vrea să urmărească totul în viaţă; nu vrea să aplice criteriile de simpatie şi antipatie, ci să înţeleagă totul nepărtinitor atât în viaţa umană cât şi în lumea spirituală. În ştiinţa spirituală este vorba despre înţelegere. În viaţa spirituală trebuie să ne

însuşim o ţinută morală, la fel ca în cercetarea naturii, căci atunci facem experienţe. Biblia trebuie să devină o carte în faţa căreia critica trebuie să scadă. Când omul o citeşte în mod just şi nepărtinitor, vieţuieşte că începe să perceapă drept expresie şi experienţă ceea ce mai înainte el nu-şi îngăduia nici să viseze. El află atunci o înţelepciune profundă, în timp ce mai înainte şi-a pus piedici în drum. Din cercetarea spirituală trebuie să se găsească cheia pentru modul de a citi corect Biblia; şi se va afla. Atunci critica asupra Bibliei va fi înlocuită cu o interpretare profundă şi temeinică. Ştiinţele naturii au de a face doar cu aspecte materiale şi fac abstracţie de faptul că aceste aspecte au la bază o evoluţie spirituală. Misiunea ştiinţei spirituale este de a cerceta fiinţa omului şi evoluţia omului în Univers. Acolo unde ştiinţa cercetării naturale trebuie să se oprească, intervine cercetarea spirituală; întrucât cercetătorul naturii vede numai exteriorul, el vrea să justifice atomii. Dar tocmai aceasta este ceea ce nu poate lămuri cercetarea naturală. Şi haeckelismul este adevăr pentru cercetarea spirituală, în măsura în care el descrie lucruri exterioare. Însă cercetătorul spiritual vrea să privească înapoi cu ochi superiori, spirituali, la devenirea delicată, şi el vrea să cerceteze ce realităţi spirituale merg alături de realităţile exterioare. Când se contemplă lucrurile cu ochi spirituali şi cu urechile spirituale, atunci se percepe suprasensibilul din om.

Noi avem atâtea organe fizice senzoriale, cât percepem din lumea exterioară. Aşadar cine contestă şi spune: Există doar ceea ce văd eu în mod fizic, acela nu şi-a dezvoltat încă puterile spirituale. De câte ori omul dobândeşte un nou organ, el percepe o nouă lume. Ochii şi urechile sufleteşti se pot dobândi. Dacă omul are suficientă energie şi răbdare, atunci el poate deveni un iniţiat. Ceea ce priveşte un iniţiat cu ochi spirituali trebuie să exprime prin imagini din lumea fizică. Asta spunea Goethe, care era un iniţiat, în versul: „Tot ceea ce este trecător, nu este decât un simbol” [Nota 51]. Exprimarea marilor

adevăruri spirituale în simboluri potrivite se numeşte cunoaştere imaginativă. Deci ştiinţa spirituală nu vrea să îndepărteze de materie, ci ea vede în materie spiritul condensat care se raportează faţă de materie ca gheaţa la apă.

Crearea lumii în şapte zile este o comparaţie cu realităţi spirituale înalte. Cine are cheia pentru citirea Bibliei, acela poate considera întotdeauna Biblia întru totul textual. Nici un document nu conţine adevărurile teosofiei mai bine ca Biblia. Ştiinţa spirituală se străduieşte să interpreteze Biblia şi să deschidă accesul către înţelegerea cea mai nepărtinitoare a Bibliei. Vom învăţa să înţelegem separarea operei de creaţie în două părţi, când vom învăţa să distingem omul asexuat – omul spiritual astral. Atunci a avut loc o răsturnare. Omul spiritual asexuat a devenit omul fizic bisexuat, de aceea trebuie să fie vorba despre o dublă creaţie. Aşa des se aude spunându-se: Litera omoară, spiritul dă viaţă – la care fiecare crede că este vorba despre propriul său spirit. Goethe spunea:

Şi cât timp nu îl ai pe acest
„Mori şi devino!"
Eşti doar un trist oaspete
Pe întunecatul Pământ.

Acest „mori" nu înseamnă: omoară-ţi trupul fizic, ci: naşte un om nou din tine, astfel încât el să-ţi dea instrumentul pentru lumea spirituală. El trebuie să devină un instrument al tăriei. „Mori şi devino" trebuie noi să spunem şi literei. În ştiinţa spirituală totul este plin de valoare, chiar şi cel mai mic lucru este o expresie a spiritului condensat. Cine combate Biblia, nu o înţelege, el îşi combate propria iluzie. Mulţi oameni îndrăznesc să întemeieze un crez. Dar câtă micime şi lipsă de modestie este dacă omul se declară apoi mulţumit în conştienţă: Cât de departe am dus acest crez, în mod splendid! – Ştiinţa spirituală vrea să pătrundă mereu mai adânc, ea vrea să se cufunde plină de iubire în litere, şi să deschidă sufletului calea spre divin.

TATĂL NOSTRU

Karlsruhe, 4 februarie 1907

În toate formulele de rugăciune şi maximele înţelepte de odinioară, pe care le-am moştenit de la marile religii, se află multe din tainele profunde ale existenţei. Trebuie să ne fie clar că toate diferitele religii aveau rugăciuni, că ele se diferenţiau, desigur, într-un anumit fel, că în timp ce unele aveau rugăciunile mai mult în forma aşa-numitelor meditaţii, creştinismul şi alte câteva religii, dimpotrivă, aveau rugăciuni adevărate, propriu-zise, aşa cum se cunosc astăzi prin această denumire. Meditaţii aveau în special religiile orientale. Meditaţia este o adâncire de sine într-un conţinut spiritual, şi anume astfel încât persoana respectivă află în acest conţinut spiritual, în care se cufundă, o intrare în temelia iniţială spiritual-divină a lumii. Aşadar înţelegeţi lucrurile în mod corect: Există religii care dau formule de meditaţie, de exemplu anumite formule de rugăciune în care omul se cufundă, cufundare în care omul simte cum curentul vieţii divin-spirituale îi străbate sufletul, iar el se înalţă în acele momente în temelia primordială divină a spiritualului. Aceste formule sunt însă mai mult un conţinut de gânduri. În definitiv nici rugăciunea creştină nu este altceva, conţinutul ei este numai cu mult mai potrivit sentimentelor, simţirii. Creştinul se adânceşte mai mult pe calea sentimentului, a simţirii, în fiinţa divină care străbate lumea.

Însă nu avem voie să credem că rugăciunea creştină a fost înţeleasă întotdeauna într-un astfel de sens, sau că poate fi înţeleasă în general aşa cum se întâmplă astăzi. Există o rugăciune creştină originară, în care Iisus Christos însuşi a arătat, pe cât de clar posibil, ce dispoziţie sufletească este necesară pentru creştin în rugăciune. Iar această rugăciune este pur şi simplu următoarea: „Tată, dacă este posibil, îndepărtează

de mine paharul acesta, totuşi, facă-se voia Ta, nu a mea" [Nota 52]. Să luăm în considerare o dată aceste ultime cuvinte. Avem de a face mai întâi cu o rugăminte: aceea de îndepărtare a paharului, dar în acelaşi timp cu o înălţare deplină în voia spiritual-divinului: „totuşi, să nu se facă voia mea, ci voia Ta". Această dispoziţie sufletească – şi anume ca omul să lase să acţioneze prin el voia spiritual-divinului în timpul rugăciunii – înalţă prin aceea că nu vrea nimic pentru sine, ci lasă divinitatea să voiască în sine, această dispoziţie trebuie să pătrundă rugăciunea ca un subteran, ca o notă fundamentală, dacă e ca rugăciunea să fie creştină.

Este clar că e imposibil să avem în felul acesta o rugăciune egoistă. Este de asemenea imposibil şi din alte motive să-i trimitem lui Dumnezeu o rugăciune egoistă, întrucât dacă cineva s-ar ruga pentru ploaie, iar vecinul pentru timp frumos, amândoi s-ar ruga din egoismul lor, făcând complet abstracţie de cazul când două armate se află faţă în faţă gata de luptă şi fiecare din ele se roagă să i se acorde victoria, ceea ce este complet exclus. Dar dacă avem tonul de bază, dispoziţia fundamentală „să nu se facă voia mea, ci voia Ta", atunci ne putem ruga pentru orice, căci aceasta este o înălţare în voinţa divin-spiritualului. Eu aş dori să mă rog pentru ceva, dar las la latitudinea esenţei divin-spirituale să decidă dacă trebuie să mi se întâmple sau nu.

Aceasta este dispoziţia sufletească fundamentală a rugăciunii creştine şi din acest punct de vedere a plecat cea mai cuprinzătoare şi mai universală rugăciune a tradiţiei creştine: Tatăl nostru care, conform tradiţiei creştine, a fost învăţată de la Iisus Christos însuşi. Ea aparţine într-adevăr celor mai profunde rugăciuni ale lumii. Numai că astăzi nu mai putem aprecia întreaga profunzime a rugăciunii Tatăl nostru, aşa cum a dat-o limba originară în care a fost învăţată. Dar conţinutul de gânduri este aşa de puternic încât el nu poate suferi prea multe pierderi în nici o limbă.

Dacă urmăriţi rugăciunile altor popoare, veţi afla pretutindeni, acolo unde religiile sunt în floare, unde şi-au atins apogeul, rugăciuni în sensul care a fost caracterizat. Astfel de rugăciuni, firește, au primit un caracter mai puţin just atunci când diversele religii au intrat în declin: ele au devenit formule magice întru mijlocirea idolatriei, iar în timpul în care Iisus Christos îi învăţa pe ai Săi să se roage, existau multe, multe asemenea formule magice în uz – care toate, desigur, atunci când au luat naştere, au însemnat ceva profund. Asemenea formule magice s-au referit întotdeauna la ceea ce îi plăcea omului în mod exterior, deci tocmai la o rugăciune egoistă, umplută de dorinţe personale. Nu aşa trebuiau să se roage creştinii, învăţa Domnul. Aceasta este o rugăciune care se referă la ceea ce este exterior. Creştinul trebuie să se roage astfel încât rugăciunea sa să se facă în cămăruţa tainică, iar aceasta este lăuntrul cel mai profund al sufletului uman, acea parte în care omul se poate uni cu esenţa divin-spirituală. Trebuie să ne fie clar că în fiecare om trăieşte ceva ce poate fi caracterizat drept o picătură din oceanul divinului, că există în fiecare om ceva identic cu Dumnezeu. Ar fi însă complet fals să gândim că, de aceea, omul însuşi ar fi identic cu Dumnezeu. Dacă cineva spune: Există ceva în om ce este identic cu Dumnezeu, aceasta nu înseamnă că şi omul însuşi este identic cu Dumnezeu, căci o picătură din ocean este, potrivit substanţei sale, identică cu oceanul, dar picătura, cu toate acestea, nu este oceanul. Aşa este sufletul uman o picătură din oceanul divinităţii, dar el nu este Dumnezeu, şi aşa cum picătura se poate uni cu substanţa sa proprie când o vărsaţi în ocean, tot aşa se uneşte sufletul, ca picătură a divinităţii, în mod spiritual în rugăciune sau în meditaţie, cu Dumnezeul său. Această unire a sufletului cu Dumnezeul său, o numeşte Iisus Christos rugăciunea din cămăruţa tainică.

Dacă am caracterizat astfel mai întâi care este ţinuta morală a rugăciunii creştine şi cerinţa acestei rugăciuni cu

referire la ţinuta morală umană creştină, acum vom putea aduce înaintea sufletului conţinutul rugăciunii Tatăl nostru. Vi s-a spus că rugăciunea Tatăl nostru este cea mai cuprinzătoare rugăciune. De aceea veţi găsi, împreună cu mine, că este necesar să reflectăm o dată la o concepţie foarte cuprinzătoare despre lume, pentru a înţelege rugăciunea Tatăl nostru. Va fi necesar un ocol îndepărtat pentru a înţelege rugăciunea Tatăl nostru. Trebuie să privim fiinţa omului dintr-un anumit punct de vedere. Dumneavoastră ştiţi că noi facem aceasta aşa cum a făcut-o întotdeauna cercetarea spirituală de-a lungul mileniilor. Să ne aducem repede aceasta încă o dată înaintea sufletului.

Când se află un om în faţa noastră, atunci vedem mai întâi trupul fizic, pe care el îl are în comun, în substanţele şi forţele sale, cu toate mineralele şi produsele aparent neînsufleţite ale naturii. Acest trup fizic al omului nu este însă, aşa cum presupune gândirea materialistă, singur în spaţiul din faţa noastră, ci el este doar cel mai de jos element component al entităţii umane. Ca element component următor al omului, noi distingem trupul eteric sau trupul vieţii, pe care el îl are în comun cu plantele şi animalele, căci orice plantă, orice animal şi orice om trebuie să mobilizeze substanţe fizice şi chimice astfel încât acestea să ajungă la viaţă, căci ele nu-şi pot da viaţă prin ele înseşi. Al treilea organ este trupul astral, purtătorul plăcerii şi al suferinţei, instinctelor, poftelor şi pasiunilor şi purtătorul reprezentărilor obişnuite ale vieţii cotidiene. Omul nu ar putea avea toate acestea, dacă el nu ar avea acest trup astral. Pe acesta, el îl mai are în comun doar cu animalele. Şi animalul are plăceri şi suferinţe, instincte, pofte, patimi şi deci are şi el acest trup. Omul are aşadar trupul fizic în comun cu mineralele aparent neînsufleţite, are trupul eteric sau trupul vieţii în comun cu tot ce creşte şi se reproduce, cu întregul regn vegetal; are trupul astral în comun cu natura animală. Pe lângă acestea, el mai are ceva prin care depăşeşte aceste trei regnuri naturale

ale Pământului, prin care el este coroana Creaţiunii. Acesta este al patrulea element component al fiinţei sale.

La acestea ajungem dacă reflectăm puţin. Există un nume care se deosebeşte de toate celelalte: Dumneavoastră nu puteţi spune „eu" nimănui altcuiva. Pentru oricare altul, eu sunt un „tu" şi oricare altul este pentru mine un „tu". „Eu" poate răsuna ca nume doar pentru ceea ce semnifică acesta în lăuntrul sufletului însuşi, niciodată nu poate răsuna din afară spre dumneavoastră dacă vă desemnează pe dumneavoastră înşivă. Aceasta au simţit întotdeauna religiile mai profunde din toate timpurile, şi de aceea ele spuneau: Când sufletul începe să-şi dea în lăuntru această semnificaţie de sine, atunci începe Dumnezeu să vorbească în om, Dumnezeul care vorbeşte prin suflet. Numele „eu" nu poate răsuna înlăuntru din afară, el trebuie să răsune în sufletul însuşi. Acesta este al patrulea element component al fiinţei umane. Ştiinţa secretă ebraică a numit acest Eu drept „numele inexprimabil al lui Dumnezeu". „Jahve" nu înseamnă nimic altceva decât: „Eu sunt". Ceea ce poate da o ştiinţă exterioară drept interpretare, a însemnat în realitate aceasta: „Eu sunt" – al patrulea element component al fiinţei umane. Acestea sunt cele patru componente în care constă omul mai întâi. Numim cele patru elemente componente, natura aşa-zis inferioară a omului.

Acum, pentru a înţelege întreaga fiinţă a omului, trebuie să mergeţi încă puţin înapoi în evoluţia umană. Ajungem astfel la diferitele popoare care ne-au precedat: dezvoltarea germanică veche şi cea central-europeană, popoarele greco-latine şi caldeene, egiptenii, asirienii, babilonienii şi evreii, popoarele germane până jos la poporul de la care a plecat cultura noastră actuală: la poporul indian. Aceasta a avut, la rândul său, iarăşi, predecesori, care însă au trăit complet altundeva, şi anume pe acea parte a Pământului care acum este fundul oceanului dintre Europa şi America, în Atlantida. Aceasta a fost erodată de marele potop, pământul s-a lăsat în

jos printr-un puternic eveniment natural, care s-a păstrat în miturile şi legendele tuturor popoarelor sub numele de potop.

Dar nici aceasta nu este încă regiunea culturală cea mai veche a Pământului. Cu mult timp în urmă, ajungem înapoi în regiunea unde a luat naştere omul în forma lui actuală, o regiune care se întindea aproximativ între sudul Indiei, Australia şi Africa: vechea Lemurie, o regiune străveche în care au predominat pe Pământ complet alte condiţii decât astăzi. De obicei omul îşi reprezintă mult prea puţin cât de mari şi cât de vaste au fost transformările pe Pământ în decursul evoluţiei omenirii. Aici aşadar noi găsim un moment în care deja exista natura inferioară a omului. Pe atunci umblau pe acest Pământ entităţi care constau din aceste patru elemente componente: trupul fizic, trupul eteric, trupul astral şi natura Eului. Aceste entităţi erau organizate superior animalelor superioare actuale, doar că încă nu erau oameni: oameni-animale, dar nu ca animalele actuale. Acestea din urmă sunt descendenţi degeneraţi care s-au dezvoltat din aceşti oameni-animale prin rămânere în urmă şi degenerare. Deci cu aceste fiinţe care au trăit pe atunci s-a petrecut în acel timp ceva foarte deosebit.

Pe atunci ele erau mature pentru a primi în sine o anumită putere, o putere care este puterea noastră sufletească superioară. A avut loc, dacă vrem să ne exprimăm aşa, unirea naturii umane inferioare cu sufletul uman. Acest suflet uman odihnea până atunci în sânul divinităţii, era un membru interior al Divinităţii însăşi. Deci sus, în regiunea spiritului, avem entitatea divin-spirituală, iar jos învelişul uman tetraorganizat, maturizat până în acest moment, care era capabil să primească picătura acestei divinităţi. Ne putem reprezenta acum simbolic ce s-a petrecut atunci. Imaginaţi-vă un pahar cu apă, luaţi o sută de bucăţi mici de burete şi încercaţi să absorbiţi treptat, cu fiecare bucată de burete, câte o picătură de apă, şi atunci aveţi o sută de picături, care mai înainte erau întru totul unite cu apa, repartizate în o sută de bucăţi de burete. Aşa vă puteţi

reprezenta simbolic şi simplu cum s-a desfăşurat procesul de însufleţire. Sufletul odihnea până atunci în marea esenţă divină universală, ca picătura în paharul cu apă. Aşa cum acţionau acele mici bucăţi de burete, aşa acţionau aceste învelişuri umane fizice. Aşa s-au separat aceste picături spirituale din substanţa divină comună, ele au fost individualizate, ele erau în privinţa aceasta, ca suflete, picături în învelişuri, şi pe atunci începeau să plăsmuiască omul propriu-zis, aşa cum este el azi, drept entitate spiritual-fizică. Pe atunci, aceste suflete s-au întrupat pentru prima dată, au trecut apoi prin multe, multe întrupări şi şi-au dezvoltat trupul uman până la înfăţişarea actuală. Dar ce s-a petrecut pe atunci a fost unirea unor părţi ale Divinităţii cu organele inferioare ale naturii umane. Cu fiecare întrupare ele au progresat, cu fiecare întrupare ele au devenit mai desăvârşite, pentru a ajunge în viitor la un anumit punct culminant.

Pe această parte a naturii superioare, care s-a unit pe atunci ca o putere care a transformat natura inferioară şi se înalţă pe sine însuşi în această transformare, o numim esenţa superioară a fiinţei omului: Sinea spirituală, Spiritul vieţii şi Omul-spirit, sau Manas, Buddhi, Atma. Acestea sunt aşadar părţile esenţei divine prin care omul transformă treptat natura inferioară în natură superioară. Prin puterile principiului Manas, el transformă trupul astral, prin puterile principiului Buddhi transformă trupul eteric iar prin puterile principiului Atma, transformă trupul fizic. El trebuie aşadar să le transfigureze, să le spiritualizeze pe toate acestea, pentru a atinge cândva ţelul evoluţiei sale. Aşa aveam noi odinioară cele patru elemente componente: trupul fizic, trupul eteric, trupul astral şi Eul, iar în acel timp noi am primit, pe lângă acestea, dispoziţia în germen pentru evoluţia superioară, care este de fapt o revărsare a celei mai înalte esenţe spirituale: esenţa triplă, superioară a omului, esenţa divină a fiinţei, predispoziţia divină a omului. Această parte superioară a naturii umane o

putem privi acum din două puncte de vedere. Unul este acela că spunem: Aceasta este natura umană superioară, către care omul se deschide în cursul evoluției. Sau o privim drept o parte a esenței divine, din care ea a emanat, partea divină din om. Creștinismul o privește mai întâi în ultimul sens, iar noi vrem să facem acum de asemenea acest lucru și să studiem care sunt aceste puteri superioare ale naturii umane. Plecăm de la elementul component cel mai înalt, de la ceea ce se numește în om puterea principiului Atma.

Ceea ce vă descriu eu acum nu este vreo definiție exterioară oarecare, ci aș dori să vă caracterizez natura adevărată și esența acestei părți superioare a naturii umane. Ceea ce devine putere a principiului Atma este, în special, în măsura în care este o putere care decurge din Divinitate, de natură volitivă. Dacă vă gândiți la propria dumneavoastră putere de voință, la ceea ce poate voi în dumneavoastră, atunci aveți o copie palidă, un reflex palid a ceea ce emană din puterea principiului Atma, din Divinitate. Voința omului este astăzi puterea care este cultivată cel mai puțin. Voința s-ar putea însă cultiva mai departe și mai departe, până va veni un timp când ea ajunge la punctul culminant, atunci când această voință va fi capabilă să realizeze ceea ce în religii se numește „marele sacrificiu".

Imaginați-vă că ați sta în fața unei oglinzi și ați privi în ea. Imaginea ei vă seamănă întru totul în fiecare parte a fizionomiei dumneavoastră, a gesturilor dumneavoastră; ea este identică cu dumneavoastră în toate privințele, dar este imaginea dumneavoastră moartă. Stați înaintea ei ca o ființă vie și aveți de a face cu imaginea moartă a dumneavoastră, care este identică cu dumneavoastră în toate privințele până la esența vie, până la conținutul substanțial. Gândiți-vă că voința dumneavoastră ar fi crescut până la punctul în care ar fi în stare să ia decizia de a renunța la propria dumneavoastră existență, cedând o imagine din oglindă; că dumneavoastră ați fi în stare

să vă jertfiţi complet pentru a înzestra imaginea din oglindă cu viaţa dumneavoastră. Despre o astfel de voinţă se spune că emană, că îşi revarsă propria fiinţă. Este cea mai înaltă dezvoltare a voinţei, este ceea ce creştinismul numeşte „voinţa divină a Tatălui".

Voinţa umană este astfel astăzi cel mai puţin cultivat element dintre toate puterile sufleteşti. Ea este însă pe calea de a se dezvolta până la o astfel de putere încât să fie în stare să realizeze „marele sacrificiu". Aceasta este adevărata natură a ceea ce poate evolua ca putere a principiului Atma: natura volitivă, în măsura în care ea este o revărsare a esenţei divine.

Acum vrem să privim al doilea organ al naturii umane superioare, Buddhi sau Spiritul vieţii, din punctul de vedere al unei revărsări din Divinitate, aşa cum a fost el privit în creştinism. Vă faceţi cel mai uşor o idee despre aceasta dacă nu vă opriţi la însăşi imaginea din oglindă. În imaginea din oglindă ia naştere o repetare completă a esenţei originare, ea este aceeaşi – şi totuşi nu este aceeaşi – când dumneavoastră aplicaţi aceasta asupra lumii, asupra întregului Univers: felul cum este oglindită voinţa divină universală dintr-un punct, în toate părţile.

Imaginaţi-vă oarecum o sferă goală, care oglindeşte în interior. Unul dintre punctele din interior este oglindit la infinit către interior. Pretutindeni voinţa divină în multiplicitate infinită, pretutindeni imagini oglindite, detalii ale divinului.

Priviţi astfel Cosmosul, Universul drept oglindire a voinţei universale infinite. Voinţa universală divină nu există în nici o fiinţă individuală, dar pretutindeni se oglindeşte voinţa universală, în cele mai diverse moduri. Oglindirea Divinităţii – proces în care Divinitatea rămâne în punctul unde se află, şi totuşi fiecare punct în care se oglindeşte ea este vivifiat prin „marele sacrificiu" – se numeşte „Împărăţia" în sens creştin. Iar această expresie, Împărăţia, desemnează ceea ce în om este principiul Buddhi. Dacă dumneavoastră consideraţi Universul

cu privire la principiul creator, productiv, care emană din primordial, din divin, atunci aceasta este ceea ce se ataşează mai întâi la principiul Atma, scânteia divină de viaţă, principiul Buddhi. Ca „Împărăţie", este universal-cosmic.

Şi acum să ne întoarcem privirea de aici, în jos, către detaliile Împărăţiei. Noi am privit-o mai întâi ca pe un întreg. Acum să mergem în jos, înspre particular. Prin ce se deosebeşte una de cealaltă? Prin ceea ce se numeşte „Nume" în sens creştin. Orice lucru are un nume, şi prin aceasta se distinge unul de altul în multiplicitatea, în specificitatea Împărăţiei. Creştinul înţelege prin Nume ceea ce este adesea numit reprezentare, ceea ce este propriu unui lucru. Aşa cum un om se distinge de celălalt prin nume, tot aşa este resimţit Numele, în sensul că în el se află o parte a esenţei divine oglindite. Creştinul se comportă corect faţă de acest Nume când el se lămureşte că orice membru al Împărăţiei este o emanaţie a divinului, că, în cazul oricărei bucăţi de pâine, ea este o revărsare, o oglindă şi o parte a Divinităţii. Creştinul trebuie să se lămurească în această privinţă faţă de cel mai neînsemnat lucru. În natura umană, Numele constituie Sinea spirituală individuală, astfel încât omul se individualizează faţă de celălalt. Ceea ce este Numele în Împărăţie, îl are omul în Sinea spirituală individuală sau în principiul Manas, prin faptul că el constituie o parte separată a Divinităţii, are un Nume separat în sine, Numele care la omul individual trece prin toate încarnările.

Vedem astfel acum această natură întreită drept revărsare a entităţii divin-spirituale, şi în acest sens principiul Atma este voinţa Divinităţii, principiu Buddhi sau Spiritul vieţii este Împărăţia, iar principiul Manas sau Sinea spirituală este Numele.

Acum să considerăm cele patru părţi inferioare ale naturii umane, începând mai întâi de jos, cu trupul fizic. El este cel care are aceleaşi substanţe şi forţe ca şi natura fizică exterioară, dar de asemenea aceste substanţe şi forţe se transformă neîncetat.

Acestea intră şi ies în, şi din trupul fizic uman, şi el există doar prin faptul că aceste substanţe şi forţe intră şi ies neîncetat. El poate exista numai prin aceea că se reînnoieşte neîncetat şi se schimbă datorită substanţelor fizice exterioare. El formează un întreg cu natura fizică exterioară. Pe cât de puţin vă puteţi îndepărta un deget, dar el să rămână ceea ce este – el se usucă de îndată ce îl separaţi de restul corpului, el este ceea ce este doar prin faptul că există în organismul întreg – tot pe atât de puţin puteţi separa trupul fizic de Pământ, astfel încât el să rămână ceea ce este. Astfel, omul este ceea ce este doar în relaţie cu elementele Pământului. Substanţele şi forţele fizice intră şi ies din el, şi doar prin aceasta îşi poate el menţine entitatea. Prin aceasta se caracterizează trupul fizic.

Al doilea organ este trupul eteric sau trupul vieţii. Trebuie să ne fie clar că el este cel ce cheamă la viaţă substanţele şi forţele fizice. El este purtătorul creşterii şi reproducerii, al fenomenelor vieţii în general, dar şi a cu totul altceva: al tuturor acelor însuşiri ale omului care sunt de o natură mai durabilă decât instinctele, poftele şi pasiunile trecătoare. Prin ce se deosebeşte el de acestea din urmă? Dacă vreţi să înţelegeţi această deosebire, reflectaţi o dată asupra timpului când aveaţi opt ani. Gândiţi-vă la tot ce aţi învăţat de atunci, cu câte noţiuni şi reprezentări, vieţuiri şi experienţe v-aţi îmbogăţit sufletul – este nemaipomenit de mult. Dar acum reflectaţi la altceva: Cât de lent, cu viteza melcului, decurge altceva. Gândiţi-vă la faptul că eraţi un copil irascibil, şi spuneţi dacă acum acea mânie nu vă mai pătrunde uneori; gândiţi-vă la faptul că înclinaţiile dumneavoastră sau temperamentul dumneavoastră au rămas în mare parte aceleaşi. Toate acestea nu s-au schimbat aşa mult ca vieţuirile dumneavoastră. Ceea ce învăţăm, vieţuim, experimentăm, poate fi comparat cu indicatorul minutar al ceasului, iar schimbarea cu privire la caracter, temperament şi deprinderi, cu indicatorul orar al ceasului. Această deosebire există fiindcă purtătorul primului tip de însuşiri este trupul

astral, în timp ce al doilea tip de însuşiri, care decurge mai lent, are drept purtător trupul eteric. Dacă vă schimbaţi deprinderile, atunci aceasta este o schimbare în trupul dumneavoastră eteric. Dacă doar aţi învăţat una sau alta, atunci aceasta înseamnă o schimbare în trupul astral.

La cel care devine, în sens mai înalt, un discipol al ocultismului propriu-zis, această educaţie nu se bazează pe un studiu exterior, ci toată educaţia spiritual-ştiinţifică se desfăşoară în trupul eteric. De aceea, dumneavoastră aţi făcut pentru educaţia ocultă propriu-zisă mult mai mult dacă aţi reuşit să transformaţi o însuşire de caracter oarecare, adânc înrădăcinată, decât dacă v-aţi fi însuşit încă multă ştiinţă exterioară. Prin urmare, diferenţiem ceea ce este exotericul, pentru care este purtător trupul eteric, de ceea ce este esotericul, care foloseşte trupul eteric. Trupul eteric este de asemenea purtătorul memoriei ca însuşire, nu al amintirii. Dacă, de exemplu, memoria trebuie să devină mai bună, atunci de acest lucru este legată o transformare a trupului eteric; dacă memoria scade, atunci aceasta este de asemenea o schimbare în trupul eteric, o schimbare a puterii de memorare. Şi încă ceva, infinit de importat: Omul, aşa cum este al azi, îşi trăieşte viaţa după două direcţii. Fiecare aparţine unei familii, unei seminţii, unui popor şi aşa mai departe, şi există de asemenea anumite însuşiri pe care el le are în comun cu ceilalţi şi care îl leagă în acea relaţie. Francezul are altele decât germanul, acesta, la rândul său, altele decât englezul, şi aşa mai departe. Ei au în comun toate însuşirile specifice ale naţiunii lor. Pe lângă aceasta însă, fiecare are însuşirile sale proprii, individuale, prin care el iese din poporul său, prin care el devine un om deosebit. Omul aparţine unei comunităţi din cauza unei anumite însuşiri a trupului eteric. Trupul eteric are însuşiri prin care omul aparţine unui popor, unei rase, comunităţii umane în general. Dar dacă vreţi să înţelegeţi prin ce anume creşteţi dincolo de

această comunitate, aceasta este de căutat în trupul astral. Aceasta condiţionează individualul din om.

De aceea, întreaga viaţă a unui om într-o comunitate depinde de faptul ca trupul său eteric să găsească acordul just cu trupurile eterice ale celor cu care el trebuie să conviețuiască. Dacă el nu-l găseşte, atunci nu poate conviețui cu ei, îi merge rău şi se exclude dintre ei. Aşa că trupul eteric al omului are misiunea de a se adapta altor trupuri eterice. Trupul astral face posibil individualul, el trebuie să trăiască, înainte de toate, astfel încât omul să nu comită păcate personale. Cele prin care trupul astral se rătăceşte pe ici-colo, sunt păcatele personale, sunt greşelile trupului astral. Dizarmoniile cu comunitatea sunt erori ale trupului eteric. Esoterismul creştin, când vorbea exact, numea aşadar erorile trupului eteric, ceea ce perturbă armonia cu ceilalţi, „greşeală". O eroare a trupului astral care este condiţionată prin individualitate, se numea, în esoterismul creştin, o „cădere în ispită". Trupul astral este supus ispitei în privinţa instinctelor, pasiunilor şi poftelor sale. Se rătăceşte prin aceea că el cade în ispită în el însuşi. Aşa se deosebea în creştinismul esoteric „greşeala", de o „cădere în ispită".

Să luăm în considerare acum şi al patrulea element component al fiinţei umane: Eul. Noi am luat în discuţie corpul fizic, care subzistă datorită metabolismului, trupul eteric, care poate fi încărcat cu greşeală, trupul astral, care poate cădea în ispită. Acum luăm în discuţie Eul. El este cauza fundamentală a egocentrismului, a egoismului. Eul este cel care a făcut ca ceea ce era Unul în marea Fiinţă divin-spirituală, să coboare în cele multe. Căderea, din unitatea Divinităţii, înlăuntrul celor individuale, este condiţionată de Eu. De aceea înţelepciunea creştină a văzut în Eu originea egoismului şi a egocentrismului. Cât timp entităţile individuale erau unite în Divinitate, ele nu puteau năzui nimic una împotriva alteia. Ele au putut face aceasta numai după separarea lor ca Euri. Mai înainte ele nu puteau voi decât ceea ce voia Divinitatea. Această evoluţie una

împotriva alteia, care corespunde egoismului, creştinismul o numeşte eroare a Eului, iar tradiţia creştină desemnează foarte exact momentul când aceste suflete coboară în trup, prin păcatul originar, prin muşcarea din măr. Eroarea propriu-zisă a Eului se desemnează cu expresia „rău". Eroarea celui de-al patrulea organ este aşadar răul. Numai Eul poate cădea pradă răului, şi acesta a luat naştere prin ceea ce este desemnat prin muşcarea din măr. „Malum" este, în limba latină, cuvântul care desemnează atât „mărul" cât şi „răul".

Deci, recapitulând încă o dată pe scurt: trupul fizic este identic cu elementele fizice înconjurătoare şi se menţine prin schimbul neîncetat de substanţe şi forţe, prin metabolism. Trupul eteric este ceea ce menţine echilibrul cu ceilalţi membri ai comunităţii şi poate cădea în greşeală. Apoi sunt trupul astral, care nu trebuie să cadă în ispită, şi Eul, care nu are voie să cadă victimă egoismului, răului.

Această entitate tetra-organizată se încheie cu esenţa superioară tri-organizată, cu miezul divin al fiinţei:

Voinţă Atma	Împărăţie Buddhi	Nume Manas

Acum concepeţi o dată rugăciunea drept o unire a omului, în cămăruţa tainică, cu însăşi Divinitatea. În sensul originar al creştinismului este chiar aşa că sufletul este înfăţişat drept divin, drept picătură din oceanul Divinităţii. Iar acest suflet trebuie să implore ca această picătură separată să ajungă din nou la izvorul său de provenienţă. Această origine a entităţii divine a omului se desemnează cu numele Tatăl. Şi cel către care năzuieşte sufletul când va fi unit din nou cu cel ce este desemnat cu numele Tatăl, este Devachanul sau Cerul.

Iar acum să ne imaginăm rugăciunea originară: O implorare a evoluţiei fiinţei umane individuale către ceea ce este natura divină a Tatălui.

Această rugăciune trebuia să implore ca cele trei componente supe-rioare ale naturii umane să poată ajunge în dezvoltare să se roage ca „Voința", cea mai înaltă revărsare a Divinului, să se poată realiza în om; ca al doilea element component al entității divine, „Împărăția", să dobândească loc în om; ca al treilea element component, „Numele", să fie perceput ca sfânt. Aceasta s-ar referi deci la cele trei componente supe-rioare ale entității divine din om. Iar pentru cele patru componente inferioare ale naturii umane, ne-am ruga așa: Fie ca trupului meu fizic să-i revină substanțele de care are nevoie pentru existență. Trupul eteric să găsească un echilibru între greșeala lui și greșeala celorlalți; să dorească să conviețuiască în armonie cu ceilalți. Rugăciunea ar trebui să implore trupul astral să nu fie tras în jos de nici o ispită, iar pentru Eu, ca acesta să nu cadă în plasa răului, a revărsării propriu-zise a ceea ce se numește egoism.

Urmează să implorați unirea voastră cu Tatăl, într-o rugăciune originară. Trebuie să o faceți în sensul ca elementele componente individuale ale ființei voastre septuple să stea înaintea sufletului vostru, în rugăciunea voastră:

„Tatăl nostru carele ești în Ceruri". Mai întâi invocați pe Tatăl, apoi faceți cererile care se referă la cele trei elemente componente superioare:

„Sfințească-se Numele Tău, vie Împărăția Ta".

„Facă-se Voia Ta, precum în Cer așa și pe Pământ".

Apoi cele patru cereri, care se referă la celelalte patru componente ale naturii umane:

„Pâinea noastră zilnică dă-ne-o nouă astăzi".

„Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri". Acesta este echilibrul cu cei printre care trăim.

„Și nu ne duce pe noi în ispită": trupul nostru astral.

„Ci ne mântuiește de rău". Asta înseamnă: de orice revărsare a egoismului.

Astfel, în cele şapte cereri din rugăciunea „Tatăl nostru”, aţi dat sensul evoluţiei naturii umane septuple. Rugăciunea „Tatăl nostru” este scoasă din adâncul înţelepciunii despre om, ca o rugăciune creştină; în rugăciunea Tatăl nostru se află întreaga înţelepciune teosofică despre om. Este necesar să o înţelegem, şi avem întreaga înţelepciune teosofică în măsura în care ea se referă la om.

Aceste rugăciuni, care nu au acţionat doar un timp scurt, ci au cuprins sufletele şi au înălţat inimile de-a lungul mileniilor, toate sunt create din cea mai adâncă înţelepciune. O asemenea rugăciune nu a fost dată niciodată astfel încât să se asocieze într-un mod plăcut cuvinte frumoase sau sublime, ci ea a fost preluată din cea mai adâncă înţelepciune, fiindcă numai aşa are puterea de a acţiona de-a lungul mileniilor asupra sufletelor umane.

Nu este valabilă obiecţia că sufletul naiv nu ştie nimic despre această înţelepciune. El nu are nevoie să ştie nimic, întrucât puterea pe care o are rugăciunea „Tatăl nostru” vine totuşi din această înţelepciune, şi acea putere acţionează chiar dacă nu se ştie nimic despre ea.

Trebuie doar să se înţeleagă acest lucru în modul just: Un om merge în faţa unei plante şi este încântat de ea. Sufletul cel mai naiv va fi încântat de asemenea, şi totuşi poate că nu ştie nimic despre înţelepciunea divină care este în plantă. Tot aşa este şi cu marile rugăciuni. Omul are nevoie tot atât de puţin să cunoască înţelepciunea ei şi o asemenea rugăciune are totuşi puterea, înţelepciunea, înălţarea sufletească, sfinţenia rugăciunii. Dacă aceasta este născută, de asemenea, din cea mai înaltă înţelepciune, atunci important nu este să cunoşti această înţelepciune, ci să vieţuieşti puterea acelei înţelepciunii.

Abia în vremea noastră există posibilitatea de a extrage din nou ceea ce a pus Iisus Christos în rugăciune, şi de a şti din nou ceea ce a pus El ca putere în special în rugăciunea „Tatăl nostru”. Şi fiindcă este creată din cele mai mari adâncuri ale

înţelepciunii despre omul însuşi, despre natura lui septuplă, este ea mare şi puternică şi pentru sufletul cel mai naiv, şi cu atât mai mult înălţătoare pentru cel care poate şi să aducă afară înţelepciunea care este înăuntrul ei. Şi prin aceasta ea nu pierde nimic din puterea pe care a exercitat-o întotdeauna, zguduitoare şi înălţătoare, ca întreaga teosofie, înţelepciunea divină, în care se află rugăciunea „Tatăl nostru".

Mulţimii, Domnul i-a spus multe în parabole. Când însă era singur cu ucenicii Săi, le interpreta parabolele, căci ei urmau să scoată din clarificarea plină de înţelepciune a parabolelor acea putere prin care puteau deveni vestitorii Lui, prin care puteau cunoaşte prin ce a dobândit El însuşi acea putere magică prin care opera Sa era destinată să acţioneze de-a lungul mileniilor.

Aceasta este ceea ce trebuie să conducă la sensul rugăciunii „Tatăl nostru".

TATĂL NOSTRU

Köln, 6 martie 1907

Dacă vorbim despre rugăciune în sens creştin, trebuie să ne lămurim înainte de toate că forma rugăciunii nu reprezintă nimic altceva decât adâncirea, dăruirea de sine faţă de Divin. În acele religii care caută să atingă această dăruire de sine mai mult prin cufundare în gânduri, vorbim despre meditaţie; la acele religii unde dăruirea de sine iese mai mult din inimă decât din cap, mai mult din personalitate, această dăruire de sine o numim rugăciune. În religia creştină, această dăruire de sine a primit un caracter personal; în religiile vechi, dăruirea de sine era mult mai inconştientă, mai impersonală. Omul a ştiut deja, cu milenii în urmă, că există ceva etern, ceva divin. De exemplu sclavul îşi spunea: O viaţă printre multe altele. De aceea, pe atunci trăiau în oameni speranţa de viaţă, curajul, puterea şi

siguranţa. Exista un fel de privire în afară din temporar în etern. Însă pentru omenire trebuia să vină o epocă în care omul priveşte în sus la Dumnezeul său. Creştinismul exoteric spune: De personalitate, care merge de la naştere până la moarte, depinde foarte mult. De aceea meditaţia a luat şi ea acest caracter personal al rugăciunii. Dar nu trebuie să uităm că există o rugăciune creştină originară: „Tată, dacă e cu putinţă, îndepărtează de la mine paharul acesta; totuşi, să nu se facă voia mea, ci voia Ta".

Dacă dumneavoastră creaţi această dispoziţie sufletească, atunci aveţi o rugăciune creştină. Acea rugăciune care intervine pentru personalitatea, pentru problemele celui care se roagă, nu este o rugăciune creştină. De exemplu, două armate care sunt pregătite de luptă, amândouă se roagă pentru victorie. Doi ţărani, unul se roagă pentru ploaie, celălalt pentru soare. Ce trebuie să facă Dumnezeu? Rugăciunea creştină adevărată nu are nimic de a face cu asemenea dorinţe şi cereri personale. Rugăciunea personală, ca rugăciune adevărată, poate avea şi o cerere personală, dar trebuie să existe alături principiul superior: „Să nu se facă voia mea, ci voia Ta". Prin aceasta, din rugăciunea creştină originară a lui Iisus Christos, este indicată dispoziţia pe care trebuie să o aibă rugăciunea. Există multe rugăciuni creştine, dar rugăciunea Tatăl nostru, rugăciunea creştină originară, este cea despre care omul poate spune că există cu greu ceva pe lume care să conţină lucruri atât de multe şi atât de importante, ca ea. Şi apoi să ne amintim cum începe Iisus Christos această rugăciune: „Când te rogi, mergi în cămăruţă" [Nota 53], spune El.

Pretutindeni, în toate religiile găsiţi formule de meditaţie, formule magice. Aceste formule magice au, chiar şi din punct de vedere meditativ, semnificaţie asemănătoare cu a meditaţiilor. Omul a vrut să se dăruiască meditativ Dumnezeului său, el a vrut să se dăruiască Dumnezeului său chiar şi prin practici magice. Însă Iisus Christos avertizează: „Nu trebuie să vă rugaţi

pentru ceea ce se petrece pe stradă, trebuie să mergeţi adânc, adânc în lăuntrul vostru când vă rugaţi". În om trăieşte ceva din esenţa divină, o picătură a esenţei divine trăieşte în om, picătură care este de aceeaşi natură cu a Divinităţii. Întregul ocean şi picătura de apă sunt de aceeaşi natură.

Iar acum vrem să privim Universul şi omul aşa cum se obişnuia în primele şcoli esoterice. Pentru aceasta să ne întoarcem înapoi până în momentul când corpurile umane, care s-au pregătit în acest sens, aşteptau oarecum germenii divini ai sufletelor umane care coborau din Divinitate. Populaţia lumii de atunci consta din plante şi trupuri de oameni-animale. Omul, aşa cum este astăzi, nu exista acolo. Sufletele şi-au pregătit treptat trupurile actuale. De jur-împrejurul Pământului exista un fluid spiritual. Iar acum imaginaţi-vă că cineva ar lua o sută de bucăţele de burete şi ar absorbi câte o picătură din acest fluid în fiecare din bucăţelele de burete. Acum aveţi în fiecare o picătură a Divinului. Sufletele se aflau mai înainte în oceanul Divinităţii, apoi ele s-au întrupat ca picături. Aceste suflete erau pe atunci încă foarte imperfecte, la prima lor întrupare, dar ele aveau deja în germen şi esenţa umană superioară: Atma, Buddhi, Manas pentru dezvoltare, pentru evoluţie în viaţa pământească. Omul-animal are deja cele patru învelişuri inferioare, dar el le transformă abia cu ajutorul sufletului său şi obţine apoi Atma, Buddhi, Manas.

Acum vrem să privim în mod esoteric această evoluţie, din două puncte de vedere: primul, că omul se îndumnezeieşte tot mai mult în Atma, Buddhi, Manas; al doilea, că picătura Divinităţii este în el.

Să privim mai întâi omul superior sub aspectul său divin. În secolele creştine s-a spus: Priviţi mai întâi elementul component superior al esenţei divine, la care omul va fi înălţat la sfârşitul evoluţiei sale. Acest element superior este Atma, voinţa, natura viitoare. Voinţa va fi, când omul va fi desăvârşit, cea mai mare putere a sa. Voinţa trebuie atunci să se reverse în

afară. Atunci nu va mai exista la om nici o decizie a voinţei care să nu devină imediat faptă. Principiul nostru Atma este natură volitivă. Divinitatea a îngăduit să se reverse în noi mai întâi voinţa sa, o dată cu Atma. Voinţa divină trăieşte în noi şi în toate lucrurile.

Drept al doilea element, avem în om principiul Buddhi. Prin faptul că Divinitatea se revarsă în oameni, ea trece de la Atma la Buddhi.

Cum acţionează deci voinţa divină? Putem ajunge la înţelegerea voinţei divine doar prin conceptul de sacrificiu. Imaginaţi-vă că priviţi într-o oglindă, acolo vă vedeţi înfăţişarea: această înfăţişare este identică cu dumneavoastră. Imaginaţi-vă acum că în dumneavoastră ar fi o voinţă creatoare, şi că atunci aţi sacrifica imaginii tot ce aveţi, toată viaţa dumneavoastră, toată fiinţa dumneavoastră. Prin aceasta, dumneavoastră trăiţi în imagine. Aşa puteţi înţelege creaţia plină de sacrificii a voinţei divine. Voinţa divină nu se oglindeşte doar în lucruri, în imagini, ci ea sacrifică totul în ele, şi aşa aveţi voinţa divină sacrificată în tot spaţiul cosmic. Aşa priveşte creştinul un lucru oarecare al lumii, drept o imagine reflectată a Divinităţii, a voinţei divine. Aveţi Divinitatea sacrificată în spaţiul lumii, iar această imagine a divinităţii se desemnează în creştinismul esoteric drept „Împărăţie". Voinţa divină reflectată, multiplicată la infinit era percepută drept Împărăţie. Ceea ce se creează drept Atma, ceea ce trăieşte în noi drept Buddhi, ceea ce se creează afară în lume, se desemna drept Împărăţie.

Acum priviţi în sus, ce imagine a Divinităţii trăieşte în Cosmos. Aceasta poate fi distinsă de către fiinţa individuală prin „Nume". Acesta este în noi principiul Manas, Sinea spirituală, acesta este Numele nostru. Manas este Numele din noi şi dintr-un lucru oarecare din afară. Aşa era sfinţit pentru om Numele unui lucru oarecare. Iar discipolului i se spunea: Trebuie să-ţi devină clar, chiar dacă ai mânca o bucăţică de

pâine, că şi aceasta este un lucru în care se află Divinitatea, şi de aceea trebuie să-ţi fie sfânt.

În măsura în care Numele nostru se află în Dumnezeu, el este Manas, Numele. Principiul nostru Buddhi este, astfel, Împărăţia. În principiul nostru Atma trăieşte fiinţa divină. Acestea trei sunt elementele esenţei divine a omului. Omul a primit aceste elemente ale esenţei divine, iar afară în lume ele sunt enumerate ca Nume, Împărăţie şi Voinţă.

Şi acum imaginaţi-vă că Christos voia să-i înveţe pe ucenicii Lui astfel, încât le spunea: Divinitatea era numită Tatăl, iar divinul se numea Cer. Unirea cu divinul a fost posibilă doar prin faptul că acest divin se dăruieşte de acum înainte celor trei organe superioare ale omului.

Ce trebuie să spună creştinul când vrea să exprime acestea?

Tatăl nostru, carele eşti în Ceruri,
Sfinţească-se Numele Tău,
Vie Împărăţia Ta,
Facă-se Voia Ta,
Precum în Cer, aşa şi pe Pământ.

Aşa se exprimă, în primele trei cereri ale rugăciunii Tatăl nostru, cele trei elemente componente superioare ale omului, în cel mai categoric mod. Aceste prime trei cereri ale rugăciunii Tatăl nostru sunt dezvoltate din esenţa spirituală superioară a omului.

Acum să privim în mod esoteric cele patru componente inferioare ale omului: trupul fizic, trupul eteric, trupul astral şi Eul.

Corpul fizic este cel pe care omul îl are în comun cu toate mineralele, şi în care şi din care substanţele şi forţele fizice intră şi ies zilnic. Dacă omul vrea să-şi construiască trupul fizic, el trebuie să implore ca aceste substanţe fizice care se află în afară în lumea fizică, să-i fie date. Trupul eteric îl avem comun

cu toţi oamenii care ne înconjoară. Trupul astral îl avem mai mult în mod personal.

Prin trupul eteric avem ceva comun în fiecare familie, în fiecare popor. Prin faptul că ai un trup eteric, aparţii unei specii, unui gen. Prin faptul că ai un trup astral, eşti mai mult o individualitate. Tu deranjezi trupurile eterice ale ambianţei tale dacă nu eşti în armonie cu ele, iar ceea ce un om pricinuieşte altuia prin trupul său eteric, se numeşte „greşeală". Dar prin aceasta, chiar omul însuşi a fost păgubit. Greşeala se fixează aşadar pe trupul eteric sau trupul vieţii. Eşti dator cu ceva faţă de semenul tău prin faptul că răneşti sau deteriorezi trupul său eteric sau trupul său al vieţii. Fereşte-te de aceasta, căci numai aşa îţi pot fi iertate propriile greşeli.

Prin ce se dezvoltă trupul astral? Rătăcirea individualităţii de la calea cea dreaptă este ispita. Trupul astral cade în ispită. Tot ceea ce greşeşte individualitatea, este căderea în ispită.

Eul este izvorul independenţei din om şi, în acelaşi timp, izvorul egoismului, al egocentrismului. Eul este în acest sens răul, simbolul pentru acesta. „Malum" înseamnă în acelaşi timp „măr" şi „rău". Căderea în păcat este Răul, este eroarea făcută din egoism.

Când creştinul vrea să se roage pentru dezvoltarea justă a celor patru componente inferioare ale sale, atunci va spune pentru acestea:

Pâinea noastră zilnică dă-ne-o nouă astăzi,

Şi ne iartă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri,

Şi nu ne duce în ispită,

Ci ne mântuieşte de rău.

Acestea sunt celelalte patru cereri ale rugăciunii Tatăl nostru.

Aşa a trebuit să se roage creştinul şcolii esoterice, aşa sunt aceste patru formule pentru cele patru componente inferioare ale fiinţei umane. Dacă vă uitaţi la ultimele patru

cereri ale rugăciunii Tatăl nostru, având în vedere esenţa inferioară a omului, atunci aveţi cele patru cereri pentru elementele inferioare, la fel cum în primele trei cereri aveţi cererile pentru cele trei componente superioare ale entităţii umane. Aveţi astfel, în cele şapte cereri ale rugăciunii Tatăl nostru, învăţătura despre entitatea septuplă a omului, aşa cum o învaţă ştiinţa spirituală.

În toate marile religii, nu există o rugăciune, o formulă care să nu fi ieşit din întreaga înţelepciune profundă a lumii, şi numai prin faptul că sunt provenite de acolo, au aceste rugăciuni efectul lor profund. Marile religii datorează efectul lor milenar înţelepciunii originare a lumii.

Tatăl aduce în expresie esenţa primordială a lumii. Aceasta nu se poate descrie mai frumos decât este descris în rugăciunea Tatăl nostru. De aici eficacitatea rugăciunii Tatăl nostru, faptul că merge la inimă, de aici puterea deplină a acestei rugăciuni. Nu contează că omul naiv nu ştie nimic despre această înţelepciune. Omul naiv se alege cu tot atât de mult din ea. Este la fel ca atunci când, fiind încântat de nişte flori, nu bănuieşte nimic despre înţelepciunea cu care acestea sunt constituite. Aşa poate fi încântat sufletul său şi de rugăciunea Tatăl nostru, fără a-i cuprinde înţelepciunea. Chiar dacă omul nu cuprinde înţelepciunea care trăieşte în rugăciune, totuşi aceasta poate avea putere pentru el. Cei care au dat rugăciuni oamenilor, le-au extras din cea mai profundă înţelepciune, de aici şi puterea marii rugăciuni universale. Secretul acestor rugăciuni este că ele au fost aduse de iniţiaţi şi de întemeietori de religii.

Astăzi a venit timpul când omul trebuie să ştie ce vrea să exprime această rugăciune. Se recomandă să ne rugăm zilnic, cu rugăciunea Tatăl nostru. De obicei nu este necesar să ştii nimic despre natura omului, în afară de ceea ce se spune în rugăciune. Căci prin aceasta, omul primeşte ceea ce are de spus înţelepciunea teosofică despre natura omului.

Esoterismul şcolii pe care a întemeiat-o apostolul Pavel era profund. În exterior, creştinismul a fost reprezentat în mod exoteric. Apostolul Pavel l-a însărcinat pe Dionisie Areopagitul să cultive această înţelepciune esoterică. Omul îşi reprezenta astfel Împărăţia spiritului în Stăpâniri, Domnii, Puteri şi îşi spunea: Dacă noi trăim aşa cum cere rugăciunea Tatăl nostru, atunci ne transpunem prin Stăpâniri, Puteri, Domnii până sus la Heruvimi, Serafimi, până la însăşi Divinitatea din rugăciunea Tatăl nostru.

Aveţi deci cele trei trepte: „Căci a Ta este Împărăţia şi Puterea şi Domnia", căci aceste trei trepte se află în Împărăţia spiritului.

A vorbi în special despre cuvântul „Amin" este dificil. Pot spune doar că acesta este o formulă veche, ceva exprimat în mod distorsionat.

Am văzut în ce măsură rugăciunea Tatăl nostru şi acţiunea sa atât de puternică pe care o are în sufletul omului, înfăţişează învăţătura despre cele şapte elemente componente ale omului. De aceea este ea cea mai eficientă rugăciune. Acest ritm, care era intonat într-un suflet, a fost cunoscut celui care ştia în mod esoteric că prin faptul că s-a rugat cu rugăciunea Tatăl nostru, creştinul s-a rugat teosofie umană, şi a trăit în rugăciune. Această teosofie nu este nimic nou, ci este ceea ce există în toate inimile, ceea ce este cuprins în spirit, pentru ca prin aceasta să se poată răspândi lumina cunoaşterii asupra domeniului Divinului. Dacă aceasta are loc în inimi şi suflete, atunci omul îşi găseşte calea către cele mai mari înălţimi ale spiritului înspre care se poate el dezvolta.

ŞCOALA ADEPŢILOR DIN TRECUT
MISTERELE SPIRITULUI,
ALE FIULUI ŞI ALE TATĂLUI

Düsseldorf, 7 martie 1907

Mişcarea spiritual-ştiinţifică nu este ceva care să fi venit în epoca noastră prin actul arbitrar al vreunui om anume, sau al vreunei comunităţi anume. Ea este în legătură cu întreaga evoluţie a omenirii, şi astfel trebuie privită ca unul dintre cele mai importante impulsuri culturale. Dacă vrem să ne aflăm în interiorul acestei misiuni a Mişcării spiritual-ştiinţifice, atunci trebuie să ne transpunem în trecutul şi viitorul omenirii. Aşa cum fiecare om în parte a parcurs o evoluţie din momentul când a coborât pentru prima dată ca suflet individual din sânul Divinităţii, tot aşa a parcurs întreaga omenire o evoluţie.

Observaţi o dată ce deosebiri, ce schimbări şi ce evoluţie pe suprafaţa Pământului sunt de constatat în decursul mileniilor – cât de radical s-a schimbat totul! Ceea ce suntem obişnuiţi a numi „omenire", este doar un rezultat al aşa-zisei a cincea rase-rădăcină. Acesteia i-a precedat o altă omenire, a patra rasă-rădăcină, al cărui continent, Atlantida, ar trebui să-l căutăm cam între Europa şi America din zilele noastre. Această Atlantidă, strămoşii noştri o vedeau într-o cu totul altă înfăţişare. Acolo domnea o cu totul altă cultură. Vechii atlanteeni nu erau educaţi prin raţiune şi gânduri, în schimb erau înzestraţi cu puteri somnambul-clarvăzătoare. Logica, inteligenţa combinatorie, ştiinţa, arta nu existau ca acum la vechii atlanteeni, căci reprezentarea, gândirea şi simţirea oamenilor erau atunci complet altfel. Omul de atunci n-ar fi putut combina, socoti, număra, citi ca astăzi. Dar în el trăiau anumite puteri subtile somnambul-clarvăzătoare. El putea înţelege graiul naturii, ceea ce îi spunea Dumnezeu în susurul valurilor, în bubuitul tunetului, în foşnetul pădurii, în mirosul

florilor. El înţelegea graiul naturii şi era în armonie cu întreaga natură. Pe atunci nu existau legi, ştiinţă juridică pentru a se înţelege un vecin cu altul. Nu, atunci atlanteanul mergea afară şi asculta sunetul copacilor, al vântului, şi aceştia îi spuneau ce avea el de făcut.

În legendele popoarelor, care nu sunt niciodată ceva născocit arbitrar, s-a păstrat bine amintirea vechii Atlantide, Nibelheim, de exemplu în «Cântecul nibelungilor». În acesta este indicat în mod încântător că Rinul şi toate celelalte râuri de acolo sunt ape care au rămas din masele de ceaţă ale vechii Atlantide. Iar înţelepciunea care a rămas din vremea Atlantidei este indicată ca fiind tezaurul ce se află ascuns în ele. În acest continent dintre America şi Europa trebuie să căutăm şcoala vechilor adepţi, unde se aflau aceia care erau apţi pentru a deveni discipolii marilor individualităţi pe care noi îi denumim Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor.

Locul unde se află această şcoală de adepţi, a cărei perioadă de înflorire aparţine celei de-a patra subrase a vechii Atlantide, ar trebui căutat în mijlocul Oceanului Atlantic. Acolo, discipolii au fost instruiţi complet altfel decât astăzi. Pe atunci se putea acţiona complet altfel, în mod impunător, de la om la om, prin puterea care se mai afla în cuvinte. Ceea ce mai trăieşte astăzi în popor este un sentiment fin pentru puterea lăuntrică spirituală, ocultă a cuvintelor. Puterea actuală a cuvintelor nu poate fi absolut deloc comparată cu cea a celor de atunci. Ea era ceva impunător: cuvântul trezea deja puteri în sufletul discipolului. O mantră de astăzi nu mai are nici pe departe puterea de atunci, când cuvintele nu erau pătrunse de gânduri. Când acţionau acele cuvinte, creşteau puterile sufleteşti ale discipolului. Aceasta se poate numi o iniţiere umană de efect impunător prin graiul naturii. Un limbaj clar vorbea de asemenea acolo prin afumarea unor substanţe, arderea unor materiale cum ar fi tămâia, şi aşa mai departe.

Acolo exista o legătură mult mai directă între sufletul Învăţătorului şi acela al discipolului. Iar ceea ce exista drept semne grafice în şcoala de adepţi ai vechii Atlantide, erau reproduceri de fenomene ale naturii care erau desenate cu mâna în aer şi care acţionau şi ulterior asupra spiritului populaţiei de atunci. Ele trezeau puteri în suflet.

Aşa are fiecare rasă misiunea ei în evoluţia omenirii. Misiunea rasei noastre, a celei de-a cincea rase principale sau rasă-rădăcină, constă în aceea de a aduce, pe lângă cele patru componente ale entităţii umane, ceea ce se numeşte manasicul, care înseamnă a trezi înţelegerea prin concepte şi idei. Fiecare rasă îşi are misiunea ei: aceea a rasei atlanteene era formarea Eului. Rasa noastră, cea de a cincea rasă-rădăcină, perioada postatlanteană, trebuie să configureze principiul Manas, Sinea spirituală.

O dată cu scufundarea Atlantidei nu s-au scufundat şi realizările acesteia, ci o elită de oameni şi-a însuşit ceea ce era cel mai important din tot ce a existat în şcoala atlanteană a adepţilor. Acest mic grup de oameni a plecat sub conducerea lui Manu în regiunea deşertului Gobi de astăzi. Acest grup a pregătit reproducerile culturii şi învăţăturii anterioare, dar mai mult la modul raţional. Acestea erau puteri spirituale anterioare, transformate în gânduri şi simboluri. De acolo, din acest centru porneau apoi ca nişte raze, ca o radiaţie, diverse curente de cultură. Mai întâi minunata cultură străveche prevedică, cea care a transpus pentru prima dată înţelepciunea în gânduri.

A doua cultură care a ieşit din vechea şcoală de adepţi a fost cultura protopersană. A treia a fost cea caldeo-babiloniană, cu minunata ei înţelepciune stelară, cu grandioasa ei înţelepciune sacerdotală. Drept a patra a înflorit cultura greco-latină, cu coloritul ei personal şi, în final, cultura actuală. Noi mergem în întâmpinarea celei de-a şasea şi a celei de a şaptea epoci. Prin aceasta v-am caracterizat misiunea noastră în

evoluţia omenirii: a transpune în gânduri, a coborî până pe planul fizic, ceea ce până acum era înţelepciune cosmică.

Când vechiul atlantean asculta semitonul dintre sunetele care îi răsunau, atunci el auzea numele a ceea ce recunoscuse drept divin: Tao. În misteriile egiptene aveţi transpus acest sunet în gând, în literă, în simbol – în simbolul Tao, litera Tao. Tot ce este ştiinţă, literă, gând, a ajuns în lume abia în perioada postatlanteană. Aceasta nu s-ar fi scris niciodată mai înainte, căci nu ar fi existat înţelegerea necesară. Acum ne aflăm în mijlocul evoluţiei manasice. A aduce cultura inteligenţei, dar în acelaşi timp a aduce şi egoismul la extrem, este sarcina rasei noastre. Se poate spune bine, chiar dacă sună grotesc: Nu a existat niciodată atât de multă putere de inteligenţă în lume, şi atât de puţină capacitate de vedere lăuntrică, cum este în prezent. Gândul este cel mai îndepărtat de ceea ce este esenţa lăuntrică a lucrurilor, de vederea lăuntrică, spirituală.

Când preotul atlantean scria un simbol în aer, efectul era în principal vieţuirea sufletească lăuntrică a discipolului. În epoca a patra, cea greco-latină, în primul plan trece ceea ce este personal. În Grecia se dezvoltă arta personal. La Roma găsim ceea ce este personal în reglementarea statală şi aşa mai departe. În epoca noastră vieţuim egoismul, ceea ce este persona sec, raţionalul sec. Dar misiunea noastră constă astăzi în a cuprinde ceea ce este ocult în Manas, în cel mai pur element al gândului. Cuprinderea spiritualului în acest cel mai subtil produs al creierului, este misiunea proprie epocii noastre. A face gândul atât de puternic încât să aibă ceva din puterea ocultă, aceasta este misiunea dată nouă pentru a ne putea ocupa locul în viitor.

Vechea Lemurie a fost distrusă de foc iar vechea Atlantidă a fost distrusă de apă. Şi cultura noastră va apune, şi anume prin Războiul tuturor împotriva tuturor; acesta ne stă înainte. Aşa se va distruge a cincea rasă-rădăcină, prin egoismul intensificat la maxim. În acelaşi timp însă se va forma un mic

grup de oameni, care din puterea gândului dezvoltă puterea principiului Buddhi, a Spiritului vieţii, pentru a o lua dincolo cu ei în noua cultură. Tot ce este productiv în omul care se străduieşte, va deveni tot mai mare şi mai mare, până când personalitatea sa ajunge atât de sus încât atinge apogeul libertăţii. În epoca noastră, fiecare individualitate va trebui să găsească în sine un fel de spirit conducător în lăuntrul sufletului, principiul Buddhi, puterea Spiritului vieţii. Dacă am merge în întâmpinarea viitorului astfel încât să putem primi impulsul cultural numai aşa cum îl preluam în epocile anterioare, atunci am merge în întâmpinarea unei risipiri a omenirii.

Ce avem noi aşadar în prezent? Fiecare vrea să fie propriul său stăpân: egoismul, egocentrismul este adus pe culmi. Vine timpul când, în general, nici o altă autoritate nu va fi recunoscută, decât aceea pe care oamenii o recunosc de bună voie, a cărei putere se bazează pe încredere liberă. Acele misterii care erau întemeiate pe puterea spiritului se numesc misteriile Spiritului. Cele care vor fi întemeiate în viitor pe temelia încrederii, pe puterea încrederii, se numesc misteriile Tatălui. Cu acestea ne încheiem cultura noastră. Acest nou impuls al puterii încrederii trebuie să vină, altfel mergem în întâmpinarea unei risipiri a omenirii, al unui cult universal al Eului şi al egoismului.

În perioada misteriilor Spiritului, care erau bazate într-adevăr pe puterea îndreptăţită, autoritatea şi stăpânirea Spiritului, existau înţelepţi izolaţi. Ei erau în posesia înţelepciunii, şi doar cine trecea prin probe grele putea fi iniţiat prin ei. Acum noi mergem spre viitor în întâmpinarea misteriilor Tatălui şi trebuie să lucrăm tot mai mult în vederea faptului ca oricine să devină înţelept. Va ajuta aceasta împotriva egoismului şi a risipirii omenirii? Da!, căci numai dacă oamenii primesc cea mai înaltă înţelepciune, în care ei nu pot fi schimbători, în care nu există opinie proprie, nu există punct de

vedere a personalității, ci doar *un singur* punct de vedere, doar atunci pot ajunge la acord. Dacă oamenii ar rămâne așa diferiți cum sunt ei de obicei, cu puncte de vedere diferite, atunci s-ar dezbina tot mai mult. Însă cea mai înaltă înțelepciune creează mereu punctul de vedere identic la toți oamenii. Înțelepciunea veritabilă este una singură, care aduce oamenii din nou împreună la cea mai mare libertate cu putință, fără vreo autoritate impusă. Așa cum membrii Marii Frății Albe [Nota 54] sunt mereu în armonie unul cu celălalt și cu omenirea, tot așa vor deveni cândva toți oamenii una, prin această înțelepciune. Doar această înțelepciune va întemeia adevărata idee de fraternitate. De aceea, știința spirituală nu trebuie să-și propună nici o altă misiune decât aceea de a conduce oamenii spre această idee, acum prin dezvoltarea Sinei spirituale, iar mai târziu prin dezvoltarea Spiritului vieții. A face posibilă eliberarea omului, adevărata devenire înțeleaptă, acesta este marele țel al Mișcării spiritual-științifice; a lăsa să se reverse adevărul și înțelepciunea în oameni, aceasta este misiunea ei.

În Mișcarea modernă pentru știință spirituală s-a început cu cea mai elementară învățătură. Au fost dezvăluite multe lucruri importante în anii care s-au scurs de la începutul acestei Mișcări, și lucruri și mai importante vor ajunge să fie dezvăluite. Sarcina Mișcării spiritual-științifice este de asemenea de a lăsa să se răspândească treptat înțelepciunea Marii Frății Albe care își are originea în Atlantida. O astfel de sarcină a fost pregătită întotdeauna prin intervale de timp îndelungate. Astfel, ca pregătire pentru marele eveniment al apariției unice a lui Iisus Christos, a fost întreaga acțiune a marilor întemeietori de religii. Știința spirituală vrea să fie executoarea testamentului creștinismului. Și ea va fi. Cândva, când vor fi împlinite misteriile Tatălui, înseamnă că evoluția principiului Buddhi va fi realizată în fiecare om în parte, și atunci fiecare va găsi în sine însuși principiul Atma, cea mai profundă entitate, Omul-spirit. Deci apariția lui Iisus Christos a

fost pregătită prin seria întemeietorilor de religii, prin Zarathustra, Hermes, Moise, Orfeu, Pitagora. Toate învăţăturile lor au urmărit acelaşi ţel: a lăsa să se verse în oameni înţelepciunea, întotdeauna doar în forma cea mai potrivită pentru poporul respectiv. Astfel că ceea ce a spus Christos nu este propriu-zis nou. Ceea ce este nou la apariţia şi învăţătura lui Iisus Christos este că în Iisus Christos exista puterea de a aduce la viaţă tot ceea ce mai înainte era doar învăţătură.

Prin creştinism a luat naştere în omenire puterea ca, la individualizarea cea mai mare cu putinţă, toţi să se pună de acord cu recunoaşterea de bună voie a autorităţii lui Iisus Christos şi ca, prin credinţa în El, în apariţia Lui, în dumnezeirea Lui, oamenii să se poată uni într-o alianţă frăţească. Astfel, între misteriile Spiritului şi cele ale Tatălui, se află misteriile Fiului, al căror centru era şcoala sfântului Pavel, ce îl numise pe Dionisie Areopagitul [Nota 55] drept conducător. În vremea lui şi-a avut această şcoală perioada ei de înflorire, căci Dionisie a predat aceste mistere într-un mod cu totul special, în timp ce apostolul Pavel răspândea învăţătura într-un mod exoteric.

Acum, noi vrem să căutăm o explicaţie dintr-o altă direcţie pentru a înţelege ce înseamnă: urmează misteriile Tatălui. Maeştrii spirituali ai vechii şcoli atlanteene de adepţi nu erau încă oameni, ci fiinţe superioare oamenilor. Ei îşi împliniseră evoluţia pe planete anterioare. Iar ei, care erau aici din vechi evoluţii planetare, au predat misteriile Spiritului unui mic grup de elită. În misteriile Fiului, a intervenit Christos însuşi în persoană, ca Învăţător, cu diferite ocazii, deci de asemenea un Învăţător care nu era om, ci Dumnezeu. Abia cei care devin Maeştri spirituali în misteriile Tatălui, vor fi oameni. Astfel de oameni, care s-au dezvoltat mai repede decât restul omenirii, vor fi atunci adevăraţi Maeştri ai înţelepciunii şi ai armoniei. Ei au denumirea de Tată. Aşadar la misteriile Tatălui, conducerea omenirii trece de la entităţile care au coborât din

alte lumi, în mâinile oamenilor înşişi. Acest lucru este important.

Pregătirea oamenilor pentru aceasta, formarea unui mic grup pentru acest ţel, pregătirea pentru o înţelepciune comună, pentru o autoritate care se bazează doar pe încredere şi dezvoltarea înţelegerii pentru aceasta mai întâi într-un mic grup al omenirii, aceasta este misiunea ştiinţei spirituale. Dezvoltarea culturii materiale şi-a atins apogeul în secolul al XIX-lea. De aceea a venit în acest timp în lume influenţa ştiinţei spirituale. Cu ea a fost creat – şi era prezent – contraimpulsul pentru materialism, direcţia opusă spre spiritualitate. Ştiinţa spirituală nu este ceva nou, la fel de puţin Mişcarea spiritual-ştiinţifică, ea este doar continuarea a ceea ce exista. Materialismul, egoismul aduc dezbinare omenirii, care cuprinde cu privirea doar interesele sale particulare. Înţelepciunea trebuie să reunească din nou omenirea dezbinată. Oamenii sunt reuniţi în înţelepciune, în cea mai deplină libertate, fără nici un fel de constrângere. Aceasta este misiunea Mişcării spiritul-ştiinţifice în epoca noastră. Pentru aceasta, să ne fie clar că trebuie să ne însuşim la modul concret înţelepciunea. Cunoaştem cu toţii exemplul sobei, a cărei sarcină constă în a încălzi camera. Dacă prezentăm sobei sarcina ei în cuvinte foarte înduioşătoare şi o rugăm să încălzească încăperea, ea nu o va face. Abia dacă aprindem lemnele îşi poate ea realiza sarcina. Tot aşa, nu are nici o valoare vorbăria despre fraternitate şi iubirea aproapelui. Doar cunoaşterea urneşte către ţel. Pentru fiecare om în parte şi pentru omenire în totalitate, calea spre înţelepciune, spre fraternitate, este de atins doar prin cunoaştere.

Noi am urmărit acum această cale prin trei feluri de misterii. Ştiinţa spirituală trebuie să ducă la faptul că un mic nucleu al omenirii înţelege cele spuse, pentru ca să trezească în a şasea rasă înţelegerea în masă pentru ele. Aceasta este misiunea pe care o are de realizat ştiinţa spirituală. O mică

parte a celei de-a cincea rasă-rădăcină va anticipa evoluţia, ea va spiritualiza principiul Manas, va dezvolta Sinea spirituală. Marea parte a omenirii celei de-a cincea rase principale însă, va atinge apogeul egocentrismului. Aşadar acel nucleu al omenirii care dezvoltă Sinea spirituală va fi germenul celei de-a şasea rase-rădăcină, iar cei mai avansaţi din acest nucleu vor conduce atunci omenirea ca Maeştri spirituali proveniţi din ea. Către acest ţel năzuieşte Mişcarea pentru cunoaşterea spiritului.

PROMISIUNEA SPIRITULUI ADEVĂRULUI

Köln, 8 martie 1907

Adevărurile documentelor religioase sunt luate din profunzimile înţelepciunii. Dar acum vin mulţi oameni şi spun: Voi ne daţi un lucru complicat, noi vrem să avem Evanghelia simplă şi naivă. Marile adevăruri nu pot fi complicate. – Într-un anumit fel, aceşti oameni au dreptate, dar nu numai gândirea simplă, ci şi gândirea plină de înţelepciune trebuie să poată găsi cele mai înalte adevăruri. Punctul de vedere din care sunt privite aceste lucruri nu este nicicând suficient de înalt. În viitor trebuie să părăsim tot mai mult punctul de vedere al comodităţii, pentru a pătrunde cu seriozitate potrivită în cunoaşterea cea mai profundă.

Astăzi vrem să învăţăm a înţelege prin aceste cuvinte promisiunea Spiritului adevărului. Este vorba despre o iniţiere secretă.

„Cine are poruncile mele şi le urmează, acela mă iubeşte”, spune Christos. Expresia „a iubi” face aluzie la relaţia secretă dintre maestrul spiritual şi discipol, care este una esoterică. Cele mai profunde secrete ale sufletului sunt transmise de la persoană la persoană, foarte intim. Cuvintele Bibliei [Nota 56], pe care vrem să le lămurim astăzi, afirmă următoarele:

„Inima voastră să rămână liniştită. Aveţi încredere în Dumnezeu şi aveţi încredere în mine. În casa Tatălui meu sunt multe locuinţe…”.

„Dacă mă iubiţi, urmaţi poruncile mele! Iar eu voi ruga pe Tatăl, şi El vă va da un alt consolator, care să rămână veşnic la voi: Spiritul adevărului, pe care lumea nu-l poate primi; căci ea nu-l vede şi nu-l cunoaşte. Însă voi îl cunoaşteţi, căci el rămâne la voi şi va fi în voi”.

„Cine are poruncile mele şi le urmează, acela mă iubeşte. Şi cine mă iubeşte, acela va fi iubit de către Tatăl meu, iar eu îl voi iubi şi mă voi revela lui. – Îl întreabă Iuda, nu Iscarioteanul: Doamne, ce înseamnă că Tu vrei să ni Te revelezi nouă şi nu lumii? – Iisus a răspuns şi i-a vorbit: Cine mă iubeşte, acela va urma cuvântul meu; şi Tatăl meu îl va iubi şi noi veni la el şi vom locui în el”.

„Tatăl”, aşa se numeşte puterea cea mai lăuntrică a sufletului. Ea trebuie revelată ucenicilor intimi. Iuda întreabă: „Ce este aceea că Tu vrei să ni te revelezi nouă – ucenicilor intimi – şi nu lumii?”. Prin aceasta, Iuda exprimă direct faptul că ucenicilor intimi trebuie să le fie revelat ceva din misteriu.

Iisus vorbeşte: „Ne vom face locuinţă la Tatăl”. Acesta era cel mai important lucru la revărsarea Spiritului, care începe cu cuvintele: „Inima voastră să rămână liniştită.” Iisus Christos a mers într-acolo, ca să pregătească locuinţa pentru ucenicii Săi intimi: „În casa Tatălui sunt multe locuinţe”.

Aceste cuvinte vrem să ni le clarificăm. Gradul de conştienţă pe care l-a dobândit omul odată, nu-l mai poate pierde nicicând. Trebuie să ne dezobişnuim de orice altă reprezentare cu privire la aceasta. Oamenii se dedau adesea la „ridicarea în conştienţa universală”, şi ei cred că aceasta ar fi o eliberare. O astfel de conştienţă universală nu există deloc şi nu va exista niciodată. Omul dobândeşte acum capacitatea de a spune „eu”. Şi cu cât spune mai mult „eu” şi lucrează din Eu în afară, la purificarea celor trei trupuri inferioare ale sale, la

purificarea trupului astral, a trupului eteric şi a trupului fizic, cu atât mai mult el îşi dezvoltă Eul şi se dezvoltă în viitor. Aşa poate omul deveni altruist în mod conştient, pentru că o vrea. Cândva, toţi oamenii vor fi ajuns pe culmea evoluţiei Eului. Totuşi ei pot sesiza în mod dezinteresat spiritul comunităţii. Noi şedem împreună în această cameră, iar spiritul comun lăuntric este ca un punct din care radiază totul împreună. Dar acest spirit comun poate de asemenea străluci în afară din fiecare inimă şi poate trece vibrând prin spaţiu. Să ne gândim la modul cum se oglindeşte Divinitatea în lume. Ea şi-a revărsat toată viaţa, prin marele sacrificiu, în imaginea ei de oglindă. Acum noi vrem să ne reprezentăm că ne-am putea turna viaţa, de asemenea, în lăuntrul a nenumărate imagini de oglindă, astfel încât fiecare imagine de oglindă în parte, ar zice: Eu şi originea mea suntem una. Aşa au rezultat odinioară toţi oamenii din sânul Divinităţii, ca imagini de oglindă ale Divinităţii. De fapt, ele sunt Euri goale cu trupuri astrale, trupuri eterice şi trupuri fizice transformate, şi ele înaintează în lumea spirituală şi exprimă cel mai profund secret al fiinţei lor: „Eu şi Tatăl una suntem!" [Nota 57].

Oamenii-animale ai perioadei lemuriane nu ar fi putut niciodată deveni spirituali de la sine; ei au putut acest lucru doar prin aceea că au primit picăturile divine. La sfârşitul evoluţiei lor, purificaţi, ei pot spune: „Eu şi Tatăl una suntem".

Să privim în urmă, în vremuri îndepărtate. În perioada lemuriană era încă multă activitate vulcanică pe Pământ. Pe atunci trăiau cu totul alte fiinţe decât astăzi. Pe atunci omul primea pentru prima oară ceea ce trebuia să elaboreze el ca suflet. Dacă mergem şi mai departe în urmă, atunci vedem deasupra natura sufletească şi, dedesubt, natura trupească a omului, formând încă o singură natură. Ele erau unite pe atunci în sânul comun al lui Dumnezeu. Apoi curentul fizic a fost lăsat în voia sa şi s-a dezvoltat la oamenii-animale ai perioadei lemuriane. Ceea ce era deasupra, s-a dezvoltat în mod sufletesc-

spiritual. Corpul trebuia să fie pregătit mai întâi jos, pentru a primi de sus sufletul.

Spiritul care domnea în originea comună a sufletelor şi a corpurilor, este Spiritul-Tată, este Tatăl.

Spiritul care domnea jos, în fizic, pe când spiritualul de sus mergea pe un drum separat, este Spiritul-Fiu: acesta este Fiul.

Iar Spiritul care domnea sus în sufletesc până când a putut coborî în fizic, este Spiritul Sfânt.

În perioada lemuriană, la prima încarnare a sufletului, a existat o revărsare a Spiritului: „Iar Dumnezeu a insuflat omului suflare vie, şi astfel a devenit omul un suflet viu".

Aceasta a fost prima revărsare a Spiritului, o revărsare inconştientă. Pe atunci omul mai trăia vreme îndelungată ca în vis. Abia în a doua jumătate a perioadei atlanteene şi-a însuşit el capacitatea de a socoti, de a gândi logic şi de a observa lumea exterioară în mod corect în raporturile ei. Omul primei jumătăţi a perioadei atlanteene vedea un alt om ca pe un nor colorat. El vedea norul brun-roşcat când omul era antipatic, când era un duşman. Un nor violet-roşcat prevestea o fiinţă simpatică, un prieten. Şi alte lucruri au fost percepute aşa: Când un nor galben-auriu se înălţa ca un fel de plăsmuire de ceaţă între astral şi fizic, acesta era semnul că acolo se afla un metal folositor. Un nor albastru-roşiatic mat, cu linii de delimitare stranii, aşa cum doar un mineral poate avea, indica un metal nefolositor. Treptat, oamenii s-au separat tot mai mult, ei şi-au îngrădit sentimentele prin intermediul pielii, s-a dezvoltat percepţia fizică exterioară. Ca un peşte sau ca un melc de astăzi – dar nu ca o broască ţestoasă sau un crocodil –, aşa percepea omul primei jumătăţi a perioadei atlanteene. Prin faptul că omul începea să respire prin plămâni, începea o nouă percepţie. Prin aceasta a fost unită în interior, de asemenea, formarea sângelui cu activitatea Eului.

Un rest al influenţei Eului asupra sângelui mai există şi astăzi, când pălim de frică sau roşim de ruşine. În aceasta se manifestă încă activitatea nemijlocită a Eului. Acest fenomen a rămas în urmă din timpul când Eul acţiona asupra sângelui. Astăzi, puterile lăuntrice ale Eului se manifestă în gesturi, în roşire şi în pălire. Astăzi oamenii pot gesticula cu mâinile în entuziasmul lor, pe atunci sângele putea crea organe în afara corpului, prin impulsul Eului: aşa au luat naştere, de exemplu, degetele. La sfârşitul perioadei atlanteene, omul de atunci era deja asemănător celui de astăzi.

Odinioară, legăturile de sânge erau mai puternice decât acum. Exista o legătură mult mai puternică între rudele de sânge. Se poate da următorul exemplu. Doi scriitori ai epocii noastre i-au înfăţişat admirabil în operele lor pe ţărani, dar într-un mod complet diferit. *Anzengruber* [Nota 58] îi înfăţişează net conturaţi, de-a dreptul sculptaţi. *Rosegger* [Nota 59] în schimb asociază multe trăsături particulare, în mod exterior, într-un întreg. El îşi face notiţe asupra observaţiilor sale, iar pe acestea le foloseşte apoi. Rosegger se mira aşadar [Nota 60] cum putea înfăţişa în general Anzengruber ţărani, deşi nu trăise niciodată printre ei şi nu-i observase niciodată. Anzengruber i-a răspuns că el tocmai de aceea putea înfăţişa aşa de bine ţăranii, fiindcă nu îi cunoaşte: Toţi predecesorii lui au fost ţărani, iar acum lui îi este înscrisă în sânge firea ţăranului. El a descris din sângele său figurile ţăranilor pe care-i cunoscuseră predecesorii săi.

În trecut omenirea cuprindea multe grupuri mici. Dacă citim lucrarea «Germania» a lui *Tacitus* [Nota 61], găsim enumerate acolo multe triburi mici bazate pe legăturile de sânge, pentru care consangvinitatea însemna ceva deosebit. În timpul patriarhilor Vechiului Testament, căsătoriile aveau loc în aceeaşi seminţie, şi atunci circula întotdeauna acelaşi sânge prin vene; atunci amintirea urmaşului ajungea până la strămoşi. Urmaşul îşi amintea strămoşul, aşa cum noi ne

amintim copilăria. Timp de nouă sute de ani după Adam descendenţii lui îşi aminteau încă vieţuirile lui Adam. Aşa se explică informaţiile din Biblie cu privire la vârstele foarte înaintate. Cât timp îşi putea omul aminti în urmă, acest Eu care se întinde prin generaţii se numea, de exemplu, „Adam". În seminţie trăieşte un Eu comun, şi el trăieşte în sânge. De aceea se poate ispăşi numai cu sânge, dacă s-a vărsat sânge. Iar întreaga seminţie se răzbună pentru sângele unui tovarăş de seminţie, prin vendetă.

Treptat, căsătoria apropiată se transformă tot mai mult în legături mai îndepărtate, în căsătoria îndepărtată. Seminţiile devin internaţionale. Principiul omenescului pur câştigă superioritate.

În fizic, în iubirea consangvină, care este menţinută prin sânge, acţionează principiul Fiului. Însă sufletul se dezvoltă tot mai individual, astfel încât sângele circulă în sfere tot mai îndepărtate, se îndepărtează tot mai mult de comunitatea seminţiei.

Toate statele vechi au fost întemeiate pe principiul consangvinităţii. Cele zece porunci ale evreilor sunt porunci ale seminţiei. Ceea ce s-a stabilit la poporul evreu, nu s-a stabilit încă la întreaga omenire. Apoi a apărut pe Pământ Spiritul Fiului în Christos, şi sângele Lui a curs. Sângele, care mai înainte crease doar asocieri restrânse, a fost vărsat. Prin aceasta a fost cucerită trecerea tuturor legăturilor restrânse într-o legătură frăţească a tuturor oamenilor. Sentimentul restrâns al Eului, care încă nu poate spune: „Cine nu-şi părăseşte tatăl, mama, femeia, copiii, fratele şi sora, şi pe lângă acestea propria viaţă, acela nu poate fi ucenicul Meu", această boală a Eului trebuie să curgă din rănile Mântuitorului. Prin sângele curgând al lui Christos a fost dobândită capacitatea iubirii care învinge frăţia de sânge, seminţia şi naţiunea. Dacă am fi putut aduna picăturile de sânge la cruce, atunci am fi avut efectiv şi în cel mai deplin adevăr sucul care a transformat

oamenii. Trebuia să se ajungă ca omul să poată găsi legătura cu toţi oamenii, ca nu numai fratele şi sora să se poată iubi, ci un om să-l poată iubi pe altul. Sângele fizic ce a curs din rănile lui Christos este întruparea principiului mântuirii; acest sânge este un simbol semnificativ al mântuirii.

Oamenii trebuie să regăsească Spiritul în sens deplin. Ei îl aveau odinioară, dar numai în mod nebulos, confuz. Apoi el a primit forma modului în care priveşte omul azi lumea. Dar omul vede azi doar lumea de aici, doar un aspect. Prin această concepţie omul este separat de lumea spirituală ca printr-un văl. Acum el trebuie să fie adus din nou, prin conştienţa individuală care a făcut din el un Eu, la conştienţa lărgită. De aceea este împrăştiat sângele lui Christos dintr-o seminţie restrânsă în lumea largă. Crucea a putut face acest lucru. De pe cruce s-a revărsat sângele în afară, în întreaga omenire. Dar, în acelaşi timp, crucea a dezvoltat Eul tot mai restrâns, tot mai individual. Pe toate acestea ni le-a adus creştinismul.

Dar când oamenii se sprijină aşa, singuri, în ei înşişi, fără legătură de seminţie şi cu o conştienţă intensificată a Eului, atunci egoismul trebuie să crească tot mai mult. Iisus Christos a prevăzut aceasta. El a văzut venirea materialismului şi i-a opus creştinismul drept bastion.

În antichitate totul era întemeiat pe frăţia de sânge. Aceasta ni se arată în mod clar în cultul strămoşilor. Multe legende s-au legat de chipul unui erou strămoşesc, de exemplu de Tezeu, de Kadmos. Acest principiu domnea în lege şi în poruncă. Apoi, pentru viaţa în comun, au devenit active organizările exterioare. Dar acest lucru s-a dezvoltat abia o dată cu răspândirea creştinismului. Ce află astăzi omul în internaţionalitate? Un principiu care este mai puternic decât autoritatea statului. Marile puteri care guvernează astăzi lumea sunt internaţionale. Ele se numesc: bani, comerţ, industrie, ş.a.m.d. Nimic nu mai are de a face cu vechea frăţie de sânge. Reversul acestei vechi evoluţii este materialismul. În maşină

locuieşte raţiunea egoistă. Cât de altfel îşi modela grecul pe zeul său drept Zeus, amintindu-şi că principiul Tatălui stă la baza tuturor lucrurilor! Unde găsim noi în viaţa publică ceva divin? Maşini, trenuri, ş.a.m.d., totul serveşte egoismului. Iar acestea vor juca încă în viitor un rol deosebit. În Războiul tuturor împotriva tuturor, egoismul se va amplifica la extrem.

Chiar dacă Christos a creat posibilitatea unificării pentru toţi oamenii, totuşi, la fapta Mântuitorului trebuie să se adauge încă o a doua faptă. În oamenii care se simt atraşi de Christos trăiesc sentimentele care duc de la om la om. Fapta Sa este marea faptă de unire, care poate reuni spiritul cu fizicul. Astăzi oamenii guvernează fizicul încă în serviciul egoismului. Ei trebuie să-l folosească cândva în serviciul spiritului. Spiritul trebuie să se unească cu Fiul, pentru a se înălţa amândoi, uniţi, la Tatăl.

Christos spune: „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin mine!". Fiecare trebuie să-şi spună: Eu sunt ca lăstarul din viţa-de-vie [Nota 62]; Christos este via. Atunci Christos învinge egoismul în organismul omenirii. În fiecare Eu în parte trebuie să intre Spiritul-Tată, Spiritul originii comune, şi atunci Eul lucrează la principiul Tatălui; atunci fiecare Eu îşi construieşte propria locuinţă, şi cu toate acestea ele sunt unite toate prin principiul lui Christos. „În casa Tatălui meu sunt multe locuinţe", spune Iisus. Prin aceasta se înţeleg locuinţele pe care şi le construiesc Eurile. Însă Christos trebuie să pregătească locul, terenul pentru locuit. Dar pentru aceasta trebuie să vină Spiritul care unifică oamenii: acesta este Spiritul adevărului.

Teosofia trebuie să-i înveţe pe oameni să înţeleagă ceea ce este comun, ea trebuie să aducă înţelepciunea superioară, Spiritul adevărului. Cât timp există păreri diferite, încă nu există cea mai înaltă cunoaştere. Gnosticii numeau mistica, „Mathesis", întrucât în matematică nimeni nu poate spune că ar avea o altă părere decât ceilalţi. Doi savanţi nu pot fi niciodată de păreri diferite asupra unei teoreme matematice. Aceasta nu

depinde de dorinţele umane. Şi în cazul marii înţelepciuni noi trebuie să ne eliberăm de dorinţele noastre. Numai cel care vrea să afle Spiritul adevărului întru totul lipsit de dorinţe personale, numai acela este potrivit pentru a-l primi. Cunoaşterea cea mai înaltă uneşte oamenii, în acest caz nu există presupuneri şi păreri. Spiritul adevărului trebuie să-i scalde în lumină pe oameni. Atunci ei pot fi oricât de risipiţi în diferitele lor locuinţe, dar Spiritul adevărului îi va unifica. Pentru ca acea locuinţă pe care şi-o construieşte Eul să se potrivească în spiritual, trebuie ca Spiritul comun al adevărului să guverneze Eurile. Christos le promite Spiritul adevărului ucenicilor Săi, la sărbătoarea Rusaliilor. Atunci vorbesc ucenicii în diverse limbi, atunci învaţă toate naţiunile să se înţeleagă una cu alta. Egoismul poate să devină oricât de mare, dar fiecare Eu va avea spiritul comunităţii, când Eul respectiv are parte de Spiritul adevărului. Cine năzuieşte astfel, trebuie să trăiască în spiritul Evangheliei după Ioan. Aceasta este adevărata teosofie. Aşa cum toate plantele se îndreaptă spre Soare, aşa cum toate cresc înspre el oriunde ar fi locul lor, tot aşa se vor îndrepta către Soarele spiritului toate Eurile, în lumina Spiritului adevărului!

INIŢIEREA DE ODINIOARĂ ŞI CREŞTINISMUL ESOTERIC

München, 17 martie 1907

Dacă vrem să explicăm două idei ale concepţiei despre lume, păcatul împotriva Spiritului Sfânt şi ideea harului creştin, în profunzimile lor, atunci trebuie să facem cunoştinţă puţin cu problemele fundamentale şi direcţiile fundamentale ale creştinismului. Dumneavoastră ştiţi din alte conferinţe că la baza învăţăturilor creştinismului care se propovăduieşte în mod obişnuit, stă un aşa-numit creştinism esoteric. Ştiţi că şi în

Evanghelie chiar, se găsesc aluzii [Nota 63] la un astfel de creştinism, pur şi simplu în cuvintele: Când Domnul era în faţa mulţimii, le vorbea în parabole, dar când era doar cu ucenicii, atunci le interpreta aceste parabole. – Exista o învăţătură foarte simplă pentru cei care puteau înţelege mai puţin, cărora trebuia să li se vorbească în parabole, pentru ei nu se putea merge mai profund, şi exista o învăţătură care era rezervată iniţiaţilor.

În acest sens a predat deci şi marele propagator al creştinismului, apostolul Pavel, în faţa mulţimii, ceea ce noi cunoaştem din epistolele sale. În afara acestei învăţături a apostolului Pavel, care era una exterioară, pentru popor, exista şi o învăţătură esoterică a lui. El a întemeiat ceea ce istoria exterioară nu ştie, şcoala esoterică de la Atena, sub conducerea lui Dionisie Areopagitul. În interiorul acestei şcoli esoterice a creştinismului, discipolilor intimi li s-au predat acele învăţături secrete pe care şi dumneavoastră le învăţaţi astăzi din nou, prin ştiinţa spirituală. Ştiinţa nu ştie prea multe despre învăţăturile care au fost expuse pe atunci discipolilor intimi în Atena, de către colegii esoterici ai sfântului Pavel. Se vorbeşte chiar despre un fals Dionisie, fiindcă se spune că nu s-ar putea dovedi că aceste învăţături au fost scrise pe atunci.

Pseudo-Dionisie se numeşte cel care a predat acest esoterism în secolul al VI-lea. Aşa vorbesc doar cei care nu ştiu ce se obţinea cu astfel de învăţături intime în antichitate. Abia în epoca noastră a devenit obişnuit ca un lucru să fie încredinţat complet scrisului, extraordinar de repede. Ceea ce era cel mai sfânt adevăr în vechile timpuri, era ferit de publicare. Omul se uita mai întâi bine la cel căruia i-l spunea. Acel adevăr era predat numai în şcoala esoterică, numai de la om la om, dacă aceştia îl puteau şi preţui efectiv. Aşa au fost transmise învăţăturile creştinismului esoteric de la om la om, şi câteva au fost scrise în secolul al VI-lea. Fiindcă se obişnuia ca cel ce conducea o astfel de şcoală să poarte întotdeauna numele de Dionisie, şi conducătorul acestei şcoli din Atena în secolul al

VI-lea purta acest nume, acelaşi ca al marelui conducător din Atena, prietenul apostolului Pavel. În sensul acestei şcoli esoterice, aşa cum s-au predat ele efectiv pe atunci, vrem să privim şi noi ideea păcatului împotriva Spiritului Sfânt, sau de fapt a hulei împotriva Spiritului Sfânt şi ideea harului creştin.

Dacă vrem să înţelegem sensul originar al creştinismului, atunci trebuie să mergem departe în urmă în istoria evoluţiei omului şi să ne lămurim că, într-adevăr, o dată cu apariţia lui Iisus Christos a fost întipărit ceva complet nou în istoria evoluţiei spirituale a omenirii. Ceea ce a fost întipărit atunci primeşte expresie în cel mai intensiv mod în iniţierea apostolului Pavel însuşi. Faptul ca un om ca Saul să primească printr-o iluminare spontană convingerea adevărului creştinismului, nu ar fi fost posibil înaintea apariţiei lui Iisus Christos. Noi am vorbit deja adesea despre felul cum era iniţierea înaintea apariţiei lui Iisus Christos pe Pământ. Vrem să facem încă o dată aceasta, pentru a înţelege ce înseamnă de fapt, în sens creştin, Spiritul adevărului. Dacă vrem să pricepem ce s-a petrecut în vechile centre de iniţiere, atunci trebuie să evocăm pe scurt, înaintea sufletului, fiinţa omului.

Dumneavoastră ştiţi că omul constă din şapte componente esenţiale. Trupul fizic este construit din aceleaşi părţi componente ca şi substanţele neînsufleţite ale lumii fizice. Trupul eteric cheamă la viaţă aceste forţe, el lucrează în fiecare moment al vieţii noastre împotriva descompunerii trupului fizic. Numai la moarte, trupul eteric, sau trupul vieţii, iese afară din trupul fizic. Cristalul îşi păstrează împreună, prin sine însuşi, substanţele; trupul însufleţit se descompune de îndată ce este lăsat în voia lui. Există într-adevăr în fiecare moment în el un luptător împotriva morţii. Dacă acesta încetează să lupte, atunci intervine moartea. Al treilea element este trupul astral, trupul conştienţei. Al patrulea este Eul; prin acesta este omul coroana Creaţiunii. Toate învăţăturile secrete au gândit omul ca fiind constituit din aceste patru elemente componente. În

şcoala pitagoreică, fiecare discipol trebuia introdus mai întâi în această învăţătură despre omul cvadruplu. Abia când această învăţătură devenea convingere lăuntrică în el, putea fi introdus în înţelepciunea superioară. El trebuia să jure astfel: Eu jur pe ceea ce ne este întipărit adânc în inimă, pe sfânta Pătrime, pe simbolul spiritual sublim, originea întregii creaţii naturale şi spirituale.

Şi omul cel mai puţin evoluat are aceste patru elemente componente. Omul se dezvoltă prin întrupări diverse, către o perfecţiune tot mai mare, prin aceea că Eul lucrează la celelalte trei componente ale fiinţei. Mai întâi Eul lucrează în trupul astral, la tot ce este progres cultural, învăţare logic-ştiinţifică, la tot ce serveşte îndepărtării de treapta animalică. Aceasta este munca Eului la trupul astral. La fiecare om evoluat, al cărui Eu a lucrat deja la trupul astral, acesta se împarte în două: în partea neprelucrată şi în partea pe care Eul a prelucrat-o deja. Această parte, care devine din ce în ce mai mare cu cât omul avansează mai mult, se desemnează ca Manas sau Sine spirituală. Creştinismul esoteric desemnează această parte ca Spiritul Sfânt, în opoziţie cu Spiritul, cu partea nepurificată şi nesfinţită a trupului astral. Prin aceasta cunoaştem al cincilea element component.

Apoi Eul poate lucra şi în trupul eteric mai dens. Într-un anumit fel, acest lucru se petrece deja la omul obişnuit, în mod inconştient. S-a spus adesea cum trebuie să se distingă între munca la trupul astral şi munca la trupul eteric: cea dintâi poate fi comparată cu cea din urmă – în privinţa rapidităţii progresului – cu mişcarea indicatorului minutar faţă de cea a indicatorului orar al unui ceas. Dacă omul se dăruieşte impresiei unei opere de artă sublime, atunci o astfel de operă de artă acţionează, transformând, asupra trupului vieţii şi asupra trupului conştienţei. Orice impuls artistic puternic exercită această influenţă. Cea mai puternică este influenţa impulsurilor religioase pe care le-au dat în lume fondatorii

religiilor, care au îndreptat Eul spre etern. Ochiul clarvăzător poate vedea când trupul eteric al unui om devine tot mai frumos şi mai pur.

Acea parte a trupului eteric uman pe care Eul o spiritualizează se numeşte Buddhi, Spiritul vieţii; el este trupul vieţii transformat. În esoterismul creştin, această parte care este prelucrată de Eu şi se numeşte Christos. Al cincilea element component al entităţii umane este Spiritul Sfânt, al şaselea este Christos, Christos cel lăuntric.

S-a făcut deja aluzie la faptul că întotdeauna a existat o aşa-numită instruire secretă pentru om, şi că prin aceasta el poate deveni un iniţiat şi poate privi în lumea spirituală. Aceasta se bazează tocmai pe o transformare superioară a trupului eteric sau a trupului vieţii. De aceea trebuie să vă lămuriţi de asemenea că orice instruire superioară nu este doar o preluare de idei şi material didactic. Instruirea secretă constă mai degrabă în transformarea însuşirilor trupului nostru eteric. Cine şi-a transformat temperamentul, a făcut cu mult mai mult decât dacă ar fi preluat nesfârşit de multă ştiinţă.

Există încă o transformare superioară, care intervine doar la o instruire mai avansată. Prin aceasta, omul îşi curăţă şi purifică trupul fizic. Ce ştie omul despre trupul său fizic? Prin faptul că îl cercetează prin secţionare în laboratorul de anatomie, încă nu obţine o cunoaştere a legilor care guvernează în el, o stăpânire lăuntrică a acestuia. Există însă o posibilitate de a privi în sine astfel încât omului îi devin clare mişcările fasciculelor nervoase, ale pulsului, ale curenţilor respiratori, astfel încât el poate lucra conştient în acestea. Când omul – în aşa-numita instruire secretă – îşi poate transforma şi corpul fizic, atunci acest corp dens, prelucrat, se numeşte Atma, fiindcă această instruire începe cu o reglare a procesului respirator. Al şaptelea element component al entităţii umane este Atma; în esoterismul creştin, Tatăl.

Aşa se ajunge mai întâi la Spiritul Sfânt, trupul astral transformat, prin Spiritul Sfânt, la Christos, la conştienţa trupului eteric, iar prin Christos la Tatăl, la conştienţa corpului fizic.

Dacă aţi înţeles care este legătura dintre aceste şapte componente ale naturii umane, atunci veţi înţelege de asemenea cum era iniţierea în epocile vechi înainte de Christos, şi cum era această iniţiere după ce a venit pe Pământ Iisus Christos. Când omul doarme, în pat se află doar trupul fizic şi cel eteric, trupul astral este afară. Când omul moare, lasă în urmă trupul fizic, iar în afara lui se înalţă partea pe care el a transformat-o deja din trupul fizic; forţe, nu substanţe. Foarte puţin este ceea ce ia omul atunci cu el. Este însă ceea ce serveşte la o nouă încarnare pentru a forma noul trup fizic. Materialismul numeşte această parte „atomul permanent" [Nota 64]. Mai întâi iese afară această parte pe care omul a transformat-o din trupul fizic însuşi, iese afară trupul eteric, iese trupul conştienţei, iese Eul. După câtva timp se desprinde partea trupului eteric la care omul încă nu a lucrat. Aşa intră omul în Kamaloka, locul purificării. După câtva timp se desprinde din trupul astral partea la care Eul încă nu a lucrat. Vine timpul când din cele trei trupuri omul mai rămâne doar cu ceea ce a obţinut Eul însuşi prin muncă. Aceasta trece prin regiunea spiritului. Este nucleul etern al fiinţei omului. Acesta ajunge cu atât mai mare cu cât Eul a obţinut mai mult prin muncă.

Spiritul Sfânt este spiritul etern din om. Christos este partea eternă a trupului vieţii, Tatăl este partea eternă a trupului fizic. Acestea trei însoţesc omul prin toate timpurile, drept partea sa eternă.

Înaintea erei creştine iniţierea era în aşa fel că discipolul era pregătit mai întâi în tot ce poate da ştiinţa secretă, până în punctul unde el era obişnuit cu toate noţiunile şi reprezentările, cu toate deprinderile şi sentimentele de care este nevoie pentru

a putea trăi în lumile superioare, pentru a putea percepe în ea. Apoi venea ceea ce se numea Învierea din morţi, care dura trei zile şi jumătate şi trei nopţi. Aceasta consta în aceea că, prin măiestria preoţilor din templu, omul era transpus pentru trei zile şi jumătate, în mod artificial, într-un somn asemănător morţii. În timp ce, de obicei, în somn, trupul fizic şi trupul eteric rămân unite, celui ce urma să fie iniţiat îi era scos trupul eteric din trupul fizic pentru acel interval de timp, prin măiestria preotului iniţiator, astfel încât mai exista doar o legătură foarte slabă între trupul fizic şi celelalte trupuri. Era un somn-transă profund. Eul omului trăia în acest interval de timp în lumile superioare. Şi pentru că discipolului i se dăduse o cunoaştere despre lumea superioară, el se putea orienta acolo. Preotul îl conducea. Mai întâi preotul trebuia să elibereze trupul eteric de trupul fizic letargic, pentru a conduce discipolul în lumile spirituale. Omul nu ar fi putut urca în acele lumi superioare în stare de conştienţă deplină. El trebuia să fie scos din această stare.

Oricât de măreţ şi de impunător era ceea ce vieţuia omul acolo, totuşi el era complet în mâna preotului. Un altul stăpânea asupra lui, şi numai cu acest preţ putea el pătrunde în lumile superioare. Ceea ce era el după acest interval de timp, vă puteţi imagina dacă reflectaţi că omul, cu această ocazie, îşi putea vieţui eternul din el. El era eliberat de acea parte a lumii pământeşti, de corpul său fizic, pe care nu o putea folosi când trebuia să se deplaseze în lumile superioare. Un astfel de om venea din aceste lumi ca un cunoscător, ca unul care putea mărturisi prin propria viziune victoria vieţii asupra morţii. Aceştia erau iniţiaţii, care puteau mărturisi acest lucru. Trupul eteric trebuia scos din trupul fizic, pentru a-l vieţui pe Christos în om. Aceşti iniţiaţi puteau spune: Eu însumi am vieţuit faptul că în om există o parte care este eternă, care supravieţuieşte tuturor întrupărilor. Eu ştiu acest lucru pentru că am vieţuit

acest nucleu etern al fiinţei. – Cu acest preţ trebuiau ei să intre trei zile într-un somn deplin cu vise.

Acest mod de iniţiere era legat şi de altceva. Cu cât mergem mai departe în urmă, cu atât mai mult recunoaştem acest ceva. Eu am caracterizat-o încă o dată, când vorbeam despre faptul că în vremuri străvechi exista ceea ce noi numim căsătoria între rude apropiate, în contrast cu căsătoria îndepărtată. La toate popoarele existau mici comunităţi care erau înrudite între ele. Omul se căsătorea în cadrul acestora, iar a ieşi din aceste mici comunităţi era privit ca ceva imoral. Întotdeauna în aceste căsătorii curgea sânge înrudit. Doar treptat a fost schimbată căsătoria apropiată cu principiul căsătoriei îndepărtate. Chiar şi pentru iniţiere erau necesare măsuri speciale: Trebuiau alese cu grijă întrupările predecesorilor, pentru a aduce un amestec de sânge cât se poate de bun. Dintr-o anumită seminţie era născut cel care putea parcurge iniţierea cea mai înaltă. În cazul înrudirii de sânge este foarte uşor posibil de scos trupul eteric din trupul fizic. În cazul căsătoriei îndepărtate, acest lucru nu este prea uşor posibil. Au existat generaţii întregi de preoţi care aveau grijă ca sângele să fie menţinut într-un mod foarte precis.

Viaţa omului este complicată, nu parcurge întotdeauna un drum drept. Trebuie să pătrundem mai adânc în enigmele existenţei. Principiul căsătoriei apropiate a fost nesocotit din ce în ce mai mult, seminţia s-a extins tot mai mult înspre popor. Vedem cum principiul seminţiei a fost înălţat la izraeliţi pe deplin la cel de comunitate a poporului. Christos extinde această perspectivă asupra unui viitor îndepărtat: „Cine nu lasă tată, mamă, frate, soră, de dragul meu, acela nu poate fi ucenicul meu”.

Aceste cuvinte indică în mod zguduitor, dar absolut real, tendinţa creştinismului. În cazul comunităţii poporului se spunea: Acesta este fratele meu, care s-a născut în interiorul poporului. – În cazul înfrăţirii umane care trebuie să cuprindă

întregul neam omenesc, se spune: Fiindcă eşti om, eşti fratele meu. – Acesta este cel mai profund principiu al creştinismului. Toată meschinăria unei alte înrudiri trebuie să fie ruptă, şi trebuie înnodată o legătură comună de la om la om. Prin aceasta este rupt în acelaşi timp şi vechiul principiu de iniţiere, care se bazează pe înrudirea sângelui.

Noul principiul de iniţiere, care de acum încolo nu mai este legat de o însuşire fizică, este indicat la însuşi apostolul Pavel: El este iniţiat în lumină, nu în întunericul templului. Acest lucru nu s-ar fi putut înţelege mai devreme. Dacă reflectăm la aceasta, vom putea recunoaşte marele reviriment care a fost pricinuit prin Iisus Christos. El a fost pregătit prin Moise, Zarathustra, Pitagora, şi a fost adus prin Iisus Christos.

Vedem astfel realizat pentru prima dată în şcoala creştină de iniţiere principiul de a nu conduce omul în lumile superioare prin scoaterea din corpul fizic, ci de a-l duce acolo, el fiind pe deplin conştient în trupul fizic. Aşa a fost cazul atunci, în şcoala creştin-esoterică. Aceasta se opune vechii iniţieri, şi de asemenea şi celei existente acum într-o mare parte a omenirii, unde cel ce urmează a fi iniţiat se supune autorităţii severe a preotului iniţiator al templului. Numai prin faptul că omul se supunea complet autorităţii unui astfel de iniţiator, se putea înălţa.

Principiul autorităţii impuse a fost exprimat de asemenea în viaţa socială exterioară. Domnitorii erau preoţi. Toate regulile guvernării, toate structurile statului au pornit de la autoritatea iniţiatică. Aceasta a fost posibilă de la comunitatea de sânge a seminţiei şi până la comunitatea poporului. Prin faptul că a fost anulat vechiul principiu iniţiatic, a fost instaurată complet altă autoritate: autoritatea liberă bazată numai pe încredere. Trebuie să-l crezi pe cel în care ai încredere – aceasta este cea mai înaltă idee creştină la care se ridică omul când se află faţă în faţă cu altul ca un frate, iar

superiorul este recunoscut drept cel căruia omul îi acordă încredere.

„Vegheaţi şi rugaţi-vă"; acesta este principiul creştin fundamental. Noua iniţiere se desfăşoară în starea de veghe. „Veţi cunoaşte adevărul, şi adevărul vă va elibera" [Nota 65], sunt cuvinte profund creştine. Ele desemnează o perspectivă din viitorul creştinismului. Creştinismul se află la începutul evoluţiei sale.

Reflectaţi la legătura intensă dintre maestrul iniţiator şi discipol, în timpul vechiului somn din templu, pe care îl primeşte cel de-al doilea în trei zile şi jumătate de iniţiere. Această legătură era de o astfel de natură cum noi nu ne putem imagina astăzi. Legătura dintre hipnotizator şi cel hipnotizat ne dă o imagine palidă despre felul şi modul în care trezea preotul din templu mai întâi Spiritul Sfânt, şi apoi pe Christos în om. Discipolul reflecta Spiritul Sfânt şi pe Christos ai maestrului; ei se revărsau unul într-altul în mod sufletesc, clarvăzătorul putea observa acest fenomen. În timpul celor trei zile, maestrul şi discipolul erau identificaţi unul cu celălalt. Eul maestrului trăia în mod profund contopit în discipolul său, în cele trei zile şi jumătate. Priviţi construcţia piramidei sociale: dedesubt poporul, deasupra iniţiaţii, deasupra acestora maeştrii spirituali ai iniţiaţilor. *Un singur* spirit curgea prin toate treptele. În cel iniţiat continuau să trăiască multe, chiar şi elemente străine lui.

Prin principiul creştinismului intră în vigoare individualitatea. De aici şi principiul iniţierii creştine: Discipolul nu are voie niciodată să se contopească în acest fel cu maestrul spiritual. Ei nu trebuie să fie *o singură* persoană în timpul iniţierii. Spiritul Sfânt trebuie să ia naştere din Eul fiecăruia, trebuie să fie trezit. Acesta a devenit principiul iniţierii creştine. Acest principiu a primit în mod simbolic o expresie în miracolul Rusaliilor din «Faptele apostolilor» [Nota 66]. Posibilitatea iniţierii a fost dată prin aceea că toţi au început să vorbească în

diverse limbi. Învăţătorul admite individualitatea celuilalt; el coboară în inima discipolului; el nu îl scoate pe acesta din corpul fizic.

Reflectaţi, înainte de toate, că la omul actual se pune problema ca Spiritul Sfânt şi Christos să fie dezvoltaţi în mod independent în el. Atunci veţi înţelege că această personalitate umană a fost gândită ca una liberă, abia prin acest principiu al creştinismului. Abia creştinismul a eliberat definitiv individualitatea umană, şi de aceea prin creştinism a fost necesară o cu totul altă relaţie cu adevărul şi cu înţelepciunea, decât mai înainte.

În vremurile vechi domnea Spiritul adevărului, fiindcă era centralizat. O dată cu dezbinarea oamenilor el a fost descentralizat, dar intervine egoismul. Cu cât este valabil mai mult principiul căsătoriei îndepărtate, cu atât mai mare trebuie să fie puterea a ceea ce apropie din nou pe oamenii deveniţi liberi. Ce este aceasta? Dacă vă uitaţi la ceea ce învăţăm noi astăzi ca parte elementară a ştiinţei spirituale şi mergeţi înapoi în istorie, vedeţi această ştiinţă ca fiind doar în posesia unor mici comunităţi, în definitiv doar a celor mai înalte vârfuri. Această ştiinţă domnea conform principiului autorităţii impuse. Ne apropiem de timpul când înţelepciunea devine din ce în ce mai populară. Acesta va fi un mijloc de a întemeia marea legătură fraternă a omenirii.

Nu vor exista niciodată doi cercetători spirituali cu păreri diferite. Dacă există această situaţie, atunci una dintre păreri este greşită. Înţelepciunea este ceva unitar, nu este ceva care să creeze diferenţe. Cu cât oamenii devin mai individuali, cu atât mai mult trebuie să li se dea înţelepciunea; căci aceasta îi va reuni. Astăzi noi suntem într-un stadiu de tranziţie. Principiul punctului de vedere încetează complet o dată cu evoluţia progresivă a înţelepciunii. Cu cât omenirea este mai individualizată, cu atât trebuie să devină mai înţeleaptă, căci cunoaşterea o va reuni: acesta este Spiritul adevărului, pe care

l-a promis Iisus. Soarele înțelepciunii atrage înspre sine toate punctele de vedere, așa cum Soarele îndreaptă spre sine toate planetele.

Spiritul care îl va elibera pe om, este Spiritul Sfânt. Creştinul nu are voie să păcătuiască niciodată împotriva acestui Spirit. Dar cine păcătuiește, păcătuiește împotriva creştinismului însuşi, împotriva Spiritului promis, singurul care poate reuni individualitățile umane separate.

În Evanghelii este vorba despre faptul că Iisus Christos alungă demonii. Demonii există doar cât timp omul nu a devenit liber, cât timp el nu a primit încă acest Spirit al adevărului. Omul este complet întreţesut cu tot felul de entităţi, care intră şi ies în şi din organele sale inferioare. Noi le numim fantome, spectre, stafii, demoni. Dacă vrem să presupunem o asemănare trivială: este la fel cum viermii intră şi ies din ceva aflat în putrefacţie. Prin faptul că Iisus Christos se întemeiază ca Spirit care alungă demonii, El poate fi recunoscut drept Spirit al libertăţii. Omul poate alunga demonii doar prin aceea că mobilizează un spirit împotriva altora, Spiritul libertăţii împotriva tuturor celorlalte spirite.

Acum gândiţi-vă încă puţin la acele comunităţi vechi, dintre comunităţile bazate pe seminţie şi până la comunităţile poporului. Cum pot fi reuniţi aceşti oameni, care nu au devenit liberi în mod individual? Imaginaţi-vă că toţi cei prezenţi aici ar fi devenit liberi, atunci în toţi ar trăi Spiritul adevărului! Ne-am certa vreodată, am ajunge vreodată la discordie? Nu, căci nu există puncte de vedere dacă ne uneşte doar Spiritul.

În vechile vremuri trebuia să domnească legea exterioară pentru ca oamenii să fie solidari. Doi oameni care cunosc Spiritul adevărului se vor simţi atraşi de la sine unul către celălalt. Astfel, la începutul evoluţiei omenirii stă legea, iar la sfârşit colaborarea paşnică, armonioasă. Aceasta se numeşte în creştinismul esoteric, în contrast cu legea, har. Nimic altceva decât capacitatea de a avea sentimente asemănătoare cu

celălalt, în deplină prietenie, aceasta este cea mai profundă idee a creştinismului.

Trupul astral umplut de Spiritul Sfânt este identic la toţi, Spiritul adevărului este identic în fiecare. Imaginaţi-vă acest Spirit într-o individualitate în care este trezit în acelaşi timp şi principiul Christos, acel principiu care acţionează ca Spirit al vieţii în trupul eteric. Dacă fiecare îşi umple trupul eteric cu acest sentiment, atunci există în orice inimă sentimentul pentru spiritul originar, care reuneşte individualităţile prin înţelepciunea comună. Iar ceea ce simţiţi în dumneavoastră este Caritas, harul.

Pe acesta l-a adus El, care la începutul erei noastre avea în individualitatea Sa în mod complet principiul Christos, primul care a realizat complet acest principiu al omenirii. Iisus Christos a făcut cu sine ceea ce trebuie să trăiască în fiecare om, individual. Prin El a venit în lume ceea ce constă în libertate şi colaborare paşnică.

„În Christos deveniţi din nou vii; omorâţi spiritul discordiei!" spunea apostolul Pavel [Nota 67].

Omul poate păcătui împotriva a tot ceea ce nu este menţinut în acest spirit. Dar dacă ar păcătui împotriva acestui spirit al omenirii universale, dacă l-ar nega, atunci el nu ar mai fi creştin.

Omul trebuie să ajungă până acolo încât să fie conştient de spirit. Dacă el se dezvoltă din ce în ce mai mult, are loc transformarea trupului conştienţei în Spiritul Sfânt. De aceea, păcatul împotriva Spiritului Sfânt nu poate fi iertat.

La cel neiniţiat, transformarea trupului eteric are loc în mod inconştient. Cât timp omul nu este iniţiat, el poate săvârşit doar în trupul astral păcatul care nu poate fi iertat. Iniţiatul nu are voie să păcătuiască nici împotriva trupului fizic şi nici împotriva celui eteric. Celui care nu este iniţiat, i se pot ierta aceste păcate. Acest lucru se petrece cu ajutorul celor care sunt conducătorii omenirii.

LUCIFER ŞI CHRISTOS
LUCIFER, PURTĂTORUL LUMINII. CHRISTOS, ADUCĂTORUL IUBIRII

Düsseldorf, 30 martie 1906

La multe popoare există în crezurile lor religioase şi în concepţiile lor despre lume o conştienţă despre două puteri care luptă una împotriva alteia. Şi în creştinism le găsim. Aceasta are legătură cu întrebarea care trebuie să ne preocupe astăzi în mod amănunţit.

În realitate există puteri care nu pot fi desemnate nici ca absolut bune şi nici ca absolut rele. Ceea ce este o putere bună într-o anumită privinţă, poate deveni o putere rea în altă privinţă. Să ne gândim în acest caz doar la fenomenul natural al focului. Focului îi datorăm infinit de mult. O dată cu descoperirea focului a început în natură şi în cultură o nouă epocă. Dar şi efecte rele sunt legate de foc. *Schiller* a descris frumos acest lucru în «Cântec de clopot»:

Binefăcătoare este a focului putere,
Când omul o stăpâneşte, o păzeşte,
Şi ceea ce plăsmuieşte, ceea ce creează el
Datorează acestei puteri cereşti.
Totuşi, teribilă devine puterea cerească
Atunci când din cătuşe forţat se eliberează.
Păşeşte agale pe propria urmă
Fiica liberă a naturii.

Pe de o parte focul este puterea binefăcătoare, iar pe de altă parte este puterea aducătoare de distrugere.

Cine priveşte mai adânc în existenţă se va dezobişnui de opinia că ceva este bun sau rău, potrivit împrejurărilor. În creştinism, şarpele este desemnat drept ispititorul omenirii şi este numit cu aversiune Lucifer. Concepţia relativ la principiul luciferic s-a schimbat, desigur, dar *Goethe* are totuşi dreptate

când descrie astfel concepţia despre lume a majorităţii oamenilor în creştinism:

Natură şi spirit – nu vorbeşti astfel creştinului. [Nota 68]
Căci de aceea sunt arşi ateii,
Fiindcă astfel de vorbe sunt deosebit de primejdioase.
Natura este considerată păcat, spiritul diavol
Ei îngrijesc îndoiala,
Al lor diform copil bastard.

Nu aceasta era concepţia creştinismului iniţial; căci a apărut abia mai târziu în creştinism. Nici la misticii creştini ai primelor secole, la gnostici, şarpele nu este un simbol al răului, ci este chiar un simbol pentru conducerea spirituală a omenirii. Înţeleptul, conducătorul, se numeşte „şarpele". Aşa a fost desemnat cel care conduce omenirea către cunoaştere. Şarpele este simbolul lui Lucifer.

În evoluţia legendei lui Faust se poate urmări modificarea înţelegerii principiului luciferic. Faust era un personaj al Evului Mediu, pe jumătate scamator, pe jumătate magician negru, care a profesat tot felul de arte, dar care a devenit treptat un prototip pentru popor. Legenda lui Faust se află exact în opoziţie cu legenda lui Luther. Luther este omul lui Dumnezeu, care se împotriveşte cu Biblia în mână celui Rău şi îi azvârle călimara în cap. Faust, în schimb, lasă mai întâi Biblia la o parte şi devine un medic ce caută înţelepciunea în locul simplei credinţe în revelaţie. Faust este prins de diavol şi se distruge. La Goethe este măreţ faptul că el face ca Faust să fie salvat. Aceasta este o schimbare completă, ce s-a petrecut cu privire la înţelegerea personajului Faust în ultimele secole. Goethe a opus principiului luciferic al lui Faust, personajul lui Mefistofel – Mefis înseamnă mincinos, Tofel înseamnă corupător, un nume ebraic ajuns la noi din vechile învăţături magice. Faust este magicianul alb, în opoziţie cu Mefistofel, care înfăţişează începutul magiei negre. Goethe nu-l lasă pe Faust să cadă în puterea lui Mefistofel.

Numele Lucifer înseamnă: purtătorul luminii. Lux înseamnă lumină, fero: eu port. Acesta nu poate fi principiul răului. Pentru a înţelege efectiv acest principiu trebuie să ne întoarcem în vremuri foarte îndepărtate. Dacă vrem să înţelegem principiul lui Lucifer trebuie să gândim principiul divin şi principiul uman aşa cum au fost ele înfăţişate în prima perioadă a creştinismului. Pe când omul îşi începea dezvoltarea, existau fiinţe care se aflau mai jos decât el şi fiinţe care se aflau mai sus. Aceştia din urmă erau zeii. Ei au devenit zei abia după o evoluţie îndelungată. Aceste fiinţe superioare nu mai au nevoie să primească aceleaşi învăţături pe care le are de primit omul. Noi ne reprezentăm faptul că existenţa pământească fizică este precedată de o altă existenţă planetară, că acolo s-au dezvoltat zeii, care mai târziu au devenit puteri creatoare. Zeii ne-au precedat în evoluţie. Ca să spunem aşa, ei au absolvit deja şcoala pe care omul o parcurge acum. Pe o anumită treaptă, pe când se aflau la începutul evoluţiei, zeii se aflau la stadiul de om.

Trebuie să luăm în considerare felul cum se comportă în general diferitele trepte ale existenţei una faţă de cealaltă, începând cu regnul mineral, regnul vegetal şi regnul animal. Dacă privim mineralul, trebuie să ne întrebăm: Cum a luat acesta naştere de fapt? Această întrebare duce la un adevăr ocult profund. Să privim huila. Astăzi ea este piatră. Cu câteva milioane de ani în urmă, în evoluţia Pământului, huila cu care ne încălzim astăzi sobele era conţinută într-o frumoasă pădure de ferigi. Printr-o catastrofă a Pământului copacii au fost îngropaţi şi a început apoi procesul prin care ei s-au transformat treptat în cărbune. La huilă se poate constata că din ceea ce este viu a luat naştere ceea ce este lipsit de viaţă. În regnul mineral există părţi componente în cazul cărora acest lucru nu se poate stabili aşa uşor, ca de exemplu diamantul şi cristalul de stâncă. Şi acestea au aparţinut odinioară unui purtător de viaţă. Dacă am merge mai departe în urmă, am găsi

plante care mai târziu au încremenit în alte minerale. Tot ceea ce este mort a provenit dintr-o viaţă unică. Dacă întreaga viaţă ar încremeni cândva, atunci Pământul ar deveni un corp încremenit. Plantele noastre actuale sunt ceva ce a salvat viaţa dintr-o viaţă generală anterioară. O parte a încremenit iar o parte a fost salvată de către viaţă. Vechile păduri de ferigi încremenesc şi ia naştere un nou regn din care apare noua viaţă. Mai întâi a fost o vreme în care a existat doar viaţă, apoi a venit un alt timp în care o parte a ceea ce este viu a încremenit, şi lângă aceasta a luat naştere un regn vegetal nou. Regnul mineral nu ne întâmpină în mod haotic, ci frumos organizat. Înăuntrul acestuia există înţelepciune. Întregul eşafodaj al Pământului este întemeiat pe înţelepciune. Regnul vegetal a fost salvat de către viaţă. Însă noi putem deduce viaţa însăşi dintr-un regn superior. Ne putem reprezenta că tot ceea ce este viu a provenit dintr-un regn superior. Acesta este regnul iubirii. Trebuie să fi existat aici o fiinţă primordială care conţinea în sine iubirea. Din ea s-a organizat regnul vieţii, iar din regnul vieţii s-a organizat regnul înţelepciunii. Din regnul iubirii s-a desprins în afară de acestea noul regn al iubirii, în care fiinţele se află pe treapta animală, în care însă se manifestă deja iubirea. Acum ajungem la ceva aflat şi mai sus. Deasupra tuturor acestor regnuri se află Divinul. Din Divin s-au dezvoltat celelalte regnuri. Se înţelege astfel cum, la începutul evoluţiei planetare, omul şi Dumnezeu s-au aflat faţă în faţă, aşa cum în regnurile naturii, la început, mineralul şi planta s-au aflat faţă în faţă.

Mai înainte exista un regn vegetal care nu avea nevoie de regnul mineral. Însă noul regn vegetal are nevoie de regnul mineral. Aşa aveau nevoie şi zeii de oameni, la începutul evoluţiei pământeşti. Fără oameni, zeii ar fi putut progresa tot atât de puţin, la începutul evoluţiei pământeşti, ca şi plantele fără pietre. Să considerăm acum regnul animal şi regnul vegetal. Există o relaţie foarte precisă între cele două regnuri.

Animalul expiră dioxid de carbon, planta oxigen. Ei sunt dependenţi unul de celălalt. Regnul vegetal inferior redă animalului cu multă iubire ceea ce necesită acesta. Planta reţine carbonul pentru sine şi redă oxigenul. Aşa există neîncetat o acţiune mutuală minunată între regnurile inferioare şi cele superioare. O astfel de acțiune mutuală există și între regnul vegetal şi regnul mineral. Planta extrage neîncetat substanţele pământului din regnul mineral, şi transpune prin aceasta acele substanţe într-un proces de viaţă. Aşa acţionează regnul superior asupra regnului inferior. Tot aşa acţiona la începutul evoluţiei pământeşti regnul zeilor asupra regnului uman. La început exista o acţiune mutuală între ele, ca între plantă şi mineral şi ca între animal şi plantă. Acţiunea mutuală dintre zei şi oameni primea expresie la început în ceea ce numim noi iubirea oamenilor între ei. Când omul a apărut la început pe Pământ, a devenit o fiinţă bisexuată. Această putere a iubirii, înrudirea oamenilor între ei, aceasta este cea prin care Divinul se exprima la începutul evoluţiei pământeşti. Zeii recepţionează iubirea care pulsează în oameni şi trăiesc din ea, aşa cum animalul trăieşte din oxigenul pe care i-l prepară planta. Iubirea care trăieşte în omenire, este hrana zeilor. La început totul este bazat pe această iubire. Înrudirea de sânge îi unea pe oameni. Seminţiile, hoardele, popoarele şi aşa mai departe, se întemeiau pe aceasta. Pe această iubire care se împletea în jurul celor două sexe se baza toată puterea zeilor, la începutul evoluţiei omenirii. Iubirea exista şi mai înainte, ea a luat naştere înainte de bisexualitate. Ea exista mai înainte ca o iubire pe deplin conştientă. Apoi, când a luat naştere omul bisexuat, conştienţa iubirii s-a întunecat. Din aceasta a devenit un instinct orb, senzualitatea, care nu este umplut de claritate luminoasă ci se manifestă doar ca instinct întunecat. Conştienţa iubirii se înălţase la zei. Zeii tronau acum sus în conştienţa iubirii, însă oamenii exercitau iubirea într-un instinct orb. Zeii

se hrăneau din acest instinct orb al iubirii umane, căci din el lua naştere pentru ei lumina clară.

Există o posibilitate a clarvederii prin care devine vizibil tot ceea ce trăieşte în om drept instincte oarbe. Zeii au avut această clarvedere la începutul evoluţiei omenirii, dar oamenii erau lipsiţi de această aptitudine. Ei au fost umpluţi de patimi, au fost năpădiţi de ceea ce îndeamnă sexele unul către celălalt. Zeii trăiau în lumina astrală. Ei vedeau aceste instincte; ei trăiau din ele.

Aşa cum noul regn vegetal a rămas în urmă şi a împins înapoi regnul mineral, tot aşa, dintr-un vechi regn de zei a luat naştere un nou regn de zei şi omenirea în starea ei actuală. Anume, există şi fiinţe care nu obţinuseră conştienţa deplină în lumina astrală. Pe când îşi începea omenirea existenţa pe Pământ, ele se aflau la mijloc între zei şi oameni. Pe aceste entităţi le numim cetele lui Lucifer. Sub influenţa zeilor, care prin evoluţia lor anterioară au obţinut perfecţiunea, omul ar fi rămas fără lumina astrală, fără cunoaştere. Aceşti zei nu aveau alt interes decât ca omul să trăiască pe Pământ. Însă Lucifer trebuia să recupereze ceea ce neglijase mai înainte. El putea face acest lucru numai dacă se folosea şi de fiinţa umană. Regnul uman avea existenţă senzorială. Lucifer nu avea existenţă senzorială. El trebuia să folosească trupurile oamenilor pentru a se putea ajuta pe sine însuşi să progreseze. De aceea el trebuia să ofere omului darul de a privi în lumină ceea ce îi implantaseră zeii. Zeii îi implantaseră iubirea, însă Lucifer trebuia să îl ademenească să o privească în lumină. Avem deci omul, forma plăsmuită, înţelepciunea; mai departe, îl avem pe Lucifer, care dă lumină omenirii, şi pe Dumnezeu, care îl străbate pe om cu iubire.

Om	– înţelepciune
Lucifer	– lumină
Dumnezeu	– iubire

Lucifer se află cu omul într-o relaţie cu mult mai intimă decât zeii care tronează în iubire. Lucifer a deschis ochii omului. Prin faptul că omul deschide ochii şi priveşte afară în lume, Lucifer priveşte afară în lume din lăuntricul omului. El îşi desăvârşeşte evoluţia prin om. În măsura în care omul odihnea în sânul zeilor, el era un copil al lui Dumnezeu. În măsura în care a născuit după cunoaştere, el era un prieten al lui Lucifer. Acestea primesc expresie în legenda Paradisului. Jehova l-a plăsmuit pe om. El este Spiritul Formei. El ar fi creat oamenii în aşa fel încât ei să trăiască în iubire, fără cunoaştere. Atunci a venit Lucifer, şarpele, şi a adus omului lumina cunoaşterii, şi prin aceasta şi eventualitatea de a face răul. Jehova îi spune omului că iubirea, care s-a unit cu cunoaşterea luciferică, va aduce suferinţă. Faptele celui care a sădit în om cunoaşterea, lumina iubirii, sunt estompate de Jehova prin faptul că el adaugă iubirii, durerile.

În Cain îl vedem pe cel care se revoltă împotriva a ceea ce este creat prin iubirea consanguină. El taie legătura de rudenie. El este şi reprezentantul independenţei. Alături de iubirea pasivă, munca de cunoaştere activă, luminoasă. Iubirea – un dar al lui Jehova, cunoaşterea – un dar al lui Lucifer. Iubirea trebuie să fie reglementată. Organizarea pentru legătura de familie este Legea de pe Sinai. Alături se află cunoaşterea, lumina, care urmează să vină din oamenii înşişi, care are la origine pe purtătorul luminii ce acţionează în ea. Şi aceasta trebuie să fie aprofundată, trebuie să vieţuiască o nouă fază. Aceasta poate avea loc numai prin aceea că nu domneşte doar legea din afară. Legea a acţionat din afară ca lege constrictivă. Ceea ce a adus Christos Pământului acţionează din lăuntric. Este lumina care se înalţă spre iubire, este Legea născută în suflet, pe care

apostolul Pavel o numeşte har. Legea ce renăscuse din cea mai lăuntrică natură, era în acelaşi timp iubire şi lumină, şi ea a dat începutul unei noi evoluţii pe Pământ. Sfântul Pavel îl numeşte pe Christos, Adam cel inversat.

La om a acţionat asupra lui zeul iubirii, iar în el însuşi Lucifer, lumina. Pentru a ajunge la iubire trebuia să se ajungă mai întâi la lumină. Prin venirea lui Iisus Christos această lumină a fost transformată în iubire. Iisus Christos reprezintă înălţarea luminii către iubire.

S-a vorbit mai devreme despre Lucifer ca despre celălalt pol, care a adus omenirii lumina. Pe Pământ trebuie să acţioneze două puteri: Christos, purtătorul iubirii, şi Lucifer, purtătorul luminii. Lumina şi iubirea sunt cei doi poli pentru om. Omul trăieşte acum sub influenţa acestor două puteri care apar ca polare. Zeii care au impulsionat iubirea au fost cândva lumină, iar lumina este chemată să devină iarăşi iubire. Lumina poate fi folosită abuziv şi poate duce la rău, dar ea trebuie să existe, dacă e ca omul să devină liber.

Primii creştini vedeau în Lucifer ceva ce trebuia să acţioneze neapărat în natura umană. Abia mai târziu s-a schimbat concepţia asupra acestuia. Numai cine a parcurs chinurile îndoielii se poate consolida în cunoaştere. Omenirea proaspăt creştină trebuie să mai fie încă ferită de lumină. Dar astăzi a venit timpul când alianţa dintre iubire şi înţelepciune trebuie să fie din nou încheiată. Ea este încheiată dacă ştiinţa este născută drept înţelepciune în inima omului, prin iubire. Această ştiinţă, care este născută drept înţelepciune în inima omului prin faptul că ea este înălţată spre iubire, este ştiinţa spirituală.

În antichitate exista Legea. Legea a devenit har prin Christos, prin aceea că Legea este înălţată din pieptul omenesc. Acum ştiinţa trebuie înălţată din nou către iubire. La organizarea exterioară a creştinismului, trebuie adăugat creştinismul lăuntric. Până acum creştinismul a putut realiza

iubirea doar în organizarea sa. Dar acum trebuie să purtăm iubirea până în cele mai profunde adâncuri ale pieptului omenesc. Acum fiecare are încă iubire pentru părerea sa. Iubirea se află deasupra părerii numai dacă oamenii se pot suporta unii pe alţii, în ciuda celor mai diverse păreri. Cele mai diverse păreri, una lângă alta – şi deasupra iubirea. Atunci nu acţionează doar părerea proprie, ci toate acţionează împreună într-un mare cor.

COPIII LUI LUCIFER.
ÎNLOCUIREA IUBIRII CONSANGUINE
CU IUBIREA SPIRITUALĂ

Düsseldorf, 4 aprilie 1906

Putem spune că pe Pământ există două feluri de oameni. Trebuie să recunoaştem două mari direcţii spirituale în omenire. Diferenţa dintre ele constă în aceasta: Una se străduieşte mai mult să vadă totul în lumina cunoaşterii, iar cealaltă ar dori, într-o anumită privinţă, să fie condusă. Şi chiar modul de înţelegere a concepţiei spiritual-ştiinţifice despre lume arată că năzuinţa de a căuta conform luminii clare, transparente, nu este foarte răspândită. Majoritatea oamenilor încă nu este atât de departe încât să vrea să ştie ceva despre toate. Pentru mulţi, ceaţa este foarte plăcută, îi incomodează dacă trebuie să dobândească limpezime deplină într-o problemă oarecare. Dar trebuie să renunţăm la tot ceea ce poate duce la o întunecare a conştienţei. Acest lucru este valabil de asemenea pentru întreaga conduită de viaţă. Astfel, omul trebuie să fie cumpătat şi cu privire la alimentaţia sa şi să evite tot ce îi întunecă conştienţa, cum este de exemplu cazul alcoolului. Există încă nenumărate alte lucruri care îl îndepărtează pe om de claritate. Renunţarea la aceste lucruri îl face pe om şi mai practic în viaţa zilnică. Şi credinţa în

autoritate duce la o întunecare a conştienţei. Omul trebuie să se lase doar stimulat, dar nu trebuie să se bazeze pe autoritate.

Ce înţelegem noi aici prin claritate, este cel mai puţin legat de un mod subordonat de a vedea lumile superioare. Un astfel de mod subordonat este legat în realitate de o îndiguire sufletească a conştienţei. O astfel de stare era răspândită în general în vremurile de demult ale istoriei omenirii. Pe vremea atlanţilor, conştienţa omului era mult mai puţin clară decât acum. Acum, chiar şi popoarele cele mai sălbatice au trecut deasupra stării de conştienţă a atlanţilor. Dacă mergem mai departe în urmă în evoluţia omenirii, ajungem tot mai mult în starea când omul priveşte din lăuntru în afară, dar nu înţelege cu raţiunea. Raţiunea se conturează pentru prima dată la rasa atlanteană. Atlanteeni au trăit într-o anumită vreme pe locul în care se află Irlanda de astăzi. Când de un atlantean se apropia un alt om, atunci în el urca o imagine astrală. Atlanteanul nu putea încă reflecta. Abia când se dezvoltă crierul mare, poate omul să-şi spună „eu”. Oamenii au început să-şi formeze conştienţa Eului în partea Atlantidei care se afla pe locul Irlandei de astăzi. Din acest loc atlanteeni s-au răspândit prin Europa, spre Asia. Scheletele care s-au găsit în Neandertal sunt cele care provin de la descendenţii atlanţilor; ei au încă o frunte mult teşită. Omul din acel timp a învăţat foarte lent să gândească raţional şi să-şi formeze conştienţa Eului. În momentul când omul începea să trăiască aici pe Pământ cu existenţa sa rodnicită de spirit, el era deja departe, deasupra animalelor, dar nu putea încă vorbi şi gândi.

Pe atunci existau fiinţe divine care se numesc Deva, care nu aveau nevoie de un trup fizic şi care pluteau în spaţiul astral. Ele parcurseseră deja pe vechea Lună ceea ce puteau agonisi printr-un trup fizic. Dar existau şi alte entităţi, care nu-şi terminaseră evoluţia pe vechea Lună, care nu o scoseseră la capăt cu aceasta. Acestea sunt entităţile luciferice, care rămăseseră în urmă faţă de Deva. Zeii sau Devas trăiau pe

Pământ din ceea ce devenise o însuşire a omului, din iubirea bisexuată. Iubirea oamenilor este aerul sau, de asemenea, hrana ce le place zeilor. În mitologia greacă ea era desemnată drept nectar şi ambrozie.

Cât timp oamenii erau încă somnambuli, cetele lui Lucifer nu au avut cu adevărat o misiune în omenire. Faptul că ele au făcut cu adevărat din om propriul lor copil, aceasta s-a conturat abia în a cincea rasă-rădăcină. Gândirea umană nu este deloc prea veche. Ceea ce se numeşte înţelepciune străveche, era ceva familiar pentru popoarele vechi. Această înţelepciune străveche este vechea înţelepciune preoţească, revelată din lăuntru înspre afară. Însă cunoaşterea veritabilă a luat naştere abia cu câteva secole înainte de naşterea lui Christos, cam în jurul anului 600 înainte de Christos. Şi puterea de judecată s-a dezvoltat în lume abia ulterior.

Acum ajungem la un mister important, o stare de fapt care se găseşte la vechile popoare. Numai cine poate lumina în lumea sufletească, este capabil să înţeleagă această stare de fapt. La un trib indian nord-american există denumiri specifice pentru relaţiile de familie. Nepoţii se numeau la irochezi „fraţi şi surori" – totuşi numai copiii proveniţi de la fraţi, nu şi cei de la surori. Aceasta este încă o rămăşiţă din vechea Atlantidă. În acea perioadă timpurie a istoriei omenirii legătura de familie era unicul lucru valoros. Femeia avea mai mulţi bărbaţi, şi nu se putea şti care era tatăl copiilor. Toate popoarele au avut strămoşi care nu ţineau ca cineva să nu se căsătorească cu o rudă apropiată. O înrudire apropiată de sânge nu era nicidecum un obstacol pentru căsătorie. Se spunea că astfel de copii, care proveneau din cei mai apropiaţi părinţi înrudiţi, erau cel mai iluminaţi: ei erau somnambuli. Evoluţia ulterioară merge tot mai mult într-acolo că se căsătoresc oameni care nu sunt înrudiţi prin sânge. Există o lege conform căreia prin unirea unor oameni neînrudiţi prin sânge, trupul eteric se dislocă din trupul fizic. La căsătoriile consanguine, trupul eteric al

descendenţilor era solid ancorat în cel fizic. El a fost iluminat din lăuntru în afară. Ei gândeau mai mult cu plexul solar, dar nu aveau putere de judecată. Aceasta se dezvoltă prin căsătoria îndepărtată şi apare în măsura în care vechea căsătorie consanguină regresează. Dispare astfel vechea contemplare somnambulică şi apare un nou tip de contemplare, puterea de judecată. Această nouă epocă este desemnată prin apariţia principiului dionisiac. Dionysos este tăiat în bucăţi, şi numai inima lui este salvată. Când a apărut ceea ce este dionisiac, oamenii au fost îmbucătăţiţi şi apoi din nou reuniţi prin inimă, aceasta fiind o înrudire sufletească, înrudire care este în legătură cu o schimbare completă a vieţii sexuale. Inteligenţa este sexualitate consanguină anterioară, transformată.

Stările anterioare de evoluţie a omenirii se repetă în viaţa individuală a omului, în ritmuri de câte şapte ani. De la vârsta de un an şi până la vârsta de şapte ani trupul eteric al copilului este complet retras. De aceea nu trebuie să se cultive memoria înainte de vârsta de şapte ani, ci doar simţurile. Atunci se poate acţiona asupra simţurilor, iar puterile lăuntrice sunt trezite cu ajutorul simţurilor. Trebuie să se stimuleze aceste puteri prin faptul că se dau copiilor jucării la care poate fi activată fantezia, cum ar fi un butuc de lemn cu puncte pictate drept ochi şi aşa mai departe, dar nu păpuşi finisate, la care copilul nu mai poate adăuga nimic prin fantezia sa. De la vârsta de şapte ani şi până la vârsta de paisprezece ani trebuie trebuie să se cultive la copii mai ales deprinderile stabile, care le dau în viaţa ulterioară o anumită stabilitate. În aceşti ani totul trebuie să se apropie de om prin memorie. De aceea este mai bine dacă nu se acţionează în această perioadă a vieţii asupra puterii de judecată. Copilul trebuie să aibă o autoritate în preajma lui, dar nu trebuie să fie el o autoritate. Trebuie să se acţioneze asupra copilului prin povestiri; nu trebuie să se predice morala, ci să i se arate mari exemple, modele. Pentru morală ar fi necesar să se cultive simţirea în vechea formă pitagoreică. *Pitagora* spunea

discipolilor săi: Nu trebuie să loveşti cu sabia în foc – o imagine pentru faptul că nu trebuie să se facă lucruri inutile. O altă expresie pitagoreică era: Nu trebuie să te întorci din drum până nu ai ajuns la capăt. Abia după pubertate trebuie să înveţe omul însuşi să judece. Corpul eteric este destins în acest moment, iar corpul astral este abia acum pregătit să fie activ înspre exterior.

Această evoluţie, pe care o parcurge fiecare om în ritmuri de câte şapte ani, a absolvit-o omenirea ca atare în decursul marilor ei epoci de evoluţie. O parte a puterilor subordonate din om au fost înălţate pentru a cultiva puterea de judecată. Abia atunci au putut interveni cetele lui Lucifer. Această putere luciferică se exprimă în judecata independentă a omului. În acest timp al intervenţiei principiului luciferic, apare pentru prima dată munca umană proprie. Dacă urmărim vechile vremuri, ne putem spune: Pe atunci am întâlnit doar ceea ce formează o familie. Cei care voiau să aşeze spiritualul pur în locul înrudirii de sânge, erau cei care lucrau în numele lui Lucifer. Biserica s-a dezvoltat ca o continuare a vechii înţelepciuni preoţeşti. Pe lângă aceasta a luat fiinţă însă curentul care căuta el însuşi lumină, oamenii luciferici, ca de exemplu Cavalerii Templieri. Ei spuneau că omul trebuie să caute el însuşi lumina şi adevărul. În Evul Mediu exista o sectă care înţelegea aceasta. Membrii ei se numeau luciferieni [Nota 69]. Ei spuneau: Dacă omul poate deveni fericit fără lumina cunoaşterii, aceasta nu este treaba noastră – noi vrem să răzbatem spre lumină.

Acestea sunt cele două curente în omenire. Unul este cel care vrea să devină doar fericit, celălalt vrea şi lumina. Cei care se tem de cunoaştere, îl privesc pe Lucifer drept cel Rău. Dar pentru celălalt, Lucifer este purtătorul luminii, aducătorul de lumină. Într-un manuscris din Vatican este scris despre acest lucru dar este păstrat în taină de către Biserică, iar linia bisericească îi avertizează pe oameni să se ferească de Lucifer.

Dogmatica poate conține adevăr absolut. Astfel, teorema lui Pitagora este o dogmă pentru cel care nu a înțeles-o. Dacă însă o înțelege, ea devine pentru el cunoaștere clară. Dogmele sunt întemeiate pe autoritate. Dacă omul le înțelege, atunci devin și ele cunoaștere limpede.

Pe vremea când trăia apostolul Pavel, creștinismul trebuia să ducă la iubirea umană universală. Dintr-o religie a seminției și dintr-o religie națională, trebuia să ia naștere o religie mondială. Credința în revelație ține de comunitatea consanguină. Moise a dat legi stabile. Christos nu dă legi stabile, ci în locul Legii pune harul. Aceasta este învierea a ceea ce este mai lăuntric în sufletul uman.

Există o undă descendentă, care este urmărită în organizarea bisericească, și o undă ascendentă, în tendința libertății de opinie. Există astfel de strădanii în anumite frății, ca de exemplu la Cavalerii Templieri, care năzuiesc după lumină. Acești oameni, care năzuiesc după lumină, sunt copiii lui Lucifer.

În momentul când creștinismul începea să se organizeze viguros, *Edouard Schurè* [Nota 70] transpunea drama «Copiii lui Lucifer» [Nota 71]. Pe de o parte există un curent bisericesc, iar alături, celălalt, principiul luciferic. Copiii lui Lucifer sunt copiii luminii lăuntrice, nu copiii credinței în revelație. Aceștia, care năzuiesc spre viitor, trebuie să se simtă înrudiți prin geniul lor. În epoca noastră s-a spus prin Mișcarea spiritul-științifică faptul că omul trebuie să ajungă la lumină prin năzuință proprie. Libertatea cea mai profund interioară trebuie să fie dezvoltată în lăuntrul sufletului uman.

Revista teosofică ***Lucifer*** [Nota 72] a fost numită astfel în mod intenționat. Ea este în legătură cu esența cea mai lăuntrică a Mișcării teosofice. Trebuia să fie documentat o dată faptul că principiul luciferic a fost aruncat în lume în mod conștient. Când Biserica catolică a fixat dogma infailibilității papale, a apărut ca pol cu tendința opusă, accentuarea principiului

luciferic. Sau invers, se poate spune: Faptul că teosofia a proclamat libertatea spirituală, a creat la celălalt pol dogma infailibilității papale [Nota 73], fiindcă Biserica se putea salva doar prin aceasta.

RAȚIUNEA CA DAR AL LUI LUCIFER ȘI TRANSFORMAREA VIITOARE A ACESTEIA ÎNTR-O NOUĂ CLARVEDERE

Stuttgart, 29 aprilie 1906

Astăzi vrem să vorbim despre funcțiile pe care le atribuim anumitor entități spirituale, pe care le numim luciferice. Ne vom izbi de acea legătură remarcabilă pe care o are omenirea cu ele. Ca punct de plecare luăm faptul că știința, relativ la gândire, la reflectare, nu merge înapoi mai departe de opt până la nouă sute de ani înainte de Christos. Cine studiază istoria filosofiei, știe că aceasta începe cu *Thales*, care a trăit în jurul anului 600 înainte de Christos, și a prezis o dată o eclipsă solară după observații natural-științifice, lucru care era pe atunci încă neobișnuit. Filozofia logicii occidentale o avem abia de la *Aristotel* încoace. Mai înainte nu a existat nici o învățătură despre gândire, căci gândirea însăși, rațiunea abstractă a răsărit abia între anii 800 și 600 înainte de Christos. Germenii pentru aceasta erau conținuți, firește, deja în rasa atlanteană. Noi avem desigur și o astronomie de la caldeeni, de la egipteni și de la alte popoare orientale, totuși acestea au provenit din aptitudinile mai profunde ale clarvederii.

Abia cu o jumătate de mileniu înainte de Christos apare rațiunea, iar acest fapt este în legătură cu modificarea tuturor formelor de înrudire și de căsătorie. Acestea erau complet altele decât în ziua de azi. Știința a constatat și la popoarele sălbatice americane că înrudirea dintre veri și verișoare este mult mai complicată decât la noi. Irochezii, de exemplu, numesc

verii şi verişoarele din partea tatălui fraţi şi surori, dar nu şi pe cei din partea mamei, din motivul că bărbaţii de aceeaşi vârstă ai unei familii puteau avea toate femeile de aceeaşi vârstă, că în cadrul unei familii era exact cunoscută mama unui copil, nu însă şi tatăl. Irochezii au şi în ziua de azi aceste relaţii şi desemnări de înrudire. Numai ocultismul poate da explicaţia justă pentru aceste raporturi. Între anii 900 şi 800 înainte de Christos, trebuie să constatăm fapte care arată că de acum înainte căsătoria consanguină a devenit căsătorie îndepărtată. Mai înainte, tatăl tribului era o căpetenie a familiei. La germani aflăm şi într-o perioadă mult mai târzie această organizare, în timp de în Africa şi în ţările din jurul Mării Mediterane deja se trece la căsătoria îndepărtată. În Evul Mediu aflăm din legende germane că – de exemplu în «Cântecul lui Gudrun» [Nota 74] – este elogiată trecerea la căsătoria îndepărtată. *Tacitus* vorbeşte, în scrierea sa «Germania» [Nota 75], despre triburile germane având un străbun. Acest obicei este întrerupt mai târziu, iar în «Cântecul lui Gudrun» regii pleacă în ţări îndepărtate pentru a-şi căuta soţiile. În legenda lui Siegfried [Nota 76] avem o descriere despre felul cum se revoltă noua ordine împotriva căsătoriei consanguine: Siegmund şi Sieglinda, a căror căsătorie este respinsă de către Frigga. Wotan este întemeietorul căsătoriei îndepărtate. La diferite popoare, căsătoria îndepărtată a fost introdusă în momente diferite, dar există o legătură specifică între trecerea la căsătoria îndepărtată şi apariţia raţiunii. Este un principiu ocult faptul că prin căsătoria îndepărtată se acţionează ucigător asupra unei părţi a trupului eteric: creierul mare este vivifiat, în timp ce vechea clarvedere, care creşte prin căsătoriile consanguine, este înăbuşită. Se trezeşte înţelegerea raţională a lucrurilor. Astăzi omenirea s-a adaptat la căsătoria îndepărtată, aşa cum mai înainte era adaptată la căsătoria înrudită. Căsătoria înrudită acţionează dăunător astăzi asupra activităţii spirituale a copiilor, în special asupra organului senzorial care are legătură cu dezvoltarea

raţiunii, ochiul. De aceea există atât de mulţi orbi în căsătoriile înrudite. Numai prin căsătoria îndepărtată este îmbunătăţit creierul. Această realitate fiziologică se află în strânsă legătură cu evoluţia omenirii. Acest lucru era necesar pentru a pregăti apariţia creştinismului. S-ar fi putut naşte el în alte împrejurări? El aduce iubirea de la suflet la suflet, acţiunea sufletului asupra sufletului. Mai întâi trebuia să fie învinsă iubirea consanguină. Popoarele vor deveni în general mature pentru creştinism abia după ce vor fi învins iubirea înrudită. Vechii iniţiaţi egipteni au provenit întotdeauna din aceeaşi familie, de-a lungul generaţiilor. Înţelepciunea mai veche era intuitivă, lucru ce iese în evidenţă cu atât mai clar cu cât urmărim înapoi omenirea. Reflectarea raţională se află în legătură cu temelia creştinismului.

Care era relaţia zeilor cu oamenii? Oamenii vor ajunge zei în decursul evoluţiei lor, iar zeii au parcurs o altfel de evoluţie umană decât a noastră, pe alte planete, dar oricum ceva asemănător. Cei ce se află mai sus, evoluează mai departe pe temelia celor aflaţi mai jos: om şi animal trăiesc din plantă, aceasta, la rândul ei, din mineral. Niciodată nu ar fi putut exista zei dacă nu ar fi existat oameni. Şi între ei există aceeaşi relaţie. Ce nevoie au zeii de noi? Ei se hrănesc din iubirea noastră. Intervine bipartiţia sexelor. Semnificaţia reală a nectarului şi ambroziei, hrana zeilor, este iubirea bărbatului şi a femeii. Aceasta este expresia unei realităţi oculte.

Între zei şi oameni se află entităţi care nu şi-au desăvârşit evoluţia în acelaşi timp cu zeii care, aşa-zicând, au rămas repetenţi în şcoala evoluţiei, dar care se află mult înaintea oamenilor. Acestea sunt entităţile luciferice. Ei sunt stimulatorii independenţei spirituale superioare a omului. Ei au cultivat răzvrătirea împotriva zeilor, ei au cultivat în el acea parte care nu-i hrăneşte pe zei. De aceea în legenda Paradisului apare Lucifer drept şarpe, iar pedeapsa lui Jehova este [Nota 77]: „Cu dureri să naşti copiii”. Cetele lui Lucifer au acţionat mai departe

la educarea raţiunii. Ceea ce nu atinseseră ei, au recuperat când a luat naştere căsătoria îndepărtată. Nu sângele neliber produce iubirea, ea vine din afară, prin armonia sufletelor. Dacă luăm în considerare acest fapt ne devine clară şi domnia lui Jehova: El ordonează prin adevărate Legi înrudirea consanguină. Vechea Lege creează ordine printre oameni. Lucifer a fost liber până înainte cu opt sute, nouă sute de ani de naşterea lui Christos, când începe să se dezvolte puterea lăuntrică a sufletului. Christos este reprezentantul noii ordini. Legea exterioară a fost dată pe Sinai, Legea lăuntrică, harul, este dată acelora care sunt eliberaţi prin Christos. Aşa este progresul omenirii: în oameni trebuia să se dezvolte tot mai mult principiul luciferic. Ştiinţa exterioară trebuie să devină liberă prin teosofie, ştiinţă aprofundată până la înţelepciune. Numele Lucifer indică principiul independenţei, de aceea doamna Blavatski şi-a numit aşa prima ei revistă şi de aceea se numeşte revista noastră aşa, pentru a documenta acest principiu. Deosebirile dintre oameni şi popoare se vor ascuţi tot mai mult şi se va manifesta în forţă a doua parte a principiilor Societăţii Teosofice: formarea nucleului unei frăţii umane. Iubirea înrudirii de sânge va fi tot mai mult depăşită, şi se vor căuta mai mult legăturile sufleteşti. Se vor reuni suflete de la cele mai mari depărtări. Evoluţia în continuare şi transformarea raţiunii ne vor aduce în viitor o nouă clarvedere. Depăşirea iubirii sexuale înseamnă mai întâi însingurare. Chela trebuie dezrădăcinat – marea depăşire a tuturor sentimentelor de înrudire, aceasta este menirea principiului luciferic.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI
la conferința de la Stuttgart, 29 aprilie 1906

Întrebările nu au fost notate.

La baza esenței castelor din India stă cunoașterea karmei. Conducătorii clarvăzători ai Indiei prevedeau pentru ce castă era predestinat omul prin karmă, astfel încât fiecare se năștea în casta corespunzătoare lui. Prin creșterea rațiunii datorită căsătoriilor îndepărtate oamenii vor obține o clarvedere conștientă, iar la sfârșitul subrasei a șasea se vor împărți în caste morale. O dată cu subrasa următoare va dispărea orice iubire bazată pe înrudire de sânge. Prin aceasta, zeilor le dispare hrana și ei se retrag tot mai mult de la oameni, către trepte superioare de evoluție. Oamenii sunt conduși în continuare prin intermediul maeștrilor lor care, ca să spunem așa, parcurgând toate treptele, s-au dezvoltat din omenire mai repede, însă în mod conștient. Acești conducători divini nu au nevoie de iubirea oamenilor ca hrană, de aceea încetează iubirea sexuală. Dacă nu s-ar fi manifestat în forță principiul luciferic, Pământul ar fi devenit treptat o zgură asemănătoare Lunii, moartă și pustiită. El nu trebuie să ajungă așa, omul însuși îl va feri și-l va transforma. Când a apărut omul, Pământul nu arăta ca acum. Lemuria nu avea metale și pietre încremenite, moarte; totul curgea, curenți de metal străbăteau munții, ceea ce se mai poate recunoaște în mod clar și acum. Minerii, care ajung în relație atât de intimă cu interiorul pământului, înțeleg aceasta, și de aceea sunt întotdeauna cei mai buni spiritualiști. Multe plante erau pe atunci încă animale, iar laptele, cu care oamenii se hrăneau, curgea de asemenea în curenți liberi. Noi parcurgem încă o dată acest stadiu, în mod inconștient, în calitate de copii. Dar trebuie să ne întoarcem în mod conștient la acest mod de hrănire. Aceasta este conținută în afirmația: Dacă nu deveniți ca niște copilași…[Nota 78] – Laptele și alimentația vegetariană trezesc puteri oculte vii, din

care motiv un medic al viitorului trebuie să se hrănească astfel, adică cu tot ceea ce se îndreaptă către Soare. Medicii hinduşi ajung imuni la muşcătura de şarpe prin faptul că ei se lasă muşcaţi de şarpe, pentru a putea vindeca apoi pe alţii de astfel de muşcături. Alimentaţia noastră va fi minerală. Iniţiaţi fiziologi se hrănesc deja de acum în mod mineral. Există diverşi iniţiaţi: unii care predau înţelepciunea, alţii care lucrează în mod fiziologic la îmbunătăţirea sângelui omenirii. Aceştia din urmă nu au nevoie să fie deosebit de inteligenţi în cealaltă direcţie; simţul lor pentru fiziologie este dezvoltat în mod exclusiv. Ne trebuie să mâncăm de la plante şi de la animale doar ceea ce nu conţin forţele lor de viaţă, deci nu rădăcini, nu carne, ci fructe şi lapte, frunze. Ceea ce creşte deasupra pământului, ceea ce mănâncă vaca, aceasta constituie alimentaţia justă, cea care creşte la Soare. Din minerale să nu se mănânce ceea ce se depune, deci nu sare, doar apă. Ocultiştii fiziologi supraveghează tranziţia sângelui către rasa următoare.

Noi ne-am dezvoltat de zece ori mai repede în ultimul secol de la Frederic cel Mare încoace, decât în mileniul de la Carol cel Mare până la Frederic cel Mare, iar evoluţia va continua şi mai repede, în mod corespunzător. În Rusia se formează a şasea subrasă. Necredinţa este un mare obstacol în calea evoluţiei.

Mercur este corpul anumitor entităţi înalte, dintre care una s-a întrupat în Gautama Buddha. În decursul evoluţiei, omul îşi va stăpâni din exterior corpul, îl va purta cu sine oarecum ca melcul care îşi poartă casa, îl va lua la el şi îl va transforma, aşa cum face deja acum în mod inconştient în somn.

VECHIUL ESOTERISM ŞI ROSICRUCIANISMUL
CELE TREI CĂI DE INIŢIERE
Alocuţiune la întemeierea ramurii Paracelsus

Basel, 19 septembrie 1906

Atunci când se ţine o conferinţă despre o temă creştină în faţa unei adunări publice nu se poate vorbi atât de intim despre Mişcarea teosofică universală, ca în cazul de faţă, într-o societate mai mică, mai închisă. În această conferinţă urmează să fie dată o descriere schiţată a celor trei căi de iniţiere.

Mulţi dintre dumneavoastră se vor fi preocupat, desigur, cu teosofia în cele mai diverse moduri, şi cunosc de asemenea diverse concepţii care sunt răspândite prin Mişcarea teosofică universală. Din literatură, conferinţe, reflecţii personale, la câte unul a devenit activ interesul pentru primirea cunoaşterii exacte despre suprasensibil, despre etern, despre ceea ce trece dincolo de temporar-trecător.

Ştiinţa spirituală şi-a făcut în mod special misiunea de a da învăţături despre esenţa mai profundă a omului şi despre poziţia lui în Univers, apoi de a cerceta ce este în om etern şi durabil, care sunt cauzele bolilor, problema răului şi a necazului în lume şi în om, încotro se îndreaptă în cele din urmă ţelurile şi scopurile lumii şi ale oamenilor şi, în sfârşit, cum a luat fiinţă lumea.

Astăzi urmează desigur să discutăm în principal despre căile care sunt de ales dacă omul vrea să obţină o înţelegere în aceste probleme superioare.

Morala omenească este ţelul cel mai înalt pe care şi-l poate pune omul. Înfrăţirea generală a oamenilor este idealul pe care şi l-au pus toţi oamenii mari şi nobili din toate timpurile. Şi Asociaţia teosofică vrea acelaşi lucru. Dar ea nu intenţionează nicidecum înfiinţarea pe temelie budistă a unei noi secte, ea vrea şi mai puţin desfiinţarea şi înlocuirea

creştinismului. Şi ea nu vrea să aducă nimic neştiinţific. Apoi mai este important să se facă distincţie între învăţăturile teosofiei şi concepţia ei despre lume, pe de o parte, şi ţelurile ei, în special înfrăţirea umană generală.

Amândouă părţile teosofiei sunt importante, atât cea teoretică cât şi cea practică. Partea ei de cunoaştere trebuie să servească la a ne face cunoştinţă cu ceea ce este superior şi cu ceea ce este cel mai înalt. Căci printr-o astfel de gândire teoretică realizăm o anumită muncă în sufletul nostru. Noi îl pregătim într-o anumită măsură pentru iubirea practică omenească şi pentru înfrăţire. Ţelurile teoretice sunt de a ajunge să-i înţelegem pe semeni în esenţa lor, încât unul să stea faţă în faţă cu altul într-adevăr plin de înţelegere, să-l aprecieze şi să-l trateze în mod corespunzător. Căci părerile diferite, îndeletnicirile diferite, ambianţele diferite şi aşa mai departe, îi separă pe oameni în viaţă. Mijlocul de a întemeia prietenia şi iubirea între oameni, în ciuda părerilor diferite, trebuie să fie o înţelegere şi o cunoaştere mai profundă, şi anume concepţia teosofică despre lume. Ea provine la început de la aceia care, prin aprofundarea şi dezvoltarea capacităţilor lor lăuntrice latente, s-au străduit să cunoască din lume mai mult decât este posibil prin intermediul simţurilor obişnuite sau al raţiunii omeneşti obişnuite. Astfel de oameni se numesc iniţiaţi. În această privinţă se deosebesc diferite ranguri ale iniţiaţilor. Marii întemeietori de religii erau mari iniţiaţi, de exemplu vechii preoţi egipteni, Zarathustra, Moise, Platon, Iisus Christos. Ei toţi au purtat un suflet superior dezvoltat. Ei puteau vedea în lumea spirituală care ne înconjoară în mod asemănător cu cea fizică.

Cât timp omul nu năzuieşte să meargă el însuşi pe calea iniţierii, există doar un mijloc de a privi în acele lumi spirituale, şi anume raţiunea umană. Lumea devine luminoasă şi clară la pătrunderea ei prin raţiune.

Prin concepţia spiritul-ştiinţifică despre lume, cunoaşterea lumii devine mai clară şi mai profundă decât prin alte filosofii. Raţiunea este judecătorul pentru acceptarea sau respingerea de astfel de învăţături ale omenirii. Omul are o nevoie reală de ele, de aceea îi sunt şi expuse.

Modul cum trebuie să ne dezvoltăm sufletul, astfel încât el să fie în stare să recunoască acel lucru măreţ, suprasensibilul, urmează a fi explicat în cele ce urmează, în detaliu. Pentru o astfel de evoluţie nu există, desigur, nici o normă sau obligaţie. Nu oricine trebuie să meargă pe o astfel de cale. Cine este apt pentru aceasta va primi şi imboldurile necesare, şi va face paşii potriviţi, corespunzător imboldurilor.

Metodele de însuşire a acelor capacităţi superioare au existat în toate timpurile. Numai că ele erau cunoscute până în ultimul deceniu doar puţinilor maeştri esoterici şi discipoli esoterici. Cel care are vocaţia pentru aceasta poate găsi şi singur calea potrivită de evoluţie. Este nevoie doar de hotărârea serioasă a propriei voinţe libere.

Această conferinţă nu urmează să aibă tendinţă propagandistică şi să împingă oamenii pe o astfel de cale. Urmează să se dezvăluie doar drumurile pe care s-ar putea merge. Ţelul acestei desfăşurări a evoluţiei este iniţierea, aceasta înseamnă cucerirea capacităţilor pentru cunoaşterea suprasensibilă.

Adesea este încă răspândită, din păcate, părerea greşită că teosofia ar fi ceva adus încoace din Orient, că ar proveni de fapt din India, drept un fel de neobudism şi ar vrea să se impună astfel Occidentului, aşa-zicând, ca o nouă religie. Prin aceasta, bineînţeles, se provoacă o mare nedreptate teosofiei, căci ea a existat deja de la început în Europa şi prinsese rădăcini în multe locuri în ultimele secole. Desigur, i s-a oferit dintotdeauna mai multă înţelegere în Orient.

Orientul şi Occidentul au moduri complet diferite de iniţiere, corespunzător caracterului profund al popoarelor. Mai

importantă decât calea orientală este pentru noi aici, firește, cea europeană, pe care ne este convenabil să mergem. Totuși, toate aceste căi duc spre unul și același țel, căci adevărul este același și aici și acolo, azi și ieri și în toată eternitatea. Mai întâi vor fi descrise pe scurt cele trei căi mai importante de inițiere: în primul rând inițierea indiană yoga, în al doilea rând calea creștin-gnostică, pe care poate merge și omul actual încă foarte bine, și în al treilea rând calea rosicruciană, care este cea mai potrivită, în orice caz, pentru omul actual, care nu își poate găsi mulțumirea doar în simpla credință ci este familiarizat cu realizările culturii și tehnicii. Și aceasta este, în cel mai adânc fundament al său, o cale creștină care provine din aceea că tocmai cel ce se dezvoltă în mod rosicrucian învață să înțeleagă cel mai bine și cel mai profund învățăturile înțelepciunii creștinismului.

În primul rând, calea orientală yoga. Sufletul uman este în stare să se dezvolte atât de departe încât să devină un ochi care privește direct spiritualul, eternul, atemporalul. Calea pe care o apucă orientalul pentru această dezvoltare este diferită de calea europeanului, din cauza diferenței complete a predispozițiilor naturii sale și din cauza organizării sale. Indianul nu este diferit de european doar prin ceva exterior, ci chiar creierul și sufletul sunt formate în mod diferit la aceștia doi. Prin urmare, rezultă clar că pentru atingerea efectivă a țelului propus indianul trebuie să meargă pe o altă cale decât europeanul. Desigur, lucrurile merg atât de departe încât un european se ruinează fizic și moral în cazul când ar vrea să meargă pe calea orientală de dezvoltare. Acea singurătate și izolare a sufletului, pe care o cere calea yoga, este aproape imposibilă pentru un european. Pentru aceasta el ar trebui să iasă complet din viața obișnuită, chiar și din toată cultura noastră, pentru a se ocupa doar cu evoluția lăuntrică proprie.

Cel ce merge mai departe pe acest drum spiritual are nevoie de un conducător spiritual sau guru, care să-l conducă în

siguranţă prin multele hăţişuri. Fără un astfel de guru este imposibil de mers pe acest drum. Apoi este nevoie de o transformare deplină a fiinţei umane, transformare pe care i-o prescrie guru. În general, un astfel de guru are atunci o putere absolută asupra discipolului său. Atunci nu mai este indiferent ce face omul în viaţa sa obişnuită. Nu mai este suficient să fie un om rezonabil, bun, cu bun simţ, un simplu om pe care societatea să-l desemneze în mod obişnuit ca exemplar.

Sufletul şi corpul trebuie să i se separe acum cât se poate de mult, şi ele pot fi separate, nu mai au voie să se întrepătrundă ca mai înainte. De acum înainte patimile şi instinctele animalice nu mai trebuie să aibă de a face cu sufletul, căci în caz contrar sufletul este oprit şi împiedicat să pătrundă prin negura lumii fizice şi să privească în lumea superioară spirituală. Dar la o separare riguroasă a sufletului de corp, ultimul poate să-şi pună în valoare foarte bine patimile şi poftele, în timp ce sufletul se află în viaţa superioară. Astfel, sufletul se poate forma în mod superior pentru vederea spirituală, în timp ce corpul slăbeşte şi eventual se degradează, fiindcă acum patimile şi instinctele sale nu mai sunt dirijate spre bine de către sufletul cu judecată, aşa cum era încă posibil mai înainte, când sufletul şi corpul se mai întrepătrundeau. De aici rezultă enorma importanţă a unei conduceri corecte pe această cale primejdioasă. Omul trebuie să-l asculte în mod riguros pe guru în fiecare caz, chiar şi când o face fără plăcere. Guru are voie să se amestece în chestiunile cele mai intime şi să dea discipolului său reguli de comportament. Anumite relaţii pot fi interzise discipolului, fiindcă ele sunt stânjenitoare în evoluţia pe care o urmează. Condiţiile preliminare pentru această cale de dezvoltare sunt: Mai întâi, a putea preveni în mod eficient instinctele naturale inferioare; apoi exersarea permanentă a anumitor procedee şi consolidarea anumitor însuşiri, ca şi cultivarea capacităţilor suplimentare, mai întâi latente, sau încă inexistente.

Astfel de pregătiri pentru cale sunt: În primul rând, dezobișnuirea de o gândire greșită. Aceasta pare a fi o condiție ușoară, dar în realitate este grea. Noi suntem urmăriți și conduși de impresii exterioare. Pentru cel puțin cinci minute pe zi, omul ar trebui să fie stăpân deplin asupra succesiunilor sale de idei. Ca exercițiu, omul poate încerca de exemplu să-și pună o singură reprezentare în centrul conștienței sale. Atunci el nu are voie să lege nimic altceva de această reprezentare, oricât de multe ar dori să se înșiruie involuntar la aceasta, în afara celor pe care le leagă de ea prin decizie liberă. Astfel de exerciții trebuie făcute cu obiecte diferite. După câtva timp survine o gândire controlată, care se exprimă și în exterior într-o vorbire precisă.

În al doilea rând: Inițiativa acțiunii. Aceasta lipsește aproape complet omului, căci el este pătruns în mod obișnuit de o profesie care absoarbe cea mai mare parte a activității sale. Majoritatea acțiunilor noastre sunt determinate din exterior. De aceea, cel ce caută inițierea trebuie să aibă grijă în mod energic să execute într-un anumit moment al zilei, în mod regulat, o acțiune care provine din lăuntru, din proprie inițiativă, oricât de nesemnificativă ar fi ea.

În al treilea rând, discipolul trebuie să evite „să chiuie de bucurie și să se întristeze de moarte", ceea ce înseamnă că omul nu trebuie să se lase în voia fiecărei dureri și a fiecărei bucurii, ci el trebuie să-și mențină echilibrul lăuntric atât la durerile cele mai amare, cât și la cele mai mari bucurii. Aceasta, desigur, nu trebuie să producă lipsă de sensibilitate și nesimțire, ci, dimpotrivă, de aici omul își formează o simțire cu atât mai subtilă și mai intensă.

În al patrulea rând: În discipol trebuie să devină vie o legendă persană despre Iisus Christos, și anume: Iisus mergea cu ucenicii prin țară. Pe drum se afla un câine pe jumătate putred, respingător la vedere. Ucenici s-au întors cu oroare, dar Iisus Christos a privit către cadavru cu ochii plini de iubire și a

observat: Priviţi totuşi dinţii minunaţi ai acestui animal mort! – Chintesenţa acestei legende este descoperirea frumosului ascuns şi în ceea ce este respingător, şi căutarea în general a pozitivului care se poate întotdeauna accepta. Chiar şi în viaţa celui mai mare ticălos există momente luminoase, care trebuie să fie întâmpinate în mod înţelegător.

În al cincilea rând este strădania de a se elibera complet de prejudecăţi. Niciodată nu trebuie ca trecutul să determine judecata asupra prezentului. Omul nu trebuie să respingă de la sine ceva nou, fiindcă lui încă nu i s-a întâmplat. El trebuie să întâmpine în mod nepărtinitor noile cunoştinţe, dacă vrea să devină un iniţiat.

În al şaselea rând: Dezvoltarea armoniei sufleteşti. Aceasta va lua naştere de fapt din toate celelalte, ca de la sine.

Însuşirile citate sunt condiţii preliminare indispensabile pentru orice candidat la iniţiere pe calea yoga.

Calea yoga propriu-zisă constă de asemenea din câteva secţiuni separate, care trebuie diferenţiate în mod exact.

În primul rând: Discipolul yoga nu trebuie să ucidă, să mintă, să fure, să trăiască imoral şi nici să râvnească. Cu cât omul încetează mai mult să trăiască pe cheltuiala altuia, cu atât mai aproape ajunge de ceea ce este exprimat prin cerinţa „a nu fura”. Aici nu este vorba, firește, de hoţie pasibilă de pedeapsă, ci de moduri mai subtile de hoţie. Ce exprimă restul cerinţelor, ştie bine fiecare în mod nemijlocit.

În al doilea rând este foarte de dorit ca omul să recunoască anumite acţiuni simbolice drept ale sale. El trebuie să aibă un simţ pentru aceasta şi să înveţe să înţeleagă că o acţiune de cult este de fapt doar o expresie simbolică pentru un conţinut mai profund.

În al treilea rând: Să se adopte o anumită poziţie şi postură corporală, căci nu este deloc indiferent ce poziţie dă omul corpului său în timpul exerciţiilor pentru înţelepciunea

superioară. El trebuie să-şi aducă trupul pe cât posibil în direcţia curenţilor spirituali din lume.

În al patrulea rând: De o mare importanţă este şi Pranayama sau respiraţia yoga, care este în legătură cu cerinţa de a nu ucide, căci omul acţionează ucigător prin respiraţia sa asupra multor lucruri ale ambianţei sale. Respiraţia yoga vizează să ia treptat respiraţiei umane acea influenţă ucigătoare asupra altor fiinţe vii. Înainte de toate, nu mai trebuie să fie cedat atât de mult dioxid de carbon ucigător. Faptul că este posibil acest lucru rezultă din aceea că iniţiaţii avansaţi pot petrece decenii în peşteri mucegăite, fără a se degrada fizic.

A cincea treaptă se referă la reprimarea desfăşurării anumitor reprezentări sensibile. Aici noi nu mai avem voie să lăsăm să acţioneze asupra noastră orice reprezentare senzorială, ci trebuie să alegem câte una pentru a ne concentra apoi toată atenţia asupra ei. În continuare, celelalte gânduri trebuie să primească de fiecare dată un mod precis şi reglementat de desfăşurare.

În al şaselea rând: Mai departe, discipolul trebuie să se concentreze asupra unei impresii luminoase, sau mai bine zis asupra imaginii fixate în suflet de o astfel de impresie. Ultimul tip de exerciţii formează o treaptă mai înaltă. Şi mai valoroasă este meditaţia care provine dintr-o reprezentare care nu mai aparţine lumii sensibile. Faptul că omul se dăruieşte în contemplare unor astfel de reprezentări, este absolut necesar pentru educaţia sa.

Următoarea treaptă, a şaptea, este foarte grea, căci ea constă în aceea că omul îşi reprimă în general orice reprezentare din conştienţă, şi rămâne totuşi complet treaz. El se apropie astfel de starea de receptivitate intuitivă. Abia acum este pregătit terenul pentru a curge spre noi conţinutul unei lumi până acum necunoscute.

La toată această pregătire şi educaţie guru este indispensabil, căci numai şi numai prin el aceste procese sunt dirijate în mod corect şi spre binele discipolului.

Expunerea făcută aici a acestei căi yoga este desigur doar o schiță incompletă, şi nu vreo îndrumare pentru cineva de a păși pe această cale. Pentru a o spune încă o dată, din când în când este nevoie de îndrumarea indispensabilă, care se transmite numai de la om la om, prin guru.

A doua cale, cea creştin-gnostică. Diferenţa principală a acestei căi de cea precedentă este că aici nu este nevoie ca fiecare discipol în parte să aibă un guru. El este eliberat de această cerinţă prin existenţa unei personalităţi mari, sublime, şi anume Iisus Christos, care trebuie să fie ţelul şi îndrumătorul discipolului. Expunerea exactă a căii pe care se porneşte, se găseşte în scrierea sfântă, Biblia, şi anume în mod special în Evanghelia după Ioan, care este în realitate în temelia cea mai profundă, o educare directă către educaţia mistică.

Pentru această cale, conducătorul este mai mult un sfătuitor decât un guru autoritar propriu-zis. În îndrumarea pentru iniţiere este inclusă aici în acelaşi timp cea mai înaltă autoritate, şi anume Iisus Christos.

Evanghelia după Ioan dă această îndrumare către evoluţia mistică. Ea nu este deci o carte de studiu, ci o carte de viaţă în sens real. Chiar primele câteva versete ale acestei Evanghelii au o anumită putere mistică, şi sunt extrem de importante pentru intrarea pe calea iniţierii. Un discipol al misteriului creştin trebuie să se comporte meditativ cu privire la aceste câteva versete, ceea ce înseamnă de exemplu ca în fiecare dimineaţă, pentru un anumit timp, aceste versete, şi nimic altceva în afară de ele, să umple conţinutul sufletului său. După câtva timp îi devine clar în mod intuitiv conţinutul profund al acestor versete, şi abia atunci vine momentul când poate începe efectiv în mod rodnic studiul în continuare al Evangheliei după Ioan.

În decursul acestui studiu se vor furişa treptat în visurile noastre, tiptil, acele imagini din Evanghelie, astfel încât vom vieţui lăuntric faptele prezentate în ea. Această vieţuire lăuntrică se extinde apoi asupra restului treptelor de evoluţie, a căror descriere detaliată nu vreau să o dau aici.

Dacă am înaintat până la „Spălarea picioarelor", care este acţiunea simbolică pentru recunoaşterea smerită a dependenţei de – respectiv a dezvoltării din – cel care se află sub noi, ne este inferior, atunci ies în evidenţă deja în mod exterior anumite simptome: o senzaţie specifică de apă care susură pe picioare. Ca simptom lăuntric, aceluia îi stă în faţă tabloul imaginativ al spălării picioarelor. În dezvoltarea mistică creştină, „Spălarea picioarelor" este prima treaptă.

Drept a doua treaptă urmează apoi „Biciuirea", pe care omul o vieţuieşte de asemenea la nivel de sentiment. Ea semnifică faptul că în ciuda marilor şi multor dureri şi necazuri pe care le avem de suportat în viaţă, rămânem verticali şi nu ajungem deprimaţi. Şi aici avem atât un simptom exterior cât şi unul lăuntric, şi anume un junghi fizic straniu şi tabloul spiritual al propriei noastre biciuiri.

A treia treaptă: „Încoronarea cu spini". Aceasta exprimă faptul că dacă ne întâmpină ceea ce este dureros, dacă ne-au fost întâmpinate cele mai sfinte sentimente şi convingeri cu dispreţ şi batjocură, nu trebuie să ne pierdem rezistenţa lăuntrică, echilibrul. Simptome: dureri de cap, viziunea propriei persoane cu coroana de spini pe cap.

În al patrulea rând: „Purtarea crucii". Aici discipolul trebuie să ajungă la vieţuirea că trupul este de fapt un obiect indiferent, comparativ cu sufletul şi importanţa acestuia. Dacă suntem efectiv conştienţi de aceasta, atunci vom fi în stare să folosim corpul doar ca instrument al lucrurilor superioare, atunci îl vom domina efectiv. Simptome: Apariţia rănilor lui Christos drept locuri înroşite la mâini şi la picioare. Aceste semne de sânge apar desigur doar pentru câteva momente, în

timpul meditaţiei. Viziunea lăuntrică: Faptul că noi înşine suntem crucificaţi.

În al cincilea rând, „Moartea mistică”. Aici discipolul are vieţuirea stranie ca şi cum întreaga lume ar fi pentru el acoperită cu un văl, şi el presimte esenţialul în spatele vălului. În timp ce el se simte astfel în întuneric, vălul se sfâşie brusc, iar el priveşte într-o lume complet nouă, minunată. El învaţă să aprecieze într-o cu totul altă măsură ceea ce se află la temelia sufletului uman. Această „moarte mistică” este oarecum o coborâre în Infern.

Acum el este Trezit şi poate merge înainte, către a şasea treaptă, către „Punerea în mormânt”. Aici, omul îşi percepe ambianţa exterioară drept trup al său. Personalitatea sa se extinde şi cuprinde întreaga lume. Trupul se simte una cu Pământul iar conştienţa personală se extinde la conştienţa Pământului.

A şaptea treaptă nu poate fi descrisă exact, întrucât ea se află dincolo de orice capacitate de reprezentare sensibilă. Ea poate fi înţeleasă cel mult prin gândire, de către acei oameni care prin exerciţiu neîncetat s-au eliberat în final de această lume. Această treaptă cuprinde intrarea în dumnezeirea şi măreţia completă, pe care cuvintele noastre nu le mai pot descrie.

Această cale creştină este într-adevăr una dificilă, fiindcă ea este legată de o mare smerenie şi înstrăinare de sine. Însă cel care a străbătut-o a atins ţelul şi demnitatea omului, şi în el a devenit efectiv viu adevăratul creştinism.

Al treilea drum: Calea rosicruciană. Această cale este de fapt doar o modificare a celorlalte două. Ea a apărut în secolul al XIV-lea, fiindcă adepţii de atunci prevedeau deja că în următoarele secole împrejurările culturale vor fi cu totul altele.

Această cale este cea mai potrivită pentru omul modern. Ea este cea mai potrivită europeanului. Desigur, prin aceasta nu se afirmă că vreuna din celelalte căi nu ar putea duce de

asemenea la țel. Totuşi, sistemul rosicrucian este compatibil cu întreaga noastră cultură şi civilizaţie. Această cale nu este expusă, desigur, în cărţi sau manuscrise, ci a fost transmisă verbal de la o generaţie la alta. O prezentare detaliată a acesteia se găseşte în revista «Lucifer-Gnosis» sub titlul ***Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare?*** [Nota 79].

Noi avem aici o cu totul altă concepţie despre guru. El nu mai este o autoritate absolut necesară pentru discipol, ci mai mult un sfătuitor şi un prieten. Autoritatea este aici doar decizia liberă a individului.

Dezvoltarea se petrece în şapte trepte, şi anume: În primul rând studiul, în al doilea rând conştienţa imaginativă, în al treilea rând cunoaşterea scrierii oculte, în al patrulea rând ritmizarea vieţii, în al cincilea rând investigarea relaţiilor corespunzătoare dintre macrocosmos şi microcosmos, în al şaselea rând contemplarea şi în al şaptelea rând vieţuirea fericirii divine.

Mai întâi este necesar un studiu, desigur nu un studiu ştiinţific în sens didactic, ci o îndeletnicire gânditoare asupra lumii şi asupra vieţii umane, asupra formării constelaţiilor şi aşa mai departe, sau asupra educaţiei de odinioară a gândirii. Gândirea are în special însuşirea de a da noi experienţe şi vieţuiri – este vorba doar de gândirea conştientă de ţel, logică. Ea constituie o călăuză sigură prin toate lumile, întrucât în fiecare lume trebuie gândit consecvent, în acelaşi mod.

În al doilea rând: dobândirea conştienţei imaginative. Ea constă în aceea că omul nu mai dobândeşte doar o relaţie teoretică şi gânditoare cu ambianţa sa, ci şi una morală. El trebuie să înveţe să descopere la orice lucru, ce anume corespunde unui fundal moral. Pentru dezvoltarea acestei conştienţe imaginative, omul poate să-şi aducă în faţa ochilor, de exemplu, imaginea unei plante în toată claritatea şi limpezimea. Sau ne aşezăm înainte un bob de grâu şi ne imaginăm încolţirea treptată a unui fir, şi în cele din urmă

planta întreagă, cu rod. După puţin exerciţiu, omul vede efectiv cum iese o plantă dintr-un astfel de bob şi cum creşte. Pentru aceasta este nevoie, desigur, de puteri oculte mai puternice. Dar cu mijloace mai puţine, omul poate percepe deja corpul astral al plantei, drept o mică flacără ce iese din sămânţă.

În al treilea rând, învăţarea scrierii oculte. Aceasta este o dobândire a semnelor care au a face cu procesul lumii.

În al patrulea rând, ritmizarea vieţii. De aceasta aparţine o reglare a procesului respirator, la care este modificat într-un fel anumit raportul dintre dioxidul de carbon expirat şi oxigenul inspirat. În epoca noastră agitată este foarte necesară o ritmizare a vieţii. Toate procesele se succed într-un ritm, iar acest ritm trebuie purtat şi în viaţă, cât mai mult cu putinţă. Astfel omul trebuie, de exemplu, să înceapă exact la o anumită oră un proces de meditaţie, sau să realizeze seara, la aceeaşi oră, o retrospectivă asupra vieţii sale. Prin aceasta, în sufletul său se eliberează forţe puternice.

În al cincilea rând, investigarea relaţiilor corespunzătoare dintre microcosmos şi macrocosmos. Legătura dintre acestea două a exprimat-o şi *Goethe* în frumoasele cuvinte:

Dacă ochiul nu ar fi solar, [Nota 80]
El nu ar putea privi Soarele,
Dacă în noi nu ar exista propria putere a lui Dumnezeu,
Cum ne-ar putea Divinul entuziasma?

O cufundare amănunţită în organele noastre ne învaţă despre părţile corespunzătoare lor din macrocosmos. De exemplu studiul ochiului ne învaţă despre lumină, o cercetare a plămânului ne dă explicaţii despre compoziţia aerului ș.a.m.d. În mod asemănător trebuie să ajungă omul la cunoaşterea de sine.

Astfel, prin cufundarea în lumea mică, lăuntrică, ni se revelează treptat şi lumea mare înconjurătoare. Prin astfel de cercetări comparative se va atinge în final starea fericirii divine,

ca urmare a tuturor exerciţiilor precedente, şi în special a contemplării profund liniştite de pe treapta a şasea.

La toate acestea e necesar ca omul să fie pătruns de anumite însuşiri bune precum încrederea în sine, stăpânirea de sine şi prezenţa de spirit.

La această evoluţie lăuntrică trebuie să se lucreze neîncetat. Căci cu toate că Divinul este într-adevăr deja latent în noi, totuşi el nu devine vizibil nemijlocit, fără muncă şi fără evoluţia corespunzătoare. Această cale nu cere ieşirea din cercurile umane şi din cele sociale pentru a cultiva propria evoluţie în singurătate. Ea nu cere nici dispreţuirea materiei, ci o înălţare şi o depăşire a acesteia către ceva superior.

Cunoaşterea de sine este cunoaşterea lumii! – să servească drept maximă fundamentală.

Cele trei căi descrise acum conduc omul la educaţia superioară. Abia de aici încolo poate el obţine ultima cheie a secretului universal, printr-un iniţiat adevărat, pentru a primi prin aceasta o privire de ansamblu în legăturile mai profunde dintre viaţa lumii şi viaţa omului. Cea mai înaltă treaptă semnifică atunci capacitatea de a primi intuiţii din lumile superioare. Aceasta este o stare de claritate spirituală şi lumină divină.

CALEA YOGA, INIȚIEREA CREȘTIN-GNOSTICĂ ŞI ESOTERISMUL ROSICRUCIENILOR

Köln, 30 noiembrie 1906

Prin iniţiere, omul dobândeşte capacitatea cunoaşterii lumilor superioare. Ea constă într-un parcurs intim de evoluţie a sufletului nostru. Pentru aceasta există căi diferite pentru oameni diferiţi, dar adevărul este acelaşi pretutindeni. Dar abia atunci când ne aflăm pe vârful unui munte, avem vedere liberă în toate părţile. Dar ar fi un mare nonsens dacă nu am vrea să

mergem pe drumul cel mai scurt, din locul în care tocmai ne aflăm, pentru a atinge vârful. Aşa este şi cu iniţierea. Dacă am ajuns la ţel şi am obţinut efectiv, prin efort, vederea liberă a cunoaşterii, atunci această cunoaştere este aceeaşi pentru toţi.

Dar nu este bine dacă omul merge pe o altă cale de evoluţie decât cea potrivită naturii sale. De fapt ar trebui să existe pentru fiecare om o cale particulară de evoluţie. Dar toate căile se rezumă la trei tipuri principale: calea yoga, calea creştin-gnostică şi iniţierea creştin rosicruciană. Omul poate merge deci pe una din aceste trei căi diferite. Ele sunt diferite, pentru că există trei tipuri de oameni. Dintre europeni, doar puţini sunt aceia care pot merge pe calea orientală yoga. De aceea, în general nu este just pentru un european să meargă pe calea yoga. Dincolo, în Orient, oamenii trăiesc într-o cu totul altă climă, sub o cu totul altă lumină solară. Deosebirea dintre oriental şi european nu este uşor de demonstrat prin anatomie, dar între ei există o profundă diferenţă sufletească şi spirituală, şi trebuie să se ia în considerare faptul că evoluţia lăuntrică intervine profund în natura sufletească şi spirituală a omului. Structura mai subtilă a creierului indian nu este perceptibilă anatomistului. Dar dacă am pretinde europeanului ceea ce putem pretinde indianului, l-am distruge. Indianului i se pot recomanda anumite lucruri care nu-i folosesc la nimic europeanului, sau îi fac chiar rău. Calea yoga pune discipolului, înainte de toate, o cerinţă fundamentală, fără a cărei împlinire nu este deloc posibil să se meargă pe această cale. Ea cere autoritatea strictă a unui maestru spiritual, a unui aşa-numit guru. Cine vrea să meargă pe calea yoga trebuie să se supună în toate detaliile vieţii prescripţiilor unui guru. Făcând abstracţie de aceasta, este greu de mers pe calea indiană yoga dacă omul nu se smulge din relaţiile exterioare de viaţă. Este de asemenea necesar să se ia diverse măsuri exterioare pentru a sprijini exerciţiile recomandate. Dacă omul are anumite vieţuiri care produc o impresie asupra lumii sale de simţire, când va

parcurge o evoluţie lăuntrică ocultă acestea vor avea o influenţă profundă asupra lui. De aceea discipolul oriental yoga trebuie să-l întrebe pe guru în legătură cu toate detaliile vieţii sale. Dacă omul vrea să întreprindă vreo schimbare în viaţă, trebuie să se lase îndrumat de către guru. Deci calea yoga este o cale ce presupune supunerea absolută faţă de un guru. Omul trebuie să înveţe să vadă cu ochii acelui guru şi să înveţe să simtă ca el. El nu poate merge pe această cale fără o încredere profundă, fără iubire desăvârşită, unite cu încrederea absolută şi dăruirea de sine necondiţionată, care întrec orice altceva.

În cazul căii creştin-gnostice există doar un mare învăţător, un singur maestru spiritual, un guru central. Aici este necesară credinţa în Iisus Christos, şi nu numai în învăţăturile Sale. Discipolul creştin gnostic trebuie să poată crede că în Iisus Christos a fost încarnată înalta individualitate divină unică, o individualitate care nu se compară cu nici o alta, însăşi individualitatea cea mai înaltă. Toate celelalte individualităţi au început pe acest Pământ pe o treaptă inferioară şi apoi s-au înălţat, ca de exemplu Buddha, Hermes, Zoroastru, Pitagora, astfel încât structura lor spirituală este rezultatul a multor încarnări precedente. La Iisus Christos nu este aşa. El nu se lasă comparat cu nici o altă individualitate, cu nimeni altcineva de pe Pământ. Fără această credinţă omul nu ar putea merge pe calea creştin-gnostică.

A treia cale este cea creştin-rosicruciană. Aici Învăţătorul, maestrul spiritual este sfătuitorul care îşi rezumă sfatul la luarea de măsuri pentru evoluţia spirituală. Această evoluţie spirituală trebuie să fie organizată în aşa fel încât să aibă o influenţă cuprinzătoare asupra vieţii omului. La iniţiere trebuie să existe întotdeauna un maestru spiritual. Nu există iniţiere serioasă fără maestru spiritual. Cine vrea să afirme aceasta spune ceva la fel de necugetat ca acela care ar considera că este posibilă naşterea unui copil fără colaborarea ambelor sexe. Iniţierea este un proces de fecundare spirituală. Şi dacă acest

proces nu s-ar realiza prin relaţia dual ă dintre maestru şi discipol, atunci ar fi chiar un proces dăunător.

Calea indiană yoga cuprinde şapte trepte. Dar ele nu urmează întotdeauna una după alta în aceeaşi succesiune. Treptele care sunt enumerate pot fi schimbate între ele într-un anumit mod. Nu este necesară parcurgerea treptelor pe rând, de la prima până la a şaptea. Poate fi cazul în care să se preia ceva corespunzător treptei a şaptea şi apoi să se prescrie discipolului un exerciţiu potrivit cu individualitatea sa, şi care corespunde unei cu totul alte trepte. Discipolul poate parcurge această cale în câţiva ani sau în câteva luni. La întrebarea de cât timp are nevoie omul pentru iniţiere, *Subba Row* [Nota 81] a spus: Aceasta poate dura şaptezeci de încarnări sau şapte încarnări, la unii durează şapte ani, la alţii şapte luni sau numai şapte zile, sau chiar numai şapte ore. Aceasta depinde întru totul de maturitatea spirituală pe care a atins-o deja un om. Maturitatea spirituală se manifestă la unul mai repede, la altul mai încet. Depinde de karmă. Se poate pune desigur întrebarea cum se face că un anumit om nu iese în evidenţă, deşi el se afla foarte sus din punct de vedere spiritual în existenţa sa anterioară. Poate că există obstacole în predispoziţiile sale corporale şi sufleteşti. Misiunea maestrului este de a îndepărta aceste obstacole. Se poate întâmpla ca în suflet să fie adânc ascunsă o iniţiere anterioară, care să nu iasă la iveală din cauza vreunui obstacol.

Prima treaptă a educaţiei indiene yoga este Yama. Asta înseamnă aproximativ abţinere, neefectuare. Prin aceasta indianul înţelege: a nu ucide, a nu minţi, a nu fura, a nu trăi imoral, a nu râvni. Dacă vrem însă să pătrundem mai adânc în ceea ce înţelege indianul prin aceasta, atunci trebuie să o considerăm în întreaga sa amploare. Chiar dacă devenim, de exemplu vegetarieni, tot nu ne-am dezobişnuit încă de a ucide. Viaţa noastră nu este deloc posibilă fără ucidere. Noi ucidem şi prin respiraţie, prin aceea că expirăm dioxid de carbon. Dacă

învelişul vegetal verde al Pământului nu ar asimila neîncetat dioxidul de carbon şi nu ar reda oxigenul, atunci oamenii şi animalele nu ar putea trăi. O parte a exerciţiilor yoga constă în aceea că omul trebuie să se dezobişnuiască tocmai de această ucidere. Indianul consideră foarte important acest lucru. El înţelege de asemenea numeroase înlănţuiri din viaţa noastră socială actuală în aşa fel încât acestea intră pentru el în categoria de hoţie. Fiecare dintre noi trebuie să primească bani, într-un fel oarecare. Pentru ca omul să primească bani, sunt necesare multe condiţii. Dacă ne cumpărăm o haină, nu putem şti cu ce preţ a fost făcută ea. Omul reflectă prea puţin asupra modului cum se încadrează el în viaţa socială şi cum este el răspunzător de ceea ce face. Dacă ia în serios lucrurile, atunci trebuie să se simtă răspunzător pentru ceea ce se petrece prin el însuşi.

Omul îşi ajută cel mai mult semenul prin aceea că devine lipsit de pretenţii. Cel care devine lipsit de pretenţii îşi ajută mai mult semenul decât o face filantropul. Dacă de exemplu omul nu scrie scrisori nefolositoare, atunci poate cruţă pe câţiva oameni să urce multe scări pentru a le duce la destinaţie. Omul greşeşte când crede că-i ajută pe semeni prin aceea că are pretenţii mai mari, şi în acest fel este necesară mai multă muncă. Nu contribuim deloc la ceea ce au nevoie oamenii dacă le dăm de lucru. Prin relaţiile complicate care guvernează în Europa, devin tot mai greu de realizat lucrurile cerute de orientali pentru a merge pe calea yoga. Într-o ţară unde nu există bănci, unde relaţiile culturale sunt cuprinse dintr-o privire, acolo omul poate să meargă pe calea yoga cu specificul său strict.

A doua treaptă este Nyana, cultivarea unui ritual. Calea indiană yoga cere ca omul să aibă un ritual, ca el să lege învăţătura de un cult. De la fiecare om care merge pe calea yoga se cere în mod sever să urmeze un ritual. El trebuie să aibă în faţa lui în mod vizibil actul cultic. Aşa cum arta depinde de

reliefarea efectivă în obiecte exterioare, tot aşa această iniţiere depinde de aceea ca lucrurile să se desfăşoare în ritual.

A treia treaptă este Asana, concordanţa poziţiei corporale cu anumiţi curenţi din Cosmos. Acolo unde mai exista un sentiment pentru astfel de lucruri, de exemplu în construcţiile cultice, întotdeauna altarul principal a fost construit spre est. În cazul organizării subtile a indianului, este important în ce direcţie se află acesta. Într-adevăr, există un alt curent de la nord la sud, decât de la est la vest. În cazul iniţierii yoga poziţia corpului este importantă fiindcă trupul oriental este mult mai moale şi se reliefează în el mult mai mult dacă ia o anumită poziţie. Dacă europeanul ar vrea să meargă pe calea orientală yoga, atunci el ar trebui să participe la toate acestea.

A patra treaptă este Pranayama, ritmizarea procesului de respiraţie. Aceasta ne devine cel mai uşor de înţeles dacă ne gândim la faptul că în împrejurările actuale omul ucide prin respiraţia sa. Maestrul spiritual dă discipolului prescripţia: Trebuie să-ţi reglezi procesul respirator – cel puţin un anumit timp – conform regulii pe care ţi-o dau eu. Dacă am examina respiraţia, am vedea că aerul expirat de un discipol yoga are o cu totul altă compoziţie, un cu totul alt conţinut de dioxid de carbon decât în cazul omului obişnuit. Se adevereşte prin urmare că el acţionează efectiv asupra viitoarei evoluţii a Pământului prin reglarea procesului respirator. Picătura care cade încontinuu găureşte piatra. Acest lucru nu se poate vedea de azi pe mâine. Dar prin însumare va însemna ceva foarte precis în decursul unui lung interval de timp.

Şi maestrul spiritual rosicrucian prescrie discipolului să înceapă la un anumit moment ritmizarea procesului de respiraţie. Ce determină procesul de respiraţie? Omul fizic nu este imaginabil fără plantă. Noi inspirăm oxigenul care se combină în plămân cu carbonul, şi expirăm dioxid de carbon. Planta procedează exact invers. Are loc un circuit neîncetat între om, pe de o parte, şi plantă, pe de altă parte. În viitorul

îndepărtat omul va forma în sine un organ care poate îndeplini ceea ce planta îndeplineşte azi. El va fi în stare să prelucreze în sine dioxidul de carbon. Acest lucru va fi posibil printr-un organ prin care omul va separa carbonul de oxigen şi îl va uni cu sine. Ceea ce preluăm astăzi o dată cu hrana pentru construirea corpului, vom realiza atunci în mod conştient în noi înşine. Prin aceasta vom transforma din nou dioxidul de carbon în oxigen. Acest proces este într-adevăr favorizat prin ritmizarea procesului de respiraţie. Acest lucru a fost predat amănunţit în secolul al XIV-lea în şcoala rosicruciană. Prin trădarea câtorva astfel de secrete, unul dintre acestea a ajuns în literatura populară. Într-o scriere din secolul al XVIII-lea [Nota 82] se găseşte ceva despre piatra filosofală. Ceea ce se află acolo este corect din punct de vedere textual. Dar autorul probabil că nu a ştiut deloc despre ce este vorba în realitate. Întregul om trebuie să se transforme dacă vrea să realizeze ceea ce face acum planta pentru el. Însuşi trupul său fizic devine atunci carbon, dar nu va fi carbon negru şi nici diamant dur, care este doar simbolul pentru piatra filosofală. Prin această piatră filosofală se înţelege acel trup care este transparent, în care sunt incorporate celelalte organe. El va consta dintr-o masă de carbon de tip gelatinos, asemănător cu albuşul de ou. Omul se află pe un drum pe care el se va dezvolta cândva în această glorie minunată. Respiraţia ritmică ce conduce la aceasta, se numeşte alchimie. Piatra filosofală se numeşte Lapis philosophorum. Cel care a scris despre aceasta nu a ştiut deloc ce scria.

A cincea treaptă yoga este Pratyahara. Ea constă în aceea că omul este în stare să reprime impresiile simţurilor exterioare. Trebuie să ne lămurim ce este lumea noastră sufletească propriu-zisă şi să omitem tot ce a pătruns în noi din afară. Ceea ce omul gândeşte de cele mai multe ori, a intrat din exterior în el. Dacă omul este capabil să se dăruiască în mod conştient gândurilor lăuntrice, dacă el poate deveni orb şi surd

faţă de ambianţa sa şi este totuşi treaz lăuntric, dacă el poate avea un gând fără să reflecteze asupra exteriorului, atunci somnul său este umplut de vise; atunci el exersează Pratyahara.

Pe treapta a şasea omul nu trebuie să reprime complet numai ceea ce pot vedea ochii şi pot auzi urechile, ci trebuie să reprime şi reprezentările lăuntrice care urcă din sufletul însuşi. După ce omul a îndepărtat din suflet tot ceea ce a intrat prin viaţă, el aduce o singură reprezentare în interiorul sufletului. Pe aceasta i-o dă guru. Reprezentările pot fi de felul celor conţinute în primele patru învăţături din scrierea «Lumina pe cărare». Cele mai bune conţinuturi sufleteşti sunt cele pe care le poate da un maestru special.

După ce un astfel de conţinut sufletesc a acţionat un timp, discipolul îl lasă să se scufunde, fără a deveni lipsit de conştienţă. El deţine atunci încă funcţiunea vieţii spirituale ca atare, fără conţinutul gândirii. Dacă este atinsă această a şaptea treaptă, atunci lumea spirituală pătrunde în noi. Această stare se numeşte Samadhi.

La fel ca şi calea yoga, educaţia gnosei creştine are de asemenea şapte trepte. Această metodă ţine seama deja de un corp ceva mai grosier şi este orientată în special către lumea simţirii şi a sentimentului. Învăţătorul creştin trebuie să conducă lumea de simţire şi sentiment a discipolului. Cele şapte trepte ale iniţierii creştine sunt: În primul rând Spălarea picioarelor, în al doilea rând Biciuirea, în al treilea rând Încoronarea cu spini, în al patrulea rând Crucificarea, în al cincilea rând Moartea mistică pe cruce, în al şaselea rând Punerea în mormânt, în al şaptelea rând Înălţarea la Cer.

Cel mai bine este să explicăm cele şapte trepte descriind cum se desfăşoară relaţia dintre maestru şi discipol. Maestrul spune discipolului cam aşa: Uită-te la plantă! Ea are rădăcini şi creşte în regnul mineral. Dacă s-ar adresa regnului mineral, ea ar trebui să-i spună: Ţie îţi datorez existenţa mea, eu pot trăi doar prin tine – îţi mulţumesc! Tot aşa ar trebui să vorbească

animalul regnului vegetal: Ţie îţi datorez existenţa mea, eu nu pot trăi decât prin tine. Iar dacă omul priveşte natura din jurul său şi oamenii care-i sunt încă inferiori, atunci un sentiment asemănător trebuie să străbată sufletul său. Nu se poate dezvolta şi nu poate fi atinsă o treaptă superioară fără să existe treptele inferioare. De aceea, oameni care se află într-o poziţie socială superioară trebuie să se aplece către cei care se află mai jos şi să le mulţumească. Asta a arătat Iisus Christos la spălarea picioarelor, prin aceea că s-a aplecat la picioarele ucenicilor şi le-a spălat. Pe prima treaptă a iniţierii creştine discipolul trebuie să se pătrundă întru totul de acest sentiment de recunoştinţă faţă de tot ceea ce îi este inferior. Ceea ce realizează, se va arăta în două simptome. În primul rând el se va vedea pe sine într-o viziune astrală, în situaţia spălării picioarelor. Acest lucru se produce la oricine parcurge prima treaptă în mod just. În al doilea rând el va avea o senzaţie ca şi cum apa i-ar scălda picioarele.

Pe a doua treaptă, discipolul trebuie să înveţe să suporte toate necazurile vieţii care au loc neîncetat de jur-împrejurul lui. El trebuie să reziste, chiar dacă trebuie să suporte cele mai mari dureri. Simptomul este că se vede pe sine biciuit în viziune astrală şi că simte ceva ca nişte înţepături în diverse locuri de pe corpul său.

A treia treaptă este dobândirea capacităţii de a suporta să fie copleşit cu batjocură şi dispreţ tot ceea ce are mai sfânt. Maestrul spune discipolului: Dacă poţi suporta batjocorirea a ceea ce este mai sfânt pentru tine şi să lupţi totuşi pentru apărarea acestui lucru, atunci eşti capabil să porţi coroana cu spini. Discipolul va simţi un fel deosebit de dureri de cap, când a atins această treaptă.

Pe treapta a patra el trebuie să înveţe să-şi vadă corpul ca pe ceva complet exterior, să-şi poarte corpul de acolo până acolo aşa cum purtăm de obicei un instrument, un ciocan sau o altă unealtă. În unele şcoli discipolii învaţă să vorbească despre

trupul lor astfel încât spun: trupul meu trece pe poartă – şi altele asemănătoare. Pe această treaptă respectivul se vede pe sine răstignit pe cruce în viziune astrală. El primeşte rănile lui Christos la mâini şi la picioare şi pe partea dreaptă a corpului. Atunci, în momentele sale de meditaţie şi concentrare, îi apar stigmatele roşii.

A cincea treaptă este moartea mistică. Pe această treaptă, el are vieţuirea că între el şi restul lumii s-ar aşeza un văl, ca o perdea neagră. Atunci el află lăuntric tot ce poate fi rău în lume. Coborârea în Infern, aceasta este moartea mistică. După aceea apare o viziune a sfâşierii acestei perdele.

Pe treapta a şasea omul obţine o senzaţie ca şi cum propriul trup ar fi cu totul altul. Omul este unit atunci cu Pământul. Aceasta este Punerea în mormânt.

A şaptea treaptă, Învierea, nu poate fi descrisă în cuvinte. Cine trece prin astfel de sentimente dobândeşte vederea în lumea spirituală.

Al treilea fel de iniţiere este cel rosicrucian, care apare în Europa începând din secolul al XIV-lea. Acesta are în vedere, înainte de toate, întărirea şi fortificarea voinţei lăuntrice. Dacă instruirea orientală pune accentul pe gândire iar instruirea creştin-gnostică pe simţire, atunci instruirea rosicruciană este îndreptată spre cultivarea voinţei. Treptele acestei instruiri sunt: În primul rând studiul, în al doilea rând conştienţa imaginativă, în al treilea rând deprinderea scrierii oculte, în al patrulea rând ritmizarea vieţii, în al cincilea rând învăţarea înţelegerii corespondenţei dintre microcosmos şi macrocosmos, în al şaselea rând contemplarea sau adâncirea în macrocosmos, iar în al şaptelea rând fericirea divină.

Studiul cere ca discipolul să aibă răbdarea de a dobândi anumite noţiuni asupra lumii. Mai întâi el trebuie să primească învăţătură de la maestrul său spiritual. El trebuie de exemplu să studieze plin de dăruire ceea ce-i poate da teosofia elementară ca învăţătură. Trebuie să încerce să pătrundă această

învăţătură cât poate el de bine. Însuşirea răbdătoare de noţiuni este necesară pentru oricine vrea să pătrundă mai sus. Pentru aceasta este nevoie de un anumit antrenament al gândirii, de o deprindere de a trăi şi urzi în elementul pur al gândirii. Pentru cei care vor să dobândească iniţierea rosicruciană şi să-şi antreneze spiritul sunt scrise cărţi cum este ***Filosofia libertăţii*** şi ***Adevăr şi ştiinţă***. Este vorba de a învinge dificultăţi nesfârşite pentru unii, de a urmări gândurile şi de a recunoaşte cum se urzeşte cu necesitate un gând din altul. În cazul instruirii orientale este nevoie de o supunere severă faţă de guru. În cazul instruirii creştin-gnostice discipolul trebuie să-l aşeze pe Christos în centrul năzuinţei. În instruirea creştin-rosicruciană, maestrul spiritual îi stă discipolului alături ca prieten şi sfătuitor.

În regiunile superioare omul poate greşi mult mai uşor, de aceea el trebuie să aibă o siguranţă lăuntrică. În viaţa obişnuită, viaţa însăşi ne călăuzeşte aşa cum trebuie. Uneori viaţa ne corectează greşelile într-un mod înspăimântător. Dar când ne înălţăm în lumile superioare nu mai avem parte de această corectare. De aceea, în instruirea orientală, discipolul trebuie să vadă cu ochii acelui guru, trebuie să simtă prin intermediul lui. În cazul maestrului spiritual european, omul are un sfătuitor. Pentru înălţarea în lumile superioare omul are neapărat nevoie şi de un alt fir conducător. În lumea astrală există cu totul alte percepţii decât în lumea fizică; tot aşa, în lumea devachanică ni se deschide o nouă lume de percepţii. În ceea ce priveşte impresiile, cele trei lumi sunt complet diferite. Dar un lucru este identic în toate acestea: gândirea logică. Aceasta ne poate fi un conducător sigur pe planul astral şi pe cel devachanic. Dacă omul a învăţat să gândească logic prin intermediul studiului, atunci el poate să se ajute şi pe planul astral şi pe planul devachanic. În orice caz, pentru planul buddhic logica planului fizic nu mai are valoare.

A doua treaptă a instruirii rosicruciene este conştienţa imaginativă. Discipolul european nu trebuie să năzuiască în mod pripit la aceasta, fiindcă poate greşi uşor. Omul trebuie să înveţe să intre într-o relaţie morală cu lucrurile. El trebuie să vadă în toate lucrurile trecătoare un simbol pentru ceea ce este etern. Dacă privim natura în acest sens, atunci brândușa de toamnă, de exemplu, devine pentru noi simbolul unei fiinţe singuratice, care tinde vertical spre melancolie. Vioreaua este atunci un simbol pentru ceea ce-şi umple existenţa cu frumuseţe modestă, liniştită. Orice piatră ne inspiră gânduri – ea este un simbol pentru ceea ce se află dincolo de ea. Prin aceasta, lumea din jurul nostru devine mai bogată. Lucrurile ne oglindesc fiinţa lor cea mai lăuntrică. Una dintre flori devine atunci lacrima prin care Pământul îşi exprimă suferinţa, alta devine expresia bucuriei. Dacă privim un bob de orez, atunci putem observa cum din acesta creşte o mică flacără. Mica flacără devine imaginea pentru ceea ce răsare ulterior drept pai.

În al treilea rând vine o treaptă la care din toate fiinţele se deschide o lume complet spirituală. Deasupra lucrurilor planează esenţa lor spirituală, conţinutul lor spiritual. Întreaga lume spirituală devine vizibilă. Omul se simte atunci ca în mijlocul valurilor mării şi are vieţuirea că ar înota într-o mare. El vede cum se înalţă culoarea unei lalele şi recunoaşte că aceasta este veşmântul unei entităţi astrale. Pe această a treia treaptă urmează pentru discipol învăţarea scrierii oculte. Dacă vrem să trăim efectiv în lumea astrală, atunci trebuie să cunoaştem scrierea ocultă. În lume, multe lucruri sunt formate în maniera vârtejului:

Găsim această spirală atât în nebuloasa Orion cât şi la plăsmuirea fiinţei vii. Germenul uman şi cel animal au într-un stadiu iniţial o formă spirală. Una dintre părţi ilustrează fizicul, iar cealaltă parte, care se înfăşoară înăuntru, ilustrează astralul. Începutul unui nou stadiu în evoluţia omenirii este simbolizat de asemenea prin semnul a două vârtejuri încolăcite unul într-altul. Acesta este semnul zodiacal al Racului. Când a început epoca postatlanteană cu subrasa protohindusă, după scufundarea vechii Atlantide, Soarele răsărea la începutul primăverii în semnul zodiacal al Racului. Când cunoaştem scrierea ocultă, învăţăm să ne orientăm în lumea astrală.

Drept a patra treaptă urmează deprinderea cu ritmul vieţii. Discipolul primeşte îndrumarea pentru o anumită reglare a respiraţiei. În natură, totul decurge în mod ritmic. Fiecare plantă înfloreşte în mod ritmic în acelaşi timp al anului. Şi în regnul animal se poate urmări ritmul. Astfel, animalul este capabil de fecundare doar într-o anumită perioadă a anului. Dar în cazul omului, ritmul trece în haos. Omul trebuie să creeze un nou ritm pentru viaţa lui. La mulţi oameni există doar un ritm obţinut prin constrângere. În general, la om nu există un ritm liber consimţit. Rosicrucianul trebuie să se îngrijească de ritmizarea vieţii sale. Prin îndrumarea specială a maestrului se introduce ritmul în procesul de respiraţie.

A cincea treaptă este învăţarea corespondenţei dintre microcosmos şi macrocosmos. Există o anumită legătură între om şi toate lucrurile lumii din jurul lui. În cazul omului obişnuit, aceasta se manifestă doar în iubirea dintre cele două sexe, în sentimentul prin care unul găseşte la celălalt tocmai ceea ce-i este înrudit, familiar, ceea ce îi aparţine. Dar pe această relaţie tainică a lumii cu omul se bazează multe. Pe aceasta se bazează de exemplu faptul că *Paracelsus* [Nota 83] a descoperit felul cum anumite plante se află în relaţie cu omul. Tot aşa, el a învăţat să cunoască şi relaţia altor substanţe cu omul. El numea un bolnav de holeră, arsenicus [Nota 84], fiindcă arsenul face să

intervină la omul sănătos aceleaşi simptome care se manifestă la un bolnav de holeră. Se poate avea o relaţie personală, o relaţie de iubire cu toate lucrurile, într-un sens pur spiritual. Aceasta trebuie exersat în mod deosebit. Se ajunge la aceasta când se urmează nişte îndrumări foarte precise. Dacă ne gândim cu un anumit cuvânt la punctul dintre sprâncene, deasupra rădăcinii nasului, atunci ajungem ca, după câtva timp, să ni se deschidă cunoaşterea unui proces foarte precis din lume. Prin gândire asupra interiorului ochiului, se dobândeşte cunoaşterea naturii Soarelui, a proceselor care au avut loc pe când Soarele şi Pământul formau încă *un singur* corp ceresc. Printr-un alt exerciţiu, omul cunoaşte ce este Luna din punct de vedere spiritual sau ce fel de stare a avut Pământul în urmă cu optsprezece milioane de ani.

Apoi urmează cufundarea în corespondenţa dintre microcosmos şi macrocosmos. Prin concentrare asupra punctului dintre sprâncene, deasupra rădăcinii nasului, se poate pătrunde în timpul când a intrat Eul în om. Atunci omul creşte cu conştienţa sa înlăuntrul macrocosmosului. Aceasta trebuie să exerseze el un timp foarte precis, şi astfel trebuie el să crească înlăuntrul tuturor lucrurilor, indiferent că ele sunt departe sau aproape. În al şaptelea rând urmează treapta fericirii divine, când omul creşte în afara învelişului trupesc limitat şi este capabil să trăiască împreună cu macrocosmosul.

Învăţăturile sunt date discipolului potrivit stării oculte a fiinţei sale. Dacă discipolul a parcurs aceste trepte în vieţuirea reală, atunci el a ajuns la punctul culminant al cunoaşterii lumilor superioare.

CUM SE DOBÂNDESC CUNOŞTINŢE DESPRE LUMILE SUPERIOARE ÎN SENSUL ROSICRUCIAN?

München, 11 noiembrie 1906

Mai puţin cunoscută decât alte poezii de Goethe, este poezia sa «Tainele» [Nota 85]. Această poezie a rămas ca fragment. Goethe ne povesteşte despre un pelerin, fratele Marcu, care ne aminteşte prin drumeţiile sale de destinul lui Parsifal. După o lungă drumeţie el ajunge la o casă singuratică, o construcţie mânăstirească. Înăuntrul acesteia el găseşte o confrerie, o întrunire a douăsprezece personalităţi. El învaţă să cunoască natura, caracterul celor doisprezece şi al celui de-al treisprezecelea, care este conducătorul. Fiecare din cei doisprezece are de făcut ceva extraordinar de important şi trebuie să dea un fel de descriere a vieţii celui de-al treisprezecelea. Acest al treisprezecelea a trecut prin încurcături şi piedici de tot felul. Despre el se spune:

De puterea care leagă toate fiinţele
Se eliberează omul care se învinge, –
asta înseamnă: care îl cultivă în sine pe omul superior.

Acest al treisprezecelea, numit Humanus, a crescut întru totul dincolo de sine. Măreţia, influenţa acestui înţelept, pe care noi o simţim şi o presimţim, este încă sporită prin aceea că el, aşa cum auzim îndată, este pe moarte, şi că are de dat ultimul, cel mai frumos şi cel mai mare lucru celor doisprezece, înainte de intrarea sa în lumile spirituale superioare. Şi pentru aceasta trebuie să vină „Cel simplu şi pur". El trebuie să-l înlocuiască pe cel de-al treisprezecelea. Asupra acestui fragment pluteşte ceva ca vraja din Vinerea Mare. În realitate, acestea ar fi trebuit să fie înfăţişate în mediul Vinerii Mari. Goethe însuşi îşi explică poezia [Nota 86] cam în felul următor: În lume există multe credinţe, dar în toate noi trebuie să vedem acelaşi sâmbure de adevăr. Asta voia să indice Goethe prin faptul că el a aşezat,

deasupra celor douăsprezece religii mondiale, una care constituie miezul comun de adevăr al celor douăsprezece. Iar al treisprezecelea este reprezentantul acestui adevăr originar. Poezia exprimă de fapt, indirect, concepţia teosofică despre lume. Goethe vrea să exprime într-o imagine poetică în ce fel poate conduce la pace o sinteză a tuturor religiilor. Când fratele Marcu trece prin poarta mânăstirii, străluceşte spre el o cruce încununată cu trandafiri. Goethe cunoştea profunda semnificaţie a acestui simbol, ceea ce se arată şi în versurile sale:

Totuşi, de noul sens complet el e pătruns,
Aşa cum lui imaginea în faţa ochilor îi stă;
El vede crucea, de trandafiri strâns înconjurată.
Cine a asociat crucii, trandafirii?
Acestea sunt cuvinte cu un real sens esoteric.

Astăzi trebuie să ne preocupe aşadar întrebarea: Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare în sensul rosicrucienilor? Vrem să discutăm puţin despre metoda rosicruciană. Este una dintre căile de cunoaştere care duc în lumile suprasensibile. Cuvântul „rosicrucian" poate suna straniu şi neobişnuit pentru unii. S-a vorbit despre rosicrucieni ca fiind o confrerie secretă, care a apărut în secolul al XIV-lea sub această denumire. Ceea ce se găseşte în dicţionarul enciclopedic şi de obicei în literatura cotidiană despre rosicrucieni este insignifiant. Rosicrucienii au reprezentat o direcţie spirituală foarte precisă, printr-un număr de personalităţi foarte influente. Cât de uşor poate să cadă omul în cele mai grave greşeli când crede că găseşte cele mai înalte adevăruri, o dovedesc multe publicaţii care au apărut despre rosicrucieni. Rosicrucienii erau una dintre cele mai intime confrerii secrete; ei trebuiau să treacă prin probe severe şi încercări grele. Cei care voiau să fie primiţi în Ordinul rosicrucian trebuiau să treacă prin multe încercări. Candidatul trebuia să parcurgă o instruire ocultă foarte precisă, pentru a fi

condus la clarvedere. Dar ignoranţa îl poate face pe om să vadă în ceea ce este sublim doar o caricatură. Aşa a fost înţeles greşit şi rosicrucianismul, şi deformat până la caricatură. Ceea ce s-a scris despre rosicrucieni este pur şi simplu şarlatanie. Cine poate aprecia în mod just rosicrucianismul, acela vede adevărata esenţă a acestuia. Cât de greu a fost însă dintotdeauna să se cunoască ceva despre rosicrucianism, vedeţi din aceea că Helmont [Nota 87], Leibniz [Nota 88] şi alţii nu au putut afla nimic despre rosicrucieni. Iniţierea rosicruciană este dedusă istoric dintr-o carte de la începutul secolului al XVII-lea, în care, printre altele, spune că rosicrucienii se ocupau cu lucruri alchimiste şi cu altele, de exemplu cu educaţia superioară, şi aşa mai departe. Aşa ceva se citeşte în lucrarea «Fama Fraternitatis» [Nota 89].

Despre ceea ce este într-adevăr rosicrucianismul nu se găseşte nimic, fiindcă secretele rosicrucienilor au fost transmise doar prin tradiţie orală. Ceea ce s-a atribuit în mod exterior numelui de rosicrucian se potriveşte prea puţin pentru aprofundarea esenţei rosicrucianismului. Noi vrem să ne ocupăm astăzi de metoda rosicruciană autentică, în măsura în care este posibil acest lucru în public. Mişcarea teosofică a provenit, la început, din calea orientală. Adevărul se găseşte pretutindeni, dacă omul ştie să îl caute şi este matur pentru aceasta. În omenire a existat cândva un alt mod de gândire, o altă simţire şi o altă voinţă, un alt văz şi o altă percepţie, pe când vechii hinduşi primeau învăţăturile sfinţilor Rishi. Ceea ce s-a realizat atunci nu mai poate fi realizat astăzi. Metodele care erau posibile înainte nu mai sunt accesibile astăzi. În lume nu există nimic la modul absolut; omenirea se află neîncetat într-o evoluţie. Omul actual are o structură complet diferită, mai subtilă, a creierului, chiar şi o compoziţie complet diferită a sângelui faţă de omul de atunci. De aceea trebuie astăzi modificat orice adevăr, iar metodele de iniţiere trebuie să fie prescrise în aşa fel încât să se potrivească europeanului actual.

Acestea sunt motivele pentru care trebuie să existe un rosicrucianism, pentru care omul avea nevoie de o altă formă de inițiere. Curentul rosicrucian este purtat de mari maeștri spirituali care s-au menținut întotdeauna în arierplan.

Rosicrucianismul cuprinde șapte trepte de inițiere. Aceste șapte trepte formează o metodă unitară, prin care europeanul este în stare să treacă toate probele pe care trebuie să le parcurgă. Aceste trepte nu se parcurg neapărat una după alta, ci maestrul alege, conform individualității discipolului, ceea ce este cel mai potrivit pentru el.

Cele șapte trepte sunt: studiul, conștiența imaginativă, cunoașterea inspirată sau citirea scrierii oculte, prepararea pietrei filosofale, corespondența dintre microcosmos și macrocosmos, trăirea în macrocosmos precum și fericirea divină drept a șaptea și cea mai înaltă treaptă.

Prin studiu se înțelege însușirea de concepte și idei care îl fac pe om apt să poată avea o judecată sănătoasă și cuprinzătoare despre corelațiile esențiale. Studiul conținea la rosicrucieni tot ceea ce avem noi astăzi în teosofie, după scoaterea veșmântului oriental. Ceea ce aduce astăzi teosofia, este înțelepciunea rosicruciană. Eu am vorbit și în conferințele publice despre învățătura elementară a rosicrucienilor. Esențialul este însușirea unei sume de concepte despre lume, armonioasă în sine, care să reprezinte o construcție riguroasă, consolidată, de gânduri. Se înființează un sistem de gândire rațional. Rosicrucianul trebuie să fie un om gânditor, lucid. Acestea sunt adevăruri inteligibile atât pentru cele mai simple inimi, cât și pentru cele mai spirituale suflete: acesta este scopul studiului. El duce la privirea în lumile suprasensibile, în lumea astrală, apoi în lumea spirituală sau devachanică, în acele lumi care ne înconjoară pe toți în mod invizibil.

De jur-împrejurul omului există atâtea lumi câte capacități are el de a le percepe. Aceste capacități sunt, desigur, mai întâi nedezvoltate. Pentru cel născut orb, faptul de a începe

să vadă înseamnă o nouă naştere. Tot aşa este pentru om ivirea fiecărei lumi noi, o nouă naştere. Lumea astrală, pe care noi o numim aşa din anumite motive, se află de jur-împrejurul nostru, la fel şi lumea spirituală sau devachanică. Este lipsă de modestie din partea celui care nu ştie nimic despre lumile superioare să afirme că acestea nu ar exista. Lumea astrală şi lumea devachanică se deosebesc amândouă foarte mult de ceea ce este vizibil în lumea fizică de jur-împrejurul nostru. Vieţuim impresii complet noi în lumea astrală, ca şi în lumea devachanică. Dar, deşi percepţiile din aceste lumi sunt diferite faţă de cele din lumea fizică, logica rămâne aceeaşi. Gândirea este aceeaşi în toate trei lumile, abia în lumi şi mai înalte se schimbă şi aceasta. Dacă am învăţat să gândim într-una din aceste trei lumi, atunci legile gândirii sunt aceleaşi şi în lumile superioare. În orice caz, o greşeală făcută în lumea fizică se corectează pentru om prin experienţa vieţii. În celelalte lumi nu există această posibilitate comodă de corectare, de aceea omul trebuie să aibă acolo un etalon sigur de obiectivitate. Acolo eşti lipsit de sprijin dacă intri fără această obiectivitate! De aceea era necesar un guru în cazul vechii iniţieri. Guru trebuia să intre oarecum drept cea mai înaltă autoritate în sufletul celui care era iniţiat în înţelepciunea hindusă yoga. În educarea rosicruciană, această relaţie dintre guru şi discipol este înlocuită prin sprijinul unei gândiri educate. Discipolul însuşi trebuie să fie conducătorul. De aceea este studiul o parte componentă a educării. În scrierile ***Adevăr şi ştiinţă*** şi ***Filosofia libertăţii*** sunt expuse adevăruri fundamentale ale teosofiei, atât pentru inimile cele mai modeste cât şi pentru oamenii care năzuiesc mai sus. La citirea acestei cărţi trebuie o colaborare lăuntrică deplină, trebuie elaborat un gând din altul.

A doua treaptă a căii rosicruciene este conştienţa imaginativă. Printr-o metodă corespunzătoare, ea face deja primul pas în lumile superioare. Vieţuirea conştienţei

imaginative cuprinde sensul profund al cuvintelor lui Goethe: „Tot ceea ce e trecător nu este decât un simbol” [Nota 90].

Dacă privim o plantă, atunci putem vieţui din forma ei, din esenţa ei, cât este de adevărat că prin ea spiritul Pământului se revelează oarecum în întristarea sa, în voioşia sa. Este un mare adevăr că omul aparţine Pământului în aceeaşi măsură în care un deget aparţine trupului uman. Omul este doar un membru al unui întreg, dar el se dăruieşte iluziei că trăieşte separat. Degetul este ferit de această iluzie, fiindcă el nu se poate plimba de acolo până acolo pe trupul uman. Dacă ne simţim element component al Pământului, atunci resimţim nu numai poezia cuvintelor goetheene despre spiritul Pământului, ci şi adevărul acestor cuvinte. Dacă omul se înalţă la ceea ce produce spiritul Pământului la suprafaţa sa, atunci unele plante vor fi pentru el lacrimile, iar altele zâmbetele spiritului Pământului.

În conştienţa discipolului a fost adus încă ceva, cu toate mijloacele instruirii. Lui i s-a spus: Priveşte caliciul vegetal, cu organele de reproducere pe care le îndreaptă în mod cast spre Soare. Raza solară sărută interiorul caliciului vegetal. Planta îşi întinde inocent în afară organele de reproducere. Imaginează-ţi aceasta în transformarea ei pe o treaptă superioară. Priveşte mai întâi animalul şi omul, şi vezi cum omul ascunde ceea ce planta prezintă Soarelui. Şi apoi spune-ţi: Omul trebuie să atingă cândva o treaptă viitoare, pe care să renunţe la tot ceea ce este inferior în organele sale. Pe această treaptă superioară el va oferi Soarelui ceea ce este astăzi caliciul în cazul plantei. Atunci va fi purificat tot ceea ce este plin de instincte, şi individualitatea umană va fi învins natura poftelor. Această transformare se numea în înţelepciunea rosicruciană Graalul, cupa cea sfântă.

Dacă omul a trăit câtva timp în astfel de reprezentări, atunci el este matur pentru a se ridica la vieţuiri şi mai înalte. Ochiul fizic vede în plantă doar sămânţa. Prin pregătire sufletul ajunge atât de departe încât el poate înainta la imaginea care i

se arată în cazul seminţei şi în care se înfăţişează felul cum creşte planta. Înaintea sufletului apare imaginea unei plăsmuiri învăpăiate care se înalţă din sămânţă. Omul învaţă astfel să vadă spiritualul din lăuntrul lucrurilor, învaţă să cunoască cum tot ce este fizic este născut dintr-o lume a spiritualului.

A treia treaptă este numită în instruirea rosicruciană citirea scrierii oculte. Forţele cosmice care acţionează în lume se revelează prin anumiţi curenţi şi combinaţii de culori şi sunete. Această scriere ocultă este înscrisă prin structura ei în lume. Un exemplu pentru aceasta este spirala, pe care o zărim în Cosmosul exterior în forma a două vârtejuri înfăşurate unul în celălalt, în nebuloasa Orion. Din punct de vedere microcosmic, prima încadrare a embrionului uman are loc tot într-o formă corespunzătoare de spirală. Imaginea a două vârtejuri înfăşurate unul în celălalt este semnul zodiacal al racului. În scrierea ocultă acest semn indică trecerea de la un stadiu evolutiv la următorul. În realitate, punctul vernal al Soarelui se afla în semnul Racului după scufundarea Atlantidei, când în vechea Indie a început o nouă epocă a omenirii.

Un alt semn al scrierii oculte este triunghiul, care este de asemenea înscris în macrocosmos. Din punct de vedere microcosmic, figura triunghiului echilateral cu centrul marcat este simbolul pentru echilibrul obţinut între cele trei puteri sufleteşti.

Acestei trepte a treia, pe care este cucerită conştienţa inspirativă, îi urmează ritmizarea vieţii şi a respiraţiei. Ea este desemnată în limbajul rosicrucian şi drept prepararea pietrei filosofale. Prin aceasta este anticipată din nou o treaptă ulterioară generală de evoluţie a omenirii. Azi omul are nevoie de oxigen pentru inspiraţie. El expiră dioxid de carbon ca substanţă toxică. În cazul plantei este invers, ea inspiră tocmai dioxid de carbon şi elimină oxigen. Într-un viitor îndepărtat omul va folosi în mod conştient carbonul, pe care îl preia astăzi o dată cu hrana, la reconstruirea corporalităţii sale, şi nu-l va

mai expira. Atunci corporalitatea umană va consta dintr-o cu totul altă substanţă decât este astăzi. Aceasta va fi un carbon transparent, moale. Atunci corpul uman însuşi este piatra filosofală. Simbolul pentru aceasta este diamantul de transparenţă cristalină, care constă din carbon.

Acest proces complet este pregătit printr-o ritmizare a respiraţiei, ca şi, în general, a tuturor proceselor vieţii. La plantă şi la animal aceste procese sunt reglate din exterior. La omul actual nu se mai petrece un astfel de proces, ci el însuşi trebuie să-şi creeze ritmul care domneşte în natură, fără colaborarea fiinţelor ce trăiesc în ea. Respectarea riguroasă a unui astfel de ritm înfăţişează o parte componentă importantă a instruirii rosicruciene.

A cincea treaptă a instruirii rosicruciene este cea pe care se vieţuieşte corespondenţa dintre microcosmos şi macrocosmos. *Paracelsus* spune: Tot ceea ce se află în jurul nostru în spaţiu este înrudit cu noi. În lume există litere separate, iar omul este cuvântul. Pe această treaptă este posibilă o vieţuire de sine în lăuntrul său. Omul are, în mic, în esenţa sa, tot ceea ce se află afară în lume. A se cunoaşte pe sine însuşi pentru a cunoaşte lumea, aceasta este misiunea dată pe această treaptă.

Pe următoarea treaptă, a şasea, se cere trăirea în afară, în macrocosmos. Omul trebuie să iasă din sine însuşi şi să lase în urmă tot ce este al său. El învaţă acum să cunoască într-adevăr macrocosmosul.

Cea mai înaltă treaptă pe care o poate atinge rosicrucianul este fericirea divină. Acum iniţiatul creşte împreună cu întregul Univers, el vieţuieşte culmea evoluţiei umane, aşa cum este ea prescrisă omenirii pentru un viitor îndepărtat. Instruirea rosicruciană îşi îndreaptă toată năzuinţa către pregătirea acestei evoluţii.

În om trăieşte o natură inferioară pasivă şi un element activ. Dacă se dezvoltă în modul descris, atunci el învinge

natura inferioară şi este renăscut prin spirit. Acest sens al evoluţiei umane este conţinut în cuvintele lui Goethe:

Şi cât timp nu îl ai pe acest
„Mori şi devino!"
Eşti doar un trist oaspete
Pe întunecatul Pământ.

Simbolul pentru „mori" este crucea, simbolul pentru „devino" sunt trandafirii. Trupul fizic al omului înfăţişează crucea. Tot ceea ce are legătură cu forţele de creştere formează elementul pasiv din om. Între acestea se află în mod special laptele. Omul care năzuieşte în sus, dezvoltă, dimpotrivă, un element activ în sânge. Acesta este misterul trandafirului alb şi al trandafirului roşu. Natura umană superioară este aceea care caută acordul între trandafirul alb şi trandafirul roşu. În poezia lui Goethe «Tainele», cel de-al treisprezecelea personaj ne dă imaginea acelui om care a atins această treaptă înaltă. Putem înţelege cuvintele rostite de acest al treisprezecelea personaj drept leitmotiv pentru întreaga năzuinţă rosicruciană:

Căci orice forţă tinde înainte, în depărtare,
Pentru a trăi şi acţiona aici şi acolo;
Dimpotrivă, se îngustează şi frânează din orice parte
Curentul lunii, luându-ne cu sine:
În această furtună lăuntrică şi conflict exterior
Spiritul percepe un cuvânt greu de înţeles:
Din puterea care-i leagă pe toţi oamenii,
Se eliberează doar omul care se învinge pe sine.

CINE SUNT ROSICRUCIENII?

Leipzig, 16 februarie 1907

În jurul numelui de rosicrucian planează, pentru cei care se ocupă cu literatura teosofică, ceva nedefinit, neclar, ca şi cum s-ar afla un mister în spatele acestuia. Mulţi văd în aceasta o denumire pentru oamenii care s-au ocupat în secolul al XVIII-lea cu tot felul de vrăji posibile şi imposibile. În operele personalităţilor care vor să cerceteze rosicrucienii în mod ştiinţific şi istoric se simte o nedumerire binevoitoare când se spune cam aşa: A fost o dată un fel de confrerie care a avut idealuri înalte şi idealuri morale progresiste. Este posibil ca în acestea să se mai vorbească şi despre formulele lor simbolice. În orice caz, în operele savante este accentuat tot mereu faptul că rosicrucienii ar fi decăzut. Dacă rosicrucienii ar fi fost vreodată ceea ce s-a spus acolo, atunci rosicrucianismul ar fi fost contrariul său. În realitate este ceva ce ţine de cea mai înaltă valoare a omenirii. Din punct de vedere exterior el nu poate fi justificat. Tainele nu sunt transmise niciodată în cărţi. Dacă ceva este dat în vileag, atunci acel lucru a avut loc doar prin trădare sau ceva asemănător, şi putea trece atunci cu uşurinţă drept prostie sau superstiţie. O astfel de concepţie nu are nimic de a face cu ceea ce era rosicrucianismul. Ceva din ceea ce cuprinde rosicrucianismul este totuşi de găsit într-o carte care a apărut în anul 1616. autorul se numea *Johann Valentin Andreae* [Nota 91]. Cartea avea titlul «Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz» şi înfăţişează evoluţia unui om care a devenit rosicrucian. Ulterior, Andreae a făcut să apară o carte [Nota 92] despre care nu se ştia dacă era ceva serios, era o glumă sau o retractare.

În consideraţiile noastre de astăzi vom dezvălui ceea ce este îngăduit să devină public deja în ziua de azi, din ceea ce este în realitate rosicrucianismul. În toate timpurile a existat

iniţiere. Oamenii se află pe diferite trepte de evoluţie. Există oameni superior evoluaţi, care sunt iniţiaţi în cele mai profunde taine ale lumii, care ştiu ceva despre modul cum se formează lumile, cum a luat naştere Pământul şi cum ating oamenii trepte de evoluţie tot mai înalte. Când se spune că iniţiatul ar fi un ştiutor, acest lucru este luat adesea prea uşor. A şti care este misterul propriu-zis al omului, a şti care este viitorul omului, înseamnă cel mai mare lucru pe care îl poate învăţa omul. Da, există o ştiinţă care acţionează într-adevăr ucigător asupra oamenilor nepregătiţi. Dacă aceasta ar fi comunicată fără discernământ, atunci omenirea s-ar sfârşi. Omenirea ar fi dezbinată, cea mai mare parte ar fi distrusă, această ştiinţă ar acţiona favorabil doar deasupra unei mici părţi a omenirii. Secretul nu poate fi obţinut niciodată în mod neautorizat, prin păcălirea iniţiatului; pentru aceasta nu există tortură, nu există martiriu. Dacă aţi vrea să îi cereţi unui iniţiat, el nu ar dezvălui niciodată unui profan ultimul secret al lumii. El ar înnebuni sau ar fi ucis, chiar numai de gândul de a destăinui secretul. Eu vreau să vă înfăţişez într-o imagine perspectiva întregii evoluţii care este în legătură cu acest secret: o alee care devine din ce în ce mai îngustă, aparent, deşi cândva marele secret va fi dezvăluit pentru toţi oamenii.

Rosicrucianismul este un mod de iniţiere. Acest curent a fost întemeiat prin Christian Rosenkreutz. Există diverse căi de iniţiere. Una a fost învăţată de hinduşi de la vechii Rishi; aceasta este calea orientală yoga. Apoi a existat calea creştin-gnostică, şi a treia este calea rosicruciană. Toate trei căile conduc la culmea iniţierii. Dar, în mod obişnuit, nu se ia în considerare cât de fundamental diferită este predispoziţia spirituală şi fizică a indianului de cea a europeanului. Deja prin corpul său, europeanului îi este imposibil să meargă pe calea indiană. În afară de aceasta, nu se urmăreşte nici influenţa condiţiilor exterioare, în marea lor diversitate. Puteţi urmări că în India, de exemplu, anumite boli – holera, variola – au o cu

totul altă desfăşurare, că ea este alta în ţările calde decât în cele reci. Mediul înconjurător este complet diferit şi se răsfrânge în mod corespunzător asupra tuturor învelişurilor omului. De aceea este o părere ciudată că pentru european ar fi realizabilă instruirea yoga. Aceasta a fost o greşeală. În orice caz, nu s-a ştiut că din secolul al XIV-lea rosicrucienii au mers pe o cale de evoluţie.

Calea rosicruciană nu este nicidecum una necreştină. Pentru mulţi oameni, care stau cu ardoare şi temeinicie în creştinism, calea creştin-gnostică este cea corectă, şi ei ating pe această cale culmea cea mai înaltă. Dar numărul de astfel de naturi umane scade. Rosicrucianismul ascunde cele mai adânci mistere ale creştinismului şi aduce pe deasupra posibilitatea de a îndepărta toate îndoielile în care sunt conduşi oamenii prin concepţii populare sau mai puţin populare. Nimeni nu este ferit astăzi de cele mai crunte îndoieli care se înghesuie pretutindeni tot mai aproape de el. Prin instruirea creştină omul nu ar putea întâmpina în modul just aceste îndoieli, nu s-ar putea feri şi nu ar şti să se apere de ele. Nu trebuie să luaţi acestea în mod exterior. Dacă cineva ar vrea să spună, de exemplu: Eu nu îl citesc pe Haeckel, eu mă izolez în concepţia mea creştină despre lume, nu ar ajunge la nimic prin aceasta. Noi trăim într-o lume în care omul este complet îmbibat de civilizaţie. Când folosim trenurile, sursele de lumină recent descoperite, atunci ne folosim de legile naturii. Oricât de tare s-ar izola omul, în fiecare locomotivă, în fiecare flacără artificială i se împărtăşesc aceste gânduri care trăiesc în ambianţa spirituală. Dacă cineva ar rămâne doar la citirea Bibliei, atunci, noaptea, trupul său astral, trupul său sufletesc ar fi înconjurat cu toate senzaţiile sufleteşti distrugătoare posibile. El nu ştie de ce devine nervos. Cel care cunoaşte gândurile ce năvălesc în mod inconştient, o ştie. Nu este vorba despre ştiinţa materialistă ca atare, ci despre întreaga atmosferă spirituală în care noi trăim. În secolul al XII-lea domnea încă ardoarea religioasă, biserica era

spirituală şi reprezenta centrul din punct de vedere exterior. Omul care lucrase din greu, se refugia în casa puterilor spirituale şi găsea acolo odihnă. Acest lucru a ajuns altfel astăzi. Instruirea rosicruciană ţine seama de aceste fapte, ia în considerare tot ceea ce i se întâmplă omului modern.

Ce este aşadar educaţia rosicruciană? Aici veţi face cunoştinţă cu idealuri înalte. Cine vrea să parcurgă această instruire trebuie să se adreseze celui care posedă ştiinţa corespunzătoare. Deja de la primii paşi pe care îi face, discipolul vede despre ce este vorba. Prin instruirea rosicruciană se produce o transformare completă a omului. Numai prin faptul că omul obţine capacităţi ale lumii superioare, poate deveni el cetăţean al acesteia.

Instruirea secretă rosicruciană are şapte părţi componente: în primul rând, Studiul just; în al doilea rând: Însuşirea conştienţei imaginative; în al treilea rând: Deprinderea scrierii oculte; în al patrulea rând: Descoperirea pietrei filosofale; în al cincilea rând: Cunoaşterea omului însuşi, a lumii în mic, a microcosmosului; în al şaselea rând: Cunoaşterea macrocosmosului; în al şaptelea rând: Cunoaşterea a ceea ce este fericirea divină. Adesea au loc devieri de la succesiunea treptelor iniţiatice, astfel încât un maestru spiritual alege, de exemplu, ceea ce se află pe locul al cincilea, drept treaptă a patra, în funcţie de individualităţile discipolului.

Veţi întreba: Mai există astăzi un rosicrucian veritabil? Da, există, şi metoda rosicruciană îşi va obţine abia în viitor cea mai importantă semnificaţie a sa. Aceşti fraţi rosicrucieni au şi semne distinctive. Nu mulţi pot ieşi în public, o parte acţionează pe deplin retraşi. Cine îi caută, îi găseşte, iar cel care nu îi găseşte poate presupune că pentru el încă nu a venit timpul să-i găsească. Dar acesta va veni neapărat. Adesea acest lucru se petrece ca din întâmplare. S-ar putea, de exemplu, să trebuiască să aşteptaţi timp de trei ore într-o sală de aşteptare, din cauza

unui sector înzăpezit de cale ferată. Un străin se apropie de dumneavoastră aparent întâmplător, iar dumneavoastră aţi găsit în el maestrul spiritual. Acesta este doar un caz pe care îl amintesc aici.

În primul rând: Studiul just. Ce se înţelege prin aceasta? Sunteţi conduşi în lumi despre care omul obişnuit nu are nicio idee. Este necesar să ne orientăm în acestea. Un visător, care nu are un sprijin solid în gândirea sa, nu este potrivit pentru ele. Condiţia este gândirea cea mai sigură. Omul trebuie să privească în jur, trebuie să se străduiască să vadă de jur-împrejur cu o privire sănătoasă, dar, de asemenea, trebuie să fie în stare să-şi închidă simţurile. Prin aceasta se spune ceva ce nu este apreciat de oricine, nici chiar de cei mai mari filosofi. *Eduard von Hartmann* [Nota 93], de exemplu, a exprimat în mod repetat: În orice gând a mai rămas ceva din impresiile sensibile, fie o impresie sonoră, fie una de culoare. – Denotă o lipsă incredibilă de modestie să afirmi că o gândire care să nu conţină nimic sensibil nu este posibilă. Ceea ce conduce la o astfel de gândire eliberată de senzorial este oferit acum în literatura spiritual-ştiinţifică şi în conferinţe.

Cei care se dovedesc a fi potriviţi sunt conduşi mai profund în cunoaştere. Dar partea elementară a acestei cunoaşteri este accesibilă unei mari părţi a omenirii. Studiul care îndepărtează de senzorialul lumii, şi care astăzi este adus oamenilor, constă într-o educare a gândirii: Aceasta nu are nimic de a face cu ceea ce ne înconjoară ca senzorialitate. Cine vrea să pătrundă mai adânc, trebuie să-şi conducă spiritul înspre un antrenament intensificat al gândirii. Am încercat să dau îndrumare pentru o astfel de gândire eliberată de sensibil în scrierile: ***Filosofia libertăţii*** şi ***Adevăr şi ştiinţă***. Este aşa: Cine începe să aprofundeze aceste cărţi, va observa cum se înşiră un gând după altul, într-o necesitate a succesiunii de idei. Toţi cei care năzuiesc mai sus, primesc prin acestea mijlocul pentru o dezvoltare spirituală corectă.

În al doilea rând: Însuşirea conştienţei imaginative. Aici, reprezentarea se deosebeşte de gândirea obişnuită. Reflectaţi la expresia lui Goethe: „Tot ce este trecător, este doar un simbol". Dacă vedeţi un om cu faţă zâmbitoare sau cu chipul mâhnit, atunci nu veţi spune că ia naştere un rid pe faţa lui sau că i se rostogoleşte o lacrimă pe obraz, ci vă veţi spune că aceasta este expresia unui suflet vesel, respectiv a unui suflet trist. Exteriorul vă face accesibil lăuntricul, exteriorul este un simbol, o alegorie pentru vieţuirea sufletului. Oricine va consimţi acest lucru în cazul omului. Oricine cunoaşte diferenţa dintre capul unui om şi imaginea sa. Geologul descrie Pământul, fără ca pe el să-l preocupe altceva decât structura fizică pur şi simplu. Omul nu ştie că trupul Pământului este corpul unei fiinţe, şi că anumite plante sunt expresia voioşiei spiritului Pământului, iar altele sunt expresia mâhnirii spiritului Pământului. Goethe ştia să spună ceva despre aceasta, el ştia să privească Pământul ca pe un trup şi ştia ce conţine. În «Faust», el îl face pe spiritul Pământului să spună:

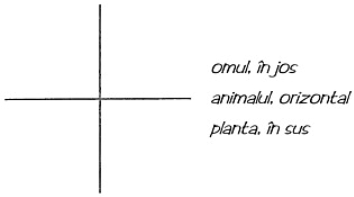
În val de viaţă, în viscol de fapte [Nota 94]
Sui, cobor în vânt,
Prin toate mă cern!
Leagăn şi mormânt,
Un ocean etern,
O pânză-n schimbare,
O viaţă-dogoare,
La războiul vremii-n vuiet mă frământ
Şi dumnezeirii-i ţes un viu veşmânt.*

* *Faust* – Noapte, traducere de Ştefan Augustin Doinaş, Editura Univers 1982.

Pe Pământ, totul este un simbol pentru ceea ce se petrece în interiorul acestuia. Oamenii se plimbă încolo şi încoace pe trupul Pământului. Pe trupul meu – aşa poate spune Pământul – creşte ceea ce dă pâine omului. În acel loc al Evangheliei după

Ioan, unde se spune: „Cine mănâncă pâinea mea, mă calcă cu picioarele” este exprimat unul dintre cele mai profunde mistere ale concepţiei despre lume.

Ne însuşim conştienţa imaginativă prin aceea că vedem un simbol în fiecare lucru. Dar pentru aceasta trebuie să fi învăţat mai înainte gândirea logică. În instruirea rosicruciană nimeni nu va alege un alt simbol. Oricine percepe în toate un simbol al veşnicului. Eu trebuie să îmbrac aici într-un dialog ceea ce se ascunde în spatele unei alegorii care a fost predată mai întâi în templele medievale şi apoi în şcolile rosicruciene. Maestrul spunea discipolului: Priveşte planta, priveşte cum se înfige cu rădăcina în sol şi cum îndreaptă spre lumina Soarelui caliciul, locul organelor de reproducere. Caliciul este sărutat cu castitate de către raza Soarelui şi astfel ia naştere o nouă fiinţă. Raza Soarelui este numită de asemenea sfânta lance a iubirii. *Darwin* însuşi spune [Nota 95]: Rădăcina plantei se poate compara cu capul. Omul este o plantă inversată. Organele sale de reproducere sunt îndreptate în mod pudic spre centrul Pământului. Animalul se află între om şi plantă. Cele trei regnuri ale naturii sunt desemnate printr-o cruce:

Platon spune [Nota 96]: Sufletul lumii este răstignit pe crucea trupului lumii.

Aşadar maestrul rosicrucian cere discipolului: Compară materia carnală cu materia vegetală castă – va veni însă o vreme când omul va fi purificat de pofte şi patimi şi se va maturiza pe o treaptă superioară şi va lumina înspre Soarele spiritual tot atât de cast, tot atât de lipsit de pofte ca şi planta castă. Prin acest ideal, el îşi va purifica trupul astfel încât

fecundarea va avea loc în mod cast şi pur. Acest ideal îl înfăţişează instruirea medievală prin Sfântul Graal. Potirul este un simbol sfânt pentru ceea ce trebuie să devină senzorialitatea umană, dacă e ca ea să devină asemănătoare caliciului vegetal. Atunci ea va fi sărutată de porumbelul alb – potirul este înfăţişat cu un porumbel deasupra lui.

Spiritualizarea în acest fel a lumii, vederea ambianţei omului în astfel de imagini înalţă la contemplarea imaginilor astrale. Firea şi simţirea cultivă conştienţa imaginativă.

În al treilea rând: Deprinderea scrierii oculte. Scrierea ocultă constă în aceea că sunt imitaţi curenţii lăuntrici ai naturii. Un astfel de simbol este simbolul vârtejului. Dacă aţi putea vedea întru totul nebuloasa Orion, atunci aţi percepe-o ca două cifre şase înfăşurate una într-alta. Aici, vedeţi în nebuloasă o lume care se distruge şi o lume care ia naştere. Aşa este pretutindeni. Când planta formează un rod, nu trece nimic din planta veche în cea nouă. Nimic altceva decât forţele fac ca să se formeze o nouă plantă. Şi în acest caz aţi vedea doar vârtejuri încolăcindu-se înăuntru şi în afară. Tot aşa aţi putea vedea cum se încolăceşte o cultură veche în sine însăşi, şi o cultură nouă se strecoară în afară. Acest proces spiritual ne poate ajuta să înţelegem un astfel de semn grafic.

Cu opt sute de ani înainte de naşterea lui Christos, Soarele intra în semnul Berbecului – sau al Mielului. În fiecare primăvară el înaintează ceva mai departe. Acum, punctul vernal se află în constelaţia Peştilor. La început oamenii credeau că Berbecul le aduce întreaga mântuire, noua putere a primăverii. Pe Mântuitorul însuşi îl puneau în legătură cu acesta. În prima perioadă a creştinismului aveau ca simbol crucea cu mielul. Mai

înainte ca Soarele să se afle în constelaţia Berbecului, el se afla în constelaţia Taurului. Pe atunci, egiptenii îl venerau pe Apis, perşii pe taurul Mithra. După potop, Soarele se afla în constelaţia Racului. Racul a primit acest semn ocult:

Există multe astfel de linii, dar şi culori. Şi astfel de semne noi învăţăm, care ne conduc în forţele naturii şi în puterile naturii. În scrierea ocultă învăţăm educarea voinţei.

În al patrulea rând: Descoperirea pietrei filosofale. În secolul al XVIII-lea, prin aceasta se înţelegea un mister. Cineva publicase pe atunci ceva despre aceasta [Nota 97], în sensul: Este ceva cunoscut de oricine. Piatra filosofală este, în acelaşi timp, cel mai nobil lucru pe care îl poate omul cuceri, pe care îl poate face omul din organismul său, pentru a ajunge la o dezvoltare superioară.

Aici aş dori să vă amintesc o alegorie a filosofiei Vedanta: Oamenii au vrut cândva să verifice dacă omul ar putea trăi şi fără ochi. După un an, respectivul a spus: Da, am trăit, dar ca un orb. Apoi el a încercat să trăiască fără urechi, şi după un an a dat răspunsul: Da, am trăit fără urechi, dar ca un surd. I-a fost luat glasul, şi el a trăit ca un mut. Apoi trebuia să i se ia şi respiraţia, dar acest lucru nu a mers: nu putea trăi fără respiraţie. Respiraţia ne aduce aerul vital. „Şi Dumnezeu a insuflat omului suflu, şi el a devenit un suflet viu" [Nota 98].

Cu fiecare respiraţie noi inspirăm oxigen şi eliminăm dioxid de carbon. În cazul plantei există un circuit inversat. Planta îşi construieşte trupul din carbon. De aici provine faptul că noi mai găsim încă plante încremenite în cărbune, după milenii. Omul are în sine carbon, el inspiră oxigen; se produce

dioxid de carbon, care este îndepărtat. Asta face şi animalul. Însă şcoala rosicruciană predă o desfăşurare deosebită a procesului de respiraţie, iar prin aceasta omul învaţă procesul pe care îl întrepătrunde planta în sine. În tine va apărea natura plantei, dar tu nu vei dormi ca ea, tu vei fi clarvăzător.

Înspre acest ideal se îndreaptă omul, de a-şi construi corpul din carbon – cărbunele obişnuit – şi acesta este piatra filosofală. Când trupul omului va fi devenit stelar, el nu va fi cărbune negru, ci carbon transparent, limpede ca apa. Acestea nu sunt doar procese chimice, ci sunt şi idealuri înalte. Asta parcurge rosicrucianul în mod gradat, iar mai târziu se va înălţa şi întreaga omenire la aceasta.

În al cincilea rând: Cunoaşterea omului ca microcosmos. Lumea se întinde în tot restul naturii, iar omul este extractul acesteia. Totul se întinde în lume ca litere, iar omul este cuvântul format din acestea. La începutul secolului al XIX-lea, *Oken* [Nota 99] şi *Schelling* [Nota 100] au adus idei fundamentale foarte corecte. Ei căutau să-şi lămurească entitatea care corespunde unui organ. Oken proceda întru câtva grotesc când declara: Limba este o sepie. *Goethe* spune: Ochiul este format din lumină, pentru lumină [Nota 101]. Noi recunoaştem adevărata natură a luminii doar dacă găsim în om ceea ce corespunde luminii.

Maestrul dă discipolului un leitmotiv, acela de a se concentra asupra unui punct, asupra acelui organ din dosul rădăcinii nasului, şi discipolul învaţă să cunoască natura conştienţei de vis pe lângă conştienţa actuală a omului. Şi omul învaţă să cunoască întreaga lume, dacă se cufundă în splină, ficat şi multe altele. Dacă el şi-a extins conştienţa prin această cufundare lăuntrică – o zăbovire înlăuntru în maniera delăsării este periculoasă – atunci el va creşte împreună cu întreaga lume. În al şaselea rând: Cunoaşterea macrocosmosului. Cine a cunoscut treapta precedentă, va cunoaşte şi pe Creatorul din spatele tuturor făpturilor.

În al şaptelea rând: Cunoaşterea fericirii divine. Pe treapta a şaptea, omul ajunge într-un punct care provoacă sentimentul universal din profunzimea sufletului uman şi pe acela la care este îndreptăţit doar pe această treaptă, anume sentimentul fericirii. Numai prin cunoaşterea macrocosmosului învaţă el să se transpună în acest sentiment universal. Fericirea divină este o transpunere clară în fiecare lucru în parte. Omul învaţă aici ce se află în spatele naturii. Cineva mi-a spus cândva: Eu nu am crezut niciodată că piatra ar simţi ceva când este ciocănită. – Spiritul regnului mineral simte spargerea în bucăţi drept cea mai înaltă plăcere, ca sentiment de fericire. Dacă nouă ni se pare că spargerea unui bloc de marmură ar trebui resimţit de acesta drept tortură, pentru spiritul stâncii este cea mai înaltă fericire. Acum aţi putea spune: De ce nu sunt comunicate aceste detalii? Cineva spunea cândva că acestea ar putea fi de cel mai înalt folos pentru omenire. Eu i-am replicat: Oamenii ar vrea să tragă avantaje egoiste din aceasta, de aceea acest mister poate fi spus doar în serviciul cel mai dezinteresat al omenirii.

Acest mister îl ştiau rosicrucienii, iar cei care umblă acum prin lume şi servesc progresului uman comunică ceea ce serveşte progresului, şi ei ştiu cum poate avea loc „Nunta chimică”.

INIȚIEREA CREȘTINĂ ȘI INSTRUIREA ROSICRUCIANĂ

Viena, 22 februarie 1907

Dacă ieri am discutat o temă [Nota 102] care priveşte mai mult aspectul exterior, exoteric al ştiinţei spirituale, astăzi vom putea reflecta la câteva observaţii asupra aspectului lăuntric, esoteric al ştiinţei spirituale.

Dacă noi, aşa cum este misiunea noastră de astăzi, vorbim unui public mare sau mai mic despre rezultatele cercetării suprasensibilului, atunci se pune foarte curând întrebarea: De

unde se ştiu acestea? Cum se poate ajunge să aflăm noi înşine ceva cu privire la lumile superioare? Această întrebare este foarte îndreptăţită. Numai că trebuie să ne fie clar faptul că nu putem merge prea devreme pe această cale a observaţiei personale, de exemplu înainte de a face cunoştinţă cu ideile importante din punct de vedere spiritual-ştiinţific. Trebuie să fi făcut cunoştinţă într-un fel cu ideile generale şi cu gândurile concepţiei antroposofice despre lume. Trebuie să fi încercat să dobândim presentimentul care se conturează în fiecare om că în antroposofie există adevăr. Trebuie să fi încercat, în sfârşit, să înţelegem cu logica umană corelaţiile lăuntrice ale învăţăturilor spiritual-ştiinţifice.

Astăzi nu se poate obiecta de fapt nimic, în principiu, dacă cineva poartă dorinţa de a se înălţa pe treptele cunoaşterii superioare. Desigur, se vorbeşte foarte mult despre unele aspecte, despre pericolele şi despre tot ceea ce se adună împotriva dezvoltării oculte – aşa numim îndeosebi dezvoltarea lăuntrică a omului. Se vorbeşte mult despre Hatha-yoga şi despre Raja-yoga [Nota 103], totuşi aceasta are mai mult valoare teoretică. Dacă lucrurile sunt făcute corect, dacă cel care conduce o astfel de dezvoltare lăuntrică este şi competent să o facă, atunci de fapt nu există pericol. Trebuie numai să se facă în mod corect, despre asta este vorba. O astfel de conferinţă ca cea de astăzi nu este ţinută pentru a da îndrumări – acest lucru trebuie subliniat în mod special –, acestea trebuie să fie date în mod expres de la om la om. Cine le dă îşi asumă o mare răspundere, iar celui care le urmează trebuie să-i fie clar că cel ce i le dă merită într-adevăr încrederea sa. Această încredere este ceva ce trebuie să existe neapărat.

Dezvoltarea ocultă sau lăuntrică a omului conduce aşadar, în mod special, încetul cu încetul, pe treptele cunoaşterii propriu-zise. Acum aş dori să vă schiţez esenţialul dezvoltării lăuntrice, şi anume, cum am spus deja, ca informaţie, nu ca îndrumare.

Când cineva a atins culmea cunoaşterii, când cineva se află sus pe culmea muntelui, are o perspectivă liberă în toate părţile. Aşa stau lucrurile în existenţa fizică, aşa este şi în cunoaştere. Cât timp omul nu este sus, cât timp el este pe drum, nu are perspectiva liberă. Cu cât urcă mai mult, omul cunoaşte mai mult, dar întotdeauna mai rămâne ascunsă o mare parte a muntelui. Această imagine a muntelui se potriveşte foarte bine cu dezvoltarea lăuntrică. Fiecare trebuie să pornească de la un punct care este potrivit pentru el, dacă vrea să urce treptele cunoaşterii superioare. Aceasta înseamnă că oamenii sunt diferiţi pe Pământ, sunt diferiţi şi cu privire la constituţia lor fizică, eterică şi astrală. Natura exterioară a unui hindus, a unui om din Asia de sud-vest, a unui european sau american sunt diferite una de alta mult mai mult decât poate să-şi reprezinte cineva care nu este ocultist. Ceea ce este de folos unei naturi hinduse ca exerciţii cu privire la dezvoltarea evlaviei lăuntrice nu se poate pretinde, fără îndoială, unei naturi occidentale. Deci a fost o greşeală faptul că s-a transmis învăţătura orientală yoga în Europa. Prin aceasta s-a pricinuit multă nenorocire. Corpul mult mai maleabil al hindusului poate fi dezvoltat cu totul altfel decât corpul europeanului, care este, dacă putem spune aşa, mult mai dur. Astfel, naturile umane sunt mult mai diferite decât vă puteţi reprezenta dumneavoastră. Anatomistul nu vă poate spune nimic despre aceasta, dar cine aruncă o privire de clarvăzător în lăuntru, acela ştie cât de diferite sunt naturile umane.

Omenirea actuală se poate împărţi în trei tipuri: În primul rând mai există acel tip pentru care se potriveşte iniţierea orientală yoga, apoi acela pentru care este posibilă calea creştin-gnostică şi, în sfârşit, acela – şi acesta este de departe cazul la cel mai mare număr de oameni – pentru care se potriveşte acea cale ce este cunoscută din secolul al XIV-lea drept calea rosicruciană. Trebuie remarcat că aceste căi nu

conduc la cunoaşteri diferite, căci dacă ajungem sus pe culme, toate lucrurile sunt la fel. Dar căile sunt şi trebuie să fie diferite.

Omul poate dobândi multe pe calea creştin-gnostică, el poate ajunge la cea mai înaltă cunoaştere. Dar pentru omul modern este potrivită calea rosicruciană, fiindcă acest om poate ajunge în situaţia în care este cuprins de îndoieli, de tulburări pe care trebuie să le înlăture atât pentru el cât şi pentru acţiunea sa în lume, deoarece trăieşte în cadrul vieţii existente. Acest lucru este posibil doar la educarea lăuntrică pe baza metodei rosicruciene, care este cea justă pentru lumea occidentală.

Aş dori să redau doar câteva puncte de vedere ale iniţierii creştin-gnostice, pentru ca să vedeţi că aici este încă un domeniu despre care se pot învăţa şi astăzi multe. Voi trece fără multă vorbă la educarea rosicruciană. Astăzi nu vreau să ating calea orientală yoga.

Calea creştină este schiţată într-o scriere care este înţeleasă cu greu în afara cercurilor oculte. Calea justă a iniţierii creştine este prescrisă pe deplin, în Evanghelia după Ioan.

Evanghelia după Ioan aparţine celor mai profunde scrieri ale lumii, numai că trebuie să o putem citi corect, însă asta nu înseamnă că omul trebuie să creadă în general că numai cititul este suficient. Aceasta este o carte vie. Înainte de toate, trebuie să vă fie clar că deja primele cuvinte nu sunt scrise pentru citit, nici pentru speculaţii filosofice, ci sunt scrise pentru meditaţie. Noi trebuie să le deţinem în modul corect, nu în traducerea obişnuită, ci primele versete ale Evangheliei după Ioan trebuie create din substanţa naţională germană astfel încât să nu existe numai sensul expresiilor, ci şi valoarea fonetică a expresiilor. Căci în viaţa ocultă reală intră în discuţie şi ceea ce se numeşte valoarea fonetică a cuvintelor.

Meditaţia constă în cufundarea lăuntrică în anumite formule, expresii sau cuvinte, dar meditaţia care înfăţişează un mijloc important de dezvoltare nu este doar o cufundare

filosofică sau raţională în ceea ce dă cuiva maestrul ocult, ci este o înviere până la valoarea fonetică. Dacă veţi reflecta asupra unei expresii pe care v-o dă un maestru, aţi putea aduce în gânduri doar ceea ce aveţi deja. Dumneavoastră trebuie să primiţi însă ceva nou, despre asta este vorba. Expresiile meditative sunt expresii care vă deschid poarta către lumea spirituală, care se bazează pe o experienţă seculară. Se ştie că ele au prin fiecare literă, prin fiecare întorsătură de frază, o influenţă asupra sufletului. Astfel, dumneavoastră trebuie să meditaţi ad litteram asupra primelor expresii. Traduse corect, ele sună aşa:

„La început a fost Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezeu, şi Cuvântul era un Dumnezeu.

Acesta era la început la Dumnezeu.

Totul a fost făcut prin El, şi nimic din ceea ce a fost făcut nu a fost făcut în afara Lui.

În El era Viaţa, şi Viaţa era Lumina oamenilor.

Iar Lumina a strălucit în întuneric, dar întunericul nu a cuprins-o cu înţelegerea.

Era un om trimis de Dumnezeu, şi numele său era Ioan.

Acesta a venit ca mărturie, pentru a depune mărturie despre Lumină, şi pentru ca toţi să creadă prin el.

Nu era el Lumina, ci el era un martor al Luminii.

Căci Lumina adevărată, care luminează pe toţi oamenii, trebuia să vină în lume.

El era în lume, şi lumea a devenit prin El, dar lumea nu L-a recunoscut.

El a venit la fiecare om în parte – el a venit până la oamenii-Eu –, dar oamenii-Eu nu L-au preluat.

Însă cei care L-au preluat, s-au putut manifesta prin El drept copii ai lui Dumnezeu.

Cei care au avut încredere în numele Lui nu sunt născuţi din sânge, nici din voia cărnii, nici din voia umană, ci din Dumnezeu.

Şi Cuvântul a devenit carne şi a locuit printre noi, iar noi am auzit învăţătura Sa, învăţătură de la unicul Fiu al Tatălui, plină de har şi de adevăr."

Dacă am putea vorbi mai mult timp, v-aş putea spune câte ceva despre aceste prime expresii. Ceea ce vă spun acum pe scurt despre această iniţiere creştină a fost parcurs de sute şi sute de oameni. A fost o experienţă practică de viaţă pentru mii de oameni. Vreau doar să vă schiţez câteva trepte ale unei iniţieri creştine.

Mai întâi, discipolului i se spunea: Trebuie să laşi să trăiască în sufletul tău timp de săptămâni, luni, ani, în fiecare dimineaţă, un timp, aceste prime expresii din Evanghelia după Ioan. Trebuie să-ţi abaţi atenţia în acest interval de timp de la tot ce se petrece în jurul tău. Trebuie să devii orb şi surd pentru tot ce te înconjoară, iar aceste cuvinte trebuie să se înalţe în sufletul tău, ca şi cum le-ai auzi, zi de zi, iar şi iar.

Acest exerciţiu are mai întâi un efect precis asupra sufletului. El face să apară ca prin farmec faptul că un astfel de om vede cum visele sale devin brusc regulate, cum ele preiau forme regulate. Şi apoi vine acel moment când omul ştie că el nu se află într-o lume a visului. Ci el ştie: Acum tu ai o nouă realitate de jur-împrejurul tău, realitatea imaginativă, realitatea astrală. Aşa cum omul vede în jurul său copaci şi arbuşti în conştienţa obişnuită, tot aşa vede el acum trăirile acelei lumi. Ele apar treptat, şi atunci omul ştie ce semnifică ele. Discipolul vede înaintea sa primele douăsprezece capitole ale Evangheliei după Ioan, mai întâi ca imagini de vis, apoi din ce în ce mai mult ca viziune trează vie.

După această vieţuire maestrul iniţierii creştine spune discipolului: De acum înainte trebuie să te pregăteşti pentru vieţuirea capitolului al treisprezecelea. Reprezintă-ţi o plantă! Această plantă creşte din regnul mineral. Dacă ea ar putea gândi şi simţi, atunci ar trebui să-i spună regnului mineral: Eu cresc din tine, tu eşti într-adevăr un regn inferior mie, dar eu nu

aş putea trăi fără tine. Şi ea ar trebui să se încline cu recunoştinţă către regnul mineral şi să spună: Îţi mulţumesc, piatră! Ţie îţi datorez întreaga mea existenţă. – Tot aşa ar trebui să vorbească animalul, plantei. Şi omul ar trebui să se încline către regnurile inferioare ale naturii şi să simtă acelaşi lucru. Şi orice om, care s-a ridicat mai sus pe ierarhia socială, trebuie să se încline către cel care-i este inferior şi să spună: Fără tine eu n-aş putea trăi.

Pentru a se dezvolta complet în această privinţă, discipolul trebuie să exerseze săptămâni şi luni întregi. Apoi apar două simptome, aceleaşi pentru toţi. El vieţuieşte mai întâi atât simptomul exterior cât şi simptomul lăuntric drept o realitate foarte precisă. El se vede pe sine însuşi drept al treisprezecelea, care spală picioarele celor doisprezece. Prin spălarea picioarelor, Iisus Christos a vrut să lămurească celor doisprezece acest mare adevăr. La iniţiere omul primeşte această vieţuire sufletească minunată. Ea merge până în simptomul exterior. El vieţuieşte ceva pe care îl simte ca şi cum şi-ar cufunda picioarele în apă. Nimeni nu trebuie să se teamă de aceasta, trece curând.

Dacă discipolul a ajuns atât de departe, vine maestrul şi spune: Acum trebuie să te dăruieşti unei alte sfere de sentiment. Viaţa aduce din toate părţile suferinţă şi durere. Trebuie să te transpui într-o astfel de stare încât să întâmpini ca om vertical toată suferinţa şi toată durerea, aşa cum vin ele într-adevăr din toate părţile lumii, astfel încât ele să nu poată să-ţi facă nici un rău. Trebuie să stărui în aceste lucruri săptămâni şi luni de-a rândul. Apoi vine un moment când intervine un simptom astral. El se vede pe sine în viziunea biciuirii, şi pe întregul corp apare o senzaţie asemănătoare, care trece într-adevăr, dar care acţionează astfel încât discipolul se pătrunde de această senzaţie în tot corpul. Prin aceasta el a devenit matur pentru a sta vertical în loviturile de bici ale vieţii.

Pentru a treia treaptă, el primeşte îndrumarea: Acum trebuie să te transpui în sentimentul pe care l-ai avea dacă ar trebui să suporţi doar durere şi suferinţă; ca şi cum ceea ce îţi este mai sfânt ţi-ar fi stropit cu dispreţ şi batjocură. Trebuie să poţi rezista prin puterile lăuntrice, trebuie să ai în tine un astfel de centru încât să poţi sta vertical. Apoi apare o nouă viziune: Discipolul se vede pe sine ca încoronat cu spini. El are drept simptom exterior un fel de durere de cap, care indică până în interiorul membrelor faptul că a survenit această mare vieţuire.

Apoi vine a patra treaptă. Trupul pământesc trebuie să ajungă pentru discipol ceva exterior. Cei mai mulţi oameni îl percep drept Eu. Trupul trebuie să devină ca o bucată de lemn, ca ceva exterior. Discipolul trebuie să se obişnuiască a spune în loc de: Eu intru pe uşă – Eu îmi port trupul înăuntru, pe uşă. – Trupul trebuie să devină pentru el foarte obiectiv. Dacă discipolul s-a adaptat la aceasta săptămâni şi luni întregi, atunci el are o viziune, o viziune astrală. El se vede pe sine crucificat. Aceasta este a patra treaptă. Iar drept simptom exterior, apar pentru o perioadă scurtă în timpul meditaţiei rănile, stigmatele la mâini, picioare şi pe partea dreaptă a corpului – nu pe partea stângă, cum se consideră în mod obişnuit. Ele arată cum s-a lucrat înlăuntru până în corpul carnal, la acest grad de dezvoltare.

Apoi vin treptele despre care nu mai putem vorbi, fiindcă nu avem cuvinte pentru acestea. A cincea treaptă este moartea mistică, unde discipolul vieţuieşte într-adevăr, în primul rând, ca şi cum între el şi realitate ar exista ceva ca o perdea neagră. Până urcă la el cunoaşterea, el se simte ca pierdut, e un fel de stare de singurătate deplină. Lumea carnală este ca şi scufundată, iar înaintea ochilor sufleteşti se află ceva ca o perdea neagră impenetrabilă. Este un moment pe care trebuie să-l vieţuiască oricine merge pe această cale de iniţiere. Omul trebuie să facă cunoştinţă cu tot ce poate zăbovi efectiv pe temelia sufletului drept suferinţă şi durere mare, şi cu tot răul

care există în lume. Aceasta este coborârea în Iad. Apoi discipolului îi apare ca şi cum perdeaua s-ar sfâşia, iar el priveşte în altă lume.

După aceea urmează Punerea în mormânt, o vieţuire la care omul se simte una cu planeta, iar a şaptea treaptă, despre care nu mai putem spune nimic, fiindcă poate presimţi ceva despre aceasta doar acela care îşi poate detaşa gândirea de creier. Aceasta este Înălţarea la Cer.

Prin această prezentare a iniţierii creştine am vrut să vă fac inteligibil ce trebuie să-şi reprezinte omul prin ea. Este o cale plină de abnegaţie. Ea se poate desfăşura numai în linişte, şi printre dumneavoastră se află cineva care a parcurs-o. Ea se desfăşoară oarecum printre rândurile vieţii, şi cu cât este mai serioasă, cu atât este vizibilă pentru privirea exterioară.

Dacă omul vrea să fie înarmat faţă de tot ce se poate apropia de el din afară, atunci el trebuie să parcurgă iniţierea rosicruciană. Ceea ce citiţi dumneavoastră adesea în cărţi ar trebui să vă aducă la a-i considera pe rosicrucieni drept şarlatani, căci aşa sunt ei descrişi de către eruditi.

Adevăraţii rosicrucieni s-au recunoscut din secolul al XIV-lea printr-un semn secret. Însă celui ce se afla în exterior, nu îi era permis să i se comunice în ce constă esenţa rosicrucianismului. Abia dintr-un anumit moment al secolului al XIX-lea au putut fi comunicate chestiuni elementare ale iniţierii rosicruciene. Dar în mod treptat, omenirea creşte până la acea maturitate prin care îi este permis să afle ceva despre aceste lucruri. De ce trebuie să fie aşa, de ce misteriile mai înalte trebuie să fie încă păstrate în taină, în acest lucru nu ne putem adânci astăzi.

Şi iniţierea rosicruciană are şapte trepte, şi anume: În primul rând studiul, studiul rosicrucian, în al doilea rând însuşirea cunoaşterii imaginative, în al treilea rând însuşirea scrierii oculte, în al patrulea rând căutarea pietrei filosofale, în al cincilea rând vieţuirea relaţiei dintre microcosmos şi

macrocosmos, în al şaselea rând cufundarea în macrocosmos, iar în al şaptelea rând fericirea divină.

Vă spun de la început că în această privinţă pot fi date doar indicaţii schiţate şi nimic mai mult.

Studiul nu este învăţarea aşa cum are ea loc de obicei, ci trebuie să se ajungă la aceea ca pentru om să existe o gândire adevărată, mai fluidă, în timpul căreia omul stinge toate percepţiile senzoriale din jur. Filosofii occidentali contestă faptul că există o astfel de gândire. Ei spun că se poate gândi doar dacă în gând mai este conţinut un rest de percepţie senzorială. Acei domni nu ştiu tocmai faptul că alţii au putut face aceasta, şi nu vor să creadă, fiindcă ei înşişi nu pot gândi astfel. Omul trebuie să înveţe să uite totul, să facă abstracţie de tot ce acţionează în mod exterior asupra simţurilor, fără a rămâne însă un vas gol. Acest lucru este posibil dacă omul se adânceşte într-un conţinut de gândire eliberat de senzorial, aşa cum există în comunicările cercetării spirituale, şi cugetă asupra a ceea ce se deapănă mai departe. Eu am urmat această cale în scrierile mele, le-am descris în aşa fel încât, aşa cum creşte la o fiinţă vie un membru din altul, tot aşa provine un gând din altul în mod organic. Dacă omul se dăruieşte gândului în mod dezinteresat, intervine o separare lăuntrică. Cine vrea să progreseze trebuie să citească în acest mod comunicările spiritual-ştiinţifice. Cine nu vrea să progreseze, acela le poate citi ca pe o carte obişnuită. Primul caz este valabil fiindcă prin cunoaşterea superioară omul ajunge în alte lumi. Dumneavoastră trăiţi acum în planul fizic – cuvântul „nivel” ar trebui să cadă în desuetudine, căci el provoacă cele mai multe greşeli. Cuvântul englezesc „plan” nu ar trebui să însemne „nivel” ci, aşa cum planul unei case nu are nimic de a face cu un nivel, în acest sens el trebuie denumit plan. Deci dumneavoastră ajungeţi în planuri diferite. Mai întâi, dumneavoastră trăiţi aici în lumea fizică, apoi ajungeţi în lumea astrală, în lumea imaginativă. Aceasta este o lume care se poate

descrie astfel: Imaginaţi-vă o plantă verde, cu o floare roşie. Dumneavoastră obţineţi, prin anumite exerciţii, posibilitatea de a vedea nu numai ceea ce văd simţurile dumneavoastră, ci puteţi percepe cum se înalţă din plantă oarecum plăsmuirea unei flăcări reci. Percepeţi culori care plutesc. Ajungeţi la perceperea unor fiinţe pe care nu le puteţi percepe cu simţurile exterioare. Se evaporă totul de la suprafaţa lucrurilor, devenind expresia unor procese pur astrale. Această lume este cu mult mai reală decât lumea noastră sensibilă, căci lumea noastră sensibilă este creată din cea spirituală. Această lume fizică este condensată din lumea astrală. Pentru ocultistul autentic, materia este spirit condensat, pe care noi o putem dizolva din nou. Întreaga noastră lume sensibilă este aparenţă astrală condensată.

În spatele acestei lumi astrale se află iarăşi o altă lume, pe care noi o putem descrie cel mai bine prin aceea că vă arăt cum ajunge omul să o vieţuiască. Dacă el face exerciţiile pe care le-am descris în cărţile mele, mai întâi i se reglementează visele. Încercaţi să vă cufundaţi o dată în natura visului. Ce este visul? Vă voi cita câteva exemple din viaţă, căci eu nu expun altfel de exemple.

Cineva a visat că ar fi prins un brotac; el avea în mână colţul rece al cearceafului. În starea de veghe, el ar fi constatat ca stare de fapt care stă la temelia visului faptul că a ţinut în mână colţul rece al cearceafului. Visul simbolizează evenimentul. Un alt exemplu: Cineva visează că s-ar afla într-o pivniţă mucegăită, plină de pânze de păianjen. El se trezeşte cu dureri de cap. – Pot fi visate astfel evenimente foarte dramatice. Un student stă la uşa sălii de curs. Un altul care intră îl insultă, şi se ajunge – aşa visează el mai departe – la un duel cu pistoale. Împuşcătura detonează – iar scaunul de lângă pat se răstoarnă. Acest mic eveniment s-a simbolizat, s-a exprimat în toată acţiunea visului. – O ţărancă visează că ar merge la oraş, ar intra în biserică, unde preotul predică despre lucruri

înălţătoare. Tocmai într-un moment înălţător, preotul se transformă: El arată ca şi cum ar avea aripi, şi începe dintr-o dată să cânte ca un cocoş. În acel moment ţăranca se trezeşte, căci afară cântă cocoşul. Acest fapt, cântecul cocoşului, s-a simbolizat, s-a metamorfozat în vis.

Visul este un astfel de modelator. Toate acestea sunt haotice. Dar în această lume intră viaţă, şi totul devine armonios şi reglementat, dacă dumneavoastră reuşiţi să obţineţi, până la un anumit punct, certitudinea că aici există o realitate. Astfel apare acest lucru mai întâi, şi ulterior omul ia dincoace, în viaţa obişnuită, ceea ce este perceput din lumea visului. Se dezvoltă ceva ce putem numi „continuitatea conştienţei".

Omul are şi somn fără vise. Discipolul rosicrucian învaţă acum, pe treapta următoare de dezvoltare, să perceapă în starea de somn fiinţele şi procesele dimprejurul lui: Din întunericul somnului fără vise răsună revelaţiile lumii spirituale. Aceasta este următoarea lume, cea devachanică. Şcolile pitagoreice numeau această lume lumea muzicii sferelor: Lumea spirituală răsună. Dacă vreţi să auziţi ceva despre Devachan, acest lucru poate avea loc numai în sensul că vă este descrisă o lume care răsună. *Goethe*, care a fost iniţiat în înţelepciunea rosicruciană în acest grad, ştia despre această realitate: „Soarele răsună după vechea melodie" [Nota 104]. Aceasta este ori un nonsens, ori o înţelepciune superioară. Soarele fizic nu răsună, spiritul Soarelui este o fiinţă reală care răsună. Şi Goethe rămâne la imagine; citiţi în a doua parte a lui «Faust»: „Răsunător pentru urechi spirituale/Deja se naşte noua zi" [Nota 105]. El a scris aşa, fiindcă pentru el era un adevăr ceea ce pitagoreicii numeau muzica sferelor. Eu vă pot doar schiţa aceasta. Toate lucrurile ne vor vorbi, are loc o nouă revelaţie.

Acestea sunt treptele la care poate ajunge discipolul rosicrucian prin exerciţiile sale. Lumile sunt mereu cu totul

altele, iar cine cunoaşte doar lumea fizică nu-şi poate face nici o idee despre ceea ce poate afla în alte lumi. Un singur lucru rămâne acelaşi prin toate lumile, şi anume gândirea logică. Percepţiile sunt complet diferite în lumea astrală, în lumea devachanică, dar legile gândirii sunt aceleaşi în toate cele trei lumi – nu însă şi în lumile mai înalte. De aceea discipolul rosicrucian trebuie să înveţe mai întâi această gândire, pentru ca să nu devieze de la calea sigură.

A doua treaptă este însuşirea cunoaşterii imaginative. Aici vă pot spune doar câteva lucruri care urmează să vă lămurească ce se înţelege prin aceasta. Când vedeţi că o lacrimă se rostogoleşte pe un obraz, deduceţi de aici că în acel suflet este tristeţe. Dacă priviţi fizionomia senină a unui om, deduceţi că sufletul său este vesel. Aceasta o faceţi cu privire la un om. Cine vrea să se înalţe la cunoaşterea imaginativă trebuie să facă acel lucru cu privire la întreaga lume. Viaţa plantelor, a animalelor şi a pietrelor trebuie să-i devină o expresie a fizionomiei sufletului lumii. Câte ceva trebuie să exprime veselia spiritului Pământului, altele trebuie să exprime lacrimile care se rostogolesc, ca perlele, ale spiritului Pământului. Aceasta trebuie să devină o realitate pentru om. Aşa cum noi citim pe faţa omului fizionomia sa, tot aşa trebuie să ne devină întregul Pământ o expresie pentru sufletul spiritual al Pământului. Aici omul poate vieţui multe. Misterul Sfântului Graal, al idealului discipolului rosicrucian medieval, este în legătură cu acest lucru.

Să luăm un exemplu. Discipolul rosicrucian stătea faţă în faţă cu maestrul care îi dădea un exerciţiu. Ceea ce prezint eu acum sub forma unui dialog nu a fost niciodată exprimat ca dialog, ci a fost exersat, iar ceea ce conţine el a fost vieţuit. Este întru totul adevărat şi absolut corect până în detaliu.

Discipolul vine la maestru, şi acesta îi spune: Uită-te la plantă! Ea îşi înfige rădăcina în sol, creşte în înălţime, îşi deschide caliciul în sus; în acesta ea are organele de fecundare

şi de reproducere. Ea se lasă sărutată în mod cast, nobil şi pur de către raza Soarelui şi de către lumină, de către lancea sfântă a iubirii, care străbate caliciul plantei ca rază solară şi atrage în afară ceea ce este pregătit în organele de fecundare ale plantei. Ţi-ai reprezenta ceva fals dacă, comparând planta cu omul, ai gândi că floarea ar fi capul iar rădăcina picioarele. Rădăcina este capul iar floarea este partea de jos. Omul este o plantă inversată.

Aşa vede ocultistul: în om, planta inversată, iar în plantă, pe omul inversat, iar animalul se află în mijloc: Uită-te la plantă! Ei îi corespunde braţul îndreptat în jos al crucii, animalului îi corespund braţele orizontale, iar omului îi corespunde braţul îndreptat în sus. Aceasta este semnificaţia iniţială a crucii: este simbolul pentru plantă, animal şi om, cele trei regnuri ale naturii. De aceea scrie Platon că sufletul lumii este crucificat pe trupul lumii. Iar apoi, maestrul spune mai departe discipolului: Uită-te la om, la omul în carne! Compară ceea ce este această carne umană, cu ceea ce este conţinut în plantă. Materia plantei este castă şi pură. Carnea umană este străbătută de pofte şi patimi. Omul se află mai sus pe scara de evoluţie, dar prin aceasta el a primit şi pofte şi patimi. Iar în presentimentul discipolului ocult intră organizarea viitoare a omului, în care carnea umană devine din nou pură şi castă precum caliciul cast al florii, care se oferă cu organele sale de fecundare lăncii sfinte a iubirii razei solare. Atunci puterile sale creatoare vor năzui tot atât de pur către spirit cum năzuieşte astăzi planta către lancea iubirii, către lumină. Cine năzuieşte la aceasta, năzuieşte către o transformare a cărnii. Prin aceasta se punea în faţa ochilor discipolului marele ideal că omul va fi cândva tot atât de pur şi cast ca şi planta. Acest ideal se numeşte Sfântul Graal. Aceasta este una dintre acele imagini care vorbesc inimii şi întregului suflet. Nu gândurile sunt cele prin care se putea înălţa discipolul, ci imaginile care acţionează asupra întregului

suflet, antrenând neapărat cu sine inima şi simţirea. Abia atunci poate fi obţinută cunoaşterea imaginativă.

A treia treaptă este însuşirea scrierii oculte. În lume există ceva ce se numeşte în viaţa ocultă, vârtej. Acest vârtej există pretutindeni în natură şi în lumea spirituală. Imaginaţi-vă că priviţi în afară către nebuloasa din Orion, care formează o spirală remarcabilă. Dacă aţi fi văzători, aţi vedea un vârtej care se întoarce în afară ca o cifră şase şi apoi un al doilea vârtej, care este întunecos. Aceste două vârtejuri se întrepătrund. Acest lucru se petrece şi în lumea spirituală.

Trăim în perioada de după marele potop atlantean. Înaintea acestei perioade trăiau predecesorii noştri străvechi, care erau cu totul altfel de oameni. Astăzi ne imaginăm că oamenii ar fi fost pe atunci tot aşa cum sunt ei astăzi. Şi condiţiile fizice exterioare erau de asemenea complet altfel pe atunci. Astfel, Atlantida era o regiune mereu întunecoasă, învăluită în mase dense de ceaţă. Este important ca dumneavoastră să ştiţi aceasta. Mitologia veche germană a păstrat amintirea ei în cuvintele Nifelheim, Nebelheim, Nibelungi. Organizarea umană era cu totul alta, corespunzătoare acestor condiţii. Tot aşa, atlanteeni au avut o complet altă cultură. Dumneavoastră v-aţi forma o idee despre aceasta, dacă v-aş putea descrie în detaliu cum percepeau oamenii pe atunci sunetele articulate, în toate lucrurile. Nu existau porunci morale. Dacă cineva voia să ştie cum trebuia să se comporte cu vecinul său, el nu se putea adresa vreunei instanţe oarecare: el asculta cu atenţie valurile, şi ştia ce are de făcut.

Era o cultură din care pare să se fi şters orice urmă. Ea a apus. Când s-a petrecut asta? Noi putem vedea acest lucru pe bolta cerească. Cu aproximativ opt sute de ani înainte de naşterea lui Christos, Soarele răsărea în semnul Berbecului. El se deplasează printr-o constelaţie, în decurs de circa 2160 de ani. În jurul anului 800 înainte de Christos, Soarele a trecut în

constelaţia Berbecului, sau a Mielului. Omenirea simţea că noua constelaţie i-a adus noua fertilitate a primăverii, noul bun. De aceea vedem că ei considerau important mielul sau berbecul. Multe lucruri fac aluzie la aceasta, de exemplu legenda Argonauţilor, în care lâna de aur joacă un astfel de rol. Christos însuşi este numit Mielul lui Dumnezeu. Simbolul căruia i se aducea veneraţie era mielul. Mai înainte Soarele era în constelaţia Taurului, de unde veneraţia taurului în cultura egipteană şi persană. Şi mai înainte, Soarele era în semnul Gemenilor. Acestuia îi corespunde rolul important pe care-l joacă dualitatea în învăţătura persană despre Ormuzd şi Ahriman. Urme din acestea se mai găsesc chiar şi la vechile popoare germanice. Mai înainte, Soarele trecea prin constelaţia Racului. Acesta a fost timpul care a urmat după potopul atlantean. În spiritual s-a împlinit un vârtej.

Dumneavoastră puteţi vedea şi astăzi în calendar această constelaţie cu semnul grafic ocult al Racului. Omul cunoaşte multe astfel de semne. În realitate el nu este altceva decât o copie a forţelor primordiale ale naturii. Dacă vă instruiţi sufletul pentru a înţelege semnele grafice oculte, atunci prin scrierea ocultă vă veţi căli voinţa. Învăţaţi să cunoaşteţi căile pe care merg entităţile spirituale care stau la baza naturii. Un ecou îndepărtat al acestora sunt semnele grafice simbolice ca pentagrama sau hexagrama. Un semn ocult despre care citiţi adesea, este svastica. Tot ceea ce există în acest caz, în explicaţiile bizare, este neverosimil. În realitate nu este nimic altceva decât simbolul pentru organele senzoriale astrale, roţile sau florile de lotus, dintre care câteva sunt ancorate în trupul astral: în inimă, în laringe, între sprâncene. Dacă ultima roată amintită începe să se învârtă, apare vederea astrală. Semnul pentru acest organ senzorial astral este svastica.

A patra treaptă este aşa-numita pregătire a pietrei filosofale. Aceasta există într-adevăr. Chiar la sfârşitul secolului al XVIII-lea a fost dată într-o revistă o descriere foarte frumoasă

a pietrei filosofale de către un om care a auzit ceva [Nota 106], dar nu a ştiut despre ce este vorba. Nici autorul nu a ştiut cât de bine a descris-o. Pe atunci a fost trădat ceva din şcoala ocultă, printr-o anumită întâmplare, şi cineva a descris atunci piatra filosofală. Aceasta este de fapt un lucru pe care îl cunoaşte orice om, pe care mulţi îl ţin zilnic în mână, fără a bănui ceva. Pentru ca dumneavoastră să vedeţi despre ce este vorba, trebuie să parcurgeţi împreună cu mine o mică reflecţie. Reflectaţi la respiraţia omului. El inspiră oxigen – prin aceasta îşi transformă sângele albastru în sânge roşu – şi expiră dioxid de carbon, astfel încât în fiecare moment expiră substanţă toxică. Planta primeşte în schimb dioxidul de carbon pe care îl expiră omul şi animalul, reţine carbonul şi îşi construieşte corpul. Ea cedează oxigenul, astfel încât omul îl poate inspira iarăşi. Acesta este un circuit. Ocultiştii au atribuit o mare importanţă acestui proces. Dacă dezgropaţi astăzi o plantă sub formă de huilă, puteţi vedea cum şi-a construit planta corpul din carbon. Omul primeşte oxigen, îşi transformă sângele albastru în sânge roşu, iar planta primeşte dioxid de carbon şi redă oxigenul pe care omul îl asimilează din nou.

Acum să ne lămurim odată ce se petrece în educaţia rosicruciană printr-o anumită reglare a procesului de respiraţie. Cum şi în ce fel are loc aceasta, se poate spune doar de la om la om, totuşi despre rezultat se poate vorbi. Picătura ce cade mereu scobeşte stânca – spune un proverb. Aşa este şi cu acel proces pe care eu îl descriu acum. Discipolul ocult primeşte de la maestru îndrumarea despre modul cum trebuie să-şi facă exerciţiile de respiraţie din spirit. Este vorba deci despre o îndrumare de a regla procesul de respiraţie într-un anumit mod, prin care este adusă posibilitatea de extindere treptată a conştienţei umane asupra a ceva despre care omul nu ştie nimic de obicei, asupra a ceva ce are loc de obicei în plantă. În mod normal, omul elimină dioxid de carbon şi asimilează oxigen. Acest proces trebuie luat acum de discipol în

conştienţa sa. El vieţuieşte conştient în procesul său de respiraţie, transformarea dioxidului de carbon în oxigen, transformarea sângelui albastru în sânge roşu. El învaţă să îndeplinească în sine ceea ce lasă de obicei în seama plantei. Astfel, el este în stare să-şi construiască propriul corp. Aceasta o învaţă el prin respiraţia reglată. El a obţinut capacitatea de a realiza în sine însuşi procesul vegetal. Acum dumneavoastră aveţi procesul real prin care omul învaţă să-şi purifice carnea şi din punct de vedere fizic. În acest proces este conţinută alchimia trupului uman. El produce transformarea omului într-un purtător de carne pură şi castă care se lasă comparată cu planta. Discipolul are conştienţa celor măreţe, a clarităţii, el ştie că trebuia doar să treacă prin stadiul de carne. Aceasta este transformarea din cărbune în diamant. Dumneavoastră veţi înţelege acum ce înseamnă ritmizarea respiraţiei în educaţia rosicruciană şi în ce sens am vorbit noi despre piatra filosofală. Procesul reglat al respiraţiei este calea către piatra filosofală.

Acestea sunt doar aluzii, dar dumneavoastră veţi înţelege că în spatele căutării pietrei filosofale se ascunde ceva profund, ceva ce se referă la transformarea întregii omeniri, astfel încât omul devine un altul decât este astăzi – el şi întregul Pământ. Puterile sufletului trebuie să fie atât de mari şi consistente, atât de mari din punct de vedere moral, încât omul să implice carnea sa în procesul de eliberare. Împreună cu noi, trebuie să eliberăm tot ce este de jur-împrejurul nostru, toate făpturile.

Al cincilea pas este cufundarea în relaţia dintre microcosmos şi macrocosmos. Un mare ocultist al Evului Mediu, pe care trebuie să învăţăm mai întâi să-l citim, a folosit o frumoasă imagine pentru a prezenta relaţia dintre macrocosmos şi microcosmos. Paracelsus a spus: Voi vedeţi aici literele separate. Omul este cuvântul compus din litere. Astfel, noi trebuie să vedem în întreaga natură un om extins, iar în om natura reunită. Paracelsus îl numea, de exemplu, pe bolnavul de

holeră, Arsenicus, fiindcă în el sunt active aceleaşi forţe ca şi în arsen.

Însă lucrurile merg mai departe. Dacă omul se concentrează foarte puternic asupra unei anumite părţi a interiorului său, îndeosebi asupra punctului dintre sprâncene – care este, firește, doar un punct de sprijin – el are o vieţuire foarte precisă, care îl conduce în evenimentele lăuntrice din lumea exterioară. Acestea corespund în special punctului care este conţinut în mod microcosmic între ochi. Astfel trebuie să fie vieţuită mai departe, parte cu parte, corespondenţa dintre macrocosmos şi microcosmos. Discipolul trebuie să cunoască lumea exterioară prin cufundarea în interiorul lui.

Pe treapta a şasea şi a şaptea discipolul rosicrucian creşte împreună cu întreaga lume. El ajunge la o cunoaştere veritabilă a ceea ce există în afară în lume. Simţirea şi întregul său suflet cresc în aceeaşi măsură cu lumea exterioară. Aceasta este starea numită fericirea divină. Apoi trupul Pământului devine trupul său. Prin aceasta se atinge ceea ce se numeşte contopirea cu Universul. Este o cale lungă a unei instruiri spirituale precise. Cine a parcurs-o, devine un mesager al lumii spirituale, care vorbeşte din experienţă.

Pe această cale poate merge astăzi oricine. În principiu, oricine. La unii durează mult, la alţii durează puţin. Unul dintre cei mai buni teosofi, defunctul *Subba Row*, a spus referitor la această durată, despre care se întreabă aşa de mult: Este adevărat faptul că unul are nevoie de şaptezeci de încarnări, altul are nevoie de şapte încarnări, pe de altă parte unul are nevoie de şaptezeci de ani sau altul de şapte ani; au existat oameni care au atins aceasta în şapte luni, şi unii care au atins-o în şapte zile, potrivit karmei din vieţile pământeşti trecute. Dacă omul începe să meargă pe această cale trebuie să aibă răbdare şi perseverenţă, şi trebuie să-i fie clar că este expus la mari pericole dacă nu a parcurs mai înainte o bună educare a caracterului său. Deduceţi aceasta dintr-o alegorie: Consideraţi

un lichid verde, care este realizat prin amestecarea unui lichid albastru cu unul galben. Dacă adăugaţi acum un agent chimic, sunteţi în stare să separaţi lichidul albastru de cel galben. Mai înainte nu aţi văzut nimic din însuşirile celor două lichide astfel separate. Acum ele îşi reiau însuşirile. Aşa este şi la om. Cel superior este amestecat cu cel inferior. Cel inferior este ferit să se manifeste cu toată intensitatea, datorită amestecului puterilor superioare. Acum dumneavoastră separaţi părţile, prin exerciţiile ce le faceţi. În acest caz se poate ca un om care până atunci era oarecum suportabil, să devină iritabil şi perfid şi să prezinte încă multe alte însuşiri rele. Trebuie să ne fie clar acest lucru. Un astfel de pericol poate fi prevenit dacă sunt făcute anumite exerciţii pregătitoare, prin care discipolul se situează pe o anumită ţinută morală lăuntrică, de caracter.

În primul rând el trebuie să-şi însuşească aptitudinea de a-şi controla gândirea în mod riguros. Trebuie să se deprindă a pune un gând, timp îndelungat, în centrul vieţii sale sufleteşti; cu cât mai intens, cu atât mai bine. Cel ce exersează trebuie să rămână la obiect şi să înşire toate gândurile privitoare la acesta. Acest exerciţiu trebuie să fie întreprins zilnic, cel puţin cinci minute. Cu cât e mai mult, cu atât mai bine, numai că omul nu are voie să fie copleşit de acesta.

În al doilea rând este necesară iniţiativa acţiunii. Ea constă în aceea că discipolul execută zilnic o acţiune dintr-o iniţiativă complet proprie. Este suficientă o faptă foarte mică, neînsemnată, de exemplu udarea unor flori. După câtva timp omul trebuie să-şi propună o altă faptă.

În al treilea rând, omul trebuie să devină stăpân asupra plăcerii şi suferinţei. „Jubilarea până în înaltul cerului, întristarea de moarte" trebuie să înceteze. Prin aceasta omul devine mai subtil şi mai sensibil, dar el trebuie să fie stăpân pe sine, şi nu sentimentele.

În al patrulea rând este necesară pozitivitatea. Ce se înţelege prin aceasta, este exprimat de o legendă persană

despre Iisus Christos. Christos mergea pe drum împreună cu câţiva ucenici de-ai Săi. Pe marginea drumului se afla un câine mort, care trecuse deja în putrefacţie. Ucenicii s-au întors, spunând: Ce respingător este animalul! Christos însă a rămas pe loc, şi a spus: Priviţi ce dinţi frumoşi are animalul acesta! În ceea ce este cel mai respingător se mai află ceva frumos, în ceea ce este cel mai rău se mai află ceva bun, în ceea ce este neînsemnat se mai află ceva important. Însuşirea pozitivă trebuie căutată pretutindeni.

În al cincilea rând trebuie întreprinsă obiectivitatea absolută faţă de toate impresiile noi, obiectivitatea în cea mai mare măsură. Oamenii obişnuiesc să spună: Asta n-am mai auzit niciodată, n-am mai văzut niciodată, eu nu cred aşa ceva! Omul trebuie să se dezobişnuiască în cea mai mare măsură să vorbească despre imposibilitate. El trebuie să aibă în inimă o cămăruţă în care de exemplu lasă deschisă posibilitatea ca turnul bisericii să stea efectiv înclinat, dacă cineva spune că turnul bisericii ar fi înclinat. Omul trebuie să considere cel puţin ca fiind posibil ceea ce aude.

A şasea treaptă constă în armonizarea celor cinci însuşiri.

Atunci discipolul va fi dezvoltat în lăuntrul său o natură atât de puternică, încât el este ferit de ceea ce i-ar putea face rău din instruirea ocultă. Această instruire ocultă nu trebuie respinsă prin aceea că se spune: Eu vreau să am numai un folos etic. Dacă omul vrea să pătrundă în lumile superioare, el trebuie să meargă pe calea indicată. Calea celei mai înalte cunoaşteri este în acelaşi timp calea celei mai înalte compasiuni. Prin cunoaştere trebuie să ajungă omul la compasiune, şi nu prin fraze. Toţi cei care sunt plini de compasiune nu pot ajuta la o fractură de picior, poate ajuta numai cel care ştie ce trebuie să facă şi o face în mod corect. Dacă omul doar predică teosofia, este aşa ca şi cum el s-ar aşeza în faţa sobei şi ar spune: Datoria ta este să încălzeşti camera. Tot aşa este dacă spunem oamenilor că ei trebuie să exerseze

iubirea frăţească. Aşa cum trebuie să punem lemne în sobă şi să le aprindem, tot aşa trebuie să dăm oamenilor ceea ce leagă sufletele în marea fraternitate, şi aceasta este cunoaşterea. Cunoaşterea adevărată este combustibilul pentru marea alianţă frăţească a omenirii. Astăzi este timpul materialismului, care a dus până acolo că oamenii s-au separat…

CUNOŞTINŢELE ŞI ROADELE PENTRU VIAŢĂ ALE ŞTIINŢEI SPIRITUALE
LEGEA KARMEI CA REZULTAT AL VIEŢII FAPTELOR. CAUZELE BOLILOR ŞI EREDITATEA

Stuttgart, 14 martie 1906

Astăzi vrem să vorbim amănunţit despre legea karmei omului. Dumneavoastră ştiţi că aceasta acţionează neîntrerupt prin vieţile individuale ale oamenilor. Orice discuţie precisă a acestei legi este, firește, întotdeauna incompletă, întrucât ocultistul nu trebuie să vorbească despre cazuri născocite, ci despre experienţe de viaţă care au fost făcute în acest domeniu şi despre care el ştie într-adevăr în mod sigur, de exemplu prin observarea unui om care a fost aşa şi aşa şi ale cărui diverse vieţi le urmăreşte ocultistul. Noi întrebăm aşadar: Cum se realizează destinul vieţii, cum se stabileşte situaţia pe care o are omul în viaţă, cum se realizează caracterul său, înclinaţiile sale, deprinderile sale ş.a.m.d.? Unul se naşte cu un caracter violent, furios, altul se naşte ca om îngăduitor, liniştit. Unul are parte de un destin bun, altul se află într-o luptă neîncetată, sărăcia şi îngrijorarea îl însoţesc.

Înainte de toate, noi trebuie să ţinem seama de trupurile diferite ale omului şi să ne întrebăm cum acţionează în om cauzele karmice în cele trei trupuri: cel fizic, cel eteric şi cel astral. Mai întâi privim trupul fizic şi ce se petrece prin

intermediul lui. El este, înainte de toate, factorul prin care sunt realizate faptele noastre în lume, căci ceea ce facem noi are loc prin mişcările pe care le face trupul nostru fizic. De această comportare a noastră depinde destinul nostru exterior în următoarea încarnare. Dacă ne naştem săraci sau bogaţi, într-un loc sau altul, într-o ambianţă sau alta, acest lucru este rezultatul faptelor trupului nostru fizic din viaţa anterioară. Dacă săvârşim fapte rele, atunci ne naştem într-o ambianţă rea, faptele bune ne determină o ambianţă bună. Aceasta este prima lege.

Acum vine a doua lege. Ajungem cel mai uşor la înţelegerea ei dacă ne transpunem în propria noastră copilărie. Cu toţii vom găsi că de atunci ne-am însuşit multe noţiuni şi reprezentări noi, şi că am învăţat multe. De exemplu, noi, cei care am ajuns la ştiinţa spirituală, ne-am însuşit numai prin aceasta deja multe concepte noi. Căci ce nu învăţăm noi prin ea, şi ce bogăţie de idei ne dă ea! Conţinutul a ceea ce învăţăm şi a ceea ce ne însuşim în viaţa noastră de gânduri îşi are sediul în trupul astral. Prin aceasta iau naştere transformări ale acestuia, şi fiindcă este relativ cel mai rarefiat şi mai subtil dintre trupurile pe care le are omul, el reacţionează şi cel mai rapid la orice influenţă. Dar din copilărie nu ne-am schimbat doar noţiunile şi reprezentările, ci şi temperamentul, înclinaţiile noastre, deprinderile noastre şi caracterul nostru au devenit altfel. Ne amintim că aceste ultime însuşiri menţionate sunt formate la copil prin influenţa asupra trupului eteric.

Prin faptul că trupul eteric este un corp mult mai dens decât trupul astral, aceste deprinderi se menţin mult mai bine şi mult mai îndelungat, iar în caz că nu se acţionează în mod conştient asupra lor, se menţin aproape toată viaţa. Reprezentările şi conceptele pe care ni le însuşim şi care determină schimbări în trupul astral îl transformă cu paşi gigantici, în comparaţie cu însuşirile de caracter care se schimbă lent, care transformă treptat şi trupul eteric. Putem

compara acest lucru cu cele două indicatoare ale ceasului, cel mare şi cel mic: Indicatorul lung se deplasează rapid, cel scurt se deplasează mai lent. Aşa este şi cu schimbările rapide ale trupului astral, şi cu schimbările mai lente ale trupului eteric.

În cazul corpului fizic, care este cel mai grosier, schimbările se desfăşoară şi mai lent, el este cel ce lucrează cel mai lent. Vom auzi însă în serile următoare faptul că cel ce urmează a fi iniţiat învaţă să lucreze cu viteză sporită la trupul său astral şi la trupul său eteric, şi în cele din urmă chiar la trupul său fizic. Da, el va ajunge cândva, în final, atât de departe încât să-şi poată schimba pulsul. Acum, desigur, nu suntem aşa departe, şi ceea ce învăţăm în această viaţă va provoca abia în viaţa următoare schimbările corespunzătoare. Schimbarea de care are parte trupul astral în această viaţă apare în trupul eteric în următoarea încarnare prin faptul că ea acţionează în mod plăsmuitor asupra lui. Faptele bune dau înclinaţia către fapte bune în viaţa următoare. Trebuie să ne pregătim acum obiceiurile pentru ca ele să aibă efect în viaţa următoare. Dacă cineva vrea să se nască în viaţa viitoare cu o memorie bună, atunci el trebuie să se străduiască să-şi amintească totul, pe cât posibil, şi să-şi reamintească tot ceea ce vieţuieşte. El trebuie să gândească seara ce a făcut în ziua respectivă, şi apoi mai departe, ce a făcut în ziua precedentă, în urmă cu o lună, anul trecut, ce a făcut şi a vieţuit el în anii care au trecut. Aşa se formează memoria. Oamenii dare doar gonesc neatenţi prin lume, se vor naşte cu înclinaţii care fac imposibil ca ceva ce li se întâmplă să le dea de gândit. Fireşte că cineva poate fi constrâns să gonească, dar eu mă refeream, prin cele spuse înainte, doar la privirea superficială asupra a tot ceea ce vieţuieşte un om.

Cu toţii cunoaştem temperamentele. Colericul, cu voinţa sa care acţionează puternic şi cu imboldul de a face foarte multe, care se arată deja în cazul copilului, vrea să domine şi să dea tonul printre colegii săi. El este curajos, îndrăzneţ, dornic

de fapte mari. Napoleon, Cezar, Hanibal au fost naturi colerice. Copilul melancolic, dimpotrivă, se izolează, este suspicios, ar dori cel mai mult să-şi ţină încuiate lucrurile şi priveşte în urma colegilor săi, când ei pleacă, să vadă dacă nu au luat nimic cu ei. El se preocupă mult cu sine însuşi. Este omul contemplării, şi nu al faptei. Copilul flegmatic nu manifestă un interes deosebit pentru ceva. El investighează într-un anumit fel totul, dar nimic nu face o impresie puternică asupra sufletului său. El visează mult, este inactiv şi caută desfătarea simţurilor. Temperamentul sanguin manifestă într-adevăr interes pentru toate, dar acest interes nu durează, ci se evaporă curând. Totuşi oamenii nu se pot împărţi total în diferitele temperamente. În fiecare este reprezentat de obicei doar un singur temperament ca nuanţă fundamentală, dar şi celelalte sunt implicate. Aceste patru temperamente se exprimă în trupul eteric drept patru naturi diferite, iar în trupul astral sunt de recunoscut drept patru nuanţe fundamentale. Temperamentul melancolic va ieşi în evidenţă în următoarea încarnare, când cineva are înclinaţia de a trăi în cercul cel mai restrâns şi mai liniştit, şi de a se preocupa doar de sine însuşi. În schimb altul, care se întâlneşte cu multe lucruri, care a căutat temeiul lor şi a parcurs vieţuiri multe şi grele, se va naşte drept coleric. Cine a avut o viaţă plăcută, fără multă luptă şi osteneală, va deveni sanguin sau flegmatic în viaţa următoare. Ceea ce se petrece cu trupul astral în această viaţă, trece karmic ca esenţă fundamentală, în următoarea viaţă, asupra corpului eteric.

În şcolile de iniţiere se lucrează aşadar, în mod conştient, potrivit acestei cunoaşteri, la diferitele corpuri, şi anume înainte mai mult decât astăzi. Acest lucru este în legătură cu evoluţia ciclică. Astăzi învăţătura secretă are un cu totul alt mod de predare decât în urmă cu cinci mii de ani. Pe atunci trebuia să se lucreze pe grupe de oameni. Se lucra în mod conştient la aceea că întregi categorii de oameni se puteau armoniza în următoarea viaţă. În India întreaga populaţie a fost

împărţită în patru caste şi s-a lucrat asupra lor astfel încât oamenii se potriveau în următoarea viaţă într-o anumită castă. Instruirea oamenilor era organizată sistematic, pentru a da, timp de milenii, o formă exterioară concepţiei despre lume. Tocmai asta dădea conducătorilor oculţi marea lor putere. Acum acest lucru a devenit complet altfel. Dezvoltarea progresivă a omului îl desprinde din aceste grupe, din aceste caste, el nu mai poate fi educat oarecum „en gros". Omul va deveni şi va trebui să devină tot mai individualizat.

Cum acţionează aşadar omul în privinţa vieţii următoare, asupra trupului său eteric? Toate înclinaţiile şi deprinderile trupului eteric actual dau în viaţa următoare predispoziţia către sănătate sau boală. Din ceea ce se dezvoltă acum lent în trupul eteric drept anumite deprinderi, atât bune cât şi rele, se cristalizează treptat caracterul bun sau rău al unui om în viaţa următoare. De exemplu, un om caută să-şi cultive hărnicia, sau un altul lucrează la a renunţa la mânie. Un altul se obişnuieşte cu băutura, prin care voinţa sa devine slabă. Altul devine leneş, şi aşa mai departe. Ceea ce este aşadar depus în trupul eteric într-o viaţă, capătă expresie în următoarea în trupul fizic. O obişnuinţă rea în viaţa anterioară este o cauză pentru boală în următoarea, o obişnuinţă bună este, firește, o cauză pentru sănătate. O anumită patimă ne aduce o anumită boală pentru viaţa următoare. Am putea vedea cum predispoziţia unui om pentru boli infecţioase este dobândită în acest mod. Ştim bine că cineva poate merge la toţi oamenii bolnavi, în toate locurile unde domnesc epidemii sau boli contagioase, fără ca să fie în pericol să primească aceste boli. Altul le capătă oarecum pe stradă şi se molipseşte imediat. Depinde numai de predispoziţia lui, dacă se molipseşte sau nu. Astfel, iniţiaţii ştiu foarte precis că predispoziţia care duce la boli infecţioase se bazează pe un simţ de câştig egoist în viaţa trecută, care gândeşte în mod egoist să adune bogăţii pentru sine. Cine vrea să fie bogat într-o viaţă, îşi dăunează pentru încarnarea

următoare. Acest imbold egoist după câştig şi bogăţie este o însuşire a trupului eteric, care iese în evidenţă în viaţa următoare ca predispoziţie către boli infecţioase.

Dacă cineva vrea să se informeze cu privire la sănătate şi boală, atunci trebuie să reflecteze, desigur, că în acest caz conlucrează multe lucruri. Cauzele unei boli nu trebuie găsite doar în karma individuală. Cu privire la boli, există şi o karmă a poporului. Un exemplu poate arăta acest lucru. Acest caz se referă la anumite împrejurări ale sănătăţii raselor şi popoarelor. Toţi cunoaştem migraţia popoarelor şi istoria lor. Ştim că pe atunci, din est au venit încoace spre Europa diverse seminţii, hunii, mongolii. Ele s-au revărsat încoace asupra teritoriului şi s-au ciocnit cu germanii. Aceşti huni, ca rasă mongolă, erau urmaşi întârziaţi ai atlanteenilor – de aici şi numele Attila sau Atli – erau ceea ce rămăsese din această mare rasă. În timp ce germanii, perşii, indienii reprezentau rasele avansate, mongolii, care au rămas pe loc la o anumită treaptă atlanteană, se aflau pe cale de pieire. În timp ce curentul important al omenirii se dezvoltă înainte, astfel de rase izolate de popoare rămân în urmă şi se dezmembrează. Trupurile astrale ale acestor rase întârziate poartă astfel în sine substanţă astrală în descompunere. Firește că astfel de corpuri astrale au venit spre noi în număr mare. Europenii au fost cuprinşi de frică şi groază din cauza acestor mulţimi care năvăleau, şi prin această frică şi groază pe care o simţeau ei, substanţele astrale în descompunere s-au dezvoltat şi mai bine, întrucât frica şi groaza sunt însuşiri ale trupului astral, care acţionează favorabil asupra dezvoltării acestor influenţe nocive. Trupurile astral europene au fost infectate, iar această infecţie se manifesta în generaţiile de mai târziu drept lepră, acea boală îngrozitoare care pricinuia devastări în Evul Mediu. Aceasta a fost consecinţa fizică a influenţei trupurilor astrale mongole asupra celor europene, iar curentul director care îşi revarsă oarecum această influenţă în trupurile europene, a fost teama şi

groaza care îi umplea pe germani înaintea cetelor năvălitoare care le copleşeau ţara. Se vede aici cum bolile iau fiinţă în karma poporului, şi cum se transmit acestea ereditar, din generaţie în generaţie. Predecesorii au vieţuit spiritual boala, iar ea a trecut fizic asupra generaţiilor ulterioare. În acest sens, şi nu în altul, trebuie înţeles versetul biblic: „Pentru păcatele părinţilor eu pedepsesc pe copii până la a treia şi a patra generaţie". Noi putem considera aceasta întru totul textual. Aici este vorba despre o astfel de karmă a poporului.

În general documentele religioase sunt luate mult prea puţin textual. În primul rând există oameni naivi, aşa cum este de exemplu astăzi, adesea, lumea la ţară. Acolo oamenii iau versetele biblice textual. Apoi omul devine inteligent şi, prin aceasta, negativist. El aruncă peste bord tot ce este tradiţional; aceasta este a doua treaptă. Drept a treia treaptă vin liber-cugetătorii, care vor să vadă totul doar ca un simbol. Aici ne putem referi la *Bruno Wille* [Nota 107], ca exemplu. Însă depinde mult cât de inteligent este un astfel de interpret, căci unul află un simbol şi mai bun ca altul, şi crede că trebuie să-l vestească drept singurul corect din lume. În aceste cazuri însă multe se presupun, şi nu numai se explică. Există însă şi treapta a patra: ştiinţa spirituală. Ea ne învaţă să înţelegem şi să interpretăm din nou în mod textual documentele religioase. În cele din urmă omul devine discipol esoteric, după ce mai întâi el a fost om naiv, apoi liber-cugetător şi simbolist.

La consideraţia noastră privind karma bolii, atât în particular cât şi în întreaga seminţie, noi am văzut că ceea ce a fost pregătit mai înainte, în mod spiritual, se pune în valoare din nou în corpul fizic. De aceea, dacă ne îngrijim de o bună educaţie şi de bune deprinderi ale omenirii, atunci vom favoriza şi sănătatea prin aceste lucruri! Prin înclinaţii bune este favorizat nu numai elementul moral, ci şi sănătatea în mod real, fiindcă o deprindere rea produce o boală pentru viaţa următoare. Nervozitatea, această formă de boală atât de

răspândită astăzi, este consecinţa unei anumite stări de spirit dintr-o perioadă anterioară. Ea n-ar fi apărut niciodată dacă n-ar fi devenit dominantă concepţia materialistă despre lume, cu deprinderile ei de gândire. Dacă această direcţie spirituală ar persista, atunci ea ar acţiona devastator asupra sănătăţii populaţiei şi omenirea ar ajunge în pragul nebuniei. Copiii s-ar naşte deja tremurând din cauza nervozităţii, şi ar fi de temut chiar o epidemie de nebunie datorită materialismului ce se extinde, iar oamenii ar avea o senzaţie de durere chinuitoare la fiecare sentiment. Aceasta este influenţa îngrozitoare a materialismului, că el se va exprima fizic, după ce a infectat spiritele.

Această imagine a lumii viitorului a fost astfel adevăratul motiv pentru care conducătorii oculţi ai omenirii s-au văzut în situaţia de a lăsa să se reverse în lume ceva din bogăţia adevărurilor spirituale. Căci numai printr-o concepţie spirituală despre lume care, separată de îngrădirile materialismului, priveşte înspre cele mai înalte curente de viaţă ale omenirii şi le lasă să curgă în sine, numai prin ea poate fi redată generaţiilor viitoare o bună predispoziţie pentru sănătate. Motivele pentru care este răspândită astăzi concepţia noastră spiritual-ştiinţifică despre lume, merg mult mai adânc decât gândeşte câte unul, iar în ea şi prin ea poate fiecare colabora la rândul său la această însănătoşire a oamenilor. Cuvântul „nervos” avea mai înainte o cu totul altă semnificaţie decât astăzi. El însemna: Tărie musculară, a avea nervi tari ca frânghia. Se vede şi din această schimbare a sensului cuvântului că a apărut în lume ceva cu totul nou.

Vrem să ne ocupăm acum cu întrebarea: Cum este cu ereditatea individuală la copil, atât din punct de vedere spiritual cât şi fizic, şi cum este cu karma? Ştim că sunt moştenite atât însuşiri cât şi asemănări din partea tatălui, mamei, unchiului, mătuşii, bunicilor. Un copil seamănă cu tatăl său, altul cu mama sa. Talentul muzical de exemplu se poate

moşteni de-a lungul generaţiilor. În familia *Bach* [Nota 108] au existat aproximativ douăzeci şi opt de muzicieni în decurs de două sute cincizeci de ani, chiar dacă numai unul foarte celebru printre aceştia, iar în familia de matematicieni *Bernoulli* [Nota 109], opt matematicieni importanţi. Există multe exemple unde ereditatea joacă un mare rol. Însă noi trebuie să înţelegem în adevăratul sens importanţa karmei şi a reîncarnării, şi atunci înţelegem în mod corect ereditatea, căci teoria eredităţii din ştiinţa materialistă este doar parţial adevărată, şi multe sunt văzute deformat în cadrul ei. În cazul muzicianului deosebit, de exemplu, talentul muzical nu se află doar în suflet. Talentul singur nu ar putea avea efect dacă acest suflet nu s-ar putea întrupa într-un corp care este prevăzut cu o ureche construită în mod muzical. Ceea ce există astfel în mod fizic într-o familie de muzicieni, aceste organe auditive bune şi fine, se moştenesc de la părinţi la copii, iar un germen uman care vine din Devachan şi se îndreaptă spre o nouă întrupare se va simţi atras către o astfel de familie în care sufletul muzical se poate manifesta prin organe muzicale bine formate. Aşa cum polul atrage acul busolei, tot aşa se naşte un astfel de copil într-o familie unde predispoziţiile sale personale întâlnesc cele mai bune condiţii fizice preliminare. Totul se potriveşte perfect.

Un germen uman astral este condus către o familie care i se potriveşte din punct de vedere fizic. Proverbul banal: Omul trebuie să fie prudent în alegerea părinţilor săi, nu este totuşi chiar atât de absurd pe cât pare. Nu copilul seamănă cu părinţii săi, ci el este născut de acei părinţi care îi sunt cei mai asemănători lui, pe care el îi iubeşte deja mai înainte. Deja înainte de naştere există cea mai profundă simpatie, copilul se simte deja atras de către mamă. Iubirea mamei este iubire secundară, ea este răspunsul la iubirea copilului, existentă deja mai înainte.

Conceptele noastre se lărgesc în mod semnificativ prin aceste cercetări, iar eu sper că vă pot clarifica încă multe lucruri

în decursul conferinţelor ulterioare. Cu cât avansăm mai mult, cu atât pătrundem mai mult în toate aceste probleme. Mai întâi sunt multe lucruri neclare, apoi se desprinde un văl după altul şi în mod progresiv vom câştiga după câtva timp o privire de ansamblu tot mai profundă. Iar din această experienţă de viaţă învăţăm să ne spunem că vrem să aşteptăm în linişte până vine timpul când putem înţelege şi restul, care ne este acum încă învăluit. Avansează cel mai mult cel care aşteaptă cu răbdare, până poate primi în sine ceea ce este superior.

MISTERUL GRAALULUI ÎN OPERA LUI RICHARD WAGNER

Landin (Mark), 29 iulie 1906

În legătură cu opera de artă «Parsifal» a lui *Richard Wagner* [Nota 110], vreau să prezint ceva despre adevărurile oculte şi spiritual-ştiinţifice. Există o relaţie profundă remarcabilă între apariţia plină de însemnătate din punct de vedere artistic a lui Richard Wagner şi mişcarea spirituală actuală care se numeşte teosofie. Faptul că Richard Wagner şi opera sa de artă întrupează în general o sumă imensă de puteri oculte, este ceva ce ajunge treptat în conştienţa omenirii. Dar în viitor va deveni clar încă ceva, şi anume că Richard Wagner este o apariţie în care a trăit încă mult mai mult decât a putut şti el însuşi. Acesta este secretul multor apariţii însemnate şi deosebite din punct de vedere artistic, şi anume faptul că în ei trăieşte o putere despre care ei înşişi nu ştiu nimic.

Dacă ne lămurim, pe de o parte, că în Richard Wagner a trăit mult mai mult decât îi ajungea lui însuşi în conştienţă, nu trebuie să uităm, pe de altă parte, că el totuşi nu a putut avansa până pe ultima treaptă a adevărului, şi că de aceea pentru ocultişti arta lui Richard Wagner este foarte deosebită. Trebuie să ne spunem, cu privire la operele de artă ale lui Richard

Wagner: În toate trăieşte mult mai mult – ceva plin de mister, ce se află în spatele acestora.

Este extrem de încântător să vezi în fundal curentele mai profunde. Faptul că am putea afla în Richard Wagner mult mai mult decât se petrece în mod obişnuit, acest lucru l-a afirmat cândva *Richard Strauß* [Nota 111]. El a expus în acest sens aproximativ următoarea idee: Cei care afirmă mereu că nu am avea voie să gândim nimic relativ la ceea ce a creat Richard Wagner, îmi apar ca oamenii care nu vor să gândească nimic nici despre o floare. Astfel de oameni nu ajung însă niciodată la misterul florii. În mod asemănător se manifestă cei care nu pot gândi nimic despre un mare artist.

Richard Wagner s-a apropiat în special de subiecte de semnificaţie înaltă. La el aflăm denumiri care se referă la tradiţii sfinte străvechi. Ceea ce a atins el în «Parsifal» este în legătură intimă cu puterea care a acţionat în ultima treime a secolului al XIX-lea.

Trebuie să aruncăm o privire în misterele profunde ale evoluţiei omenirii pentru a înţelege aspectele şi motivele sale. În acest scop vrem să mergem înapoi în istorie cu câteva milenii. Richard Wagner s-a ocupat în timpul vieţii sale cu cele mai profunde studii despre relaţiile umane şi despre misterul sufletului uman. El a căutat să cerceteze, în tinereţea sa, misterul reîncarnării. Faptul că el s-a preocupat de aceasta, se arată într-o schiţă a unei drame pe care a prelucrat-o în 1856. Această dramă se numeşte «Învingătorul» [Nota 112]. Wagner a abandonat ulterior expunerea acestei drame, fiindcă problema «Învingătorului» nu era rezolvabilă, pentru el, din punct de vedere muzical. Aceasta ar fi fost complet rezolvabilă numai din punct de vedere dramatic. Drama avea următorul conţinut: Un tânăr din India îndepărtată, cu numele Ananda, din casta brahmanilor, este iubit de o fată cu numele Savriti, din casta Shandala, cea mai de jos castă. Ananda devine un discipol al lui Buddha. El nu împărtăşeşte iubirea Savritiei. Ea ajunge,

prin aceasta, într-o întristare extremă. Ananda se retrage din lume şi se dedică vieţii religioase. Fata din casta Shandala obţine apoi, prin intermediul unui brahman, lămurirea cu privire la acest destin al ei. Într-o viaţă anterioară, ca fată din casta brahmanilor, ea a dispreţuit iubirea aceluiaşi tânăr, care pe atunci era în casta Shandala. Sub impresia acestei învăţături se consacră şi ea lui Buddha, şi astfel ei devin amândoi discipolii acestui maestru.

Acest subiect a vrut să-l schiţeze şi să-l prelucreze Wagner în 1856. Ceea ce nu i-a reuşit atunci, se afla într-un alt mod în faţa sufletului său abia cu un an mai târziu. În 1857, el formula marea idee pentru «Parsifal» [Nota 113]. Este remarcabil cum a intrat, într-un scurt moment, în faţa sufletului lui Richard Wagner, întregul mister al lui «Parsifal». Era în Vinerea Mare a anului 1857, în vila Wesendonk, lângă lacul Zürich. El privea atunci afară în natura care germinează, care răsare, înfloreşte. În acel moment lui i-a devenit clară legătura dintre natura care răsare şi moartea lui Christos pe cruce. Această legătură este misterul Sfântului Graal. Începând cu acel moment, prin sufletul lui Richard Wagner a trecut gândul că el trebuie să răspândească în lume misterul Sfântului Graal sub formă muzicală.

Dacă vrem să înţelegem această vieţuire deosebită din sufletul lui Richard Wagner, atunci trebuie să mergem înapoi în istorie cu câteva mii de ani. Richard Wagner şi-a expus gândurile frumoase despre evoluţia umană în scrierea sa «Eroism şi creştinism» [Nota 114]. Pentru aceasta vrem să luăm în considerare mai întâi forma învăţăturii care a fost dată în Europa în toate timpurile în Societăţile de misterii, până în secolul al XVI-lea sau al XVII-lea. În toate timpurile au existat misterii. În misterii se primea o cunoaştere care era în acelaşi timp religie, şi o religie care era în acelaşi timp înţelepciune. Cel care nu are noţiuni despre o lume spirituală nu-şi poate forma, în general, noţiuni juste despre un misteriu.

Avem răspândit de jur-împrejur, în trepte, regnurile naturii: minerale, plante, animale şi oameni. Considerăm regnul uman drept cel mai înalt dintre cele patru regnuri. Aşa cum există de jur-împrejurul omului regnuri care se află sub el, tot aşa există şi deasupra omului, în afară, fiinţe superioare în multe trepte. Omul a desemnat dintotdeauna drept zei entităţile care se înalţă în diverse trepte deasupra lui. Prin modul cum a fost comunicată oamenilor înţelepciunea în misterii, omul a fost adus într-o legătură conştientă cu zeii. Un astfel de om a fost desemnat întotdeauna, acolo unde existau misterii, drept iniţiat. El nu primea doar o înţelepciune a cuvântului, ci afla realităţi pe care le vieţuia înăuntrul misteriilor. Şi astăzi mai există misterii, însă ele sunt de altă natură decât cele din străvechile timpuri şi din Evul Mediu.

Pe timpul când începeau cruciadele, şi ceva mai înainte, aflăm un misteriu important într-o regiune din nordul Spaniei. Misteriile existente pe atunci se numeau misterii gotice târzii. Cei care au fost iniţiaţi pe atunci se numeau templieri sau cavaleri ai Sfântului Graal. Dintre aceştia făcea parte şi Lohengrin. Cavalerii Graalului reprezintă, în Comunitatea lor, ceva diferit de un alt Ordin cavaleresc. Această altă Comunitate de cavaleri îşi avea sediul în Anglia, la Wales. Tot ceea ce se povesteşte din Evul Mediu despre regele Arthur şi Masa Rotundă a sa se referă la această altă Comunitate de iniţiaţi.

În timpuri preistorice, cu mult înainte de apariţia creştinismului, un grup de oameni se deplasa pe Pământ de la vest la est. Foarte mult timp este de atunci. Cândva, în regiunea Oceanului Atlantic, se afla Atlantida, unde au locuit strămoşii noştri îndepărtaţi, atlanteenii. Toţi cei ce au populat Europa şi Asia, până în India, erau descendenţi ai atlanteenilor. Aceşti atlanteeni trăiau în cu totul alte condiţii decât cele în care trăiau oamenii ulterior. Ei trăiau absolut ierarhic, sub conducerea unei şcoli iniţiatice. Toţi conducătorii şi domnitorii proveneau din rândurile iniţiaţilor. O renumită şcoală de

iniţiere exista în nordul Rusiei actuale. Iniţiaţii de acolo se numeau troţi. O altă şcoală iniţiatică exista în vestul Europei, unde iniţiaţii se numeau druizi. Pentru a aduce ordine în masele de oameni, de la aceşti iniţiaţi porneau toate organizările sociale.

Să privim acum în aceste şcoli străvechi. Ce fel de mister se preda acolo? Doar formele unei astfel de învăţături se schimbă în diferitele timpuri. Cel mai remarcabil este faptul că misterul pe care l-a perceput Richard Wagner a fost dus la cea mai înaltă dezvoltare, şi anume: legătura care este între natura ce răsare primăvara şi misterul crucii.

Este vorba ca omul să-şi clarifice mai întâi faptul că orice forţă de procreare, ce se află în afara regnului animal şi uman, este de văzut şi în regnul vegetal. Primăvara, puterea de creaţie divină răsare de asemenea din mama Pământ. Omul trebuie să recunoască faptul că există o relaţie între forţa care se iveşte când Pământul se acoperă cu un covor verde şi puterea de creaţie divină. Discipolilor li se spunea: Aici, afară, vedeţi în caliciul ce se deschide al florii, o forţă care se concentrează în seminţe. Nenumărate seminţe se vor ivi din floare, seminţe care, puse în pământ, pot produce noi plante. Acum omul simte pe deplin că ceea ce se petrece afară, în natură, nu este nimic altceva decât ceea ce se petrece şi în regnul uman şi în cel animal, însă în cazul plantelor se petrece fără pofte, cu totul cast.

Candoarea nesfârşită şi castitatea ce dormitează în corola vegetală a florilor trebuia să treacă prin sufletul discipolilor. Lor li se spunea în continuare: Raza solară deschide florile. Ea extrage forţa din flori. Două entităţi îşi vin în întâmpinare aici: floarea care se deschide şi raza de soare. Între regnul vegetal şi regnul divin se află alte regnuri, regnul animal şi cel uman. Toate aceste regnuri sunt doar o tranziţie de la regnul vegetal la regnul divin. În regnul divin se vede din nou un regn al

candorii şi castităţii, ca în regnul vegetal. În regnul animal şi în regnul uman vedeau regnuri ale poftelor.

Apoi se făcea referire la viitor: Cândva vor dispărea toate poftele şi dorinţele. Atunci se va deschide caliciul de sus în jos, aşa cum se deschide caliciul florii, şi va privi în jos spre om. Aşa cum raza solară se cufundă în plantă, tot aşa se va uni propria putere purificată a omului cu acest caliciu divin.

Caliciul florii se poate inversa spiritual, astfel încât el să se plece în jos, de sus din Cer, şi se poate inversa raza solară, astfel încât ea să se înalţe din om către Cer. Acest caliciu inversat, aşa cum a fost el înfăţişat ca realitate în misterii, era numit Sfântul Graal. Adevăratul caliciu real al plantei este Sfântul Graal inversat. Ceea ce reprezintă raza solară, poate învăţa oricine cunoaşte ocultism, şi anume aşa-zisa baghetă magică. Bagheta magică este simbolul care înfăţişează în mod superstiţios o realitate spirituală. Această baghetă magică se numea, în misterii, lancea însângerată. În această reprezentare se vede originea Graalului, pe de o parte, şi a lăncii însângerate, pe de altă parte, bagheta magică originară a ocultistului veritabil.

Acestea sunt mici aluzii la profunzimi enorme, la adevăruri pline de însemnătate, care s-au petrecut în zonele de nord şi de vest ale Europei. Richard Wagner a presimţit multe din aceste adevăruri, la fel şi prietenul său, profundul conte *Gobineau* [Nota 115].

Dacă e să exprimăm ce anume se află la baza misteriilor menţionate până acum, atunci aceasta a fost cunoaşterea a ceea ce curge în venele animalului şi ale omului. Pe drept cuvânt, se spune în «Faust»-ul lui *Goethe*: „Sângele este un suc cu totul deosebit” [Nota 116]. Sângele este cel de care depind multe. Vom înţelege ce înseamnă sângele dacă ne vom lămuri şi vom înţelege în legătură cu aceasta ce fel de răsturnare s-a petrecut în misterii. În vechile timpuri ale populării europene s-a ştiut că ceva cu totul deosebit depinde de modul cum se situează oamenii unul faţă de altul în înrudirea de sânge. De aceea

evoluţia nu a fost lăsată niciodată la voia întâmplării în vremurile de atunci. Toate aceste lucruri au fost reglementate din înţelepciunea ocultă. Se ştia că dacă în micile comunităţi de seminţii evoluţia era izolată, astfel încât să nu intre nimeni din afară, atunci la oamenii proveniţi de acolo existau anumite puteri superioare. În misterii se cunoştea consecinţa acţiunii în comun a sângelui cu însuşiri diferite. Se ştia de asemenea exact ce seminţie se potriveşte unei regiuni. Se ştia că în sângele comun al purtătorilor acestuia este dată o anumită putere umană.

Pe vremea când înrudirea străveche de sânge a fost întreruptă, în misterii se petrecea ceva deosebit. Ceea ce era atins cândva prin înrudirea de sânge, a fost înlocuit apoi în misteriile majore prin două preparate spirituale precise. În misteriile minore existau simboluri exterioare pentru aceasta. Aceste simboluri exterioare erau pâinea şi vinul. Ceea ce exista drept cele două preparate, erau substanţe care produceau spiritual ceva asemănător cu ceea ce producea sângele în mod fizic în vene. În vremea când se pierdea vechea clarvedere, ea era înlocuită prin consumarea acestor preparate. Dacă discipolul îşi însuşise întreaga înţelepciune teosofică, el primea pe atunci aceste simboluri din cupa cu vin de cidru. Era ceea ce putea fi dat oamenilor drept sânge purificat din caliciul ce se deschide de sus în jos. Este ceea ce s-a păstrat drept misteriu propriu-zis, transmis atunci la o comunitate foarte mică. În alte regiuni ale Europei, misteriile au decăzut şi au fost profanate într-un mod oribil, respingător. În acest caz se află drept simbol al jertfei o cupă în care a fost pus un cap ce sângerează. Exista părerea că în om s-ar putea trezi ceva prin privirea acestui cap. Ceea ce a fost întreprins aici, era magie neagră. Era contrariul misterului Sfântului Graal.

Pe atunci se ştia că ceea ce se revarsă de sus în caliciu, trăieşte în sângele uman. Acesta trebuie să devină din nou pur şi cast, ca seva florii. În misteriile degenerate, aceasta a fost

adusă într-o formă materialistă grosieră. În nord, se foloseau ca simbol în misterii, sângele înnobilat, iar în misteriile eleusine, vinul lui Dionysos şi pâinea lui Demeter. Ideea oribil deformată a vasului Graalului cu capul însângerat, o aflăm din nou în cazul Irodiadei, cu capul lui Ioan. Ea râde de misteriul profanat.

Secretul propriu-zis al misteriilor majore a trecut la templierii din nordul Spaniei, păzitorii Graalului. În timp ce Cavalerii lui Arthur s-au ocupat mai mult cu problemele lumeşti, Templierii puteau fi pregătiţi să primească un mister şi mai înalt, şi anume să înţeleagă marele misteriu de pe Golgota, Misteriul istoric universal.

Creştinismul a provenit din cel mai mare amestec de popoare, galileenii din cei care sunt complet străini din punct de vedere exterior, în afara comunităţii de sânge. Mântuitorul este cel care nu se mai sprijină cu Împărăţia Lui pe vechea comunitate de sânge, ci care întemeiază acea Împărăţie care se află dincolo de orice comunitate de sânge. Sângele înnobilat, sângele care este purificat, ţâşneşte din sacrificiul vieţii, din procesul de purificare. Sângele, care produce dorinţe şi pofte, trebuie să picure, trebuie să fie sacrificat, trebuie să se scurgă.

Vasul sfânt cu sânge purificat a fost adus în Europa la Templieri, pe muntele Montsalvat. Titurel, străbunul, a primit Graalul; mai înainte, se tânjea după el. Acum avusese loc învingerea sângelui. Fizicul sângelui fusese învins prin spiritual.

Numai dacă nu privim sângele ca fiind alcătuit doar din componente chimice, aşa cum procedează materialistul, putem înţelege ce s-a petrecut pe Golgota. Este remarcabil în cel mai înalt grad că Richard Wagner a putut afla dispoziţia evlavioasă a operei «Parsifal» numai prin aceea că el ştia că nu este vorba numai despre moartea Mântuitorului, ci şi despre sângele care a fost purificat, care e altceva decât sângele obişnuit. El vorbeşte chiar despre relaţia dintre sângele Mântuitorului şi întreaga omenire [Nota 117]: „Dacă noi am aflat astfel la sângele aşa-numitei rase albe, într-un grad deosebit capacitatea

suferinţei conştiente, atunci trebuie să recunoaştem acum în sângele Mântuitorului chintesenţa suferinţei conştiente care se revarsă drept compasiune divină, drept izvor primordial al acesteia prin întreaga omenire".

Richard Wagner spune mai departe [Nota 118]: „Sângele din arterele Mântuitorului a putut astfel să curgă din efortul suprem al voinţei ce voia mântuirea pentru salvarea neamului omenesc în cele mai nobile rase ale sale, drept sublimat divin al speciei însăşi".

Şi deoarece Mântuitorul a provenit din cel mai mare amestec de popoare, sângele Său a fost sublimatul oricărui sânge uman, al sângelui uman din făptura purificată.

Richard Wagner s-a apropiat ca nimeni altul de cel mai tainic mister. Chiar forţa cu care o face, face din el un mare artist. Nu ne este îngăduit să-l considerăm doar un muzician obişnuit, ci trebuie să-l privim drept un cunoscător profund, care a vrut să dea din nou chip, pentru omenirea modernă, misterelor profunde ale Sfântului Graal. Înainte ca Richard Wagner să fi compus «Parsifal», nu se ştiau multe în Germania despre misterii şi despre personajele pe care Richard Wagner le-a prezentat apoi.

La iniţierea în misterii se deosebeau trei trepte prin care trebuia omul să treacă. Prima treaptă era ignoranţa, a doua treaptă era îndoiala, a treia treaptă era fericirea. Prima treaptă era cea pe care omul era îndepărtat de toate prejudecăţile lumii, era îndrumat să înţeleagă puterea propriului său suflet, puterea iubirii sale, pentru ca să poată vedea luminând lumina lăuntrică. A doua treaptă era îndoiala. Această îndoială faţă de toate apare pe a doua treaptă a iniţierii, apoi ea este înălţată pe o treaptă superioară, trecând în fericirea lăuntrică. Aceasta era a treia treaptă, aducerea conştientă împreună cu zeii.

Parsifal – Străbate valea! –, aşa au fost numiţi în Evul Mediu asemenea candidaţi la iniţiere. Toate acestea trebuia să le afle Parsifal ca vieţuire. Printr-o genialitate remarcabilă,

Richard Wagner a simţit, în Vinerea Mare a anului 1857, ceea ce trebuia să treacă drept fir roşu prin întreaga evoluţie a lui Parsifal.

Templierii erau cei care au reprezentat adevăratul creştinism în faţa creştinismului bisericesc. Se poate vedea pretutindeni în opera «Parsifal» a lui *Wolfram von Eschenbach* [Nota 119] cum acesta voia să alăture creştinismului bisericesc spiritul creştinismului lăuntric.

În Evul Mediu existau încă rămăşiţe ale vechilor misterii profanate. Tot ceea ce aparţine de aceasta, este cuprins sub numele de Klingsor. El este magicianul negru, faţă de magia albă a Sfântului Graal. Richard Wagner l-a prezentat şi pe el, ca opus Templierilor.

Kundry este Irodiada renăscută. Ea simbolizează acea forţă care este forţa de zămislire a naturii, care poate fi şi pură şi impură, însă nedirijată. La baza a ceea ce este pur şi a ceea ce este impur se află ceva unitar, şi depinde de modul cum este folosit acel ceva. Forţa de zămislire care se manifestă în plantă, în caliciu şi în regnurile superioare este aceeaşi ca în Sfântul Graal. Ea trebuie să primească doar purificarea în forma cea mai curată, cea mai nobilă a creştinismului, aşa cum se manifestă el în opera «Parsifal».

Kundry trebuia să rămână o vrăjitoare care practică magia neagră, până o eliberează Parsifal. Întreaga confruntare a lui Parsifal cu Kundry respiră parfumul celei mai profunde înţelepciuni. Richard Wagner a avut grijă mai mult decât oricare altul de faptul ca omul să poată primi acest lucru fără a şti ceva despre el. Richard Wagner a fost un misionar care urma să comunice lumii ceva plin de însemnătate, fără ca omenirea să ştie acest adevăr.

Wolfram von Eschenbach a scris o epopee simplă, «Parsifal». Aceasta era suficient pentru timpul său. Pe atunci au existat oameni care aveau un anumit dar al clarvederii, care-l înţelegeau pe Wolfram von Eschenbach. Însă posibilitatea de a

face clară oamenilor în dramă semnificaţia profundă a acelui proces, nu exista în secolul al XIX-lea. Totuşi există o modalitate de a acţiona asupra înţelegerii, şi fără cuvinte, fără noţiuni, fără idei. Această modalitate este muzica. Muzica wagneriană conţine tot ceea ce se află ca adevăr în opera «Parsifal». Auditoriul primeşte vibraţii întru totul deosebite în trupul eteric, prin muzica specific wagneriană. În aceasta constă misterul muzicii wagneriene. Omul nu prea are nevoie să înţeleagă lucrurile în mod efectiv, dar el primeşte prin trupul eteric influenţele lor binefăcătoare. Trupul eteric este în legătură cu toate pulsaţiile sângelui. Richard Wagner a înţeles misterul sângelui purificat. În melodiile sale există vibraţii care trebuie să se afle în trupul eteric al omului, dacă el se purifică aşa cum este necesar pentru a primi misterul Sfântului Graal.

Modul specific de a scrie al lui Richard Wagner este de înţeles doar atunci când intrăm în relaţie cu ceea ce se află în arierplanul lucrărilor sale. El s-a clarificat asupra faptului că voinţa umană primeşte o iluminare deosebită din spirit. El spunea că voinţa este mai întâi grobiană, instinctivă; apoi ea se rafinează tot mai mult. Intelectul îşi aruncă lumina asupra voinţei, iar omul devine conştient de suferinţă, şi prin conştienţa faptului de a suferi este adusă o purificare. Referitor la prietenul său, contele de Gobineau, el spune [Nota 120]: „Dacă, privind în ansamblu toate rasele, unitatea speciei umane este imposibil de negat, şi dacă ne este îngăduit să desemnăm ceea ce constituie esenţa ei, în sensul cel mai nobil, drept capacitate de a suferi în mod conştient, şi dacă sesizăm în această capacitate germenul celei mai înalte dezvoltări morale, atunci ne întrebăm în ce anume poate fi căutată superioritatea rasei albe, dacă trebuie să o situăm mult deasupra celorlalte. Cu o frumoasă siguranţă, Gobineau nu recunoaşte această superioritate într-o evoluţie de excepţie a însuşirii sale morale însăşi, ci într-o rezervă mai mare de particularităţi fundamentale. Pe acestea ar trebui să le căutăm în

sensibilitatea mai vehementă şi în acelaşi timp mai delicată a voinţei care se manifestă într-o organizare bogată, unită cu intelectul mai ager, necesar în acest scop; aici esenţialul fiind legat de întrebarea dacă intelectul se intensifică prin imboldurile voinţei pline de necesităţi, până la clarvedere, care îşi proiectează propria lumină înapoi asupra voinţei, şi în acest caz, prin strunirea acesteia, devine impuls moral".

Richard Wagner vorbeşte aici despre procesul specific al reflectării intelectului asupra voinţei omului devenit prin aceasta clarvăzător.

În cazul operei lui Richard Wagner, este vorba despre o aprofundare religioasă a artei, în cele din urmă însă, despre o înţelegere profundă a creştinismului. El ştia că creştinismul poate ieşi la iveală cel mai bine în forma muzicală. Prin înălţarea la misterele lăuntrice ale ordinii lumii, se ajunge, pe de o parte la cunoaştere, iar pe de altă parte, şi la adevărata evlavie. Există o evoluţie umană care ne învaţă să cunoaştem semnificaţia acestei realităţi a creştinismului.

MUZICA OPEREI «PARSIFAL» CA EXPRESIE A SUPRASENSIBILULUI

Kassel, 16 ianuarie 1907 [Nota 121]

Aici, unde căutarea mea zadarnică pace găsi,
Wahnfried fie această casă de mine numită.

Aceste cuvinte le scria *Richard Wagner* pe casa construită de el în Bayreuth. El îşi dorise intens această casă. El îşi simţise întreaga viaţă ca pe o străduinţă şi căutare zadarnică. El a găsit pacea căutărilor sale în drama sa sacră «Parsifal».

De cele mai multe ori se crede că o operă de artă ca «Parsifal» a lui Wagner ar lua naştere ca şi când artistul ar fi aşezat în mod conştient înăuntru toate gândurile ce pot fi găsite în ea. Însă un mistic nu concepe niciodată astfel opera creată de

el. Nici planta nu cunoaşte legile pe care le găseşte botanistul în ea. Deasupra lui Richard Wagner planează puteri invizibile. De la ele provine ceea ce se află în «Parsifal». În Wagner trăia mult din ceea ce noi numim instruire secretă. Dacă urmărim evoluţia personalităţii sale prin viaţă, putem remarca o influenţă minunată. Atunci observăm cum răsar în el adevărurile care au fost cultivate timp de secole în şcolile secrete.

Să ne aducem în faţa ochilor în ce mod au fost iniţiaţi discipolii oculţi în astfel de misterii, cum sunt cele care au renăscut mai târziu în Wagner în mod instinctiv. Atunci erau întreprinse diverse exerciţii ale corpului şi ale sufletului, prin care a intervenit o modelare intimă a capacităţii oculte de reprezentare. Maestrul spiritual trezea în discipol, înainte de toate, un sentiment fundamental, pentru a provoca în el o relaţie intimă cu natura înconjurătoare. Discipolul era condus şi îndrumat prin regnurile naturii, în scopul de a percepe natura tot aşa cum percepea omul. Aşa cum, în cazul omului, percepem seninătatea sufletului în spatele unui zâmbet, sau un alt sentiment precis dincolo de lacrimi, tot aşa era îndemnat discipolul să cunoască, în natură, corespondenţele dintre fizionomie şi sufletesc. Un ocultist este acela care poate intra întru totul în concret în aceste lucruri, cu sentimentele sale. La privirea în natură, discipolului i s-a spus: Totul este fizionomie şi expresie a spiritualului. Planta în culori luminoase îi apare drept expresie zâmbitoare a spiritului Pământului – o alta drept expresie a spiritului întristat al Pământului. Aşa poartă ocultistul prin întreaga lume, impresii ale simţirii.

Cristalul lasă să treacă prin el lumina în mod cast. În el, materia nu este întreţesută cu pofte şi dorinţe. Materia umană este mai desăvârşită, dar ea este întreţesută cu durere şi bucurie, cu pofte şi patimi. Materia umană va fi cândva tot aşa de castă şi nobilă ca aceea a cristalului. Astfel, sufletul discipolului era acordat în aşa fel încât să vadă în natură modele ale evoluţiei viitoare a cărnii. Cu aceeaşi obiectivitate cu

care matematicianul îşi imaginează plăsmuiri spaţiale, lucrurile lumii exterioare îi apar ocultistului drept expresie a sufletului lumii. Aşa cum este imposibil ca doi matematicieni să predea diferit o teoremă, tot aşa este imposibil ca doi oameni care au pătruns efectiv în ştiinţa superioară, să resimtă diferit. Asupra misticii există tot atât de puţin dezacord ca şi asupra matematicii.

Dacă discipolul a exersat şi era considerat în final matur, i se aducea o altă idee. El trebuia să cunoască ceea ce este mai frumos, mai pur şi totuşi cel mai vulnerabil. Atunci, i se spunea: Priveşte o plantă. Caliciul ei este îndreptat către Soare. Ea este influenţată şi menţinută în dezvoltare de către raza solară. Ea îşi îndreaptă în mod cast înspre Soare organele de reproducere. Ceea ce este acum acoperit, cu ruşine, la om şi la animal, este îndreptat spre Soare în mod cast, la plantă. Priveşte în urmă, în vremurile străvechi. Pe atunci, omul era pe treapta pe care a rămas planta. Atunci, el îşi îndrepta de asemenea organele de reproducere către Soare. Capul, rădăcina era în pământ. Misticii au ştiut întotdeauna că omul este o plantă inversată. Abia în decursul evoluţiei el a progresat, a devenit mai întâi orizontal ca animalul şi a preluat apoi configuraţia umană verticală actuală. El a trecut prin regnul vegetal şi prin cel animal, ajungând la regnul uman. Acest lucru era indicat de Platon, când spunea: Sufletul lumii este crucificat pe trupul lumii. Dar omul nu se află încă la sfârşitul evoluţiei sale. El este într-un stadiu de tranziţie, prin aceea că trebuie să învingă poftele şi să pătrundă în spiritualitatea superioară. El trebuie să învingă poftele în ceea ce întoarce în altă direcţie faţă de Soare, şi să fie pătruns de spiritualitatea superioară. Apoi omul va îndrepta către Soare caliciul fiinţei sale, tot aşa de pur şi de cast ca şi planta.

Acest ideal al caliciului vegetal spiritualizat a fost avut în vedere de cei care erau discipolii Sfântului Graal. Acel vas sfânt ar fi caliciul vegetal, care a trecut prin etapa animalică şi a fost

îndreptat din nou spre spiritualitate. Discipolului i se spunea: Acest caliciu, care primeşte în sine Soarele spiritual, există ca predispoziţie în organismul uman. Omul are organe desăvârşite şi organe care se vor dezvolta abia în viitor. În mod asemănător cum producem acum oscilaţii ale aerului prin vorbire, tot aşa va exista în viitorul îndepărtat un mod în care omul va crea oameni ca şi el. Dacă omul se pătrundea cu astfel de sentimente, atunci el putea simţi în acele sărbători tainice din Vinerea Mare şi de Paşti cum răsare din plante un imbold care va apărea în viitor, purificat şi limpezit, în om. În special în Vinerea Mare a fost vieţuită această răsărire în acelaşi timp cu sentimentul că prin sacrificiul vieţii lui Christos a fost dat un zălog că omul se poate smulge în sus, ajungând în posesia Sfântului Graal. Seva sângelui lui Christos îl purifică pe om, aşa cum planta este străbătută de seva pură. Asta vieţuiau discipolii în momentele sărbătoreşti. Atunci ei se simţeau cunoscători. Gândul Mântuitorului se afla în mod clar înaintea lor, prin aceea că era percepută relaţia dintre sacrificiul vieţii lui Christos şi planta care răsare. Această idee s-a aflat mereu înaintea lui Richard Wagner.

Wagner a înfăţişat naşterea Eului şi a egoismului în personajul lui Alberich. El a folosit pentru aceasta sunetul de orgă mi bemol major [Nota 122].

În anul 1856 el a încercat să dea formă enigmei vieţii pământeşti în piesa «Învingătorul»: Un tânăr este iubit de o fată din casta Chandala. Însă diferenţele dintre caste sunt atât de mari încât el este determinat prin aceasta să o abandoneze pe fată, pentru a deveni un discipol al lui Buddha. Prin suferinţa mare de care are parte, fetei îi devine clar că ea a fost un brahman într-o viaţă anterioară şi a refuzat mâna unei fete din casta Chandala. Aşa a căutat Wagner o reprezentare a înţelegerii gândirii universale.

În Vinerea Mare a anului 1857, Richard Wagner se afla în faţa vilei Wesendonk din Zürich şi privea lacul Zürich şi

ogoarele. Atunci lui i-a venit, din plantele care răsăreau, gândul despre relaţia dintre Mântuitor şi existenţa vegetală. În inima sa se înălţa, ca imagine, sentimentul fundamental pe care-l avuseseră întotdeauna discipolii Graalului: idealul caliciului. Ulterior, el a căutat sunetele care să exprime evoluţia ce conduce de la caliciul vegetal la potirul Graalului. Prin aceasta el a găsit pace căutării sale, anterior zadarnice.

Gândul lui Parsifal a fost întotdeauna ascuns în germen în noua cultură. *Goethe* descrie în poezia sa «Tainele» cum un tânăr merge prin pădure către o mănăstire, şi este primit acolo în comunitatea iniţiaţilor. Acest tânăr apare ca un Parsifal, care pribegeşte către Cetatea Graalului. Goethe a explicat mai târziu această poezie unei asociaţii studenţeşti, care l-a întrebat despre ea, următoarele: În lume există multe concepţii religioase. Fiecare dintre cei doisprezece bărbaţi din mânăstirea în care ajunge fratele Marcu este reprezentantul unei astfel de concepţii. Cel de-al treisprezecelea din mijlocul lor, este conducătorul.

Goethe a înfăţişat, în această poezie, Loja ocultă în care nu există nici un conflict de păreri, ci numai iubire. Călătorul vede, când ajunge la mănăstire, deasupra porţii, o cruce înconjurată cu trandafiri. El întreabă: Cine a asociat crucii, trandafirii? În simbolul crucii cu trandafiri se exprimă un gând care străbate întreaga evoluţie a lumii. Cine înţelege idealul şi simbolul, îl poate afla pretutindeni. O veche legendă povesteşte cum a căutat Cain intrarea în Paradis. Nu el, ci Set a fost lăsat să intre. Set găseşte acolo Pomul Cunoaşterii şi Pomul Vieţii, încolăciţi unul în jurul celuilalt. El ia de acolo trei seminţe şi le pune pe limba lui Adam cel muribund. Din acestea creşte un pom. Este acelaşi pom în care Moise percepe plăsmuirea de foc şi aude cuvintele: „Eu sunt cel care am fost, cel care este şi cel care va fi". Din acest pom este făcut toiagul lui Moise. Tot din lemnul său este făcută poarta templului solomonic, puntea pe care a păşit Christos când a mers pe Muntele Măslinilor şi, în sfârşit,

crucea de pe Golgota. Concepţia Graalului a adăugat: Pe când lemnul era uscat şi devenise cruce, au răsărit lăstari plini de viaţă, ca zălog al vieţii eterne. Asta vedea discipolul Graalului în configuraţia trandafirilor. Aici îşi dau mâna trecutul şi viitorul. Goethe menţionează acest mister în versuri de genul: „Nu spune nimănui aceasta, decât înţeleptului,/Fiindcă mulţimea imediat ironizează…"

Această dispoziţie este conţinută şi în cuvintele: Cine a asociat crucii, trandafirii? Această treaptă de evoluţie a fost reprezentată de Wagner în modul cel mai intens în opera «Parsifal». Tot ce face Parsifal este plin de semnificaţie. El nu face nimic exterior. El are voie să fie activ în lumea suprasensibilă. El realizează cel mai mult, acolo unde atinge cea mai mare înălţime a evoluţiei sale lăuntrice.

Aceasta răsună minunat prin ultima poezie a lui Wagner. Dacă noi vedem ceata sfântă ce se adună în jurul Graalului, şi pe lângă aceasta pe Parsifal care mai întâi ucide – el împuşcă lebăda – şi apoi devine eliberator, atunci înţelegem ce a vrut să spună Wagner prin expresia „a găsi pace căutării zadarnice". El a vrut să arate că prin intermediul muzicii se poate atinge ceea ce nu a fost atins prin intermediul artei dramatice. Până acum, muzica a adus în expresie doar sentimente lăuntrice. Pe de altă parte, cuvântul „dramă" a fost perceput ca enervant. Cele mai profunde sentimente încep acolo unde cuvintele încetează. Wagner a căutat un element de legătură. Acesta urma să fie drama muzicală. Cuvântul exterior trebuia să înceteze la un moment dat şi să facă loc liber pentru muzică. Fără «Parsifal», Wagner nu ar fi atins idealul străduinţei sale. Acolo unde el a înaintat cel mai sus în suprasensibil, a avut nevoie de muzica cea mai intimă. În «Parsifal», el a găsit cea mai pură şi cea mai bună expresie pentru aceasta. El a încercat să înfăţişeze ca artist şi muzician, ceea ce a trăit în el ca muzician.

CELE TREI ASPECTE ALE LUMII

Köln, 4 decembrie 1906

Putem distinge trei aspecte în lumea din jurul nostru, în care trăim: în primul rând modul cum ni se arată ea din afară, în al doilea rând, cum o simţim în noi, şi în al treilea rând, cum este ea însăşi în interior.

Organele noastre senzoriale ne mijlocesc aspectul lumii aşa cum ni se arată ea din afară: lumea formelor şi figurilor din natura anorganică, lumea minerală; din natura vie, lumea vegetală; din natura simţitoare, lumea animală, iar din natura gânditoare, lumea umană. Din afară, ea ne întâmpină ca lume a percepţiilor, iar noi preluăm prin organele noastre senzoriale această lume a percepţiei. Organele noastre senzoriale sunt porţi prin care lumea exterioară a formelor are acces la noi. Dacă nu am avea organe senzoriale, atunci lumea formelor ar rămâne pentru noi în mod etern un necunoscut, un mister; ea nu ar exista pentru noi. Cineva ar putea să ne povestească despre ea şi să ne dea doar o descriere aproximativă, inteligibilă a ei. Însă cât timp ne-ar lipsi organele senzoriale, nu ne-am putea face niciodată o reprezentare corespunzătoare despre lumea exterioară a formelor şi figurilor. Ceea ce primim acum privind, auzind, simţind şi pipăind, prin miros şi gust, nu ar exista atunci pentru noi. Lumea exterioară ar rămâne atunci ascunsă în întuneric pentru noi, iar noi am putea doar s-o presimţim şi, potrivit descrierilor celor care o cunoaştem, ne-am putea face o imagine aproximativă, dar niciodată una exactă asupra ei. Această lume a formelor ar rămâne mereu o lume ocultă pentru om, dacă el nu şi-ar deschide simţurile pentru a o primi. Simţurile lui au trebuit să se deschidă, pentru ca în felul acesta să-i fie posibil accesul la această lume exterioară.

Perceperea lumii senzoriale este, în evoluţia omenirii, o treaptă pe care ea nu o atinsese anterior. A existat un timp când

organele senzoriale ale omului nu se deschiseseră încă spre exterior. Atunci omul nu putea percepe lumea formelor; atunci el nu putea percepe nimic în afară; el mai trăia complet în interiorul său izolat de lume. El trăia întru cu totul o viaţă lăuntrică, aşa cum se întâmplă încă acum în sentimentele noastre.

În această viaţă lăuntrică mai găsim acum un al doilea aspect al lumii. Prin perceperea lumii exterioare a formelor, cu ajutorul organelor noastre sensibile, în lăuntrul nostru iau naştere sentimente. Aşa cum percepem lumea exterioară cu organele noastre sensibile, tot aşa simţim cu sufletul nostru impresiile pe care ni le face această lume exterioară. În măsura în care sufletul nostru şi organele lui sunt dezvoltate, această lume lăuntrică proprie ne ajunge la conştienţă. Cu cât omul este mai avansat în evoluţie, cu atât mai intens simte el această lume exterioară de asemenea ca lume lăuntrică în suflet; cu cât şi-a cultivat mai mult organele sufleteşti, cu atât mai divers îşi plăsmuieşte lumea sa lăuntrică, cu atât mai bogate sunt imaginile ei – imagini care se înalţă în lăuntrul său –, cu atât mai ordonat şi mai armonios străbat ele lăuntrul său. Pentru a face din lumea exterioară lumea sa proprie, omul trebuie să aibă un suflet puternic, dezvoltat şi organizat în mod armonios, un organism sufletesc cultivat. Cu cât omul şi-a cultivat mai multilateral viaţa sufletească, cu atât mai divers se va ridica la suprafaţă, acolo, lumea exterioară în imagini variate. Cu cât sufletul său este mai armonios, cu atât mai frumos se va oglindi lumea exterioară în sufletul său. Atunci în sufletul nostru se cufundă lumea exterioară şi învie acolo ca un întreg armonios, frumos, plin de viaţă, bogat în varietatea sa.

Pe când omul îşi îndreaptă în starea de conştienţă de veghe atenţia principală către lumea exterioară şi o simte ridicându-se la suprafaţă în sine, mai întâi în mod haotic drept sentimente, el trebuie să ordoneze şi să regleze aceste procese haotice ale simţirii, să le aducă în relaţie conştientă cu lumea

exterioară şi să plăsmuiască din acestea un întreg armonios. El trebuie să înveţe să aducă lumea lăuntrică a sufletului său sub stăpânirea sa. Abia atunci ea devine efectiv lumea sa proprie şi personală în care el poate trăi conştient şi potrivit voinţei proprii. Omul se cufundă în lumea sa lăuntrică, în viaţa de vis. Acolo el este îndepărtat de lumea sensibilă şi este expus vârtejului haotic al lumii sale de sentimente, care iese la iveală în el în imagini. În măsura în care sentimentele sale se ordonează, sunt reglate de asemenea imaginile sale de vis şi devin pline de însemnătate.

Ceea ce a devenit astfel în el lume lăuntrică în sufletul său, este aspectul lumii înconjurătoare, aşa cum o simte el. Acesta se află faţă în faţă cu aspectul percepţiei prin care lumea înconjurătoare se prezintă simţurilor sale.

Apoi lumea există şi sub un alt aspect, sub aspectul în care ea există efectiv. Este aspectul propriu-zis al existenţei reale a lumii, aşa cum există ea în lăuntrul ei. La acest aspect ajunge omul, dacă urmează mai departe calea pe care a început să meargă. Dacă din percepţiile sensibile clare au luat naştere în el sentimente; dacă el a adus aceste sentimente în ordine armonioasă şi într-un ritm frumos, atunci aceste sentimente îl poartă din nou afară în lume. Ele construiesc o punte de la sufletul său către lume, şi în timp ce lumea s-a vărsat în el prin simţurile sale, aşa se revarsă acum sufletul său în lume prin gândirea asupra lumii. El îşi revarsă sentimentele în gânduri, iar gândul său pătrunde în lumea înconjurătoare. Aşa se realizează legătura dintre lume şi om şi dintre om şi lume.

Lumea este în afară, sentimentul este înlăuntrul omului; gândul este în amândouă. În gândire omul se uneşte complet cu lumea. Căci gândirea lumii şi gândirea sa sunt un întreg. Aşa se înrădăcinează omenirea cu percepţiile sale în existenţa sensibilă. Aşa creşte ea prin aceea că primeşte impresii din lumea sensibilă, iar acestea se ordonează în suflet ca sentimente, ca imagini, se ritmizează şi se transformă în viaţă

sufletească. Aşa înfloreşte ea prin aceea că, din aceste imagini şi din percepţii, ea citeşte în afară, simte în afară, aude afară gândul lumii care face să răsară noi flori în fiecare om care gândeşte.

Toţi oamenii se înrădăcinează în solul lumii fizice sensibile şi a lumii formelor. Este aceeaşi lume pentru toţi, acelaşi sol din care cresc toţi. Şi fiecare individualitate umană în parte aspiră din solul comun forţe pentru dezvoltarea sa deosebită. Multe şi diverse trunchiuri cu anumite însuşiri sunt individualităţile umane care se dezvoltă din acelaşi sol, şi fiecare prelucrează în viaţa sufletească proprie, în felul ei specific, forţele preluate din acelaşi sol. Dar ajungând sus la floare, în lumea gândului, formează tot un mare întreg, un ocean unduitor minunat de flori, fiecare floare formând o reflectare a unei mari gândiri universale, şi una o completează pe alta, îmbinându-se ca veriga într-un lanţ, ca piatră preţioasă într-o coroană de pietre preţioase, ca undă într-un ocean universal de gânduri.

Jos este un întreg: lumea fizică. Sus, un întreg: lumea spirituală. Între acestea două, transformarea inferiorului în superior în multe individualităţi: lumea sufletească.

Lumea fizică de afară, în unitatea ei, este o imagine reflectată a lumii spirituale. Lumea sufletească a omului, în diversitatea ei, este o imagine reflectată a lumii spiritului. Întreaga lume mare de afară devine în fiecare suflet uman o mică lume particulară, şi devine, ieşind afară prin gândire din toate sufletele umane, din nou un mare întreg. Aşa duce calea din cosmos prin microcosmos, pentru a proveni ca un cosmos nou, mai desăvârşit, din toate microcosmosurile.

INTERIORUL PĂMÂNTULUI

München, 21 aprilie 1906

Este foarte uşor de înţeles ca discipolul ştiinţei spirituale, sub impresia acelor evenimente naturale copleşitoare ale erupţiei Vezuviului şi ale cutremurului din America [Nota 123], să ridice întrebarea despre relaţia, pe de o parte, cu procesul de evoluţie cosmică, iar pe de altă parte, cu karma umană. Şi de fapt este nemaipomenit de interesant să cercetăm şi să lămurim aceste evenimente recente, din punctul de vedere al ocultismului. Pentru a putea face aceasta, este necesar ca ocultistul să nu fie instruit doar în sens clarvăzător obişnuit, ci este necesar ca el să fi parcurs iniţierea de gradul doi. În cercurile ocultiştilor este o realitate cunoscută faptul că acest interior al Pământului se sustrage privirii clarvăzătorului obişnuit. Este relativ uşor a fi clarvăzător conştient pe plan astral, devachanic. Dar pentru a putea cerceta interiorul Pământului, este necesar un alt gen de iniţiere. Mai întâi îngăduiţi-mi să vă arăt faptul că omul actual a reuşit să pătrundă doar până la o adâncime foarte mică în scoarţa Pământului. El a atins cu greu adâncimea de două mii de metri. Tot ceea ce urmează dedesubt se sustrage capacităţii sale de cunoaştere. Şi el ar fi efectiv extrem de surprins, sau chiar năucit, dacă ar reuşi să facă experienţe detaliate asupra straturilor aflate în adâncimea Pământului nostru. Pe el l-ar năuci aceasta, fiindcă ar găsi lucruri care ar semăna doar foarte vag cu cele de pe suprafaţa Pământului. Pentru cele mai multe lucruri de acolo, lui i-ar lipsi cuvintele, căci de fapt stările materiei din interiorul Pământului sunt cu totul diferite de cele cunoscute de noi aici sus. El ar fi extrem de uimit dacă ar vedea că acel metal, care corespunde argintului nostru, se află acolo jos fluid ca mercurul. Tot aşa este cu celelalte metale şi minerale.

Pământul se împarte astfel în şapte straturi diferite, iar cercetarea acestor şapte straturi corespunde în mod gradat celor şapte trepte diferite ale iniţierii creştine. Ele sunt: în primul rând „Spălarea picioarelor", în al doilea rând „Biciuirea", în al treilea rând „Încoronarea cu spini", în al patrulea rând „Purtarea crucii", în al cincilea rând „Crucificarea", în al şaselea rând „Moartea mistică", în al şaptelea rând „Învierea".

Aşadar un om care a trecut de prima iniţiere este capabil să pătrundă în mod clarvăzător primul strat, urmând să-l cerceteze pe cel de-al doilea, şi aşa mai departe.

Pământul se împarte astfel mai întâi în şapte straturi. Stratul cel mai exterior, cel pe care trăim noi, este numit în limbajul iniţiaţilor, Pământul mineral. Această denumire şi următoarele provin dintr-o mare şcoală de ocultişti. Aceleaşi denumiri le aveau şi misticii medievali, rosicrucienii şi aşa mai departe.

Acest Pământ mineral conţine toate mineralele cunoscute nouă. Stratul lui este relativ extrem de subţire. Erupţiile vulcanice depun mărturie pentru permeabilitatea lui, din straturile aflate mai adânc.

După acest Pământ mineral urmează aşa-numitul Pământ moale. El se numeşte aşa fiindcă procesul de întărire din el nu este încă aşa de avansat ca în cel mineral. El manifestă mai departe o însuşire extrem de remarcabilă. El are un fel de simţire. Dacă cineva îl atinge, manifestă simptome de sentiment ca percepţia conştientă atenuată a anumitor specii de plante.

Următorul strat este numit Pământul de abur. La fel ca aburul produs într-un cazan cu apă, tot aşa manifestă acest strat o expresie a voinţei. Lui îi este proprie o forţă imensă de expansiune, şi numai cu efort reuşeşte stratul mineral să-l închidă ferm.

Al patrulea strat este numit Pământul formei sau Pământul de apă. La el este remarcabil faptul că posedă în negativ toate formele pe care le avem pe stratul mineral. Un

cristal de stâncă, de exemplu, ar avea în el forma unui matriţe de aici de sus.

Al cincilea strat este numit Pământul fructifer. Dacă el ar putea ajunge în spaţiu liber, atunci am observa, la o bucată de pământ fructifer, cum ar lua fiinţă şi ar dispărea neîncetat din el forme peste forme. El are oarecum suflet, capacităţile unui suflet care luptă pentru formă.

Drept al şaselea strat urmează Pământul de foc, un strat foarte remarcabil, aşa cum vom vedea mai departe. El are capacitatea, aşa-zicând, de a simţi plăcere şi durere, şi se găseşte într-o stare asemănătoare cu omul care oscilează între „a chiui de bucurie" şi „a fi întristat de moarte". Patimile omului exercită o influenţă imensă asupra lui, astfel încât o dată cu creşterea patimilor umane, se dezvoltă şi neliniştea lui.

Al şaptelea strat se numeşte oglinda Pământului, tocmai fiindcă în această regiune se reflectă toate lucrurile care au loc aici, pe cel mai exterior strat. Numai că trebuie să ne reprezentăm puţin altfel desfăşurarea lucrurilor. Tot ceea ce este aici pasiv, este acolo activ, şi invers. Prin urmare, dacă aici deasupra am lovi un metal ca să răsune, atunci metalul ar da acolo dedesubt un sunet de la sine.

După aceste straturi urmează încă două, care sunt de o natură cu totul aparte. Al optulea strat a fost numit de şcoala lui *Pitagora* Sfera numerelor, şi anume din cauza unei particularităţi pe care o vom cunoaşte îndată. Şcolile noastre oculte o numesc Risipitorul. Dacă am putea îndrepta o floare aproximativ în direcţia acestui strat, astfel încât am încerca să privim stratul oarecum prin floare, atunci am putea vedea această floare multiplicată la infinit. Dacă am încerca în schimb acest experiment cu o piatră, atunci nu ar avea loc nici o multiplicare. Doar forma vie a naturii sau creaţia artistică cu sens sunt potrivite pentru acest experiment. Această regiune este de altfel sediul întregii dizarmonii, a tot ceea ce este imoral, a întregii discordii. Totul năzuieşte acolo spre

dezbinare. Această regiune este opusul iubirii. Dacă un magician care practică magia neagră izbuteşte să ajungă până la ea – şi acest lucru se află în puterea lui – atunci răul se fortifică foarte mult în el. Moralul corespunzător al omului are o influenţă imensă asupra acestei sfere. Dacă omul reuşeşte tot mai mult să înlăture imoralul şi să lase moralul să intre la locul lui, atunci şi această zonă se va linişti din ce în ce mai mult. Atunci are loc de asemenea din partea ei o reacţie asupra moralului omului.

Al nouălea şi ultimul strat este, ca să spunem aşa, domiciliul Spiritului planetei. Acest strat manifestă două aspecte specifice. El s-ar putea compara cu un om, căci are un organ care seamănă cu un crier. Un alt organ seamănă cu o inimă. Şi Spiritul planetei este supus schimbărilor care se află în strânsă legătură cu evoluţia oamenilor.

Acum să ne întoarcem la Pământul de foc. Aşa cum s-a menţionat, el manifestă însuşirea sentimentului de plăcere şi a sentimentului de durere, iar patimile oamenilor îşi exercită o influenţă puternică asupra lui, astfel încât în timp ce oamenii dezvoltă patimi mari, ajunge într-o nelinişte şi o agitaţie cu atât mai mare. Prin urmare, el exercită o presiune şi mai puternică asupra Pământului fructifer aflat deasupra lui. Iar din acest strat pleacă de fapt canale ramificate spre toate straturile aflate deasupra. În Pământul mineral se află, desigur la adâncimi considerabile, peşteri mari. În acestea duc canale care vin din Pământul fructifer şi presează în ele mase enorme, care apoi la rândul lor provoacă cutremure sau caută ieşirea în puţul unui vulcan. Iar aceste cauze trebuie de asemenea atribuite catastrofelor recente.

Lemurienii, deci a treia mare rasă-rădăcină, trăiau încă pe Pământul moale. Procesul de întărire nu avusese pe atunci încă aşa departe, sus, la crusta cea mai exterioară, şi existau foarte puţine regiuni întărite care pluteau oarecum ca nişte insule pe acest strat moale. Drept ultime vestigii şi dovezi ale Pământului

moale trebuie să privim multele insule mici din Oceanul Pacific, care se ridică la suprafaţa oceanului şi după câtva timp se cufundă iarăşi. Lemurienii, care au dezvoltat patimi enorme, cu cât progresau mai departe în evoluţia lor şi se dedau viciilor, au exercitat o astfel de influenţă asupra Pământului de foc, încât acesta, ca să spunem aşa, a devenit rebel, a ajuns la suprafaţă cu o forţă colosală şi a distrus rasa.

Vedem aşadar că lemurienii trebuie să-şi atribuie lor înşişi declinul. Pentru ocultist acest fapt dă ocazia la consideraţia că, dacă el lucrează la propria perfecţionare, nu accelerează numai procesul de evoluţie al epocii sale, ci poate acţiona considerabil şi asupra evoluţiei Pământului. Din aceasta să rezulte pentru el un sentiment de răspundere în două direcţii, şi să-l stimuleze pentru munca mai departe cu sine însuşi.

Să ne îndreptăm acum privirea spre încă două realităţi oculte extrem de importante, care se află în legătură cu aceste evenimente naturale. Ne aducem în faţa privirii karma acelora care au murit în aceste catastrofe. Este uşor de înţeles, desigur, că omul se miră de karma îngrozitoare care loveşte cu acest prilej nenumăraţi oameni. Dar permiteţi-mi să vă spun ce s-a observat, din punct de vedere ocult, faptul că toate acele suflete care au murit într-o astfel de catastrofă devin cei mai buni spiritualişti în următoarea încarnare. Moartea violentă pe care şi-au găsit-o într-o clipă, a fost oarecum ultimul şoc pentru a se dezbăra definitiv de cătuşele materialismului.

Iar cealaltă constatare, care s-a făcut din punct de vedere ocult, este aceea că toţi cei care sunt născuţi în apropierea timpului acestor erupţii vulcanice devin materialişti în viaţă. Acest lucru este cu totul explicabil. În perioada în care ei caută reîntruparea cu toată puterea, asupra lor acţionează elementul neliniştit al Pământului de foc, conferindu-le patimi materialiste. Este indiferent dacă sufletul se naşte aici, în timp ce, de exemplu, erupţia vulcanică are loc în America. Separarea

spaţială nu contează în acest caz. Astfel, s-au născut mulţi cititori şi autori de scrieri materialiste în jurul anului 1822, pe vremea când Vezuviul a erupt din nou, după mult timp de inactivitate. O indicaţie privind spiritualitatea Evului Mediu o formează realitatea că Vezuviul a rămas liniştit vreme de şase sute de ani. De atunci, erupţiile urmează la intervale mai scurte de timp. Acum are loc în general o evoluţie accelerată. Perioada dintre Carol cel Mare şi Frederic cel Mare corespunde perioadei secolului al XIX-lea. Aceasta trebuie înţeleasă în sensul că toate evenimentele din perioada lungă caracterizată corespund, în privinţa numărului şi importanţei, evoluţiei din perioada de o sută de ani. Noi ne vom dezvolta şi mai rapid în viitorul apropiat.

CARE SUNT MOTIVELE PENTRU CARE EXISTĂ ASTĂZI O MIŞCARE TEOSOFICĂ?

Leipzig, 25 aprilie 1906

Nu este întâmplător faptul că există o Mişcare teosofică. Ea este legată de întreaga evoluţie a secolului al XIX-lea, cu extinderea materialismului, care a fost decisivă în decurs de patruzeci de ani – aproximativ, de asemenea ceva înainte şi după aceea. Materialismul a fost pregătit deja în ultimele patru secole. Pentru a înţelege aceasta, trebuie să ne transpunem o dată în urmă până în secolele al V-lea şi al VI-lea. Noi ne facem o reprezentare cu totul falsă despre stările spirituale din acele vremuri. Este cea mai mare greşeală să presupunem că omul gândea pe atunci la fel ca astăzi. De exemplu, despre stele, încă în secolele XIII, XIV, XV, omul avea o cu totul altă reprezentare. Acum el vede la ele doar ceea ce este material. În Evul Mediu vedea în fiecare stea un spirit. Nu numai pentru cei simpli, ci şi pentru cei cultivaţi, steaua era expresia unui spirit. Astfel, întreg spaţiul ceresc era spiritualizat. Este o mare diferenţă

dacă omul presupune că în Univers există doar corpuri, sau şi spiritual. Omul de atunci se simţea complet în siguranţă într-un spaţiu cosmic spiritual. Dar nu trebuie să tânjim după această concepţie medievală.

Copernic [Nota 124] a cucerit spaţiul ceresc pentru o concepţie materialistă. Cercetarea lumii fizice a urcat la punctul culminant. *Schleiden* [Nota 125] şi alţii au descoperit celula. Căile ferate şi alte lucruri asemănătoare au favorizat materialismul. Atunci, marii conducători ai omenirii s-au întrebat: Ce este de făcut? În ce mod trebuie prezentat oamenilor faptul că există viaţă spirituală? Mai exista doar simţul pentru cele materiale. Se spunea: Dacă există spirit, atunci el trebuie să se dovedească de asemenea drept spirit. Aşa a fost întreprins în realitate un experiment prin spiritismul care a dat atunci năvală. Deoarece se încearcă mereu din partea iniţiaţilor să se dea oamenilor învăţătură într-un mod inteligibil, s-a năzuit să se aducă manifestări, revelaţii din lumea cealaltă.

Trebuie să privim mai întâi destinul omului după moarte. Când omul doarme, trupurile fizic şi eteric sunt unite, iar trupul astral pluteşte deasupra trupului fizic. Când omul moare, nu se separă doar trupul astral de trupul fizic, ci trupul astral şi trupul eteric pleacă împreună, iar corpul fizic rămâne pe loc. Trupul astral şi trupul eteric rămân unite încă un timp scurt, are loc o retrospectivă a vieţii care durează două până la trei zile. Apoi se separă şi ele, trupul eteric se dizolvă ca putere de viaţă în puterea de viaţă universală, iar trupul astral ajunge în starea pe care o numim kamaloka. El este destrupat, dar mai are deprinderile şi înclinaţiile trupului fizic. Iată un caz lămuritor: Gurmandul are încă poftele sale. Aceasta este o însuşire sufletească, o poftă. El nu mai are cerul gurii, dar pofta cerului gurii îi rămâne drept senzaţie de sete arzătoare. În kamaloka are loc dezobişnuirea, căci pofta se distruge în final,

şi apoi este depus şi trupul astral în măsura în care el este purtătorul poftei.

Există o posibilitate de a galvaniza astfel de cadavre astrale depuse, de a le chema în lumea senzorială. Pentru aceasta, un medium îşi pune la dispoziţie trupul său eteric. Cu ajutorul lui se realizează aşa-numitele materializări. A fost metoda de a arăta omenirii materialiste ce rămâne după moarte, iar iniţiaţii speraseră să convingă oamenii prin aceasta.

Dar aici se manifestă două neajunsuri. În primul rând, cei care au fost convinşi prin intermediul spiritismului, nu au devenit mai buni din punct de vedere moral prin această concepţie, ci au rămas fără elevare morală. În al doilea rând, acest fel de concepţie sau dovadă, s-a arătat drept defavorabilă – după moarte. Căci pentru aceia care au avut-o, starea în kamaloka nu a devenit mai uşoară, ci mai grea. În plus faţă de celelalte, ei au adus cu sine în special şi dorinţa de a vedea spiritualul satisfăcut în mod material, prin simţuri, fiindcă o astfel de concepţie apare drept însuşire în kamaloka. A fost o greutate copleşitoare, care se aşază ca plumbul asupra morţilor. Acesta a fost motivul pentru care iniţiaţii şi-au spus: Aşa nu mai merge. Deci iniţiaţii au greşit – se va obiecta aici. Dar şi iniţiaţii trebuie să acumuleze experienţe de viaţă şi să le verifice. Atunci s-a decis aproape în unanimitate în marea societate a ocultiştilor, după ce s-a dovedit necorespunzător acest mijloc exterior, de a apuca o altă cale, una lăuntrică, calea teosofică. Ce îşi propune aceasta? Ea vrea să înveţe să cunoască ceea ce trăieşte ca spirit în însuşi omul. Acest spirit este ţelul. Dar spiritul poate fi cunoscut numai dacă ne dăruim lui în mod nepărtinitor. Trebuie să înţelegem ceea ce este comun întregii omeniri.

Drept manifestare paralelă a materialismului, s-a dezvoltat egoismul. Iată doar un exemplu: În cazul agenţiilor de turism există o condiţie deosebită de participare: Toate problemele religioase sunt excluse ca subiect de conversaţie.

Ne temem de egoismul părerilor, căci unde sunt împreună şapte oameni, se pot afla şapte păreri. Se aşază astfel părerile deasupra iubirii generale de oameni. Dar fraternitatea începe abia atunci când iubirea de oameni se află deasupra părerilor.

Teosofia este aici pentru a căuta adevărul unic în acordul părerilor. Oamenii trebuie să devină din nou toleranţi, nu numai până în personalitate, ci până în individualitate. A fi tolerant nu înseamnă numai a fi îngăduitor, a lăsa pe alţii în voia lor, ci înseamnă aici a se deschide pentru a înţelege specificul lor. Teosofia nu trebuie să fie o dogmă, ci expresia iubirii. Trebuie să-i ajutăm pe fraţii oameni, deci iubirea trebuie să stea deasupra părerilor, şi asta aduce spiritul unităţii în evoluţia omului. Acesta este aspectul practic ce trebuie dezvoltat în Mişcarea teosofică.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI
La conferinţa de la Leipzig, 25 aprilie 1906

Ce metodă de instruire trebuie să alegem în locul instruirii yoga?

Nu trebuie să confundăm ocultismul cu teosofia. Teosofia caută să răspândească învăţătura despre înţelepciunea profundă. Ea nu există, în sine, pentru a conduce oamenii la clarvedere. Totuşi ea duce de asemenea la o astfel de formare.

Există instruiri oculte. Unii cred că ar trebui să le caute în India. Aceasta este o mare eroare. Şi în Europa au loc astfel de instruiri. Cel care îşi caută maestrul spiritual sau guru, îl găseşte în lume. Teosofii procedează nejust, căutând doar în India. Marele hindus *Chakravarti* [Nota 126] spunea la Congresul din Chicago aceste cuvinte deosebite: „Şi poporul meu a decăzut din înţelegerea spirituală a lumii, iar teosofia ne-a ajutat să ne ridicăm din nou".

De altfel *doamna Blavatschi* [Nota 127] nu ne-a adus doar concepţii indiene, aşa cum presupun mulţi. Călăuza ei a fost mai

întâi un european, apoi un egiptean; pe atunci ea a scris «Isis dezvăluită».

Nu avem voie să credem că trebuie să fie aceeaşi instruire pentru toţi. Organismul hindus este astfel încât trupul eteric poate fi scos mult mai uşor în afară. El se află pe o altă treaptă. El se găseşte pe prima treaptă a celei de-a cincea rase-rădăcină, deci pe prima treaptă a rasei principale, în timp ce europeanul se află pe treapta a cincea din rasa a cincea principală. Este relativ uşor de adus un hindus la clarvedere, de a-i extrage trupul eteric şi de a-l aduce în starea care poate fi numită letargie, adică amorţire şi anestezie. Corpul este atunci ca şi mort. Un clarvăzător ar vedea – dacă de exemplu am lăsa să fie legat strâns un deget cu o aţă – ar vedea că atârnă degetul eteric lângă cel legat. În cazul celui hipnotizat, clarvăzătorul vede cum atârnă creierul eteric de ambele părţi ale capului. Când corpul este aşadar ca şi mort, trebuie să fie folosit trupul astral, şi acum acesta întipăreşte trupului eteric, ceea ce-i este întipărit lui. Fiindcă pentru un european este extraordinar de greu să primească astfel de întipăriri astrale sau să lase ca ele să-i fie date, a fost căutată o cale pe care nu este necesară extragerea trupului eteric. Pe aceasta au aflat-o rosicrucienii din secolul al XIV-lea, iar metoda lor este cea mai potrivită pentru europeni. Corpul nostru a devenit mai dens decât al hindusului, a evoluat în jos, conform drumului evolutiv necesar. De aceea la noi aceasta ia naştere în stare conştientă, în timp ce la hinduşi conştienţa de azi este reprimată.

Hipnoza nu este bună, în general. Este o intervenţie care slăbeşte voinţa celui hipnotizat. Şi în al doilea rând, este magie neagră; celălalt intră în puterea hipnotizatorului. La oamenii sănătoşi nu are voie să fie aplicată în nici un caz. La bolnavi ar fi altceva.

Despre ce este vorba în expresia: A evolua în jos?

Luaţi în considerare concepţia materialistă. Ea spune: Iată maimuţa, iată omul – aşadar omul provine din maimuţă. Nu este aşa, ci maimuţa şi omul au strămoşi comuni, acest lucru îl recunoaşte astăzi şi ştiinţa naturii. În realitate, unul trebuie să evolueze pe socoteala celuilalt. Astfel, a existat la un moment al evoluţiei Lunii, un regn a cărui esenţă se afla între animal şi plantă. O rămăşiţă a acestuia este vâscul. Planta a evoluat în jos, iar animalul în sus. Acest lucru este valabil şi pentru om: el a dezvoltat anumite organe în sus, alte organe în jos. Realitatea este, de exemplu, că omul a avut odinioară cartilaje în loc de oase. Exprimat grosier: el este cuprins în procesul de întărire. Totuşi, orice slăbire sau detaşare a membrelor esenţei superioare, aşa cum este ea produsă prin instruirea ocultă, este o anticipare a stării evolutive universale ulterioare.

Pentru ce a fost încarnat omul în corp fizic?

Omul avea, desigur, deja de timpuriu toate aptitudinile pe care trebuie să le desfăşoare pe Pământ, dar ele nu erau încă în posesia proprie. Numai când omul nu mai poate câştiga nimic în această lume, numai atunci el nu mai are nevoie să se încarneze. Atunci el cedează corpul său, planetei.

Cum stau lucrurile cu potopul lui Noe?

Acest potop a fost marele eveniment mondial care a intervenit când continentul Atlantidei s-a scufundat în cea mai mare parte. Scufundarea propriu-zisă s-a extins în intervale mari de timp. Aşa cum tot ceea ce scrie în Biblie şi în cele mai vechi scrieri, este important – mai trebuie scoase în evidenţă în această privinţă imense comori –, tot aşa şi curcubeul, care a luat naştere pe vremea lui Noe, este ceva plin de semnificaţie. El urmează, aşa se spune, să simbolizeze alianţa dintre Dumnezeu şi om. Dar din punct de vedere ocult, el mai are şi o altă semnificaţie. Pe Atlantida era o cu totul altă distribuţie de

umiditate şi aer. Mitul germanic vorbeşte despre Nifleheim, Nebelheim. Tot aerul era pe atunci umplut de vapori de apă. Abia după scufundarea continentului atlantean a putut trăi omul perioadei postatlanteene. Curcubeul a putut lua naştere numai când ploaia şi lumina Soarelui au fost posibile în acelaşi timp pe Pământ.

În descrierile Atlantidei citim despre aeronave care pot fi dirijate. Cum stau lucrurile cu acestea?

La atlanteeni se dezvoltase în mod remarcabil în primul rând al doilea organ al fiinţei omului, trupul eteric cu puterea de viaţă. În schimb raţiunea era foarte slabă. Memoria trebuia să-i ţină locul. Atlanteanul de exemplu nu socotea, el nu cunoştea valoarea numerelor, totuşi el ştia să aprecieze din memorie, cantitatea. El ştia, dacă aşeza la trei bucăţi, încă trei, ce cantitate ar da aceasta; astfel, de timpuriu, cazurile fixate în memorie îl ajutau la această reprezentare. Dar fiindcă el dezvoltase complet doar al doilea organ al fiinţei, puterea de viaţă, el ştia să-şi facă folositoare pentru sine puterea de viaţă din întreaga natură. Astfel, el cunoştea şi înţelegea să extragă şi să folosească puterea germinativă a seminţei. Şi ce putere se află într-o sămânţă! Câte se nasc din ea! Şi yoghinii ştiu să atragă afară într-un anumit fel puterea germinativă din sămânţă. Căci povestea despre punerea unei seminţe de mango în pământ şi despre dezvoltarea rapidă mai întâi a unui lăstar, apoi a copacului, frunzelor, florilor şi în final a fructului, nu este o poveste născocită, ci o realitate. Faptul că atlanteanul înţelegea să folosească puterile de viaţă la o aeronavă care poate fi dirijată, ca şi la alte lucruri, nu trebuie să ţină de domeniul fabulei.

Este posibilă o renunţare la trecerea post-mortem prin Devachan?

Într-un anumit stadiu al evoluţiei trupul eteric este atât de puternic îmbinat încât nu se mai desprinde după moarte. Acesta este cazul în care trupul astral a întipărit multă spiritualitate trupului eteric. Fiindcă trupul eteric poate dăinui, discipolul nu are nevoie să treacă în Devachan, în locul unde se plăsmuieşte noul trup eteric.

Are modul de hrănire într-adevăr o importanţă aşa de mare pentru evoluţia puterilor oculte?

Absolut. Evoluţia este cu desăvârşire exclusă în cazul consumului de alcool. Şi este iarăşi specific, dar profund întemeiat, faptul că tocmai acum ies la iveală întrebări arzătoare cu privire la abstinenţă şi la cumpătare.

Dar vinul este totuşi doar suc de struguri, deci suc de fructe!

Cât timp sucul extras din struguri este doar suc de fructe, el este bun, dar fermentat este dăunător pentru evoluţie. Priviţi din nou în urmă, în istorie. Cu 600 de ani înainte de Christos începea consumul de vin; pe atunci se năştea cultul lui Dionysos, prin care au fost prezentate omagii zeului vinului. Dar aşa cum orice îşi are timpul său, de asemenea orice fruct, tot aşa şi strugurele va dispărea din nou de pe Pământ. Reflectaţi doar la apariţia filoxerei. De la animal este consumat tot ce vine de la animalul viu – lapte, ouă; de la plantă, ceea ce se îndreaptă spre lumină, spre Soare. De aceea fructele pomilor sunt foarte bune. Plantele cu tuberculi care cresc în pământ, precum cartofii, sfecla, nu sunt aşa de favorabile. Mai demult, oamenii mâncau alţi oameni, apoi ei au trecut la consumul de animale. Ei vor trece la alimentaţia pur vegetariană, şi în final vor încheia cu consumul de minerale. Tot ceea ce se depune, trebuie evitat, de exemplu sarea. Toate acestea se referă la evoluţia puterilor oculte, dar nu şi la însuşirea pur ştiinţifică a adevărurilor spirituale.

PIETRELE PREȚIOASE ȘI METALELE ÎN RELAȚIA LOR CU EVOLUȚIA PĂMÂNTULUI ȘI A OMENIRII

Leipzig, 13 octombrie 1906

V-am vorbit mai demult despre faptul că în orice om dormitează puteri care pot fi dezvoltate şi care îl înalţă pe trepte superioare de existenţă. Aşa cum lumea fizică poate fi percepută prin organe fizice, tot aşa poate fi percepută lumea suprasensibilă prin organe suprasensibile. Pe atunci au fost comunicate mijloacele, chiar dacă fragmentar, prin care omul poate deveni clarvăzător. Astăzi, pentru a trece la tema noastră, vrem să citǎm anumite mijloace care sunt folosite la educarea lăuntrică.

Pe fiecare treaptă trebuie urmate noi îndrumări. Ceea ce discutăm astăzi nu este suficient, dar se încadrează în aceste îndrumări. Pe calea către discipolat este dată o îndrumare în sensul că omul se obişnuieşte să stabilească o anumită relaţie cu lumea suprasensibilă, o relaţie morală. Pe prima treaptă, omul trebuie să se lămurească asupra faptului că, aşa cum el este o fiinţă simţitoare, şi animalele sunt fiinţe simţitoare. În schimb, aşa cum omul are un suflet individual, tot aşa au grupele de animale un suflet al speciei. Aşa au leii un suflet al speciei, rechinii, broaştele ș.a.m.d. Exprimat altfel: În timp ce omul are un suflet lăuntric, sufletele animalelor, oarecum firele de legătură ale animalelor, se întind până în lumea astrală, iar acolo se află sufletele colective ale grupelor de animale. Dacă provocăm durere unui om, atunci el singur simte aceasta. Dar dacă rănim leul, atunci aceasta o simte sufletul-grup, care nu trăieşte pe planul fizic, ci pe planul astral.

Educarea merge în sensul că primeşte pe planul astral o relaţie de simţire cu sufletele animalelor. Un exemplu pentru aceasta: În unele regiuni, pentru vechii germani calul era obiect de veneraţie. Ei fixau pe casele lor un craniu de cal, drept

simbol. Alegerea unui astfel de simbol arată că ei se aflau într-o anumită relaţie cu calul. De unde provenea asta? Calul a luat fiinţă numai într-o perioadă foarte precisă. La mijlocul perioadei atlanteene a apărut această specie de animal, desigur în mod treptat. Aceasta se petrecea odată cu dezvoltarea inteligenţei. Chiar dacă omul nu-şi clarifica acest lucru prin concepte, el avea – ca să facem o comparaţie – o atracţie faţă de cal, ca un îndrăgostit faţă de iubită. Arabul are şi astăzi o relaţie deosebită cu calul său. Unele indicaţii se găsesc în mitologie. Aşa a născut inteligenţa lui Odiseu un cal de lemn. În acest sens va primi omul un sentiment faţă de sufletele-specie ale diferitelor animale. Dacă acest lucru ajunge la conştienţă, atunci începe să se formeze relaţia cu planul astral.

Pe această cale poate lua naştere o relaţie morală şi cu lumea plantelor. Ocultistul nu vede numai frumuseţea plantelor, ci el resimte şi ceva ca un chip zâmbitor, sau unul trist. El are foarte mult din această simţire morală. Dacă dumneavoastră cultivaţi o astfel de relaţie morală, atunci intraţi în legătură cu regiunea inferioară a planului Devachan.

Şi faţă de lumea moartă a pietrelor putem cultiva o simţire subtilă. Piatra are un suflet-grup în planul Devachan, aşa cum animalul are un suflet-grup în planul astral. În Devachan trăiesc sufletele mineralelor. De aceea ele nu sunt accesibile omului. Aşa cum o muscă ce se deplasează pe mâna noastră nu presimte că în dosul acesteia se află un suflet, tot aşa nici oamenii nu ştiu că pietrele au suflete.

Dacă, aşadar, pietrele au suflet, atunci veţi înţelege de asemenea cum poate lua fiinţă o relaţie morală cu ele. Un trup uman, un trup animal are pofte, patimi şi instincte. Trupul plantei nu mai are pofte, dar mai are instincte. Corpul pietrei nu mai are nici pofte, nici instincte, de aceea el ne înfăţişează nouă, oamenilor, un ideal care merge până acolo că instinctele noastre trebuie să fie spiritualizate. Iar în viitorul îndepărtat al omului va fi atins acest lucru: Oamenii vor avea corpuri fără

pofte şi fără instincte. Omul va fi cândva asemănător diamantului, el nu va mai avea instincte lăuntrice, ci ele sunt atunci stăpânite din exterior.

Piatra înfăţişează deja astăzi această castitate, ea este materie lipsită de pofte. Această lipsă de pofte trebuie să şi-o cultive deja acum discipolul ocult. În acest sens, piatra se află deasupra animalului, plantei şi omului. O veche formulă rosicruciană începe prin aceea că spune: Eu am pus cuvântul creator etern în piatră. – Piatra menţine cast şi feciorelnic acest cuvânt creator în adâncurile existenţei fizice.

Dacă omul poate înălţa la experienţă spirituală astfel de sentimente faţă de piatră, el devine clarvăzător în părţile superioare ale Devachanului.

Voi caracteriza acum regnul mineral sub un alt aspect. Să ne întoarcem în evoluţia Pământului, aşa cum o cunoaştem, până în perioada atlanteană. Atmosfera era umplută cu vapori de apă. Şi atlanteanul arăta cu totul altfel decât omul actual. Şi mai mult în urmă, pe când exista continentul lemurian, pe când predomina o temperatură foarte înaltă, omul era pe jumătate o creatură lichidă. Pe atunci toate mineralele erau, de asemenea, într-o altă stare. Plumbul nu putea fi atunci solid. A existat de asemenea o perioadă în care nici aurul nu era solid; anume atunci când Pământul era unit cu Soarele. Pe când Pământul se separa de Soare, mai existau încă urme din această substanţă mai fină. Aceasta s-a solidificat apoi, ca toate metalele, şi a format astfel filoane de aur în rocă. Mergând şi mai mult în urmă, ajungem într-o perioadă în care s-au solidificat şi pietrele preţioase. Pe atunci, cărbunele era şi el încă transparent, şi forma diamantul. Condiţiile fizice predominante din această perioadă timpurie, făceau posibil acest lucru. În altă perioadă a luat fiinţă carneolul, iar în alta topazul.

Astfel, dumneavoastră trebuie să reţineţi că sufletul omului a existat şi pe atunci, numai că nu avea încă un corp fizic. Pământul se afla odinioară într-o stare în care ar fi fost

complet imposibil sufletului omului să locuiască într-un corp fizic. Omul avea pe atunci doar trup eteric. În acest trup eteric lua ființă într-o perioadă foarte precisă, predispoziția ochilor. Ochiul fizic a fost format abia ulterior prin intermediul trupului eteric. Toate celelalte organe au fost plăsmuite și organizate mai întâi din trupul eteric. De fiecare dată când se plăsmuia un astfel de organ eteric, cauza era dorința. Când trupul astral avea dorința de a percepe ceva, de a vedea, atunci el acționa asupra trupului eteric și forma din acesta ochiul eteric; abia ulterior a fost organizat în afară ochiul fizic. În regnul mineral lua naștere contra-imaginea etherică, iar această contra-imagine lipsită de pofte este crisolitul. Astfel că există într-adevăr o relație între văzul omenesc și crisolit. De aceea folosește ocultistul pietre în anumite scopuri. El percepe o simpatie între vedere și crisolit și știe cum trebuie acționat prin aceasta asupra anumitor boli de ochi.

Mai înainte de formarea capacității văzului, a luat naștere capacitatea auzului. Atunci a fost prefigurat auzul drept onix, în regnul pur al pietrei. Astfel, simțul auzului este în cea mai apropiată legătură cu materia cea mai pură. Acolo unde undele sonore inundă spațiul, se află cel mai fin eter, al sunetului, numit eterul numărului sau eterul chimic. Există și eterul căldurii, eterul luminii, eterul vieții. Eterul fin al sunetului a fost cauza auzului și a plăsmuirii structurii onixului. Vă amintesc cu acest prilej bătrânul cu lampa din «Basmul despre șarpele cel verde și frumoasa Floare-de-Crin» a lui *Goethe*. Lampa lui transforma orice lemn în argint, animalele moarte în pietre prețioase, pe mops, câinele mort, în onix.

O dată cu simțul tactil a luat ființă carneolul, cu simțul gustativ topazul, o dată cu simțul olfactiv a luat ființă jaspul, o dată cu formarea inteligenței lua ființă berilul iar o dată cu formarea capacității de reprezentare a luat ființă granatul. După cum povestește o frumoasă legendă, Lucifer, pe când a fost aruncat din sfera cerească, a pierdut o piatră din diadema

sa – aceasta era granatul. De fapt această piatră a luat ființă în același timp cu capacitatea umană de reprezentare, care a început să se trezească mai întâi în imagini.

O dată cu plexul solar, care se află în legătură cu mișcările inconștiente, involuntare din corpul uman, a luat ființă smaraldul. În perioada celei mai vechi culturi, pe când lua ființă primul început al corpului fizic uman, se forma structura diamantului. Dumneavoastră vedeți cât de profunde sunt relațiile din lume. Aceasta nu este superstiție, ci înțelepciune.

Aici vreau să vă menționez două fapte din domeniul bogat al ocultismului. Dumneavoastră știți că printre sindicatele lucrătorilor există și tendințe moderate. O grupă deosebit de moderată cuprinde o anumită asociație profesională care sunt tipografii. Redactorul ziarului lor a fost chiar dat afară, fiindcă se prezenta atât de moderat. În cazul tipografilor se întâlneau mai întâi lucrătorii cu patronii. Omul aproape că nu simte cât de dependent este de ambianța sa. Fiindcă tipograful are de a face cu plumbul – acesta nu atacă doar plămânii –, ia naștere un efect sufletesc: Este pricinuită o anumită ținută morală lucidă.

Un alt exemplu: Eu m-am întâlnit cu un om care a devenit treptat un bun teosof. Pe el îl îngrijora o capacitate foarte neclară. El edita o revistă și era capabil să găsească repede analogii. Dacă un savant ar căuta astfel de analogii, el ar sta probabil luni întregi fără soluții. Respectivul a găsit dintr-o dată ceea ce dorea, doar întinzându-și mâna la raftul de cărți. Gândirea sa a devenit atât de liberă încât nu mai era limitată prin creierul fizic. Acest lucru are însă marile sale pericole. „De unde îmi vine acest lucru?" – m-a întrebat el. Atunci eu i-am răspuns că probabil are de a face mult cu cuprul. Și era adevărat: El sufla în cornul de vânătoare, care conține și cupru. Acesta este de ajuns pentru a provoca o influență atât de puternică. De aici dumneavoastră vedeți cum totul, afară în lume, are o influență profundă asupra omului, și astfel se află metalele și pietrele prețioase în relație cu natura omului.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI
la conferința de la Leipzig, 13 octombrie 1906

Întrebare nenotată.

Cu contemplarea artistică a plantei, lucrurile stau așa, că această contemplare acționează mai întâi asupra trupului astral, în timp ce privirea ocultă acționează în trupul eteric. Artistul poate să întâlnească în unele din operele sale, fie sculptură, pictură sau melodie, arhetipurile, pe care le găsește conștient pe planul devachanic.

Ce este aurul?

Pe când Pământul și Soarele formau încă o singură masă și totul mai era eter pur, atunci totul era dizolvat, și anume într-o substanță fină ca lumina Soarelui. Atunci, mineralele nu se puteau solidifica. Abia după ce Soarele s-a separat și în Pământ rămăsese ceva din lumina pură a Soarelui, acest ceva s-a condensat ca aur în filoanele Pământului. Aurul este rază solară condensată și se află în relație nemijlocită cu Soarele.

Safirul corespunde picioarelor la om. Picioarele sunt un membru mult mai important decât se presupune în mod obișnuit. Odinioară, picioarele aveau încă posibilitatea de a se ține bine de ceva fixându-se, așa cum face musca. Opalul corespunde mai mult unei regiuni din care a luat naștere și plămânul.

Rubinul este în legătură cu ceea ce se numește organul superior al creierului, cu organul intuiției.

Fierul provoacă în om o anumită excitare a naturii senzoriale. Când Pământul s-a întâlnit cu Marte, acea însușire a fost produsă și în sânge. Ocultistul nu atinge cu plăcere obiectele din fier pur.

Întrebare despre însemnătatea romanului «Vril» de Edward Bulwer.

Tot ce a existat mai demult în lume, revine. La baza forţei lui Vril stă ceva deosebit. Acum, omul poate folosi propriu-zis doar forţele naturii minerale. Forţa gravitaţională este minerală, electricitatea este de asemenea minerală. Huilei îi datorăm construcţia de trenuri. Dar ceea ce nu înţelege încă omul să folosească, este forţa vegetală. Forţa care permite să crească paiele într-un lan de grâne, este încă o forţă latentă, iar pe aceasta omul o va pune în serviciul său la fel ca forţa huilei. Aceasta este Vril. Este aceeaşi forţă pe care o folosesc şi fachirii. Ei trăiesc în atavism – caracteristică a stării în care trăiau strămoşii.

Era Goethe un iniţiat?

Iniţierea lui Goethe a avut loc între şederea sa la Leipzig şi şederea la Straßburg, când s-a apropiat de moarte. Dar el nu era conştient de acest lucru, pe atunci. Aceasta s-a petrecut abia în 1795. Deja în 1784 a ieşit la iveală acest lucru în el, dar încă neclar. Pe atunci, el scria fragmentul care a rămas din poezia «Tainele», într-un moment de iluminare. Abia în «Basmul despre şarpele cel verde şi frumoasa Floare-de-Crin» şi-a expus el crezul. Iniţierea sa pe planul fizic a avut loc printr-o personalitate deosebită.

PUNCTE DE VEDERE SPIRITUAL-ŞTIINŢIFICE ASUPRA PROBLEMEI EDUCAŢIEI

Leipzig, 12 ianuarie 1907

Când a fost întemeiată Mişcarea teosofică, în urmă cu trei decenii, n-a fost vorba din partea personalităţilor conducătoare să prezinte o nouă învăţătură prin care să se satisfacă setea de cunoaştere ci, înainte de toate, de a face accesibilă cercurilor mai largi o înţelegere spirituală prin care omul poate soluţiona problemele importante ale vieţii practice cu ajutorul

cunoaşterii spirituale. Una din aceste probleme, la care se arată cum intervine ştiinţa spirituală în viaţa practică, formează tema acestei conferinţe, şi anume problema referitoare la educaţie.

Problema educaţiei poate fi tratată corect doar în relaţie cu cunoaşterea mai intimă a entităţii umane. Prin cunoaşterea umană, care pătrunde în fiinţa suprasensibilă a omului, rezultă pentru oricine care ia în serios această problemă, principii educative fundamentale. În acest sens trebuie să pornim de la o contemplare a fiinţei umane. Problema referitoare la fiinţa omului furnizează gânduri fundamentale asupra răspunsului la problema referitoare la educaţie.

Ceea ce pot cuprinde simţurile referitoare la un om, este pentru cercetarea spirituală doar *un* element component al entităţii umane. Omul are acest trup fizic, fiinţa fizică, în comun cu restul întregii naturi. Cercetarea ocultă găseşte prin vederea spirituală trupul eteric sau trupul vieţii, drept al doilea element component al entităţii umane. El este un organism mai subtil decât trupul fizic, dar plăsmuit în toate organele şi părţile sale, la fel cu acesta. Totuşi, poate că este mai bine dacă omul îl înţelege ca pe o sumă de curenţi de forţe, ca pe arhitectul trupului fizic. Cel din urmă este oarecum cristalizat în afară, din trupul eteric. Aşa cum, prin îngheţare, din apă se formează gheaţă, tot aşa se formează în afară trupul fizic din trupul eteric. Omul are acest trup eteric sau trup al vieţii în comun cu toate fiinţele vii.

Al treilea element component al entităţii umane este trupul astral, purtătorul tuturor însuşirilor sufleteşti inferioare şi superioare ale omului, purtătorul plăcerii şi al durerii, al bucuriei şi al suferinţei şi al tuturor impulsurilor de voinţă. Pe acest al treilea element, care poate fi văzut prin dezvoltarea organelor superioare de percepţie, omul îl are în comun cu întreaga lume a animalelor. Acesta înconjoară omul ca un fel de nor, care pătrunde concomitent trupul fizic şi trupul eteric. Acest element component al fiinţei umane se află în mişcare

neîncetată, şi reflectă tot ce se petrece în om. Denumirea „trup astral" a fost contestată în diverse moduri. Dar aşa cum corpul fizic este legat, prin substanţele sale fizice, cu întregul Pământ şi este dependent de el, tot aşa este trupul astral în legătură cu întreaga lume a stelelor care înconjoară Pământul, iar toate puterile care au drept consecinţă esenţială destinul şi caracterul omului, au legătură cu acea lume.

Unul dintre spiritele mai noi, Goethe, care a privit adânc în relaţiile dintre natură, omul spiritual şi Cosmos, spune:

Ca-n ziua când în lume-ai coborât [Nota 128]
Sta Soarele spre-a saluta planetele,
Tu ai crescut de-ndată tot mai mult
Aşa cum cere legea ce ţi-ai luat-o.
Căci astfel trebuie să fii, nu poţi fugi de tine,
Aşa spuneau profeţii, aşa sibilele;
Şi nu-i putere şi nici timp să sfarm
O formă plăsmuită-n via-i dezvoltare.

Din pricina relaţiei sale cu lumea stelelor, al treilea element component al entităţii umane este numit trup astral.

Al patrulea element component, omul nu-l are în comun cu alte fiinţe; el este ceea ce dă omului puterea de a-şi spune sieşi „eu". „Eu" este cuvântul plin de taină pe care fiecare îl poate spune doar referitor la sine însuşi; în cuvântul „eu" sufletul exprimă scânteia sa divină primordială. O dată cu Eul începe să vorbească Dumnezeu în lăuntrul omului. În şcolile secrete ebraice, omul numea Eul, numele inexprimabil al lui Dumnezeu, şi un fior de veneraţie străbătea mulţimea când iniţiatul rostea numele inexprimabil pentru cei care se aflau în afară: Jahve – Eu sunt Eu sunt-ul.

Aceste patru elemente componente formează tetrada din natura umană. Această tetradă există în toţi oamenii. Ea se dezvoltă din copilărie înspre maturitatea omului, dar acest lucru se petrece în mod absolut diferenţiat, iar noi trebuie să considerăm de aceea în mod separat fiecare parte din om.

Totul există deja ca predispoziție în embrion, dar evoluția decurge complet diferit. Omul nu se poate dezvolta fără o ambianță, el poate evolua doar dacă este înconjurat de alte ființe și elemente componente ale Cosmosului. Așa trebuie să înconjoare organismul matern omul până la o anumită maturizare. Ceea ce se petrece la nașterea fizică se repetă, căci la nașterea fizică nu este născut încă întregul om, ci, așa cum germenul uman care se dezvoltă este înconjurat de organismul fizic matern, tot așa este înconjurat omul, după nașterea fizică, de un organism spiritual care aparține întregii lumi spirituale. Copilul este înconjurat de un înveliș eteric și de un înveliș astral și odihnește în acestea ca embrionul în pântecele mamei.

În al șaptelea an de viață, în jurul perioadei schimbării dentiției, se separă de trupul eteric un înveliș eteric, așa cum se separă organismul matern de corpul fizic al copilului la nașterea fizică. Trupul eteric devine liber, în timp ce, mai înainte, o esență eterică se atașa trupului eteric și din ea se revărsau curenți asupra copilului, așa cum are loc aceasta în corpul matern înaintea nașterii fizice. Copilul este născut așadar treptat a doua oară, dar acum în mod eteric. Acum, al treilea element component, trupul astral, mai este încă înconjurat de un înveliș astral protector. Acest înveliș astral înconjoară omul până la maturizarea sexuală, până la treisprezece, paisprezece ani, apoi se retrage. Așa este născut omul a treia oară, când are loc nașterea astrală.

Această naștere triplă arată că trebuie să privim în mod separat fiecare element component al ființei, căci la fiecare copil nou-născut este degajat doar primul element component, corpul fizic. Și, așa cum este imposibil să se apropie de copil lumina din afară prin organismul matern, tot așa ar trebui să se evite să se apropie de trupul eteric influențe din afară, înainte ca acesta să se elibereze de învelișul eteric. Înaintea schimbării dentiției n-ar trebui să se apropie nici o influență de trupul eteric, și înaintea maturizării sexuale nici o influență de trupul

astral. Până la al şaptelea an de viaţă putem acţiona educativ în mod corect asupra omului, numai atunci când îl influenţăm din fizic. Aşa cum grija atentă a mamei este în legătură intimă cu dezvoltarea embrionului, tot aşa trebuie să fie ocrotită intangibilitatea şi sfinţenia învelişului eteric, dacă e ca un copil să se dezvolte în mod prielnic. Până la schimbarea dinţilor, doar corpul fizic este receptiv la influenţe din afară, de aceea până atunci doar corpul fizic poate fi educat, iar dacă în această perioadă se apropie ceva de trupul eteric din exterior, atunci se păcătuieşte faţă de trupul eteric al copilului. În cazul omului, trupul eteric este purtătorul a tot ceea ce este permanent la el, purtătorul deprinderilor, caracterului, conştienţei, memoriei, predispoziţiilor de temperament. De trupul astral se leagă capacitatea de judecată, judecata raţională asupra ambianţei. Aşa cum până la vârsta de şapte ani urmează să se dezvolte simţurile exterioare ale copilului, tot aşa, până la vârsta de paisprezece ani, sunt eliberate deprinderile, memoria, temperamentul şi aşa mai departe, apoi, până la vârsta de douăzeci, douăzeci şi unu de ani, raţiunea critică, relaţia de sine-stătătoare cu mediul înconjurător.

De aceea, ştiinţa spirituală dă reguli foarte precise pentru educaţia copilului în aceste epoci particulare de viaţă. Astfel, de îngrijirea copilului până la vârsta de şapte ani ţine tot ceea ce este în legătură cu corpul fizic. Prin aceasta se înţelege formarea armonioasă a organelor fizice prin influenţa asupra simţurilor copilului. De aceea fizicul este decisiv, el este cel ce trebuie să fie educat. Noi ţinem seama de acest lucru prin faptul că aducem copilului tot ceea ce acţionează formator asupra simţurilor. *Aristotel* spune: Omul este animalul care imită cel mai bine [Nota 129]. – Copilul este aşadar un imitator, totul se află la el sub semnul imitării a ceea ce aude şi vede. La această vârstă, poruncile şi interdicţiile au puţină valoare. Dar cea mai mare valoare o are modelul, şi prin acesta trebuie ambianţa să trezească simţurile copilului. Felul nostru de a fi, acesta este

esenţialul, iar adultul trebuie să-şi observe până în detaliu propria comportare. El nu are voie să facă nimic din ceea ce copilul nu are voie să imite, căci el consideră tot ce vede ca fiind ceva pe care el însuşi are voie să-l facă şi să-l imite. Astfel, un copil cuminte şi-a surprins părinţii prin aceea că a luat bani dintr-o casetă. Părinţii erau înspăimântaţi şi credeau că copilul ar avea înclinaţie spre hoţie. După câteva întrebări, s-a lămurit că de fapt copilul imitase doar ceea ce văzuse pe tata şi pe mama făcând zilnic. Educaţia până la schimbarea dinţilor se bazează doar pe model şi imitaţie. De aceea, educatorul trebuie să fie model în orice privinţă, până la vârsta de şapte ani a copilului. De asemenea, este incorect să vrei să întipăreşti până atunci copilului semnificaţia literelor. El poate doar să imite forma lor, căci puterea de înţelegere a semnificaţiei lor se fixează de trupul eteric.

În aceşti ani, în care se dezvoltă organele copilului şi urmează a fi create predispoziţii sănătoase, este de asemenea de extremă importanţă tot ceea ce se petrece în ambianţa copilului din punct de vedere moral. De asemenea, nu este deloc indiferent dacă un copil vede în jurul lui durere şi suferinţă sau plăcere şi bucurie, căci bucuria şi plăcerea creează predispoziţii sănătoase în corpul fizic. Totul de jur-împrejurul copilului ar trebui să respire bucurie şi plăcere, educatorul ar trebui să se preocupe să le producă pe amândouă, până la culoarea hainelor, tapetului şi lucrurilor. În afară de aceasta, trebuie să se ţină bine seama de predispoziţiile individuale ale copilului. Un copil care înclină spre seriozitate şi tăcere, ar trebui să vadă în ambianţa sa culori închise, albăstrui, verzui, iar un copil vioi, plin de viaţă, ar trebui să vadă în ambianţa sa culori gălbui, roşiatice, fiindcă prin aceasta este provocată capacitatea simţurilor de a trezi culoarea complementară. Organele care sunt dezvoltate acum trebuie să fie stimulate prin aceasta să dezvolte puterile lor lăuntrice. De aceea n-ar trebui să i se dea copilului nici jucării finisate, cum ar fi cutii cu

cuburi, păpuşi, ş.a.m.d. Orice copil preferă o păpuşă făcută de cineva dintr-o lingură de lemn sau dintr-o bucată de material textil, în locul păpuşilor elegante. De ce face el aceasta? Fiindcă astfel este trezită imaginaţia, fiindcă este pusă în acţiune fantezia, iar organele lăuntrice încep să lucreze prin bucuria şi plăcerea copilului. Cât de vioi şi de interesat este un astfel de copil de jocul său, cum creşte el cu trup şi suflet în ceea ce îl face imaginaţia sa să creadă! Şi cât de plictisit şi de nemulţumit stă altul la care simţurile lăuntrice se menţin în inactivitate! Copilul are o înţelegere foarte sănătoasă pentru ceea ce-i este favorabil sau dăunător. El se află într-o astfel de relaţie cu lumea exterioară, încât refuză ceea ce corpului fizic, de exemplu stomacului, nu-i priește, iar pofta lui indică ceea ce-i este de folos. Şi ar fi necugetat să acţionăm împotriva poftelor sănătoase care favorizează dezvoltarea, şi să constrângem de exemplu pe copil la consumul de alimente care izgonesc instinctele naturale. Orice impuls momentan de ascetism este o nimicire a sănătăţii naturale.

Către vârsta de şapte ani, în decursul schimbării treptate a dinţilor, se desprinde învelişul trupului eteric, iar acum educatorul trebuie să aducă tot ceea ce formează trupul eteric, tot ceea ce acţionează evolutiv asupra acestuia. Dar el trebuie să se ferească să pună mare preţ pe formarea raţiunii şi a inteligenţei. În această perioadă, dintre al şaptelea şi al doisprezecelea an al copilului, este vorba în special despre autoritate, încredere, intimitate, veneraţie. Important pentru întreaga dezvoltare ulterioară a vieţii este faptul ca, pe cât posibil, copilul să fi vieţuit multe momente ca următoarele: El priveşte în sus cu o anumită sfială sfântă la o persoană venerată, are în lăuntrul cel mai profund o veneraţie care îi interzice să-şi îngăduie să lase să apară vreun gând de critică sau opoziţie faţă de acea persoană. El se află într-o zi în faţa uşii acestei persoane venerate şi simte o sfială sfântă în a apăsa pe clanţă şi a intra în camera care pentru el este un sanctuar.

Aceste momente de veneraţie sunt puteri pentru viaţa ulterioară, şi este de o imensă importanţă ca educatorul însuşi să fie o autoritate pentru copil. Oamenii care înconjoară copilul, oamenii pe care-i vede şi-i aude, trebuie să întruchipeze idealurile sale. Din istorie şi din literatură ar trebui să-şi aleagă fiecare copil un erou la care să privească cu admiraţie şi veneraţie. Este complet greşit când concepţia materialistă despre lume se pronunţă împotriva autorităţii şi dispreţuieşte sentimentul de dăruire de sine şi veneraţie. Important este faptul ca în această perioadă să fie dezvoltată memoria. Şi într-adevăr, acest lucru se petrece cel mai bine mai întâi pe cale complet mecanică. Nu ar trebui să fie folosit calculatorul, ci numerele şi poeziile şi aşa mai departe ar trebui învăţate, şi prin aceasta să fie dezvoltată memoria.

În timpurile vechi copilul era educat foarte just în această privinţă. Vechile cântece bune pentru copii şi cântecele doicilor, la care nu era vorba de o semnificaţie intelectuală, ci de trezirea unui sentiment nemijlocit, apar lipsite de sens în zilele noastre, când s-a pierdut înţelegerea pentru aceasta. Dar, cu toate acestea, în ele se află ascuns un sens profund. Cântatul în faţa copilului era important pentru acorduri şi armonie pentru urechea lui, chiar dacă versurile erau adesea lipsite de sens. Cine nu a primit între vârsta de şapte şi cea de paisprezece ani, în trupul eteric, nici un fundament solid în caracter, memorie şi aşa mai departe, este educat greşit. Calea către educaţia justă este, în această a doua perioadă de viaţă, autoritatea. Ceea ce presimte copilul ca natură lăuntrică a omului care reprezintă autoritatea pentru el, formează conştiinţa sa, caracterul său şi chiar temperamentul său, şi devine predispoziţie permanentă la el. În aceşti ani acţionează formator asupra trupului eteric, de asemenea, alegoria şi simbolul, în general tot ceea ce face posibilă cunoaşterea lumii prin spirit. De aceea în această perioadă sunt o binecuvântare cărţile cu poveşti şi prezentarea marilor personalităţi şi eroi din legende şi istorie. Importantă

este şi predarea gimnasticii, care promovează în copil un sentiment de forţă, sănătate şi bucurie de viaţă şi de aceea acţionează plăsmuitor asupra organelor, la fel ca plăcerea şi bucuria. Dar predarea gimnasticii are tocmai acum mari defecte. Profesorul de gimnastică n-ar trebui să-şi privească elevii cu ochiul anatomistului, ci să se gândească prin care mişcări ale corpului pregătește în sufletului copilului sentimentul de forţă crescândă şi bucuria corporalităţii sale. Profesorul trebuie să se transpună intuitiv în sufletul sensibil al copilului şi să evalueze fiecare exerciţiu de gimnastică astfel încât acesta să producă sentimentul de forţă crescândă. Orice creaţie artistică exercită o mare influenţă până în trupul nostru eteric şi în cel astral. De aceea artisticul pur, veritabil, trebuie să pătrundă trupul eteric. Muzica vocală şi muzica instrumentală este, de exemplu, de mare importanţă, iar ochiul copilului ar trebui să vadă multe lucruri frumoase împrejurul lui.

Dar predarea religiei nu trebuie înlocuită prin nimic altceva. Imaginile suprasensibilului se întipăresc profund în trupul eteric. Copilul nu ar trebui să înveţe să critice şi să judece o confesiune religioasă, ci trebuie să primească imagini din infinit. Toate reprezentările religioase trebuie să devină reprezentări prin imagini; alegoria acţionează puternic asupra trupului eteric. Cea mai mare atenţie trebuie acordată educaţiei care porneşte din ceea ce este viu.

În ziua de azi spiritul copilului are de a face prea mult cu ceea ce este mort. Acestui lucru i se pot opune în primii şapte ani de viaţă, de exemplu, cărţi cu imagini mobile. Totul ar trebui să fie acţiune, faptă, viaţă, aceasta înviorează spiritul şi mobilizează lăuntricul. De aceea nu trebuie să lăsăm copilul să se joace cu cutia de cuburi şi cu lucruri finite, ci el trebuie să înveţe să producă viul din ceea ce este neînsufleţit.

La creierul în dezvoltare al copilului se sting multe, dacă el se ocupă cu treburi moarte ca împletituri şi altele

asemănătoare. Predispoziţii întregi rămân nedezvoltate prin aceasta. Jucăria neînsufleţită nu dezvoltă nici încrederea în ceea ce este viu. De aceea există o relaţie profundă între educaţia copilului şi lipsa de încredere a epocii noastre.

La maturizarea sexuală cad învelişurile astrale. O dată cu sentimentul faţă de sexul opus, iese în evidenţă puterea personală de judecată. De aici încolo se poate apela la Da şi Nu, la raţiunea critică. Abia de la vârsta de doisprezece ani se dezvoltă puterea de judecată, totuşi acest proces are nevoie de timp îndelungat. Critica la nouăsprezece sau douăzeci de ani este imposibil să poată avea o judecată adevărată, corespunzătoare. Este de extremă importanţă ca acel care vine în întâmpinarea tânărului la această perioadă de viaţă ca profesor, să dirijeze pe căile juste dorinţa lui de învăţătură şi năzuinţa lui spre libertate.

Aceste principii rezultă din cercetarea spirituală şi sunt de cea mai mare importanţă pentru instruirea în continuare a omenirii. Teosofia poate interveni în mod practic, prin aceasta, în cele mai importante procese ale vieţii umane. Această concepţie spirituală despre lume îl umple pe educator cu un belşug de cunoştinţe, aşa cum necesită enigma omului în creştere. Ştiinţa spirituală nu trebuie doar să convingă, să înveţe, ci ea trebuie să facă, să acţioneze, să intervină în viaţa practică. Ea trebuie să corespundă, ea trebuie să curgă în toate activităţile mâinilor şi să producă o viaţă sănătoasă din punct de vedere corporal şi spiritual. Teosofia nu este doar un adevăr just, ci este şi un adevăr sănătos. Putem servi cel mai bine omenirii şi putem aduce puterilor ei sociale şi alte puteri, dacă pe acestea din urmă le scoatem din omul în devenire. Omul în devenire, omul care se dezvoltă este una dintre cele mai mari enigme ale vieţii, iar educatorul just trebuie să fie un dezlegător de enigme pentru formarea practică a omului în devenire.

SUFLETUL ANIMALULUI ŞI INDIVIDUALITATEA UMANĂ

Leipzig, 16 martie 1907

Problema despre însufleţirea altor creaturi decât omul trebuie să ne preocupe astăzi, în special problema dacă animalele au un suflet într-un fel oarecare, sau nu. Celui care trece superficial pe lângă astfel de lucruri, problema aceasta poate să-i apară de prisos, şi totuşi cu aceasta s-au ocupat şi mai înainte oameni importanţi. Deja *Cartesius* [Nota 130], care a realizat la începutul secolului al XVII-lea înnoirea vie a filosofiei dispărute în Evul Mediu, a ridicat această problemă. El considera, desigur, animalele drept maşini, drept fiinţe despre care nu se poate vorbi de o însufleţire propriu-zisă, maşini-reflex. Cine contemplă în mod înţelept viaţa animalelor va putea împărtăşi cu greu această părere. Noi trebuie să arătăm faptul că unele animale din ambianţa noastră realizează lucruri, leagă între ele nişte relaţii care sunt cu greu de gândit fără suflet. Un exemplu este fidelitatea câinelui. Ne putem dărui greu gândului că în lăuntrul său nu trăieşte nimic asemănător cu ceea ce trăieşte în om.

Dacă luăm în considerare anumite lucruri, putem face abstracţie de o activitate spirituală înaltă? Să luăm în considerare, de exemplu, o vizuină de castor. Această realizare atât de ingenioasă ar însemna pentru om un mare efort spiritual. În felul cum, de exemplu, anumite beţişoare sunt aşezate exact, dar absolut exact, în unghiul potrivit cu căderea apei şi cu condiţiile respective, în acest lucru se află o adâncă înţelepciune.

Priviţi furnicile! În orice muşuroi de furnici întâlniţi un fel de organizare statală a oamenilor, care depăşeşte chiar şi pe cea a oamenilor actuali. Furnicile sunt împărţite în trei grupe: lucrătoare, bărbăţuşi şi femeiuşti. Este demonstrat faptul că

lucrătoarele sunt foarte deştepte, femeiuştile sunt mai proaste, iar bărbătuşii foarte proşti. Totul este organizat ingenios în muşuroi: modul cum transportă ele tot necesarul aproape de muşuroi şi de crescătoria tineretului, modul cum îşi realizează ele invaziile, şi aşa mai departe. Dacă toate acestea fac necesară o activitate sufletească în statul organizat de oameni, atunci nu putem contesta nici animalelor existenţa unui suflet. Oamenii se declară întotdeauna mulţumiţi cu instinctul, dar ei nu încearcă niciodată să-şi imagineze ceva în spatele instinctului. Acum trebuie să luăm în considerare şi celălalt aspect, şi să nu trecem cu vederea faptul că există o deosebire fundamentală între ceea ce realizează animalul şi ceea ce realizează omul cu sufletul său. Vrem să plecăm de la un anumit fapt ca exemplu. Mulţi călători au putut adesea remarca faptul că dacă ei făceau foc în caz de ger şi apoi îl părăseau, veneau maimuţele şi se încălzeau la el. Niciodată nu a fost remarcat însă faptul ca o maimuţă să fi adus un lemn pentru întreţinerea focului. Ea nu ajunge la această corelaţie, şi acest lucru este extraordinar de important: Ea nu poate adăuga nimic nou din capacitate spirituală proprie, cum ar fi faptul de aprinde focul, ș.a.m.d.

Dacă vrem să ne lămurim asupra sufletului animal, trebuie să plecăm de la deosebirea sa faţă de sufletul uman. O altă deosebire dintre sufletul animal şi sufletul uman este că dumneavoastră puteţi scrie despre orice om o biografie, dar despre animal nu. Acest lucru este foarte important. Dacă vă puneţi întrebarea despre interesul dumneavoastră cu privire la diversele fiinţe, atunci veţi afla că manifestaţi acelaşi interes faţă de un om ca faţă de o grupă omogenă completă de animale. Dacă vă reprezentaţi un leu, atunci dumneavoastră simţiţi acelaşi lucru pentru bunicul leului, pentru tatăl leului, pentru puiul leului, pentru unchiul leului, ș.a.m.d. Această concepţie faţă de om v-ar apărea de-a dreptul frivolă. Faptul că un posesor de câine va afirma că poate scrie o biografie despre câinele său, acest lucru nu spune nimic. Dumneavoastră puteţi scrie în definitiv şi biografia

unei peniţe sau despre deosebirea dintre un ac de cârpit şi un ac de cusut. Aceasta este doar o idee răstălmăcită. Întreaga specie animală se conturează tot atât de puternic pe cât de puternic se diferenţiază omul individual. În întreg grupul animal trăieşte un suflet comun. Aşa cum cele zece degete ale dumneavoastră sunt membre ale mâinilor dumneavoastră, tot aşa toţi lupii sunt membri ai sufletului-grup al lupului.

Acum trebuie să ne referim mai exact şi asupra sufletului uman, care mai demult nu a fost aşa de individualizat ca astăzi. Într-un anumit punct al evoluţiei omenirii, omul se afla mult mai aproape de sufletul-grup. *Tacitus* descrie în scrierea sa «Germania», la o sută de ani după Christos, o imagine detaliată a grupului de popoare germanice. Atunci toţi membrii unui grup se simţeau ca aparţinând împreună, în mod diferenţiat, firește, căci totul este gradat în evoluţia omenirii. Atunci toţi aparţinătorii unui grup se simţeau egali. Fizionomiile individuale pronunţate sunt semnul pentru îndepărtarea sufletelor individuale de sufletul-grup. La sălbatici găsiţi mai mult sau mai puţin şi astăzi aceeaşi fizionomie. Trebuie să reţinem că fizionomia pronunţată este dovada pentru faptul că individualitatea acţionează formator asupra corpului. Aceasta va fi tot mai pronunţată la dezvoltarea în continuare a omenirii. Va veni un timp când caracterul poporului se va atenua complet. Dacă un suflet este încarnat o dată într-o naţiune, altă dată în alta, atunci diferenţele naţionale dispar, atunci fiecare se va asemăna tot mai mult doar cu sine însuşi, în măsura în care şi-a elaborat mai mult individualitatea. Mai demult, când membrii unui trib se căsătoreau mereu în interiorul acestuia, ei ţineau unul la altul ca degetele unei mâini, şi unul răzbuna înjosirea altuia ca şi când i-ar fi fost făcută lui. O astfel de coeziune dispare din ce în ce mai mult, cu cât alianţa devine mai largă; cu cât alianţa oamenilor devine mai generală, cu atât mai individuale devin sufletele şi caracterele. Nu ia naştere un

talmeş-balmeş, ci cu cât ies mai mult în evidenţă deosebirile, cu atât mai mult se manifestă individualitatea.

Prin ce se deosebesc aşadar sufletele-grup umane de cele animale? Trebuie să mergem departe în urmă, în istoria genezei. A existat un timp în care omul încă nu trăia ca acum în învelişurile sale corporale şi în nucleul spiritual al fiinţei. Mă refer la timpul lemurian. Atunci fiinţele cele mai avansate erau un fel de oameni-animale cu trup fizic, trup eteric, trup astral şi predispoziţia Eului, dar încă nu Eul însuşi, entităţi care erau potrivite să primească germenul divin. Sufletul care trăieşte astăzi în interiorul omului încă nu coborâse din sânul Divinităţii, el trăia într-un strat spiritual-sufletesc. Închipuiţi-vă un vas de apă cu o mie de picături, care se revarsă fără separare unele în altele, ele formează un întreg. Dacă luaţi o mie de bucăţele mici de burete, dintre care fiecare parte cuprinde o picătură, şi le cufundaţi, atunci fiecare este umplută cu o picătură. Închipuiţi-vă că învelişurile umane absorb germenii divini, în mod analog. Abia prin aceasta devin ei individuali, independenţi. Apoi reprezentaţi-vă că, la început, sufletul nu a ocupat o singură locuinţă, ci un suflet s-a repartizat la mai multe corpuri, ca suflet-grup. Ceea ce locuieşte azi într-un om, locuia pe atunci într-un trib întreg. Şi astfel, trebuie să înţelegeţi o nouă idee. Nici un suflet-grup nu moare. Aspectul foarte important al morţii este un specific, o calitate a sufletului uman individual. Dacă o parte dintr-un suflet-grup moare, atunci el este înlocuit, ca apendicele pe care dumneavoastră îl tăiaţi de la un polip. Aşa simte sufletul-grup – care nu coboară pe planul fizic – moartea, ca pierderea unui membru, iar naşterea ca dezvoltare ulterioară a altuia. Sufletul-grup nu are calitatea de a muri. Abia când o fiinţă senzorială spune: Eu sunt acesta – începe moartea să intervină în viaţa individuală. Prin moarte omul îşi obţine, îşi cucereşte viaţa superioară. Dacă moartea nu ar fi învinsă, el nu ar putea ajunge prin sine însuşi la o viaţă şi mai înaltă.

Pe planul astral găsim sufletele animalelor, care sunt legate ca printr-un fir cu fiecare animal din grupa lor. Pentru a pricepe cum iau naştere sufletele-grup animale, dumneavoastră trebuie să vă lămuriţi ce anume îl face pe om să fie o fiinţă fizică, aşa cum este el.

Când au coborât germenii divini, ei au găsit purtători foarte diferiţi. Unii erau formaţi pentru luptă, alţii erau plăsmuiţi mai mult pentru muncă, pentru răbdare, ş.a.m.d. Astfel încât corpurile care se deosebeau unele de altele prin cele mai diverse instruiri, erau diferite şi în forma exterioară. Ceea ce există astăzi la animalele inferioare ca insecte şi altele, s-a ramificat deja la o întrupare pământească timpurie, şi a luat fiinţă ca atare.

Acum ne vom ocupa de animale doar de la peşti în sus. Când a avut loc coborârea în trupul care aştepta şi care, din punctul de vedere exterior, dar nu şi interior, se afla aproximativ la nivelul corpului de peşte, nu existau încă mamifere. Omul care trăia pe atunci trebuia să se deplaseze pe jumătate înotând, pe jumătate plutind, şi avea pentru asta organe în formă de aripioare. Ceea ce s-a petrecut pe Pământ în trupul său, s-a îndeplinit prin sufletul uman care locuia în el. Abia în decursul evoluţiei îndelungate acest trup a fost transformat în cel actual, asemănător lui Dumnezeu. Unele lucruri s-au oprit pe calea cea lungă. Fiindcă Pământul s-a transformat între timp mai departe, din cei rămaşi pe loc a luat fiinţă o evoluţie descendentă a corpurilor. Luaţi în considerare doi fraţi: Unul tece prin toate epocile de viaţă, celălalt rămâne pe loc pe treapta copilăriei. Dar la şaizeci de ani nu mai arată ca un copil. Aşa au descins peştii actuali şi arată altfel decât mai demult. Omenirea s-a dezvoltat mai departe şi a plăsmuit totul până la corpul de mamifer. Pretutindeni au rămas iarăşi pe loc unii, oameni decăzuţi, aflaţi în decadenţă. Dacă vă transpuneţi lăuntric în mod just, veţi înţelege că toate animalele au îmbătrânit pe treapta tinereţii, au îmbătrânit prematur, au primit forme încremenite pe care ar trebui să le depăşească: ele s-au cristalizat oarecum în întreaga lor

evoluție. Evoluția ascendentă l-a dus pe om, desigur, cu privire la anumite însușiri, într-o situație deosebită. El a pierdut certitudinea. Maimuțele aflate în captivitate sunt atacate de tuberculoză și alte boli. Animalele nu pot suporta modul de viață uman. Ele au o anumită certitudine și în privința alimentației. Dacă o vacă merge pe pajiște, ea știe precis ce plantă îi este de folos. Omul nu mai are această certitudine. El are nevoie de incertitudine pentru a ajunge la determinarea liberă a deciziei. Incertitudinea actuală este necesară la atingerea certitudinii pe o treaptă superioară. Omul se adaptează la treapta superioară. Astfel, incertitudinea este garanția faptului că omul va fi cândva independent. A rămas cert ceea ce nu a ajuns atât de departe încât Eul să lucreze în individualitate. Avem voie să ne mirăm de înțelepciunea animalului tot atât de puțin cât avem voie să ne mirăm de înțelepciunea mâinii noastre. Castorul este doar muncitorul necalificat al sufletului-grup din planul astral. Pe o cu totul altă treaptă decât castorul se află furnica, și este mult mai îndepărtată de noi, fiindcă ea s-a separat deja pe o existență planetară mult mai timpurie a Pământului. În tendința ei unilaterală, ea a ajuns și mai departe decât omul. Oamenii gândesc, simt, voiesc într-o legătură strânsă. Dacă eu văd ceva ce-mi place, atunci întind mâna după acel lucru. Reprezentarea provoacă voința. Fără această întrepătrundere, omul ar deveni foarte nesigur. În cazul instruirii spirituale, voința, reprezentarea și simțirea sunt rupte una de alta, ele trebuie să fie complet separate. Pentru întreaga omenire, acest lucru va fi atins abia în existența jupiteriană a Pământului. Dar înainte ca discipolul să viețuiască aceasta, este întâmpinat de Păzitorul Pragului, care îi limpezește întreaga sa viață de până atunci.

Această scindare a activității sufletului în trei părți au parcurs-o anticipat anumite suflete-grup animale. Părțile din creierul discipolului spiritual sunt diferențiate într-adevăr ca furnicile din mușuroi. Furnica a anticipat aceasta și rămâne astfel ca un copil deștept imatur. Sufletul-grup al castorului trebuie să recupereze ce a pierdut, însă sufletul furnicilor a pierdut aceasta o

dată pentru totdeauna, şi merge pe o cu totul altă cale. Sufletele animale sunt suflete umane formate unilateral. *Oken* spune: Limba este o sepie. – Acest lucru, firește, nu trebuie luat textual. Dar ființa la care s-a căutat să se evidenţieze însuşirea limbii, a rămas pe loc. *Paracelsus* spunea cuvintele profunde: Dacă noi cuprindem natura cu privirea, vedem doar litere separate, iar cuvântul pe care îl formează ele, este omul. – Toate însuşirile diverse pe care le găsiţi împreună în om, imaginaţi-vă că sunt împărţite în corpuri diferite care aparţin în mod corespunzător la câte un suflet-grup. Animalele sunt, în formarea unilaterală a însuşirilor lor, oameni rămaşi pe loc.

Omul, prin pierderea certitudinii, a devenit inventator. Primul element pe care a învăţat să-l pună în serviciul lui, a fost focul. Prin aceasta el a urcat prima treaptă a culturii, care l-a făcut o ființă productivă. El este o enciclopedie a diferitelor suflete-animale.

Acum trebuie să vă mai lămuriţi încă o chestiune. Dacă mergeţi la animalele inferioare, veţi afla că acestea nu pot exprima în mod nemijlocit prin sunete, suferința şi bucuria. Insectele scot din ele anumite sunete, care sunt însă sunete ale corpului. Ştiința ocultă face aici deosebirea întru totul gradată între animalele care emit sunete şi cele care nu emit sunete. Dar abia în om devine sunetul cuvânt, vorbire. Şi animalele superioare emit sunete formate doar unilateral. În epoci ulterioare, sufletele-grup animale, nu animalele, vor deveni oameni, dar în cu totul altă constituţie decât oamenii actuali.

Deja înaintea ştiinţei spirituale, *Goethe* a simţit şi a vorbit în mod minunat despre aceasta în concepţia sa despre metamorfoza animalelor [Nota 131]: ele ar fi ca un om desfăşurat. Întreaga animalitate ar privi în afară din configuraţia umană. Aşa îşi spune omul, privind asupra tuturor entităţilor animale: Toate acestea, într-o cuprindere laolaltă, eşti tu.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI
la conferința de la Leipzig, 16 martie 1907

Vor exista multe scindări ulterioare în evoluția omenirii?

Da, și anume acest lucru este ceea ce se numește în teosofie trecerea prin criză. Ne aflăm acum în epoca a cincea. A șasea epocă va vedea un cu totul alt neam omenesc, nobil și frumos, în opoziție cu decadența desprinsă, care va consta dintr-un neam omenesc rău, respingător, senzual, vicios, cu o aversiune mult mai mare decât este posibilă în omenirea actuală, fiindcă acea omenire evoluează din nou în jos. Iar modul cum va avea loc separarea, este expus foarte clar în Apocalipsă, în așa-numita „Judecată de apoi". Cine este cu totul altruist, poate deveni deja acum matur pentru a șasea perioadă. El poate într-adevăr să se întrupeze tot mereu, dar numai pentru a-i ajuta pe alții. Unii vor găsi probabil că judecata sună dur, dar ei sunt cei care aleg. Să mă înțelegeți bine, nu mă refer la reîncarnare, ci la perioada a șasea.

De ce devine lumea în vârstă, slabă din punct de vedere spiritual, dacă totuși sufletul nu se poate transforma?

Sufletul nu se transformă. El nu coboară niciodată de pe o treaptă odată atinsă, dar instrumentul lui a devenit slab. Lui i se întâmplă ca unui pianist care, la un instrument defect, nu mai poate cânta ca înainte. Dumneavoastră veți spune că sufletul nu mai știe pe ce treaptă se află el însuși. Da, sufletul nu se mai vede pe sine cât timp el se află în trupul fizic. În acest caz, aici se găsește în general doar reflexul sufletului, imaginea reflectată. Dacă oglinda este mată sau spartă, atunci ea nu mai poate reflecta. Abia discipolul spiritual își percepe efectiv sufletul.

NOTE

Deviind de la primul proiect, aşa cum a fost el prevăzut încă în rezumatul bibliografic, Dornach 1961, copiile şi notiţele din treizeci şi una de conferinţe unice şi duble ţinute în diverse locuri în anii 1906 şi 1907 sunt unite în volumul prezent, iar conferinţele ţinute în Berlin în aceeaşi perioadă sunt cuprinse într-un volum separat din bibliografia nr. 96. Determinant pentru aceasta este faptul că Rudolf Steiner obişnuia să se refere în Berlin, centru îndelungat al activităţii sale, după o absenţă mai scurtă sau mai lungă, în conferinţe unice, la cele spuse în conferinţele precedente, de dinainte de plecare, astfel încât conferinţele ţinute în Berlin pentru membri prezintă în sine o anumită coeziune, la fel ca în cazul conferinţelor publice berlineze.

Volumul prezent a fost împărţit în patru domenii tematice, în locul seriei cronologice obişnuite de conferinţe. În paisprezece conferinţe, Rudolf Steiner lămureşte conţinutul spiritual al adevărurilor revelaţiei creştine. Trei conferinţe ulterioare tratează esenţa şi misiunea spiritelor luciferice, cinci conferinţe tratează calea de cunoaştere rosicruciană în particularitatea sa faţă de formele mai vechi de iniţiere. A patra grupă o formează nouă conferinţe care tratează parţial cunoştinţe antroposofice centrale, parţial aplicarea acestora în domenii particulare de viaţă. Adevărate notiţe există, din nefericire, doar de la conferinţele de la Basel 19 septembrie 1906, Karlsruhe 4 februarie 1907 şi Viena 22 februarie 1907; notiţe sumare, de cele mai multe ori incomplete, de la conferinţele de la Düsseldorf 9 şi 11 februarie, 30 martie, 4 aprilie 1906 şi 7 martie 1907, Köln 12 şi 13 februarie, 30 noiembrie 1906 şi 6 martie 1907, Stuttgart 14 martie şi 29 aprilie 1906, Leipzig 15 decembrie 106 şi 12 ianuarie 1907, Landin 29 iulie 1906, München 11 decembrie 1906 şi 17 martie 1907, Heidelberg 3 februarie 1907. Notiţele foarte incomplete

ale conferinţei despre Parsifal, de la Landin, au putut fi completate prin notiţele doamnei Marie Steiner. Toate celelalte conferinţe ale volumului sunt reproduse după notiţele auditorilor; două conferinţe, şi anume de la München 21 aprilie 1906 şi Kassel 16 ianuarie 1907, după o rezumare liberă a cuprinsului lor de către auditori. În ciuda caracterului predominant nesatisfăcător al suportului textual, conferinţele prezente au fost acceptate, fiindcă ele procură, în ansamblul lor, o imagine a activităţii de conferenţiar a lui Rudolf Steiner din această perioadă şi se completează adesea atât din punct de vedere al conţinutului, cât şi în amănunte esenţiale.

Rudolf Steiner se afla în acest timp cu ştiinţa sa orientată antroposofic, încă înăuntrul Societăţii Teosofice de atunci, folosind cuvintele „teosofie" şi „teosofic" în sensul cercetării sale spirituale independente. Conform unei declaraţii ulterioare a lui Rudolf Steiner, aceste denumiri sunt înlocuite prin „ştiinţa spirituală" sau „antroposofie", „spiritual-ştiinţific" sau „antroposofic", cu excepţia cazului în care se referă în mod expres la curentul teosofic fondat de H. P. Blavatsky, aşa cum se petrece la conferinţa de la Düsseldorf 4 aprilie 1906, Leipzig 25 aprilie 1906, cu răspunsurile la întrebări, şi Leipzig 12 ianuarie 1907.

Pentru denumirile specifice care erau cunoscute pe atunci din literatura teosofică multor auditori, Rudolf Steiner a folosit în anii ulteriori o terminologie proprie. Desemnarea epocilor omenirii de „rase" şi „subrase", păstrată încă în conferinţele precedente, a folosit-o ulterior doar pentru evoluţia lemuriană şi atlanteană. În locul noţiunilor de rase şi subrase, intervine de la perioada postatlateană încoace, aceea de mari epoci ale omenirii şi de perioade de cultură. Un adept sau un discipol spiritual este desemnat prin cuvântul sanscrit „Chela", iar treapta de îngeri a ierarhiilor creştine este desemnată prin expresia de provenienţă de asemenea hindusă, „Pitris lunari".

În săptămânalul «Das Goetheanum», respectiv în suplimentul acestuia «Nachrictenblatt» («Ce se întâmplă în Societatea Antroposofică») au fost publicate următoarele conferinţe ale acestui volum:

Düsseldorf, 11 februarie 1906, în «Nachrictenblatt» 1936, al 13-lea an de apariţie. Nr.18-19.

Köln, 2 decembrie 1906, în «Nachrictenblatt» 1945, 22 A.a. Nr. 20.

Karlsruhe, 4 februarie 1907, în «Das Goetheanum» 1945, 24 A.a. Nr. 25-27.

Düsseldorf, 7 martie 1907, în «Nachrictenblatt» 1941, 18 A.a. Nr. 27-28.

München, 17 martie 1907, în «Nachrictenblatt» 1936, 13 A.a. Nr. 6-7.

Răspunsuri la întrebări la conferinţa de la Stuttgart, 19 ianuarie 1907, în «Nachrictenblatt» 1945, 22 A.a. Nr. 33.

Operele *scrise* de Rudolf Steiner, numite în conferinţe, au apărut toate în Operele Complete. Vezi privirea de ansamblu de la sfârşitul volumului.

1. *pe muntele Tabor*: În legenda creştină, muntele Tabol (Thabor) este considerat MunteleTransfigurării. În Noul Testament nu este menţionat numele. Vezi următoarele versete: Matei 17, 1-9; Marcu 9, 2-9; Luca 9, 28-36.
2. *Ordinul călugărilor trapişti*: Cistercieni cu reguli foarte severe. Regula Ordinului recomandă tăcere îndelungată şi muncă agricolă grea. Numele de trapist provine de la mânăstirea benedictină La Trappe, fondată în 1140.
3. *nunta din Cana*: Ioan 2, 1-11.
4. *Apostolul Pavel... îl numeşte pe Christos, Adam cel inversat*: 1 Corinteni 15, 45.
5. *istoria lui Cain şi Abel*: 1 Moise 4, 1-15.
6. *Dante Alighieri*, 1265-1321.

7. *Ceea ce voi numiţi spirit al timpurilor*: Faust I, 577-578.

8. *traducere germană de Carneri*: «Șase cântece din Comedia Divină a lui Dante». În limba germană şi prefaţată cu o încercare de schimbare a aliteraţiei la Dante de B. Carneri, Viena 1896.

9. *etician al darwinismului*: Bartolomäus Ritter von Carneri, 1821-1909. Compară «Bartolomäus Carneri, eticianul darwinismului» în ***Bazele metodice ale antroposofiei***, GA 30, Opere Complete Dornach 1961.

10. *Nicolaus Cusanus*, 1401-1464.

11. *Toma d'Aquino*, 1225-1274.

12. *cu treizeci de mii de ani înaintea erei noastre*: Scufundarea Atlantidei prin catastrofe glaciare şi inundaţii s-a extins asupra unei lungi perioade de timp. Epoca pământească postatlanteană (a cincea) este datată de Rudolf Steiner ca începând cu mileniul opt î. Ch.

13. *în revista «Cosmos»*, an de apariţie 1904/05, caiet 10.

14. *Theodor Arldt*, născut în 1878, geofizician, paleontolog şi paleograf.

15. *Virgiliu*, Publius Vergilius Maro, 70-19 î. Ch.

16. *Augustin*, 354-430. Învăţa despre incapacitatea omului de a evolua spre bine, produsă de căderea lui Adam (păcatul originar) şi despre alegerea unică pentru mântuirea veşnică (predestinare).

17. *John Worrell Keely*, născut în 1837, inginer american. Rămâne un lucru nedecis dacă expunerile lui Rudolf Steiner sunt reproduse fără greşeli în notiţele incomplete prezente. Compară ***Revendicarea socială fundamentală a timpului nostru. În momentele de cotitură ale epocii***, GA 186, Opere Complete Dornach 1963, pag. 70 şi urm; ***Contraste în evoluţia omenirii***, GA 197, Dornach 1967, pag. 164 ș.u.

18. *Cine mănâncă pâinea mea*: Ioan 13, 18.

19. *parabola despre viţa-de-vie*: Ioan 15, 1-8.

20. *Ceea ce este în viitor*: Ioan 16, 13.

21. *Şi cât timp nu îl ai pe acest*: «Divanul apusean-răsăritean», «Dor fericit».

22. *Jakob Böhme*, 1575-1624, «Theosophia Revelată sau: Toate scrierile divine», 4 volume, 1730, retiprărire în 11 volume, editat de A. Faust, 1942 ş.u.

23. *Christian Karl Josias*, baron von Bunsen, 1791-1860, diplomat prusac şi teolog. Autor de opere istorice şi teologice, printre care «Dumnezeu în istorie sau progresul credinţei într-o ordine morală a lumii», 3 volume, 1857-1859.

24. *printre cele trei femei*, la cruce: Ioan 19,25.

25. *El i-a spus mamei Sale*: Ioan 19, 26.

26. *Se-ntrece-n cântec vechiul Soare*: Faust I, 242-246.

27. *Răsunând pentru urechi spirituale*: Faust II, 4667-4668.

28. *Atunci, ei au luat pietre*: Ioan 8, 59.

29. *Să nu spuneţi nimănui aceasta*: Marcu 9, 9.

30. *Cine nu îşi lasă tatăl*: Luca 14, 26; Matei 10, 37; Marcu 10, 29.

31. *Iudeii nu au amestec*: Ioan 4, 9.

32. *Când Fiul Omului va veni*: Matei 25, 31 şi 34-35.

33. *Ceea ce aţi făcut unuia dintre cei mai neînsemnaţi*: Matei 25, 40.

34. *Acesta este trupul meu*: Matei 26, 26 şi 28.

35. *Eli, Eli, lama sabachtani*: Matei 27, 46; Marcu 15, 34. „Sabachtani" se traduce de cele mai multe ori cu „a părăsi". Expresia care răsună la fel, „shevachtani" înseamnă „înălţat" sau „glorificat". Compară ***Evanghelia după Matei***, GA 123, Dornach 1959, 12 conferinţe.

36. *Unul dintre voi mă va trăda*: Ioan 13, 21.

37. *Era unul dintre ucenicii Săi*: Ioan 13, 23 şi 25. Traducerea lui Luther deviază de la textul grecesc. Versetul 23 înseamnă „ἐν τῷ κόλπῳ", textual: în poală, iar în traducerea lui

Luther: la piept. Versetul 25 începe „ἀναπεσὼν οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ”, textual: „Pe când acela s-a aşezat la pieptul lui Iisus”, iar în traducerea lui Luther: „Căci acela odihnea la pieptul lui Iisus”.

38. *Acum Fiul Omului este glorificat*: Ioan 13, 31.

39. *Îngerul a venit la ea*: Luca 1, 28, 31 şi 35.

40. *trebuie ca El să crească*: Ioan 3, 30.

41. *Şi Lumina străluceşte în întuneric*: Ioan 1, 5.

42. *parabola bobului de grâu*: 1 Corinteni 15, 35-44.

43. *Pe Natanael, Iisus îl numeşte un „adevărat israelit”*: Ioan 1, 47.

44. *adevăratul nume al lui Iahve*: 2 Moise 3, 14.

45. *În acest trecut foarte îndepărtat*: Într-una dintre notiţe scrie: În urmă cu vreo 200000 de ani.

46. *învierea din morţi a lui Lazăr*: Ioan 11, 1-45.

47. *Acum, Iisus vedea acolo pe mama Sa*: Ioan 19, 26.

48. *îl lasă pe înţeleptul Silen să răspundă astfel la întrebarea*: Vezi Friedrich Nitzsche «Naşterea tragediei din spiritul muzicii». Din Moştenirea literară 1869-73, Opere vol. I, Leipzig 1924, pag. 62 ş.u

49. *Mabel Collins, «Lumina pe cărare»*. Traducere din limba engleză, ediţia a treia modificată cu note de subsol şi explicaţii, Leipzig 1898.

50. *astăzi vei fi cu mine în Rai*: Luca 23, 43.

51. *Tot ceea ce este trecător, nu este decât un simbol*: Faust II, 12104.

52. *Tată, dacă e cu putinţă*: Matei 26, 39.

53. *Când te rogi*: Matei 6, 6.

54. *Marii Frăţii Albe*: În unele notiţe scrie”Lojei Albe”.

55. *Dionisie Areopagitul*: Faptele apostolilor 17, 34; menţionat ca discipol al apostolului Pavel. Sub semnătura lui au apărut la sfârşitul secolului al V-lea în Siria lucrările: «Despre ierarhiile cereşti» şi «Despre ierarhiile bisericeşti». Ele au fost traduse în secolul al IX-lea de Scotus Erigena din limba greacă

în limba latină. Ediția germană «Scrierile atribuite sfântului Dionisie Areopagitul», tradusă de Josef Stiglmayr, Kempsten 1911.

56. *Cuvintele Bibliei*: Ioan 14, 1-2, 15-17, 21-23.

57. *Eu şi Tatăl una suntem!*: Ioan 10, 30.

58. *Ludwig Anzengruber*, 1839-1889, dramaturg şi prozator.

59. *Peter Rosegger* , 1843-1918, poet din Steiermark.

60. *Rosegger se mira aşadar*: «Altădată, cu Anzengruber, la o plimbare,… flecăream despre creaţia poetică şi despre motivele poetice. Atunci eu am spus că el trebuie să fi trăit în Oberbayern sau măcar să fi avut multe relaţii cu ţăranii din Oberbayern. Figurile ţăranilor descrişi de el aminteau mult de acest neam. El îşi aşează ochelarii pe nasul foarte încovoiat şi spuse: "Oberbayern? Nu. Eu nu am avut niciodată relaţii cu ţărani, în general. Cel puţin, nu mai apropiate." – Când a observat mirarea mea: "Eu nu am nevoie de aceasta. Am nevoie să văd pe cineva doar din depărtare, să aud câteva cuvinte obişnuite, să observ un gest oarecare de-al lui – şi cunosc întregul exterior şi lăuntric." – Ciudat! – "Dragă prietene" – spunea el – "dumneavoastră înşivă ştiţi aceasta. Toate ocaziile şi motivele exterioare sunt doar moaşe. Poetul trebuie să se nască din sine. Ce ţărani? Eu sunt om dintr-un mare oraş! Dar dacă, aşa cum spuneţi dumneavoastră, eu pot scrie despre ţărani versuri mai bune decât despre lumea de la oraş, acest lucru probabil că-l am în sânge. Sau în vreun os, ca o artrită moştenită ereditar. Predecesorii mei din partea tatălui au fost ţărani din Austria de Sus. Aceasta se trezeşte şi în mine."», Opere complete de Peter Rosegger , Leipzig 1914-16, 36 volume, «Colegi buni – Amintiri personale despre contemporani celebri şi ciudaţi», pag. 145 ș.u.

61. *lucrarea «Germania» a lui Tacitus*: Cornelius Tacitus, în jurul anilor 55-116 d. Ch., cel mai mare scriitor istoric roman.

A doua parte a operei sale «De origine et situ Germanorum», cap. 28-46, conţine în detaliu descrierea triburilor germanice.

62. *Eu sunt ca lăstarul din viţa-de-vie*: Comparaţia din Ioan 15, 5.

63. *în Evanghelie chiar, se găsesc aluzii*: Matei 13, 10-13, 34-36; Marcu 4, 33-34.

64. *„atomul permanent”*: O teorie care a fost pregătită de către teosoful englez Charles Webster Leadbeater. Annie Besant şi C. W. Leadbeater «Chimie ocultă», tradus din limba engleză de P. Lange. Leipzig 1909.

65. *Veţi cunoaşte adevărul*: Ioan 8, 32.

66. *în miracolul Rusaliilor*: Faptele apostolilor 2, 4.

67. *spunea apostolul Pavel*: Compară Efes. 2, 4-6; 4, 3. Copia prezintă în acest loc o lacună.

68. *Natură şi spirit*: Faust II, 4897-4902.

69. *luciferieni*: Aderenţii episcopului Lucifer de Cagliari, mort în 370, răspândiţi o vreme în Sardinia, Spania, Galia, Italia şi Africa.

70. *Edouard Schurè*, 1841-1929. Vezi Marie Steiner-von Sivers «Edouard Schurè» în «Informaţii cu privire la administrarea moştenirii literare a lui Rudolf Steiner» nr. 17.

71. *drama «Copiii lui Lucifer»*: Traducere autorizată de Marie Steiner von Sivers, Leipzig 1905. Aceeaşi traducere în ritm liber, făcută de Rudolf Steiner (1909), publicată în Rudolf Steiner/Edouard Schuré, «Lucifer. Copiii lui Lucifer». Dornach 1955.

72. *Revista teosofică «Lucifer»*: Vezi ***Lucifer-Gnosis. 1903-1908***. GA 34, Dornach 1960. Compară lucrarea ***Cursul vieţii mele***, pag. 421 ş.u.

73. *dogma infailibilităţii*: Prin Conciliul de la Vatican din 1869-70 s-a insuflat papei infailibilitatea ex cathedra (infailibilitatea în exercitarea funcţiei sale).

74. *«Cântecul lui Gudrun»*: Epopee medievală germană, a luat fiinţă în secolul al XI-lea până în secolul al XII-lea.

75. *în scrierea sa «Germania»*: loc. cit. cap. 2.

76. *legenda lui Siegfried*: Sursă principală a tradiţiei cu forme diferite, în nord Cântecele Eddei şi saga Thidrek, în Germania Cântecul Nibelungilor.

77. *pedeapsa lui Jehova*: 1 Moise 3, 16.

78. *Dacă nu deveniţi ca nişte copilaşi*: Marcu 10, 14; Matei 18, 3.

79. *în revista «Lucifer-Gnosis»*: numerele 13-28, Berlin 1904-1905. Prima ediţie sub formă de carte a apărut la Berlin în 1909.

80. *Dacă ochiul nu ar fi solar*: Epigrame blânde III.

81. *Subba Row (Rao)*, 1856-1890, erudit hindus. «Scrieri esoterice», ediţia a doua, Adyar 1931.

82. *Într-o scriere din secolul al XVIII-lea*: Karl Arnold Kortüm, 1745-1828, publicată în ziarul «Monitorul oficial» din 8 octombrie 1796, un studiu asupra pietrei filosofale. Compară Ludwig Kleeberg «Căi şi cuvinte», ediţia a doua, Stuttgart 1961, notă de subsol la pag. 131.

83. *Paracelsus*, de fapt Theophrastus Bombastus von Hohenheim, 1493-1541. Compară conferinţa de la Berlin, 26 aprilie 1906 în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54, Dornach 1962.

84. *El numea un bolnav de holeră, arsenicus*: „Din aceasta rezultă faptul că nu trebuie să spuneţi că aceasta este holera, aceasta este melancolia, ci acesta este arsenicus, acesta este aluminosum; deci acesta este de asemenea Saturni, acesta este Martis, şi nu că aceasta este melancolie, aceasta este holeră. Atunci o parte este a cerului şi o parte este a Pământului şi se amestecă una cu alta ca focul cu lemnul, oricare din ele îşi poate pierde numele; atunci două lucruri sunt în unul”. Din «Paragranum», ale lucrărilor medicale, editat de K. Sudhoff, München-Berlin, 1922-33, vol. 8, pag. 74.

85. *«Tainele»*: Compară cu conferinţa cu acelaşi nume, Köln, 25 decembrie 1907, extras din GA 98, Dornach 1963.

86. *Goethe însuşi îşi explică poezia*: În «Tainele. Fragment de Goethe», publicat în «Gazeta de dimineaţă pentru profesiunile intelectuale», 27 aprilie 1816. Vezi «Tainele», extras din GA 98.

87. *Johann Baptist von Helmont*, 1577-1644, medic şi chimist. Învăţătura sa naturalist-filosofică şi teosofică a fost dezvoltată mai departe de fiul său Franciscus Mercurius von Helmont, 1614-1699.

88. *Gottfried Wilhelm Leibnitz*, 1646-1716. Sursa folosită de Rudolf Steiner nu este descoperită până acum. Compară Paul Arnold «Esoterism în operele lui Shakespeare», Berlin f.a.: „Leibnitz s-a văzut determinat să scrie că tot ceea ce se spune despre fraţii rosicrucieni ar fi pură născocire a unora cu fantezie bogată". Este sigur însă că Leibnitz era membrul unui cerc rosicrucian în timpul conferirii titlului de Doctor la Universitatea Altdorf (Nürnberg) în anul 1667, cerc căruia îi aparţinea şi preşedintele precedent al Consiliului Secret de Stat al principelui elector de Mainz, baronul Johann Christian von Boyneburg. Prin intermedierea lui Boyneburg, Leibnitz a fost numit în serviciile diplomatice şi juridice ale principelui elector de Mainz.
G. F. Leibnitz, « şi scrisori», editat de Academia Germană (Prusacă) a Ştiinţelor, 40 volume, 1923 şi urm.

89. *«Fama Fraternitatis»*: Lucrarea «Fama Fraternitatis sau descoperirea Confreriei Ordinului Înalt-onorabil al R. C.» apărută anonim, Kassel 1614.

90. *În lume există litere separate*: „Aceasta vreau eu să dovedesc cu natura: cine vrea să o studieze temeinic, acela trebuie să-i parcurgă cărţile cu picioarele. Scrierea este studiată prin literele ei, natura însă porţiune cu porţiune; fiecare porţiune corespunde unei pagini. Astfel este codex naturae, astfel trebuie să parcurgem paginile ei". Loc. cit., vol. 11, München 1924, A patra apărare, pag. 145 ş.u.

91. *Johann Valentin Andreae*, 1586-1654, «Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz», în ***Filozofie şi antroposofie. 1904-1918***, GA 35, Dornach 1965.

92. *Ulterior, Andreae a făcut să apară o carte*: Scrierile sale ulterioare, printre care poezia alegorică «Christburg», 1626, au mai mult un caracter pietist.

93. *Eduard von Hartmann… a exprimat în mod repetat*: „Noi gândim fie în imagini, şi atunci primim în mod direct impresiile senzoriale şi transformările lor, şi combinaţiile amintirilor, fie gândim în abstracţiuni. Dar aceste abstracţiuni sunt totuşi doar simple generalizări ale impresiilor senzoriale, şi când abstractizăm putem elimina câte impresii vrem, cât timp păstrăm cât de cât ceva – poate fi numai ceva care exista în întregul din care s-a făcut abstractizarea –, adică şi noţiunile abstracte sunt pentru noi doar resturi de impresii senzoriale, şi au astfel forma senzorialului.

94. *În val de viaţă*: Faust I, 501-509.

95. *Darwin însuşi spune*: „Poate că nu este o exagerare să afirmăm că o rădăcină, care are capacitatea de a realiza mişcări ale părţilor ei limitrofe, exercită o activitate asemănătoare cu a creierului unui animal inferior". Charles Darwin asistat de Francis Darwin, «Puterea mişcării plantelor», New York 1892. Vezi Walter von Wyb, «Charles Darwin», Zürich 1958, pag 262.

96. *Platon spune*: «Timaios» cap. VIII, pag. 36 B.

97. *Cineva publicase… ceva despre aceasta*: Vezi nota 83.

98. *Şi Dumnezeu a insuflat omului suflu*: 1 Moise 2, 7.

99. *Lorenz Oken*, 1779-1851. A înfăţişat în filosofia sa naturală un sistem cuprinzător al tuturor regnurilor naturii. «Manual didactic al sistemului filosofiei naturii», 3 părţi. 1809-1811, ediţia a doua, 1843.

100. *Friedrich Wilhelm Joseph von Schelling*, 1775-1854. «Prima schiţă a unui sistem al filosofiei naturii», 1799.

101. *Ochiul este format din lumină, pentru lumină*: „Ochiul îşi datorează existenţa sa, luminii. Din organele animale

auxiliare indiferente, lumina își formează un organ care să devină ca ea, și așa se formează ochiul din lumină și pentru lumină, pentru ca lumina lăuntrică să vină în întâmpinarea luminii exterioare". «Schița unei teorii a culorilor. Introducere». Scrierile de științe naturale ale lui Goethe. Publicat de Rudolf Steiner în Literatura Națională Germană a lui Kürschner, volumul al treilea, 1890, pag. 88.

102. *Dacă ieri am discutat o temă*: Conferință publică, Viena, 21 februarie 1907, «Cercetarea suprasensibilului și misiunea ei în prezent». Nu există notițe; vezi conferința cu aceeași temă ținută la Berlin, 11 octombrie 1906, în ***Cunoașterea suprasensibilului în epoca noastră și semnificația ei pentru viața actuală***, GA 55, Dornach 1959.

103. *Hatha-yoga și Raja-yoga*: Metodele Hatha-yoga sau Krya-yoga sunt metode predominant exterioare, ca oprirea respirației și poziții corporale speciale. Prin Raja-yoga trebuie să se înțeleagă al șaselea până la al optulea membru al căii sfinte a filosofiei Sankhya: concentrare, meditație, cufundare în Divin.

104. *Soarele răsună după vechea melodie*: Faust I, 243.

105. *Răsunător pentru urechi spirituale*: Faust II, 4667.

106. *de către un om care a auzit ceva*: Vezi nota 83.

107. *Bruno Wille*, 1860-1928, scriitor. Membru fondator al alianței Giordano Bruno și al teatrului popular german liber. Compară «Viața mea», pag. 385 ș.u.

108. *Bach*: Familia a imigrat în jurul anului 1590 din Ungaria în Turingia. Cel mai vechi muzician este Hans Bach, lucru care poate fi demonstrat. Strănepotul său este marele compozitor Johann Sebastian Bach, 1685-1750. Dintre fiii acestuia: Friedmann, 1710-1784, Phillip Emanuel, „Bach berlinezul", 1714-1788, Johann Christian, „Bach londonezul", 1735-1782, renumiți în epocă. Ultimul descendent bărbătesc al familiei a fost capelmaistrul berlinez Wilhelm Friedrich Ernst Bach, 1759-1845.

109. *Bernoulli*: Provin din familii expulzate în secolul al XVI-lea din Antwerpen prin prigoana protestantă; printre alţii: fraţii Jakob, 1654-1705 şi Johann, 1667-1748, amândoi iniţiatori în utilizarea calculului infinitezimal descoperit de Leibnitz. După ei, Nikolaus, 1687-1759 şi Daniel, 1700-1782, au fost matematicienii cei mai importanţi ai numelui Bernoulli.

110. *Richard Wagner*: Compară conferinţa de la Berlin, 28 martie 1907, «Richard Wagner şi mistica» în ***Cunoaşterea suprasensibilului în epoca noastră şi semnificaţia ei pentru viaţa actuală***, GA 55, Dornach 1959; conferinţe, Berlin 22 şi 29 martie 1906 în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54, Dornach 1966.

111. *Richard Strauß*, 1864-1949. Compară: Walter Thomas, «Richard Strauß şi contemporanii săi», München-Viena 1964, pag. 46, 72, 75.

112. *«Învingătorul»*: Conceput la Zürich, mai 1856, în «şi poezii» de Richard Wagner, Leipzig 1911, volumul 11. Wagner scrie despre aceasta din Paris la începutul lunii august 1860 Mathildei Wesendonk: „Numai ipoteza profundă a metempsihozei mi-a putut arăta punctul consolator spre care în final totul se adună spre aceeaşi culme a mântuirii, după ce vieţile diferite care curg separat una lângă alta în timp, s-au atins într-un mod plin de înţelegere în afara timpului. Conform frumoasei ipoteze budiste, puritatea imaculată a lui Lohengrin devine pur şi simplu explicabilă din faptul că el este continuarea lui Parsifal – care şi-a cucerit puritatea doar prin luptă. Tot aşa ar ajunge Elsa până la Lohengrin, în renaşterea ei. Deci planul «Învingătorului» meu mi-a apărut drept continuarea definitivă la Lohengrin. Aici, „Savitri" (Elsa) îl ajunge întru totul din urmă pe „Ananda". Astfel, tragismul îngrozitor al vieţii ar fi de găsit doar în existenţa separată unul de celălalt prin timp şi spaţiu: deoarece însă timpul şi spaţiul sunt doar modurile *noastre* de a vedea, în afară de acestea neavând nici o realitate, ar trebui să poată fi limpede

clarvăzătorului desăvârşit că şi durerea tragică extremă este doar din greşeala individului: eu cred că aşa este! Şi în adevărul desăvârşit este vorba în mod absolut doar despre puritate şi noblețe, care sunt lipsite de durere în sine". Richard Wagner către Mathilde Wesendonk. Foi din jurnalul personal şi scrisori. 1853-1871; ediția 36, Berlin 1909, pag. 242.

113. *În 1857, el formula marea idee pentru «Parsifal»*: „...Se apropia astfel o frumoasă vreme de primăvară; în Vinerea Mare, m-am trezit pentru prima dată în această casă în strălucirea deplină a Soarelui; grădina înverzise, păsările cântau iar eu mă puteam aşeza pe acoperişul căsuței, pentru a mă bucura de liniştea ademenitoare de mult timp dorită. Plin de toate acestea, îmi spusei deodată că azi este chiar „Vinerea Mare", şi îmi aminteam cât de plin de semnificație mi se păruse acest avertisment deja odată, în *Parsifal* al lui Wolfram. De când am fost atunci la Marienbad, când am conceput «Maeştrii cântăreți» şi «Lohengrin», nu mă mai ocupasem deloc de acea poezie; acum se apropia de mine conținutul său ideatic într-o formă copleşitoare, şi de la gândul Vinerii Mari, am conceput repede o întreagă dramă, pe care am împărțit-o în trei acte, şi am schițat-o imediat în grabă cu câteva trăsături de condei". Richard Wagner, «Viața mea», vol. 3, München 1915, pag. 133 ş.u.

114. *în scrierea sa «Eroism şi creştinism»*: Richard Wagner, şi poezii în 10 volume, publicat de Wolfgang Gother, Leipzig f.a., vol. 10, pag. 75 ş.u.: «Expuneri la „Religie şi artă"», 2. «Eroism şi creştinism».

115. *Joseph Arthur*, conte de Gobineau, 1816-1882, «Eseu asupra inegalității raselor umane», 4 volume, 1853-1855; în limba germană de L. Schemann, 3 volume 1898-1900.

116. *Sângele este un suc cu totul deosebit*: Faust I, 1740.

117. *El vorbeşte chiar despre relația*: loc cit. pag. 281.

118. *Richard Wagner spune mai departe*: loc. cit. pag. 282.

119. *Wolfram von Eschenbach*, în jurul anilor 1170-1220. El interpretează astfel numele eroului din scrierea sa Epopeea V. 140, 16 ș.u.: „de aceea tu să te numești Parsifal. Numele este ‚Cel ce trece prin vale'", în special după franţuzescul „perce val".

120. *Referitor la prietenul său, contele de Gobineau, el spune*: loc. cit. pag 276 ș.u.

121. *La conferința de la Kassel, 16 ianuarie 1907*: Compară Ludwig Kleeberg, «Căi şi cuvinte. Amintiri despre Rudolf Steiner, din jurnale personale şi scrisori». Ediţia a doua, Stuttgart 1961, pag. 134 ș.u.

122. *El a folosit pentru aceasta sunetul de orgă mi bemol major*: În introducere la «Aurul Rinului».

123. *sub impresia acelor evenimente naturale copleșitoare*: În aprilie 1906, vârful conic al Vezuviului, circa 100 milioane de metri cubi, s-a prăbuşit în sine. Masele aruncate din nou prin presiunea aburului au produs o ploaie enormă de cenuşă, care a întunecat regiunea zile întregi şi a pricinuit pagube grele împreună cu curenţi de lavă. Peste 100 de oameni şi-au pierdut viaţa. În 18 aprilie 1906, San Francisco a fost lovit de un cutremur, care împreună cu un incendiu ce a durat mai multe zile, a distrus aproape întreg oraşul.

124. *Nikolaus Copernic*, 1473-1543. «De revolutionibus orbium coelestium», Nürnberg 1543.

125. *Matthias Jakob Schleiden*, 1804-1881. «Contribuţie la filogeneză», în «Arhivă pentru anatomie, psihologie şi medicină ştiinţifică», seria 5, 1838.

126. *G. N. Chakravarti*, Prof. Dr., a vorbit în 1893 la Congresul mondial al religiilor, în Chicago, despre hinduism, şi în aceeaşi perioadă a vorbit ca teosof despre teosofie, la Congresul teosofic.

127. *Helena Petrovna Blavatschy*, 1831-1891. A întemeiat împreună cu Henry Steel Olcott, în New York, Societatea Teosofică. «Isis dezvăluită», Boston 1877.

128. *Ca-n ziua*: «Cuvinte primordiale. Orfice».

129. *Omul este animalul care imită cel mai bine*: Aristotel, «Despre arta poetică», cap. 4.

130. *Cartesius, René Descartes*, 1596-1650. Întemeietorul concepției mecaniciste despre lume. Potrivit lui Descartes, nu numai obiectele fizicii și astronomiei cad sub incidența legilor mecanice de bază, ci și fiziologia și psihologia, cu excepția „substanței gânditoare". Opere filosofice, tradus de Buchenen, 1907-1922.

131. *în concepția sa despre metamorfoza animalelor*: Vezi Scrierile lui Goethe despre științele naturii, publicat de Rudolf Steiner, primul volum, ediția a doua, Stuttgart-Berlin-Leipzig f.a. (1921), Conferințe despre primele trei capitole ale schiței unei introduceri generale în anatomia comparată, plecând de la osteolgie, 1976, pag. 332.

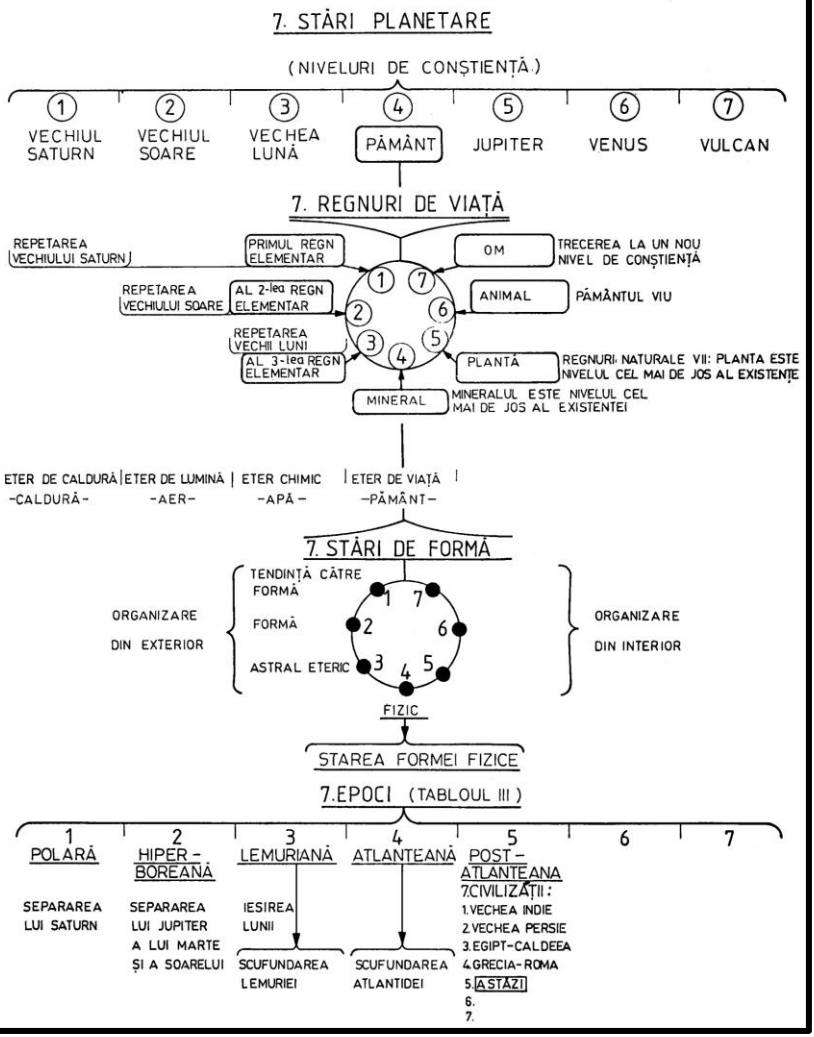
EPOCI DIN ISTORIA PAMÂNTULUI ȘI PERIOADE GEOLOGICE

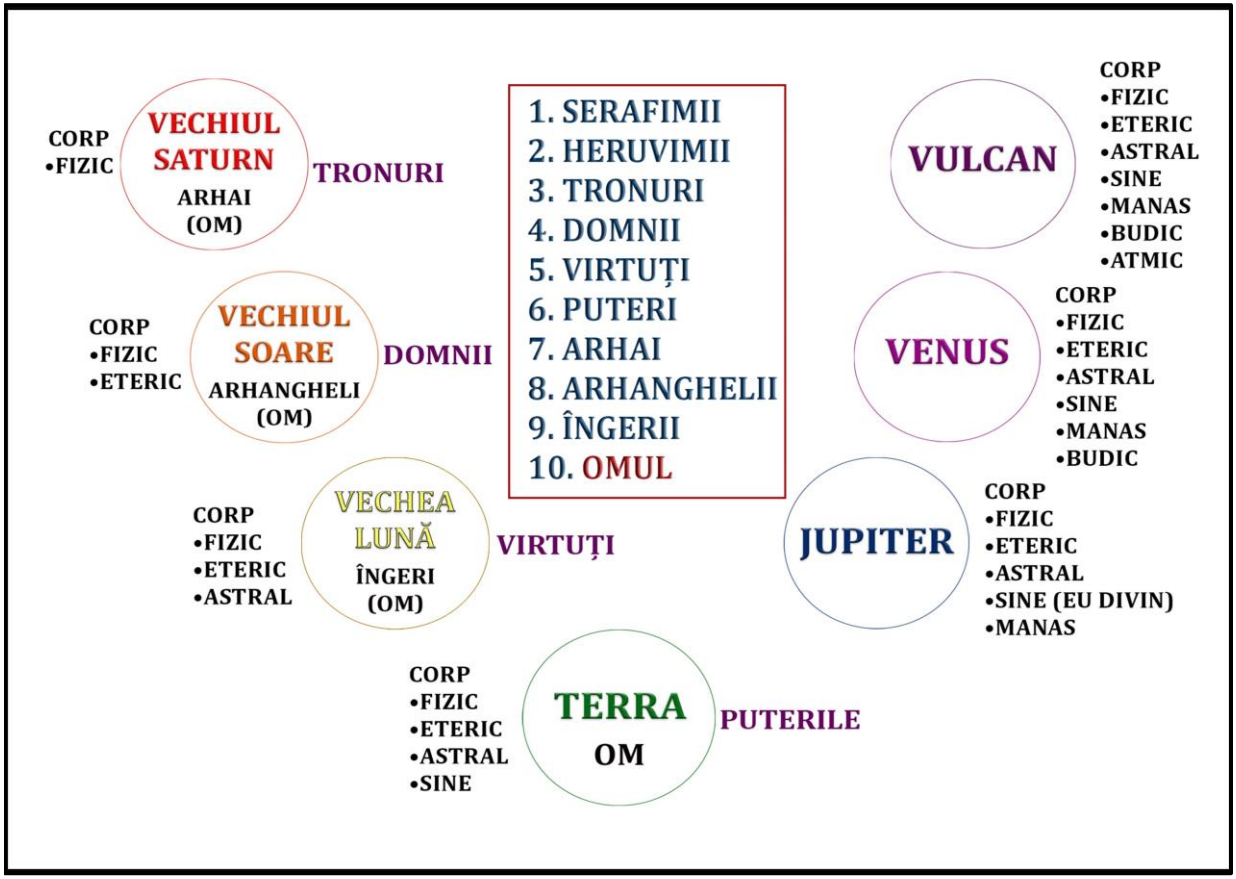
(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

REPETAREA FAZELOR MAI VECHI LA UN NIVEL SUPERIOR	ERA	ÎMPĂRȚIREA ÎN EPOCI			FAUNA	FLORA	FORMAREA ȘI STRUCTURA PĂMÂNTULUI
REPETAREA VECHIULUI SATURN	FAZE COSMICE	1. EPOCA POLARĂ		Stadii cosmice preliminare ale formării sistemului solar Formarea sferei și a corpului lui Saturn			Diferențierea prin contracție a sferelor planetare
REPETAREA VECHIULUI SOARE		2. EPOCA HIPERBOREANĂ		Formarea sferei și a corpului lui Jupiter Formarea sferei și a corpului lui Marte Separarea Pământului și a Soarelui Pământul, organism planetar (înglobând și Luna) Începe să evolueze în jurul Soarelui			
REPETAREA VECHII LUNI	PALEOZOIC	3. EPOCA LEMURIANĂ	INCEPUT	Epocă vitalizată Biosfera generatoare Diferențierea învelișurilor și a nucleului Arhaic	Procese de schimb în atmosferă. Compuși albuminoizi Coloizi – suspensii		Formarea straturilor periferice. Atmosfera (TABLOU IV)
REPETAREA EPOCII POLARE ÎN EPOCA LEMURIANĂ					Primele forme animale și vegetale în atmosfera vitalizată.		Precipitare de substanțe primitive, viitoare roci primare
REPETAREA EPOCII HIPERBOREENE ÎN EPOCA LEMURIANĂ				Diferențierea internă și formarea straturilor	Nevertebrate marine Trilobiți. Brahiopode. Corali.	Forme vegetale primitive între două ape, alge, varec.	Sedimentare. Tendința de formare a unei suprafețe terestre plastice.
				Cambrian	Pești primitivi		
				Silurian Devonian	Înmulțirea cochiliilor calcaroase	Primele plante de uscat.	Atmosferă apoasă și caldă.
MIJLOCUL EPOCII LEMURIENE			MIJLOC	Carbonifer	Amfibii	Ferigi Criptogame Lycopode	Cutarea suprafeței terestre (climat tropical în emisfera nordică)
				Permian Triasic	Reptile	Păduri de conifere	(Tendință puternică dar trecătoare de durificare)
SFÂRȘITUL EPOCII LEMURIENE			SFÂRȘIT	Jurasic	Archeopterix Animale uriașe Saurieni Mamifere inferioare	Ferigi arborescente	Ieșirea „Lunii Purificarea atmosferei Puternice transgresiuni marine.
	MEZOZOIC			Cretacic Scufundarea Lemuriei	Păsări cu dinți Saurieni	Primii arbori foioși și plante cu flori angiosperme	Mobilitate reînoită a suprafeței terestre. Scufundarea Lemuriei
EPOCA ATLANTEANĂ	NEOZOIC (CENOZOIC)	4. EPOCA ATLANTEANĂ	1. 2. 3. Tertiar	Paleocen Eocen Oligocen Miocen Pliocen	Primele copitate sălbatice. Mamifere superioare Vite Primate	Continuarea diferențierii plantelor până la flora actuală.	Atmosferă caldă încă, dar în curs de răcire. Deformarea plastică a Pământului până în Cuaternar.
			4. 5. 6. 7. Cuaternar	Diluvium Glaciații (TABLOU XI) Scufundarea Atlantidei	(Schelete umane) Nici o nouă specie, însă modificări geografice ale florei și ale faunei.		(TABLOU VII, VIII, IX) Glaciații Scufundarea Atlantidei
EPOCA POST-ATLANTEANĂ		5. EPOCA POST-ATLANTEANĂ	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	Vechea Indie Vechea Persie Egipt-Caldeea Grecia – Roma Astăzi	Actuală	Actuală	Creșterea căldurii și micșorarea căldurii pe Pământ (TABLOU XI)

STADII PRELIMINARE ȘI PERIOADE EVOLUTIVE IN ORGANISMUL COSMIC

(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

CORP
•FIZIC
VECHIUL SATURN
ARHAI (OM)
TRONURI
CORP
•FIZIC
•ETERIC
VECHIUL SOARE
ARHANGHELI (OM)
DOMNII
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
VECHEA LUNĂ
ÎNGERI (OM)
VIRTUȚI
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
TERRA
OM
PUTERILE
1. SERAFIMII
2. HERUVIMII
3. TRONURI
4. DOMNII
5. VIRTUȚI
6. PUTERI
7. ARHAI
8. ARHANGHELII
9. ÎNGERII
10. OMUL
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
•BUDIC
•ATMIC
VULCAN
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
•BUDIC
VENUS
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE (EU DIVIN)
•MANAS
JUPITER